

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
30 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podružj. Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlja.

Kaj misli Bolgarija

Na seji bolgarskega sobranja v petek, dne 31. januarja, je Ivan Bagrjanov, ki je kot kmetijski minister pozimi 1939-40 delal za padec vlade Kioseivanova, kateremu se je posrečilo skleniti januarja 1937 tako imenovani pakt večnega prijateljstva z Jugoslavijo, povzročil zdaj tudi krizo vlade prof. Filova, ki ga je bil prevzel od Kioseivanova v svoj kabinet, in sicer zopet kot poljedelskega ministra. Že ko je bil prišel Filov na vladno po pobudi Bagrjanova, ki je bil svoj čas adjutant carja Borisa, kateremu je slejkoprej eden glavnih svetovalec, so bili politični krogi Bolgarije prepričani, da bo Bagrjanov nesel v grob vladno Bogdana Filova in postal njegov naslednik kot predsednik bolgarske vlade. Ko pišemo te vrstice, je bržčas vlada g. Filova že odstopila ali pa bo v najkrajšem času, in če smemo verjeti dobro poučenim bolgarskim krogi, ki je brez dvoma najmočnejša osebnost Filovega kabineta, dosegel cilj, za katerim je šel že dobra tri leta.

Ta dogodek v sosednji državi je zelo dalekosežnega pomena in ne prizadeva samo vsega Balkana, ampak utegne imeti svoj vpliv tudi v mednarodni politiki. V svojem govoru v sobranju je Bagrjanov, ki je v resnici strokovnjak za kmetijska vprašanja in se s kmetijstvom tudi sam praktično peča, naglašal nujno potrebo popolne izpremembe gospodarske politike Bolgarije po nemškem in italijanskem zgledu. Glavni poudarek njegovega govora pa je bil na stavku, iz katerega se jasno razbere tudi zunanje-politična usmeritev Bagrjanova, to je namreč odločna naslonitev na Nemčijo, Italijo pa največji ozir na Sovjetsko unijo. Bagrjanov je sicer naravnost govoril samo o uvedbi načrtno uravnanega kmetijskega gospodarstva, kar je tehtno utemeljeval z veliko gospodarsko stisko bolgarskega kmeta, ki mu bolj kot kateremu koli kmetu v Evropi primanjkuje zemlje. Kar pa Bagrjanov označuje kot temeljno reformo, ki se mora izvesti na področju kmetijskega gospodarstva, to je on v svojem govoru razumljivo za vsakega pokazal tudi kot svoj ideal radikalne preureditve države sploh, kakor so jo uresničili Nemčija, Italija in Rusija na način, po katerem sta v nekih važnih točkah sovjetski sistem in sistem obeh avtoritarnih velesil osi zelo sorodna. Tako notranje-politična gospodarska reforma pa je, kakor se iz govora ministra Bagrjanova vidi, prav bistveno v zvezi z zunanje-političnimi smernicami države, katere se zde Bagrjanovu pravilne. Treba je vedeti, da Bagrjanov od nekdaj zagovarja politiko čim tesnejšega sodelovanja Bolgarije predvsem z Nemčijo na mednarodnem poprišču in da je hkrati tudi ves čas smatral za potrebno čim večjo prilagoditev notranje-političnega sistema v Bolgariji obliki sodobne nemške vladavine.

Govor Bagrjanova je čisto nujno povzročil krizo vlade prof. Filova, ker je bil njegov govor ostra kritika programa in delovanja tega režima, ki se ne more držati pred parlamentom, ki se je po večini postavil na stališče ministra Bagrjanova in mu živahno ploskal. In če dobi vladno vladno v Bagrjanovim kot predsednikom, se moramo seveda vprašati, v kakšno smer bo krenila njegova politika v momentu, ki ga je on sam v svojem govoru označil kot najbolj usodnega od vseh, kar sta jih doživela Evropa in z njo seveda tudi države velikega balkanskega prostora. Da bo notranje-politična smer Bolgarije še bolj sledila ureditvi držav, s katerimi veže Bolgarijo tesno prijateljstvo, čeprav se kralj Boris, ki svoje prednike prekaša po veliki inteligenci, preudarnosti in opreznosti, ni vezal ne z enim ne z drugim taborom — o tem ni nobenega dvoma. Če bo ostal v vladi Bagrjanova dosedanj minister notranjih del Gabrovski, potem bodo imeli glavno vlogo v delu za uresničitev avtoritarnega režima tako zvani »ratniki«, ki so popolnoma organizirani po zgledu nemške narodnosocialistične mladine; dasi jih je Kioseivanov razpustil, so ratniki delovali ves čas in čedalje bolj utrjevali svoj položaj ter bi utegnili vladi Bagrjanova služiti kot glavno orožje za izvedbo notranje reforme bolgarskega političnega in gospodarskega življenja, kakor si jo on zamišlja.

Za zunanji svet je seveda bolj važno, kakšno pot si bo izbrala naša sosedja, s katero nas veže pakt večnega prijateljstva. Zunanje-politično vprašanje Bolgarije je tako, da narekuje bolgarskim državnikom in bolgarskemu kralju izredno previdnost, in sili vsakega, ki prevzema vladno, naj je še tako močno orientiran v smislu svojih simpatij, da vozi krajino modro, da računa z vsemi zunanjimi škinitelji, ki so interesirani na bolgarski zunanji politiki, in se ne da zapeljati po svojih simpatijah ali antipatijah v kakšno nepremišljenost. Ne bomo govorili o burni preteklosti bolgarske politike, pisane s solzami in krvjo, katerikoli srečne, še večkrat pa nesrečne in spremljane vsakokrat s hudimi notranjimi pretresi. Saj je dobro znano, kaj se je na koncu zgodilo z Bolgarijo, ki se je bila vsedla na napačnega konja po minuli svetovni vojni. Od 1. 1934 dalje ima v bolgarski politiki čedalje večjo vlogo kralj sam. Do Kioseivanova imamo samo državne udare, potem pa vlada tri leta mir in se sklone prijateljstvo z Jugoslavijo, kar je Bolgariji v prvi vrsti prineslo pristanek vseh balkanskih držav, da se sme spet oboroževati. V letih, ko je dozorevala sedanja vojska, je Bolgarija spretno balansirala med obema evropskima blokoma. V vojnem viharju samem je očitvidna namera bolgarske zunanje politike ta, da bi se, kolikor se da, popravila določbe raznih mirovnih pogodb tako, kakor si Bolgari žele; če le bi moglo, po mirnem sporazumu, ker je Bolgarija kljub raznim hudim skušnjavam, naj bodo njene simpatije še tako izrazito na strani enega evropskega tabora, odločena ostati nevtralna do skrajne meje. Seveda je ta naloga za Bolgarijo jako težka. Če Bolgarija nečisto biti soudeleženci vojne, v kateri bi na primer v sedanjem momentu skušali dobiti vsaj to, kar bi se najlažje dobiti dalo, potem morajo potrpežljivo čakati, da si v danem momentu dajo svojo nevtralnost plačati. Je pa tako eno kakor drugo združeno z velikimi nevarnostmi.

Pomislimi pa je tudi treba, da v bolgarskih

Vedno bolj številne napovedi poskusa nemškega vdora v Anglijo

Domnevanja ameriških, angleških in francoskih strokovnjakov o načinu poskusa vdora so različna, a vsi so edini v tem, da je blizu

Halifax:

»Hitler ne bo več dolgo čakal«

Washington, 1. febr. t. Associated Press. Časnikarji so po govoru mornariškega ministra polkovnika Knoch, ki je včeraj pred kongresnim zunanje-političnim odborom dejal, da bo v prihodnjih 60 do 90 dneh prišlo do velike angleške krize v zvezi s sedanjo vojno, obiskali angleškega veleposlanika lorda Halifaxa in ga vprašali, če ima kaj k temu pripomniti. Lord Halifax je odgovoril, »da ni navade, da bi poslaniški tolmačili izjave ministrov vlade, pri kateri so postavljeni, toda odgovoriti hoče na stavljen vprašanje samo to, da on osebnoma nobenih obvestil o točnem številu dni, po katerih bo nastopil kritični trenutek v bitki za Anglijo. Zdi se mu pa, sodeč po položaju v Italiji in na Balkanu, kakor tudi po notranjem položaju v Nemčiji sami, da bo morala Nemčija v najkrajšem času napasti. Po njegovem mnenju ni verjetno, da bi Hitler še dolgo čakal s svojim poskusom vdora na angleška tla.«

Washington, 1. febr. t. Associated Press. Lord Halifax je imel davi nagovor na časnika, v katerem je izjavil, da je prepričan, da se s »hitrimi koraki bližajo veliki krizi v bitki za Anglijo. Toda vojna gre čez meje angleškega imperija. Že davno je prestopila meje Evrope. Vojna postaja svetovna vojna v pravem pomenu besede in on je srečen, ko je v združenih državah našel razpoloženje, ki ga prepričuje, da hoče v tej veliki svetovni vojni Amerika postati orožarna za demokracijo.«

Churchill:

»Dolge in težke preizkušnje«

London, 1. februarja. Reuter: Predsednik vlade Churchill je govoril v Southamptonu in je med drugim poudaril, da se je po zadnjih bojih položaj Italije zelo poslabšal in da to daje Angležem oporo, da bodo pripravljeni za dolge in težke preizkušnje, ki bodo prišle. Mi bomo to težko delo obvladali. Obvladati ga bomo uspešno, toda kdaj in kako bo prišla naša zmaga, tega ne morem reči. Ko bomo to končali, tedaj bomo lahko rekli, da smo živeli v najslavnejši dobi, ki jo je dolga zgodovina Anglije doživela.

Angleški letalski strokovnjak o vdoru

London, 1. febr. t. Reuter. Angleški letalski strokovnjak Oliver Steward je imel včeraj v radiu govor, v katerem je govoril o bližnji nemški ofenzivi proti Angliji. Steward je dejal, da nekateri ameriški opazovalci menijo, da bo Nemčija napadla s 35.000 letali. Tega Steward ne verjame. Stevilka se mu zdi pretirana. On še vedno vztraja pri svojem mnenju, da ima Nemčija 5 do 6000 letal prve vrste, to se pravi letal, ki so takoj pripravljena za vojaške nastope. Morda ima Nemčija res 35.000 letal, toda vsleta so vsa letala vseh vrst, tudi ona v rezervi in tista, ki za boj še niso pripravljena. Pri napadu na Anglijo bi Nemčija seveda vrgla v borbo ogromno število letal, ki pa po njegovem mnenju ne more doseči 35.000. Pri do sedaj največjem nemškem napadu na angleška mesta je sodelovalo skupno samo 1000 letal. Nemški letalski napad pa je poleg od vremena odvisen tudi od tega, če bodo Nemci mogli uničiti vse pomorske dovoze v Anglijo. Zato je nemški državni kancelar tudi kot prvo napovedal podmorniško vojno. S svojimi podmornicami in velikimi bombnimi letali Wulf-Focke bodo poskušali potopiti vse prevoze iz Amerike v Anglijo. Če se jim to ne posreči, potem Nemci nimajo izbire, marveč morajo napasti ob prvem dnevu, ko bo lepo vreme. Doslej se Nemcem kljub vsemu, kar so že poskusili, ni posrečilo uničiti letal, ki iz Amerike prihajajo v Anglijo. Izgubljena so bila skupno samo štiri letala. Tudi iz tega je treba sklepati, da morajo Nemci napasti čim prej, kajti sicer bodo Američani navlekli preveč vojnega materiala v Anglijo. Na koncu svojega govora je Steward dejal, da vreme v februarju in v marcu ni ugodno za večje podvige v zraku in da bo šele v aprilu nastopilo bolj ugodno vreme, ki bo odprlo vrata za velike dogodke v zraku. Steward misli, da bodo Nemci pri svoji bližajoči ofenzivi uporabljali neko novo letalo, ki bo lahko čakalo v velikanski višini. Obramba proti takšnim letalom je namreč zelo huda. Steward meni, da stoji Anglija pred dejstvom, da bo v prihodnjih dveh do treh mesecih napadena z najmanj 6000 sovražnimi letali nove vrste, ki bodo letela izredno visoko. Naloga angleške obrambe je jasna in mora biti temu primerna, obrambna in — napadalna.

simpatijah poleg Nemčije in Italije nima nič manj važne vloge Sovjetska unija, ki je v vojni vihrji svojo politiko na balkanskem področju takoj usmerila v to, da bi bolgarski narod videl v ljudskih komisarjih, oziroma v šefu Sovjetske unije istega zaščitnika, kakor je bila dinastija Romanovih. Tako »ratniki« kakor demokracija in komunisti so edini v tem, da Bolgarija ne sme začeti ničesar brez Sovjetske unije ali celo proti njej. Politika, ki jo je bil lansk leto takratni namestnik komisarja za zunanjo politiko, Potjomkin, začrtal v sporazumu z bolgarskim carjem, ki jo danes ostala in bo skoraj gotovo ostala tudi nadalje politika bolgarskih vlad, in Bagrjanov je to v svojem govoru podčrtal. To pa je bila tudi politika ka-

Francoski general:

»Najprej letala, potem vojska«

Vichy, 31. januarja. Havas: Razpravljajoč o možnosti izkrcanja nemških čet na britansko otočje prvi general Duval v listu »Journal«, da bo ta napad, če bo do njega sploh prišlo, zasnovan na metodah, ki se bodo razlikovale od tistih, katerih se je držal William Osvojitelj, ali pa Napoleon in se bo prevoz čet v večji meri izvedel z letali kakor pa po morju. Če govorimo o letalstvu, pravi general Duval, pa zmerom mislimo na letala, ki so nam znana, kajti letalstvo ima pred seboj takšno možnost napredka, da je vsaka stvar mogoča. Napadalec utegne poskušati v prvi vrsti povzročiti presenečenje z uporabo velikega števila padalcev, nato pa z uporabo prevoznih letal. Silovito bombardiranje življenjskih središč države utegne olajšati dejanje. Generalna operacija bo skrbno proučena in vsakdo bo imel svojo nalogo v izdelanem načrtu z namenom, da se druga sovražna država spravi v nered in popolnoma zmede. Tedaj bo nastopila vojska 200.000 do 300.000 mož, ki se bo izkrcala na vnaprej določeni točki. Ta vojska bo dosegla odlične uspehe nad razbitimi silami, ki ne bodo imele več možnosti preskrbe in prevoza.

Admiral Raeder

se zahvaljuje za podmornice

Berlin, 31. januarja. DNB: Vrhovni poveljnik vojne mornarice veliki admiral dr. Raeder je izrazil v svojem dnevnem povelju zahvalo in priznanje vsem sodelavcem pri gradnji podmornic za njihovo odlično delo. V dnevnem povelju poudarja, da so delavci vojne mornarice, ki jim je bilo poverjeno izdelovanje podmornic v sodelovanju z ladjedelnici in tvrdkami za oboroževanje, v neprimerno kratkem času ustvarjali najboljše podmornice na svetu, katere bodo vozili nemški mornarji v novo zmago.

Berlin, 1. februarja. b. V zadnjem času so pogostokrat prerokovali dan nemškega vpada v Anglijo. Tako so pri kratkih govorih, da bo vpad takoj v začetku februarja. V Berlinu se za te in take vesti sploh ne menijo. Samo če jih objavi kakva večja časniška agencija ali službena radijska postaja, odgovorijo, da nihče ne more diktirati izvajanje načrtov ali smeri vojnih operacij nemškemu poveljništvu. Brez dvoma je bil sklep o nadaljnjih ukrepih Nemčije storjen že pri poslednjem sestanku Hitlerja in Mussolinija v Berchtesgadenu.

Naziranje v Italiji

Rim, 1. febr. m. V zvezi z današnjim vojnim položajem smatrajo v Rimu, da se velika vojna odločitev že bliža in ne bomo dolgo čakali nanjo. Po vseh informacijah bo ta »pomlad prišla mnogo prej kakor lansko leto«. Italija in Nemčija bosta za svoje večje akcije dobili popolne iniciative najkasneje do konca aprila. Časnikar Gayda trdi, da bo evropska vojna končana že letos. Po nemških vojnih načrtih bo bodoči napad usmerjen samo na eno stran. V tem letu je naznačeno bojišče v severni Afriki. Nemške in italijanske vojaške sile bodo usmerjene na tisto suho zemljo, ki zemljepisno ne pripada Evropi, ki pa si brez nje Evrope misliti ne moremo. Poučeni krogi zatrjujejo, da ne bo prišlo do nobene vojne pobude na zapadnih obalah Črnega morja.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 1. februarja. AA. (Stefani.) Službeno poročilo št. 232 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi: Grško bojišče: Običajno topniško in patrolno delovanje. Naši bombniki so uspešno bombardirali z bombami malega kalibra zbiranje sovražnikovih čet. Med nočnim napadom naših rušilcev v Egejskem morju je naš rušilec, ki mu je poveljeval korvetni kapitan Francesco Mindelli, napadel sovražnikov konvoj. Zadata je bila ena ladja z najmanj 10.000 tonami Ta ladja se je potopila. Navzlic hudemu protinapadu so se naše enote vrnile nepoškodovane domov.

Grška poročila

Atene, 1. februarja. (Atenska agencija.) Uradno poročilo št. 97 glavnega stana grške vojske od 31. januarja se glasi:

bineta prof. Filova in v sobranju se je večkrat izrazilo geslo, da bodo Bolgari marširali samo, če jim bo to svetovala oziroma dovolila Moskva. V tem slučaju namreč menijo, da se Turčije nimajo bati. Dozdej Moskva takega nasveta ni dala in tudi ne vemo, kdaj ga bo, in ali ga sploh bo, zakaj Kremlj o svojih namerah, kakor vemo, radozljivo molči.

Zato so Bolgarom kljub njihovim simpatijam za velesile osi in njihovi nameri, da se usmerijo po novem redu, roke vezane. Kdor se je že tolikokrat opekel, ta se boji ognja. Je pa govor Bagrjanova zbudil veliko pozornost povsod in še večja pozornost bo spremljala dogodke, ki mu bodo sledili. Smer je jasna, ne ve se pa, na kakšen način se bo realizirala.

Spet miren dan

na zahodni fronti

Nemška poročila

Berlin, 1. febr. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča, da so letalski oddelki včeraj izvršili napade na vojaške cilje v Londonu in v Vzhodni Angliji. Pri tej priliki so bila zadeta velika skladišča petroleja v Southamptonu, kjer so izbruhnili požari. Na vzhodni angleški obali je bila težka zadeta neka sovražnikova trgovska ladja. Bojna letala so potopila zahodno od Irske dve trgovski ladji s skupnimi 10.000 tonami. Izvedeno je bilo tudi miniranje nekega angleškega pristanišča. — Sovražnik ni letel nad nemškim ozemljem, niti ne nad ozemljem zasedenih področij.

Berlin, 1. febr. DNB: Nemška bojna letala so včeraj nadaljevala z akcijo proti raznim angleškim ladjam in pri tej priliki zabeležila vidne uspehe. Okrog 500 km severozahodno od Irske je bila zadeta angleška trgovska ladja »Rovanbank« (5000 ton), ki se je pretrgala na dva dela in se potopila. Neka druga trgovska ladja 5000 ton je bila potopljena 450 km severozahodno od Glasgowa, neka tretja 3000 tonska ladja pa je bila težko zadeta jugozahodno od Harvicha v jugozahodni angleški obali. Smatrajo, da je tudi ta ladja izgubljena. Nemški bombniki so v nizkem poletu bombardirali neko 3000 tonsko ladjo, ki je bila v pristanišču Laveston na jugovzhodni angleški obali.

Angleška poročila

London, 1. febr. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča:

V pretekli noči je priletelo nad Anglijo nekaj posameznih letal le v prvih večernih urah. Toda sovražnik bomb ni metel.

Tudi angleški bombniki niso napravili nobenega poleta nad sovražnim ozemljem.

London, 1. febr. Reuter: Letalsko ministrstvo javlja danes popolne:

Razen nekaj bomb, ki so padle na neko mesto v vzhodnem delu srednje Anglije, porušile nekaj zgradb, ubile eno osebo in jih nekaj ranile, se danes nad Anglijo ni nič zgodilo. — Nemško daljnostrelno topništvo je s Cap Gris Nez streljalo na Dover, toda škode ni napravilo nobene. V mesecu januarju je imel London 18 mirnih dni.

Izgube v zraku v januarju

po angleških računih

London, 1. febr. Reuter: Po uradnih podatkih so znašale izgube angleškega in sovražnikovega letalstva v januarju sledeče:

Nad Anglijo in angleškimi vodami je bilo uničenih 23 nemških in eno angleško letalo.

Nad sovražnikovim ozemljem in nad zasedenim ozemljem je bilo uničenih 70 nemških in 18 angleških letal.

Nad morjem ni bilo zbito prav nobeno angleško letalo.

Pri angleških spopadih je bilo zbitih 87 sovražnikovih letal, na tleh pa 97, medtem ko so angleške izgube znašale 14 letal, in sicer nad bojišči ob Sredozemskem morju, včevši tudi Afriko, Albanijo in Malto.

Bitke za postojanke v Albaniji

Naše čete so se ves dan bojevale in dosegle uspehe. Ti boji so se razvijali v goratem predelu v višini nad 1900 m. Zavzele so važne postojanke. Ob tej priliki je bilo ujetih 150 sovražnikov. Na neki drugi točki bojišča je sovražnik ponovi poskušal napasti s tanki, toda ta napad je bil zadržen.

Uradno poročilo za notranjo varnost z dne 31. januarja pravi, da ni bilo nobenih dogodkov v notranjosti države.

Vladni tolmač je na konferenci tiska razlagal, kako so Grki v zadnjih 4 dneh junaka odbili 4 velike italijanske napade, pri katerih so sodelovali tudi tanki. Grki da so napade odbili in tankovske oddelke delno uničili, delno pa razpršili in zapodili nazaj. Glavni teh napadov so bili pri Tepeleniju, eden pa je bil ob morskobali. Grki so sedaj zasedli nove, bolj ugodne postojanke, iz katerih so pregnali nasprotnika. Nasprotnik se umika na cesti iz Tepelenija proti Valoni. Na severnem bojišču pri Podgradcu je bil hud topniški ogenj, ki mu je sledil napad italijanske pehote, a je bil zadržen.

Atene, 1. februarja. t. (AP.) Grško časopisje danes jelo razsežno poročila o zadnjih grških uspehih in poudarja, da so se italijanske čete po odbitih napadih morale vrniti celo mimo svojih prvotnih postojank, s katerih so napad začele. Grški listi poudarjajo, da so ti uspehi najlepši venci, ki ga je mogla grška armada položiti na grob svojega velikega vojskovodje Metaksasa.

Atene, 1. februarja. t. (Atenska agencija.) Angleško letalsko poveljstvo poroča: Skupina angleških bombnikov je bombardirala Duka 14 km severno od Tepelenija in povzročila razdejavanje. S strojnimi so obstreljevala italijanske čete, ki so prihajale iz svojih šotorov. Vsa letala so se vrnila.

Zagrebiška vremenska napoved: Oblačno.

Politični zapiski

Pomen slovenskih ministrov v vladi

Pod tem naslovom prinaša šibeniški list »Nova Tribuna« iz Beograda daljši članek, kjer govori o vstopu slovenskih dveh ministrov v vlado ter mimogrede obravnava tudi vprašanje »klerikalizma«. Potem pa pravi: »V Jugoslaviji ni in ne more biti katoliških strank po vzgledu nekdanjih strank drugod. V Jugoslaviji ni prostora za klerikalizem. GG. dr. Kulovec in dr. Krek (zadnji sploh ni duhovnik) pripadata tisti skupini javnih delavcev, ki vse svoje javno delovanje naslanjajo na moralno načelo, katero izhaja iz katoliškega nauka... Pri nas ne moremo govoriti o zlorabi oblasti od strani »popov«, kakor nevedeži tako radi imenujejo »klerokratijo«. Bolj primerno bi bilo, ko bi govorili o »advokatokraciji«. Pisec teh vrst kot Hrvat nikakor ni bil zadovoljen z delovanjem rajnega dr. Korošca. Vendar mu to ne more onemogočiti, da bi se globoko ne priklonil pred nesebičnostjo duhovnika dr. Antona Korošca, ki je bil dolga leta minister, predsednik vlade itd., ki pa mu je komisija po smrti ugotovila vse svetno premoženje v znesku 11.000 din. Pri katerem advokatu, inženirju, zdravniku bi mogli kaj takega ugotoviti? GG. dr. Kulovec in dr. Krek sta zastopnika takih elementov v našem javnem življenju, kakršnih dandanes najbolj potrebujemo.«

Hrvatska slavnost v Dubrovniku

Pravnik sv. Vlaha (sv. Blaža) je v Dubrovniku vsako leto pravi narodni praznik. Letos se bo tega praznika udeležila vsa uradna Hrvatska z banom in hrvatskim nadškofom na čelu. Hrvatski Dnevnik prinaša uvodnik, kjer na koncu pravi: »Prihod tako uglednih zastopnikov hrvatskega naroda v Dubrovnik nima propagandnega pomena. V Dubrovniku ni treba hrvatske propagande, ker ker je Dubrovnik prav tako hrvatsko mesto kakor Zagreb. Zagrebčani prihajajo v Dubrovnik manifestirati veseli dogodek združitve Dubrovnika s Hrvatsko, da izrazijo svoje spoštovanje sv. Vlahu, zaščitniku Dubrovnika in njegove svobode, ter manifestirajo silno voljo hrvatskega naroda, živeti v polni in neokrnjeni svobodi. Zaradi tega praznovanja sv. Vlaha letos ne bo imelo krajevnega pomena, marveč se bo spremenilo v splošno narodno slovesnost, v himno svobode, ki je za njo vredno ne le živeti, marveč tudi umreti.« Nato članek slavi imena Gundulića, Palmotića, Bunića in Menčetića, ki so bili iz slavnega Dubrovnika ter navaja Palmotićeve besede, da s porazom splošne blaginje pada tudi zasebna blaginja.

Pomočnik prosvetnega ministra izjavlja

Kakor smo že poročali, je bil za pomočnika prosvetnega ministra imenovan bivši narodni poslanec Mita Dimitrijevič, ki je pred diktaturo bil član radikalne stranke, pa je bil tudi pozneje dvakrat izvoljen za poslanca. Ta mož je imel že leta 1925. ozke stike s tedanjim hrvatskim voditeljem Stjepanom Radićem. Zdaj je »Hrvatskemu Dnevniku« dal izjavo, kjer pravi: »Te dni se s posebnim spoštovanjem spominjam, da je prva zamisel, naj bi jaz vstopil v prosvetno ministrstvo kot državni podtajnik, prišla od Stjepana Radića. V tem smislu je Stjepan Radić tudi predlagal, naj bi jaz bil imenovan za to mesto. Toda strankarska nestrpnost ravno naših radikalov je to kombinacijo preprečila. V nekem pismu, ki ga je bil rajni Stjepan Radić pisal Pavlu Radiću, ki imam izvrnjen tistega pisma še shranjen ter sem ga pokazal tudi predsedniku dr. Mačku, je rečeno, da bi v tem času po prvem sklenjenem sporazumu moje sodelovanje v ministrstvu ob rajnem Stjepanu Radiću bilo koristno in potrebno, da bi se ohranil tedaj (leta 1925.) sklenjeni sporazum. Zal pa je to takrat bilo preprečeno. Toda to delo za ugotovitev sporazuma bo za mene potrdilo vseh mojih dosedanjih idej in mojega navdušenja.«

Frankovci rovarijo na Hrvatskem

Sarajevski »Jugoslavenski list« piše o položaju na Hrvatskem: »V banovini Hrvatski je prava povodenj nezakonite literature. Zlasti frankovci živahno izdajajo skrivne letake. Frankovci se pri tem poslužujejo vseh mogočih sredstev, da bi zanesli strup v najširše sloje, kateri odobravajo politiko narodnega sporazuma ter sodelovanje s Srbi in Slovenci. Zdaj hrvatsko časopisje prinaša izjavo znane tekstilne tovarne »Mautner d. d.« v Zagrebu, ki pravi, da so neki docela neznani ljudje zlorabili našo trdiko za razširjanje svojih političnih ciljev. Svoje politične letake so namreč razpošiljali v kuvertah za našo trdiko. Kuverte pa so naročili brez naše vednosti.«

Srbski list o delovanju pravoslavne duhovščine

Zagrebski »Nova srpska riječ« prinaša članek z naslovom »Cerkev in vasa«, kjer med drugim takole pravi: »Čeprav Srbin ne hodi velikokrat v cerkev, vendar ima rad cerkevni hram, da je ta hram v vsem vzoren ter da ima dobrega svečenika, ki pravilno po Kristusovem nauku izvršuje svojo dolžnost. Srbski kmet ne bo opustil nobene cerkvenega ali verskega obreda. Mnogo bo žrtvoval za svojo cerkev, če je taka potreba. Kjer svečenik vzorno opravlja svojo dolžnost po načelih Kristusovega nauka, tam je živa cerkev močnejša. Zal pa se mnogo naših vasi ne more pohvaliti, da bi imele take svečenike. Večina svečnikov ne deluje v narodu skoraj nič več razen čisto verskih obredov. To ni dovolj. Svečenik je najbližji narodni inteligent in ljudski zdravnik. Njegova naloga je poleg duhovnega zdravljenja in vzgajanja svojih vernikov delovati tudi izobraževalno pri kmetih, da bi jih gospodarsko dvignil. Zlasti je treba brigati se za narodno vzgojo. Potem pa se ne bo dogajalo, da bi se Srbin iz Like in Korduna bal povedati, da je Srbin ter na mesto tega pravi, da je »pravoslavac«. — Noben list na jugu se ne spotika zaradi takega pisanja srbskega lista o nalogah pravoslavne duhovščine. Pri nas pa, kjer slovenska katoliška duhovščina že dolga desetletja dela tako, kakor pisec zdaj želi od pravoslavne duhovščine, pri nas pa to imenujejo »klerikalizem«.

Članek o potrebi molka

Glasilo kočevskih Nemcev »Gottscheer Zeitung« prinaša med drugim tudi mastno tiskan in debelo obrobjen članek o molku, kjer med drugim tudi tole pravi: »Le vrabci čvekaajo o vsakem dogodku na cesti. Le stare babe ne znajo brzdati svojih govorov. Hočemo voditeljev in ne starih bab. Hočemo več molka. Skrbti te, da bi se kdaj pokazala potreba govoriti? Umevno. Tudi govoriti zna vodja, če je treba govoriti. Toda govoriti znajo vsi, molčati pa ne. Morda bo ta ali oni še kdaj postal vodja, če se bo navadil molčati.«

Nenadna vladna kriza v Bolgariji

Sprožil jo je minister Bagrianov, ki zahteva bolj tesno sodelovanje z Nemčijo in Italijo

Sofija, 1. febr. t. (Posebno poročilo). V Sofiji je naenkrat izbruhnila vladna kriza. Da se bo nekaj zgodilo, je bilo po zadnjem govoru ministrskega predsednika Filova, ko je podčrtal nevtralnost držanje Bolgarije, pričakovati. Da se bo zgodilo tako hitro, tudi tisti, ki so mislili, da so dobro poučeni o položaju vlade, niso pričakovali. Na večeršnjem zasedanju sobranja je namreč kmetijski minister Bagrianov pri proučevanju proračuna za kmetijstvo imel govor, v katerem je kot član vlade napadel delo vlade in zahteval temeljite spremembe v notranjem režimu v Bolgariji. Vladi po tem govoru ni preostalo nič drugega, kakor da objavi krizo. Tisti del govora kmetijskega ministra, ki se je šele nedavno vrnil iz dolgega potovanja po Nemčiji in Italiji in katerega ime je že pri zadnji bolgarski krizi bilo imenovano kot ime naslednika sedanjega predsednika vlade, se glasi:

»Popolnoma se zavedam, da še nihče izmed nas ni deloval v bolj usodnih dneh, kakor so davi, v katerih smo mi poklicani, da delamo. Svet koraka dalje. Napravil je enega največjih svojih korakov k napredku. Teža koraka mi ne bomo ustavljali, kajti borba, ki se je začela, je tako veličanska, da daleč presega naše majhne moči.«

Bagrianov je nato govoril o bolgarskem kmetijstvu ter o načrtu delu, ki sta ga na polju kmetijstva opravili Nemčija in Italija. V teh dveh državah je že en stalni zastopnik kmetijskega ministrstva, da osebno opazuje razvoj poskusov, ki jih delata Nemčija in Italija za dvig svojega kmetijstva. Tudi sam je obiskal obe državi in sam osebno proučeval načrte in praktične poskuse, ki jih tamkaj delajo. Spoznal je, da je tudi Bolgariji potrebno takšno delo. Novo delo, načrtno delo, ki snuje na širokih področjih, z velikimi sredstvi in z očmi obrnjenimi v daljino bodočnost. Na podlagi teh opazovanj, da je predložil vladi obsežne načrte, po katerih bi mogli s sorazmerno majhnimi trudi pridobiti od 8 do 12 milijonov ha nove plodne zemlje, predložil je nadaljnjše načrte za načrtno kmetijsko proizvodnjo po nemških zamislih, da bi se na ta način dosegla ustalitev cen in socialna izravnava vseh slojev. Bolgarija nima pravičnega gospodarskega reda. Zato teži za novim redom, za boljšim in bolj pravičnim. Treba bo, da se Bolgarija z vso dušo priključi temu novemu redu.

»Veliki viharji besne okrog nas, je zaključil Bagrianov, okrog nas, zraven nas in morda tudi nad nami. Vztrajali bomo samo tedaj, če bomo organizirani kot enota. Le tako bomo dočakali novi

red, novi svet. Ne pravim nove države, ampak novi svet. Vem zakaj sem se tako izrazil. Prepričan sem, da svet, ki pride jutri, da red, ki prihaja, ne bo v ničemer slabši in nepopolnejši od večeršnjega, ki odhaja.«

Takoj po Bagrianovem govoru je odstopil trgovinski minister Zagorov, nakar je predsednik vlade Filov po seji sobranja sklical sejo ministrskega sveta, kjer so obravnavali novo nastali položaj. Sklenjeno je bilo, da bo predsednik vlade kralju Borisu izročil odstop vse vlade.

V bolgarskih političnih krogih, kakor tudi v inozemskih diplomatskih krogih spravljajo nenadni nastop ministra Bagrianova, ki je sprožil vladno krizo, v tesno zvezo s tem, da je v Sofiji bolgarski poslanec v Berlinu Draganov, ki je šele pred dvema dnevoma zapustil bolgarsko prestolnico in se vrnil nazaj v Berlin. Dva dni za njegovim odhodom je, kakor po tajnem dogovoru, Bagrianov nastopil v sobranju proti vladi ter je s tem sprožil vladno krizo, iz katere skoraj ne more biti drugega izhoda, kakor da kralj Boris poveri mandat za novo vlado Bagrianovu samemu. Nemčija in Italija bi imeli v vlado, ki bi ji predsedoval Bagrianov, polno zaupanje.

Začetek hujskih bojov v Libiji

Maršal Graziani bo z vsemi silami branil Benghazij

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 1. februarja. t. Poročilo št. 232 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Cirenaika: Naše oklepne enote so izvedle napad južno od Gabela. Odbiti so bili sovražniški napadi. Naše letalstvo je bombardiralo sovražniške postojanke.

Vzhodna Afrika: Na severnem delu bojišča se borba nadaljuje. Med ogorčenimi borbami so naše hrabre čete iz domovine in iz kolonij prizadevale sovražniku težke izgube. Tudi naše izgube so občutne. Letalstvo je z velikim uspehom sodelovalo pri tej borbi.

Angleška poročila

Kairo, 1. februarja. t. Reuter. Angleško vrhovno poveljstvo vzhodne armade poroča: Libija: Zahodno od Derne smo vedno v močnem stiku z nasprotnikom.

Eritreja: Svoj stik s sovražnikom smo na področju Agordata povečali.

Na drugih bojiščih nič novega.

Kairo, 1. februarja. Reuter. Letalsko poveljstvo angleške vzhodne armade poroča: Angleški bombniki so v noči od petka na soboto bombardirali pristanišče v Tripolisu, kjer so bombe uničile in potopile eno 8000 tonsko in eno 4000 tonsko ladjo, eno 8000 tonsko pa poškodovale. Bombe so padle tudi na pristanišče za vodna letala ter jih nekaj razdejale, druge bombe pa so razdejale lope za vodna letala. Zaradi noči ni bilo mogoče opaziti, če so bila letala v njih. Na carinskem pomolu so nastali požari, kakor tudi na južnem pomolu. Protiletalsko topništvo je srđito delovalo.

V Libiji smo bombardirali letališče v Barce, kamor je bilo vrženih več sto zažigalnih in rušilnih bomb. Bombe so eksplodirale sredi letalskih lop in drugih stavb. Dve letali sta bili zažgani na tleh. Skupina naših bombnikov je s strojnimi obdelovalna sovražne vojaške kolone in so pri tej priložnosti naša letala sestrelila enega sovražnega lovca.

V Vzhodni Afriki so naša letala s strojnimi obdelovalna 4 nasprotnikove bombniške na letališču v Teramni (južno od Asmare) in tri uničila. Bombardirano je bilo tudi prevozno in blagovno skladišče v Asabu.

Vsa naša letala so se s teh poletov vrnila ne poškodovana.

Reuterjev vojaški dopisnik pristavlja k temu poročilu, da so angleške čete zahodno od Derne tako na obalni cesti proti Apolloniji, kakor na cesti zahodno od Mekellija v boju z nasprotnikom. V Eritreji pa angleške čete poliskajo nasprotnika nazaj po železniški progi, ki jo trdovratno brani, ker je to njegova velika življenjska žila z Massavo ob Rdečem morju. Če uradno poročilo nič ne poroča z drugih bojišč, to ne pomeni, da se nič ni zgodilo, marveč, da angleške čete razširjajo področje svojih napadov na sovražnem ozemlju.

Boji zahodno od Derne

Kairo, 1. februarja. t. Reuterjev poročevalec javlja iz Derne, da je prišlo zahodno od Derne do precej hudih spopadov med napredujočimi angleškimi kolonami in italijansko divizijo, ki se je umaknila iz Derne in se utrdila na zahodni strani velikega rečnega korita, ki se začena juž obalah, kakšnih 60 km daleč od Derne ter dela globoko zarezo v hribovito ozemlje Džebelja na jugu. Prišlo je do hudih topniških dvobojev. Toda opaziti je bilo, da nasprotnik ne razpolaga z dovoljnim strelivom. Angleško vojno vodstvo je mnenja, da ima ta kolona samo to nalogo, da napredovanje

Angležev zadržuje, da bi maršalu Grazianiju dala čas, da se pri Bengaziju pripravi na obrambo. Izvidniška letala, ki so preletela ozemlje nad Bengazijem, poročajo, da so videla tamkaj obsežno zbiranje italijanskih čet in mrzlično gradnjo utrdb na obsežnem prostoru pred Bengazijem. Po vsej verjetnosti bodo Italijani pred Ben-

Mračni odnošaji med Francijo in Nemčijo

Hitler je v svojem pismu maršalu Petainu namignil o potrebi »strategičnega sodelovanja«

Bern, 1. febr. t. AFI. Po poročilih iz Vichyja francoska vlada še vedno ni objavila vsebine pisma, ki ga je nemški voditelj Hitler pisal maršalu Petainu in ki ga je iz Berlina prinesel v Francijo zastopnik maršala Petaina v Parizu, grof de Brinon. Toda iz krogov, ki so blizu vlade, se širi mnenje,

da je Hitlerjevo pismo strogo vsebine. Nemški koncler da jemlje na znanje izjavo maršala Petaina, da hoče sodelovati z Nemčijo. Toda Hitler da bi rad sodelovanje videl na praktičnem polju. Sodelovanje mora postati bolj delovno. Hitlerjevo pismo omenja, da so za to potrebne spremembe v francoski vladi, v katero morajo vstopiti osebnosti, ki imajo voljo za dejansko in dejavno sodelovanje z Nemčijo. V drugem delu pisma je tudi zelo jasen mišljaj na »strategični položaj v Sredozemskem morju«, kjer da bi Francija lahko praktično dokazala svojo voljo do sodelovanja. Francija da bo na tem področju morala sodelovati v francoski Tuniziji, v pismu baše ni omenjeno, toda je jasno mišljeno, kakor sledi iz vse vsebine Hitlerjevega sporočila.

V Vichyju so sedaj stalni posveti maršala Petaina z njegovimi sodelavci. Najbrž bo prišel v Vichy tudi nemški veleposlanik v Parizu Abetz, kakor hitro bodo razgovori dozoreli v jasne odločitve. Za enkrat maršal Petain vztraja pri svojem stališču, da urejujejo okvir sodelovanja z Nemčijo predpisi pogodbe o premirju, ki jo je diktirala Nemčija in jo je Francija podpisala brez pogojev. V pogodbi o premirju pa je določeno zapisano, da velesili osiša francoskega vojnega brodogoja ne bosta uporabljali v borbi proti Angliji, in vse afriško ozemlje je bilo v tej pogodbi izrecno potrjeno kot francosko ozemlje, ki se ga velesili osiša ne bosta posluževali kot vojnega področja.

Ker pa ni verjetno, da bi stališče maršala Petaina zmagalo, predvidevajo sedaj tri različne možnosti:

1. da bo s pomočjo Nemčije v Parizu sestavljena posebna francoska vlada za zasedeno Francijo, pod predsedništvom Lavala;
2. da Nemčija in Italija zasedeta še nezasedeni del francoskega ozemlja;
3. da si vzameta Bizerto v Tuniziji kot poroštvo, da bo Francija mirna in poelna.

Zürich, 1. februarja. b. Po poročilih iz Vichyja pripisujejo velik pomen današnjemu obisku kardinala Gerlierja v Vichyju. Kardinal je poročal o svojih razgovorih s sv. očetom, kateri v interesu vsega krščanstva želi, da bi se čimprej sklenil pravičen mir. Kardinal Gerlier bo imel jutri v Lyonu govor o svojem obisku v Rimu.

gazijem storili vse, kar morejo, da zadrže Angleže. Ni znano, če se tudi že nemško letalstvo nahaja na področju Bengazija. Če je res, se bo kmalu pokazalo. Angleško vojno vodstvo postopa pri svojem napredovanju po vsej Libiji skrajno previdno in preudarno, tako da se ne bi moglo nikoli zgoditi, da bi bile angleške napredujoče kolone nalašč izvajljene v kakšno zasedo, kjer bi jih nasprotnik mogel uničiti. Napredovanje je nekoliko bolj počasno, toda zato je vse, kar je zasedenega, trdno in angleška vojska tako rekoč »nosi s seboj vse utrdbe, koder se pomika«, kakor se je izrazila visoka angleška vojaška osebnost.

Weygandov poziv

Alžir, 1. januarja. t. General Weygand je imel nocoj govor v alžirskem radiu. General Weygand, ki je vrhovni poveljnik francoskih čet v francoski Afriki, je v svojem govoru dejal, da naj vsi, ki ga poslušajo, zvesto ostanejo pri vladi maršala Petaina, da naj se ne pustijo begati od nobenih govorov, ki jih širi samo propaganda, ki bi rada ustvarila nered. General Weygand je napovedal, da bo z najstrožjimi ukrepi zatrl vsako takšno propagando.

Komunistični razmah v Franciji

Vichy, 1. febr. Havas: List »Temps« objavlja uvodnik, v katerem piše o stališču komunistov do strokovnih zvez in pravi med drugim:

Tajnim organizacijam bivše komunistične stranke so poslali navodila, v katerih jim ukazujejo, da naj s svojim delom ovirajo in pobijajo ukazano delovanje za socialno pomirjenje in za sodelovanje med razredi, kakor je to nasvetoval maršal Petain. — Osrednji odbor izjavlja, da lahko komunisti svojo revolucionarno nalogo opravljajo samo tedaj, če bodo v stalnem stiku z organizacijami delavstva. Zato je prišel čas, da komunisti gredo v strokovne zveze in da prevzamejo vodstvo teh strokovnih zvez. Razmere so ugodne za novo in uspešno delo komunistov. Marsikaj se da izriniti proti sedanjemu režimu, zlasti pa gospodarsko in socialno stanje, brezposelnost in ogromno pomanjkanje raznih potrebščin itd.

Gonja se mora razvijati tako, da naj se v strokovne zveze vrnejo vsi tisti delavci, ki so jih zapustili, proti sedanjim voditeljem strokovnih zvez se mora začeti izvajanje reformističnih zahtev. Sedanji voditelji strokovnih zvez bodo odklanjali vpise komunističnih pristavev, toda komunisti morajo doseči to, da prevzamejo vodstvo strokovnih zvez v svoje roke.

Willkie nazaj v Ameriko

London, 1. februarja. t. Associated Press. Wendell Willkie, Rooseveltov protikandidat pri zadnjih volitvah, ki se sedaj že tedni dni nahaja v Angliji, kjer si je ogledal vse, kar je hotel videti, je danes izjavil, da Skotske in Irsko ne bo več mogel obiskati, ker ga je Hull poklical nazaj v Ameriko. Mudi se mu nazaj v Ameriko, ker mora poročati Rooseveltu ter izpovedati svoje mnenje pred kongresom z ozirom na zakonski predlog o neomejeni pomoči Angliji. Willkie je izjavil časnikiarjem, da je dosti videl in da odhaja z jasnim mnenjem. V Ameriki bo zastavil ves svoj vpliv, da dobi Anglija čim večjo in čim hitrejšo pomoč; Anglijo zapuša z občudovanjem za trdne živce angleškega naroda in za odločnost, da prenese vse za zmago.

Osebnosti

Belgrad, 1. februarja. Napredoval je v 7. skup. Anton Breznik, profesor v Užicah; upokojen je Miha Prezelj pri oddelku za TOI kr. banske uprave v Ljubljani.

Drž. prvenstvo v hokeju

VSD Varaždin: SK Palie 7:0 (2:0, 2:0, 3:0)

Ljubljana, 1. februarja.

Danes so se pričele na ilirijanskem drsališču hokej tekme za državno prvenstvo. Kot prvi par sta se srečala VSD Varaždin, to je prvak Hrvatske, proti prvaku Srbije SK Palie iz Subotice. Tekma sama ni nudila tistega, kar smo vajeni videti pri hokeju na ledu. Oba nasprotnika sta začetnika v hokeju in jima manjka tehnike ter osnovnega drsanja. V prvi tretjini je bil SK Palie v premoči, toda Varaždinci so streljali in delali gole. V drugi tretjini je bila igra bolj izenačena in živahnija. V zadnji tretjini je bila igra še bolj odprta, napadati so poskušali oboji, toda SK Palie ni imel sreče. Za današnji poraz Palie nosi krivdo vratar, ki ni ubranil niti najlažjega strela.

Prijateljstvo Madjarske in Jugoslavije

Lepe besede madžarskega ministrskega predsednika

Budimpešta, 1. februarja. b. Na zadnji seji zunanjepolitičnega odbora senata in parlamenta je predsednik vlade grof Teleky med drugim poudaril, da je bil pokojni minister grof Csaky zaradi svoje bolezn, ki se je po potovanju v Belgrad samo poslabšala, preprečen, da poda račun o madžarsko-jugoslavenskem prijateljstvu. Sedaj, ko ta sporazum prihaja v parlament na končno ratifikacijo, je moja dolžnost, je rekel grof Teleky, da prikažem zamisli tega sporazuma in verjetne posledice. Sledi madžarsko-jugoslavensko prijateljstvo segajo v davna stoletja. Od davnine vlada globoka simpatija med madžarskim in jugoslavenskim ljudstvom, oba naroda sta bila junaška naroda. Oba sta se večkrat medsebojno borila, toda pogosto sta bila tudi v tesnih državnih zvezah zvezana med seboj in sta drug drugega visoko cenila in spoštovala. V dneh po svetovni vojni smo nekaj časa bili proti Srbom nenaklonjeni. Potem pa so se srbsko-madžarski odnošaji poboljšali. Vlada v Segedinu je prejela izraze

simpatij samo iz Jugoslavije. Potem je prišel znameniti govor v Mohaču, katerega je imel leta 1926. regent Horthy in ta govor sta omenila oba zunanja ministra v Belgradu v svojih zdravilnih pri podpisovanju pakta, prikazujoč ga kot dejstvo, ki je omogočilo bazo za sodelovanje in politiko sporazuma. Ti dve zdravici sta vsem v živem spominu. Potem se je o razmerah razvijalo še naprej v prijateljski smeri in to miroljubno prijateljsko ozračje je omogočilo, da tudi formalno damo izraza medsebojnih simpatijam in skupnim koristim dveh sosebov, in da s tem prijateljstvo in sodelovanje v bodočnosti še bolj zgradimo. Ta pakt ni važen samo z madžarskega, temveč tudi s splošnega evropskega stališča. S tem smo napravili evropske miru veliko uslugo, obenem pa smo ostali v soglasju s cilji osištih sil, katere želijo miroljubno rešitev evropskega spora. Telekyjev govor je bil sprejet z velikim odobravanjem vseh prisotnih.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

V preteklem tednu so padle iz ust odgovornih mož zelo resne besede glede razvoja vojnih dogodkov v najbližji bodočnosti.

Tako je nemški kancler Hitler v svojem četrtkovem govoru napovedal veliko ofenzivo s podpornicami prihodnjega spomladanskega napada na Anglijo, kot je svet še ni videl, ker cilj Nemčije je, da še letos popolnoma uniči angleški imperij. Ameriški mornarški minister Knox je prav tako povdaril bližajočo se nemški udar na Anglijo, pri tem pa pristavil, da je to še en razlog več, da Amerika z vsemi silami in hitro prisilijo Anglijo na pomoč. Angleški mornarški minister Alexander pa je napovedal »bližajočo se največjo uro v zgodovini Anglije« ter izrazil upanje, da bo angleški narod držal tudi strahote, ki ga čakajo v bližnjih dneh.

V Ameriki je bil med tem sprejet Rooseveltov zakon o neomejeni pomoči Angliji, ki bo proizvede vse ameriške industrije stavil na razpolago Angliji, če treba, tudi brezplačno, češ, če se zruši angleški imperij, pride na vrsto takoj Amerika.

Vojaske dogodki sami nam zgovorno pravijo, da se bližajo velikanski spomladanski boji. Na zahodu vlada tišina. Letalskih napadov skoraj ni. To je »mir pred viharjem.« pravijo. V Albaniji so se začeli italijanski protinapadi in je verjetno, da bo sledila italijanska ofenziva večjega obsega, saj se nahaja 5 italijanskih ministrov na fronti. Grki, ki so pretekli teden izgubili svojega voditelja generala Metaxasa, ki je po manjši operaciji umrl, so dosedaj še vse napade odbili in v sredini fronte celo malo napredovali. Grški odpor bo najbrže trd. V Afriki Angleži nadaljujejo s prodorom na vseh frontah. Tako so v Libiji zasedli Derno in gredo sedaj naprej proti zadnjemu mestu v vzhodni Libiji, Bengaziju. V vzhodni Afriki so prodrl 200 km globoko v Eritrejo, v Abesiniji imajo Angleži sedaj bivšega abesinskega cesarja Hajla Selasija, ki osebno vodi abesinske četnike, ki vznemirjajo velike pokrajine v zahodni Abesiniji. Na jugu so Angleži očistili svoje ozemlje v Kenji in prenesli boje v italijansko Somalijo. Angleži so očitno trudijo, da bi čim prej v Afriki dosegli končnoveljavne uspehe, da bi imeli proste roke, kadar bo Nemčija napadla angleške otoke v bližnjih sedmih tednih.

Tudi politične priprave na spomladanske dogodke padejo v oči. Med Sovjeti in Nemčijo so bili podpisani novi dogovori o prijateljskem sodelovanju. Legionarska revolucija v Romuniji, ki je bila zatrta, je Nemcem dala povod, da so poslali še več čet v Romunijo in so z njimi zavarovali tudi evropski jugovzhod. Na zahodu Evrope pa se izvaja na Francijo huda pritisk, da bi veslelami osiše izročila svoj pristanišče v Afriki, od koder bi Nemčija in Italija mogli uspešno napadati angleško moč v Sredozemlju.

Notranji pregled

Belgrad, 1. februarja.

Po zadnji rekonstrukciji kraljevske vlade, ki jo je izvršil predsednik vlade in zastopnik notranjega ministra g. Dragiša Cvetković, se je g. predsednik dr. Kulovec odpeljal v Ljubljano ter se je udeležil jubilejnega občnega zbora Kmetijske zveze, kateri je vedno posvečal vse svoje moči ter jo s svojimi sodelavci pomagal ustanavljati po slovenskih kmetijskih vaseh. Ob tej priliki se je toplo spomnil prežgodega umrlega našega narodnega voditelja dr. Korošca ter je poudarjal, da se mu bomo vsi najbolje oddolžili, če bomo z vsemi silami delali za slovenski narod, da bo pravno in telesno zdrav, ter si prizadevali za njegov blagor in napredek, svoje delovanje pa uravnavali po njegovih navodilih, t. j. da bomo ostali zvesti svojemu narodu, državi, kralju in narodni dinastiji. Od zastopnikov kmetijskega stanja je gospod predsednik odšel med železničarje, ki so prav tako minulo nedeljo zborovali v Ljubljani. Tudi na tem sestanku je imel navduševan govor, v katerem je čestital organizaciji železničarjev JRZ na njenem razmahu ter jo pozval, da naj še z večjo vnemo deluje med tem stanom ter s svojim pozitivnim delom za narod in državo pobija vse razdiralne elemente.

V nadaljevanju občnega zbora so delegati Kmetijske zveze sprejeli tudi resolucijo, v kateri med drugim kot zastopniki ljudstva ponavljajo zahtevo po organizaciji slovenske banovine.

Po vsej državi ob bile tega dne svetosavske proslave. Posebno slovesno so bile v Belgradu. Na belgradski univerzi se je udeležil tudi prosvetni minister dr. Krek z ostalimi člani vlade, ki so se tega dne mudili v Belgradu. Nj. kr. Vis. knežinja Olga je tudi sam prišla na slavo belgradskega ženskega društva, sinova Nj. kr. Vis. knez Aleksander in kneževič Nikola sta pa bila na svetosavski proslavi v drugi realni gimnaziji. V okviru svetosavskih proslav je bila tudi velika narodna slovesnost v Skoplju, kjer so tega dne odprli novo radioodposilno postajo, s čimer so kr. vlada in vsi ostali deli naše države znova izpričali svojo ljubezen, ki jo goje do klasičnega juga naše države. Slavnosti sta se udeležila tudi predsednik vlade g. Cvetković ter minister za pošto, brojav in telefon g. dr. Torbar, kar sta oba v svojih govorih poudarjala neopredeljivo zaslugi Nj. kr. Vis. namestnika kneza Pavla za mir naš domovini.

Vstop g. predsednika dr. Kulovca v vlado narodnega sporazuma je obirno komentiralo tudi svetovno časopisje, predvsem pa časopisje obeh sosednjih velikih držav, ki je poudarjalo, da se je z njegovim vstopom sedanja vlada samo okrepila. Tako je predvsem poudarjalo italijansko časopisje. »Deutsche Allgemeine Zeitung« je pa ob vstopu g. dr. Kulovca v vlado zapisala te besede: »G. dr. Kulovec se je v zadnjih tednih tako jasno izrazil kot čuvav politične smeri dr. Korošca, da se njegova akcija v sedanji vladi ne sme podcenjevati. Gr. dr. Kulovec bo najbrž v najkrajšem času dal

pobude, ki bodo, kakor pričakujejo, pomenile krepitev in ureditev notranjih političnih odnosov v Jugoslaviji.«

Prosvetni minister g. dr. Krek je istega dne sprejel več ministrov. Ministrskemu svetu je predložil v podpis tudi važno uredbo z zakonsko močjo o ureditvi in upravljanju akademske menze v Belgradu. G. minister dr. Krek je tega dne prav tako odobril pogodbo, sklenjeno med ljubljanskim vsučiliščem in Higijenskim zavodom v Ljubljani glede odstopa zemljišča za zgradbo akademske menze v Ljubljani.

V torek je bila v »Službenih novinah« tudi objavljena uredba o ustanovitvi posebne obrtne zbornice v Ljubljani, ki je stopila istega dne v veljavo, obvezno moč pa dobi šele 15 dni nato.

Zagrebska policija je objavila kratko sporočilo, Vilderja, prvaka Samostojne demokratske stranke, Vilderja, prvaka Samostojno-demokratske stranke, »Grafika« v Zagrebu pod rotacijskim strojem eksplodiral pekleni stroj, ki je povzročil samo materialno škodo. V zvezi s tem atentatom je zagrebska policija zaprla sedem sumljivih oseb, proti katerim vodi preiskavo.

V Zagrebu je izšla prva številka novega glasila hrvatskih katoličanov »Hrvatski glas«, ki je zamenjal dosedanje »Hrvatsko Stražo«.

Hrvatski ban je postavil celo vrsto novih javnih beležnikov tako v Zagrebu kakor v ostalih hrvatskih mestih. S tem odlokom so prenehali biti javni beležniki v Zagrebu: biv. narodni poslanec dr. Ivan Elezović, biv. poslanec in znani funkcionar Sokola dr. Oton Gavrančič, biv. minister in senator dr. Mile Miškulin in bivši poslanec dr. Branko Kalmeyer.

Na prostoru belgradskega velesejma se je izvršila tudi mala posetna izprehoda. Dosedanji italijanski razstveni paviljon so namreč kupili Bolgari za 1.296.000 levov ter je ta kredit odobrilo bolgarsko sobranje. Italijanska vlada namerava na

belgradskem velesejmu zgraditi nov monumentalni paviljon podoban paviljonu nemškega rajha.

Gosp. predsednik dr. Kulovec je tega dne obiskal g. dr. Mačka ter je imel z njim daljši razgovor o vseh aktualnih političnih in gospodarskih problemih. Potem je pa še obiskal ministra za prekrbo in prehrano, pri katerem je posredoval v raznih prehranjevalnih akcijah slovenske banovine ter storil potrebno, da bo »Preveda« lahko uspešno izvrševal svojo težko nalogo.

Glavni tajnik Hrvatske seljačke stranke g. senator Krnjević je ta dan cirkularno obvestil vse organizacije HSS, da vsi tisti, ki leta 1935. in 1938. niso volili za dr. Mačka, ne morejo biti predsedniki strankinih organizacij.

S posebnim pravilnikom kmetijskega ministrstva so ustanovili poseben sklad za prehrano siromakov. Iz tega sklada bodo dobivale moko ljudske kuhinje, dijaške kuhinje in druge ustanove, ki skrbje za prehrano siromakov.

Novo imenovan upravni odbor Narodne banke je imel tudi prvo sejo ter je po govoru novega guvernerja dr. Radosavljevića izvolil tudi nov izvršilni odbor Narodne banke, ki z guvernerjem in viceguvernerjem vodi vse posle banke. Slovence zastopa v njem industrijalec gosp. Avsenek.

V »Službenih novinah« je tega dne izšla tudi zelo važna uredba o likvidaciji jugoslovanskega »Feniksa«. Po tej uredbi se bo likvidacija izvršila tako, da se celokupno premoženje »Feniksove« prenese na »Napredkovo« zadrugo in na Zvezo nabavljajih zadrug državnih uslužbencev v Belgradu.

Pretekli teden smo v Belgradu imeli tudi dve kulturni manifestaciji z obema velikima sosednjima državama. V prostorih Jugoslovansko-nemškega društva je namreč predaval tajnik nemškega znanstvenega instituta g. dr. Franz Hille o nemških prevodih iz srbohrvaščine in slovenščine. V italijanskem kulturnem institutu pa je imel predavanje znani milanski vsučiliški profesor, kulturni zgodovinar g. Scialo o italijanski civilizaciji renesance in njenih raznih oblikah, o njeni umetnosti, književni in politični misli. Obe predavanji sta bili dobro obiskani.

Tajnika nemškega znanstvenega instituta g. dr. Hilleja je sprejel tudi prosvet. minister g. dr. Krek.

Rak in druge zlobne novotvorbe so ozdravljive

Kaj so zlobne novotvorbe?

Zlobne novotvorbe so nepravilna rast organizmov celic, ki prodirajo v zdravo tkivo in ga oškodujejo, da končno propade. Vedeti moramo, da izhajajo zlobne novotvorbe, na pr.: rak iz ene same patološke spremenjene celice: milijoni celic, iz katerih obstaja rakasti tumor, nastanejo z delitvijo ali razmnoževanjem te celice. Ta rast se razlikuje od normalne v tem, da se ne podreja ostalemu organizmu, ampak raste brez ozira na organizem naprej in kvarno vpliva nanj.

Po vrsti celice imamo različne zlobne novotvorbe. One, ki izhajajo iz epitela kože, sluznic ali žlez, spadajo med rakasta obolenja. Ta so najpogostejša. Zlobna novotvorba pa lahko tudi nastane iz veziva hrustanca, kosti, mišičnih in živčnih celic. Te imenujemo skupno: sarkome. Zlobne novotvorbe ne nastanejo samo iz celic, ki so v poteku razvoja začle na nepravno mesto (n. pr. bradavice), ampak tudi iz celic, ki so v pravilni zvezi z ostalim tkivom.

Te rakaste celice prodirajo v ostalo tkivo. V začetku lahko to neomejeno rast celic operativno odstranimo. V nadaljnjem poteku pride do tvorbe razsevkov (metastaz).

Rak v začetku ne kaže nevarnih znakov, je večinoma brez bolečin, simptomi so nejasni in se dajo razlagati na različne načine. Jako potrebna je zgodnja ugotovitev, to je pogoj za uspešno zdravljenje.

Nevarnost raka je odvisna od vrste raka in od mesta, kjer se nahaja.

Nastanek raka.

Zakaj nastane rak, ni znano. Vemo toliko, da rad nastane na onih mestih, ki so dalj časa izpostavljena mehaničnim ali kemičnim dražljajem. Ni še jasno, če enkratni udarec vodi do nastanka raka.

Neposredna nalezljivost raka ni dokazana. Potrebna je čistost, ravnanje po pravilih higijene; posebnih zaščitnih mer nimamo.

Pomen prirojenega in podedovanega nagnenja prav tako še ni dovolj jasn: vendar je potrebno, da se v rodbinah, kjer imamo čisto rakasto obolenje, posveti posebna pažnja vsaki bolezni.

Spoznavanje raka.

Zgodnja ugotovitev raka je izredno važna, ker je samo takrat možno uspešno zdravljenje. Še zdravnik sam z različnimi preiskavami čisto težko ugotovi zlobno novotvorbo. Zato je potreben zgodnji specialistični pregled.

Čuvanje pred rakom in zdravljenje.

Popolno obvarovanje pred rakom je nemogoče. Potrebno je, da se izognemo vsem vplivom, ki povzročajo kronična vnetja (ozeblina, opekline, mehanični ali kemični dražljaji). To posebno velja za ljudi, ki so v svojih poklicih stalno izpostavljeni takim dražljajem (kovači, delavci, ki imajo delo s katranom). Treba je paziti, da je prebava stalno v redu. Rak je ozdravljiv, če se zgodaj ugotovi in zdravi, ko je še lokalno obolenje.

Vsaka rana, na katerem koli delu telesa, ki se ne izboljša po večtedenskem zdravljenju, je lahko zlobno obolenje. Bradavice vseh vrst, rjavi, ploščati madeži na koži, lahko povzročajo zlobno obolenje. Treba jih je že v otroški dobi odstraniti. Prav tako vsak delj časa trajajoči katar sapnika, želodca, črevesa in mehurja, kri v izbruhani masi, blatu ali seči, nepravilne krvavitve, krvavitve po občejanju, rjavovodni iztok, vzbude sum na rakasto obolenje.

Treba je vedeti, da rak napade vsakogar, brez ozira na starost, in da ne povzroča bolečin.

Čeprav se najpogostejše pojavlja v starosti med 40. in 65. letom. Treba je takoj poklicati zdravnika. Dobro je, da se da vsakdo enkrat do dvakrat v letu preiskati, da se ugotovi eventualno obolenje: zlasti v rodbinah, kjer se je večkrat pojavil rak, so potrebne čisto zdravniške preiskave. V Nemčiji priporočajo, da se v rodbinah, kjer so se večkrat pojavile zlobne novotvorbe, omeji število otrok na 1 do 2, v težkih primerih je dobro, da sploh ni potomcev.

Nagel razvoj kirurgije omogoča vedno večje operativne posege, ki so obenem vedno manj nevarni. Operativno terapijo lahko izpopolnimo z obsevanjem (rentgen, radium in mesotorium), včasih lahko tudi z obsevanjem nadomestimo operativni poseg.

Ozdravljenje pa ni vedno trajno, lahko pride do ponovnega pojava bolezni, posebno v prvih

tom, moramo biti posebno pozorni. Če to traja več tednov ali se ponavlja, se ne smemo zadovoljiti z diagnozo: hemeroidi. Potrebno je, da se lokalno pogleda, če so hemeroidi ali ne.

2. Rak ženskih spolnih organov.

a) rak maternice: je zelo pogosto obolenje, ki najpogosteje nastopa pri ženskah, ki so rodile. Nastopa pa tudi pri takih, ki niso nikdar rodile in tudi pri devicah. Zdravljenje je tu doseglo najboljše uspehe, če se bolezen pravočasno ugotovi in zdravi. Operativno zdravljenje, izpopolnjeno z obsevanjem, vodi v številnih primerih do popolnega ozdravljenja. Obsevanje je tudi tam na mestu, kjer se z operacijo ne more več radikalno odstraniti obolenje maternice. Često dosežemo subjektivno izboljšanje, zmanjšamo iztok in bolečino in podaljšamo življenje za več let. Prvi simptomi raka maternice so nejasni. Javljajo se čisto z nepravilnimi krvavitvami. Posebno sumljive so krvavitve po občejanju ali v času, ko je mesečna krvavitev že davno prestala. Tudi vodenokrvav ali smrdeč iztok more vzbuditi sum na raka, medtem ko se bolečine navadno pojavijo šele takrat, ko je rak že zelo napredoval in ni več upanja na popolno ozdravljenje. Žene vseh starosti morajo paziti na nepravilne krvavitve, predložit trajajoče smrdeče krvavitve, na iztok in se morajo v takem primeru takoj obrniti na zdravnika. Premagati je treba sram. Prav tako tudi strah pred morebitnim operativnim posegom, kakor je n. pr.: poizkusno izpraskanje maternice, ki je v vsakem primeru nujno potrebno.

b) rak nožnice in zunanjih spolov: je bolj redek in se lažje ugotovi. Nastanejo bradavičasti izrastki ali rane, zato imamo tudi tu krvavitve in iztok.

c) rak prsne žleze: je med najbolj čestimi rakastimi obolenji. Zatrđine v prsni žlezi so do 90% zlobna obolenja. Tvori čisto samo majhne, trde čvore, ki so ali v globini ali bolj pod površino kože, ki rastejo počasi. Včasih tudi bolj hitro, kar povzroča zbadanje. Tudi kronični, vlažni ekcemi okrog bradavice, pravitako ploščate rane, ki vodijo do zatrdin v prsni žlezi, so sumljivi na raka. Hitro pride do oteklih, trdih žlez v pazduhi.

3. Kožni rak se razvije čisto na mestih, kjer je deloval kak kronični dražljaj ali kjer je bila bradavica. Lahko izhaja od črnih ali rdečih bradavic. Če se začnejo take bradavice večati ali nastanejo kake druge spremembe takih mest, je treba takoj zdravniške preiskave. Odstranjenje sumljivega mesta v svrhu točne preiskave je popolnoma majhen poseg.

V kratkem je treba še enkrat poudariti:

1. Rak ni neozdravljivo obolenje, ampak se pri zgodnji ugotovitvi in dobrem zdravljenju ozdravi.

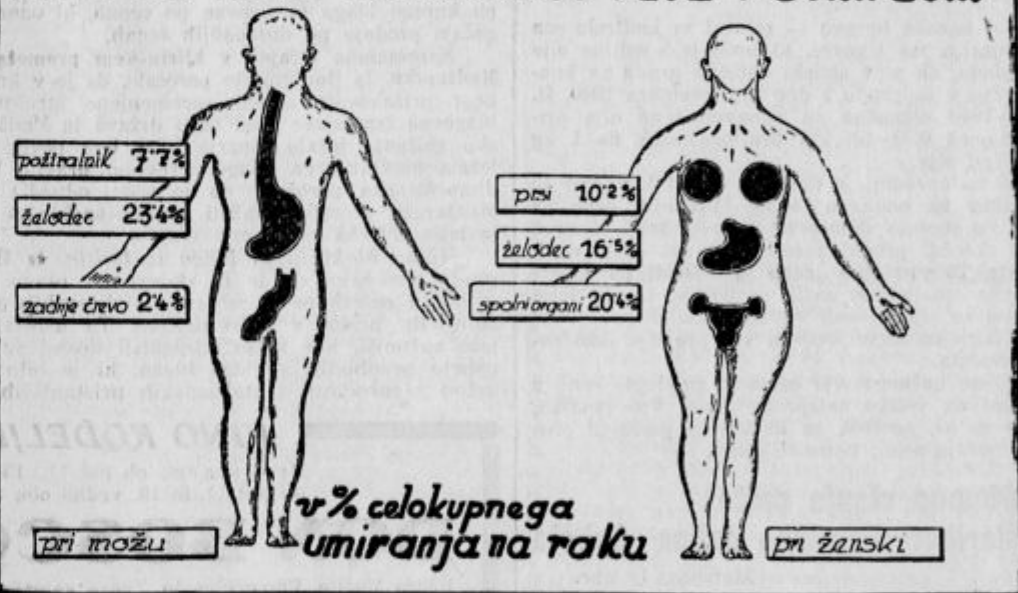
2. Rakasto obolenje je pa prav v začetku težko spoznati in je treba zgodaj specialističnega pregleda, če obstaja le majhen sum na raka.

3. Zato je tudi potrebno, da ljudje bolj pazijo na morebitne spremembe svojega telesa, čeprav jih ne spremlja bolečina. Skrb, pazljivost, je najboljša sredstva za očuvanje pred rakom.

4. Tudi po ozdravljenju raka je potrebna skrbna pažnja nad zdravstvenim stanjem in od časa do časa zdravniški pregled, da se pravočasno odkrije morebitni ponovni pojava obolenja, kajti šele potem obstaja možnost popolnega ozdravljenja.

Statistika v »Zdravniškem vestniku« do leta 1935 navaja, da je število umiranja za tuberkulozo

KJE SE RAK NAJPOGOSTEJE POJAVLJA

letih po zdravljenju. Seveda so tudi ti ponovni pojavi bolezni pri pravočasni ugotovitvi in pravilnem zdravljenju ozdravljivi. Tudi če se bolezen ne da popolnoma ozdraviti, se lahko bolniku življenje vendar za leta podaljša. Mogoče je olajšati težave bolnikom in jih napraviti zopet delazmožne.

Posebni del

Ker so znaki obolenja za rakom posebno na notranjih organih mnogovrstni in negotovi, ni mogoče podati označke za rakasta obolenja na vseh organih, ampak bomo vzeli samo one organe, na katerih se rak najbolj pogosto pojavlja.

1. Rak prebavnih organov:

a) ustnica, ustna duplina, jezik: Zatrđine, čvori, mehurčki, ranice na jeziku, ustnah, lični sluznici, ki po večtedenskem zdravljenju ne izginejo, so sumljivi. Posebno je treba, da kadilci, žvečileci tobaka, pazijo na bela mesta, ki se pojavijo na jeziku ali lični sluznici: to je čisto povsem nedolžna stvar, lahko pa je začetek raka. Samo specialistični pregled lahko o tem odloči. Moški, ki kadijo pipe, morajo paziti na ranice na ustnicah. Treba je paziti, da so pipe čiste, kaditi iz ustnikov, odstraniti zolne škrbine.

b) požiralnik: dalj časa trajajoče težave pri požiranju, občutek, da zastaja hrana v požiralniku, tiščanje v prsih, čisto pehanje, so sumljivi znaki.

c) želodec: Pri zlorabi pomanjkanja, ki traja več mesecev, ki ga spremlja pomanjkanje apetita, posebno za meso, slabost, zoperno pehanje, hujšanje, slabokrvnost, je potrebna natančna preiskava želodca: potrebno je, pregledati vsebino želodca in sicer vse posamezne sestavne dele. Ako je izbruhana masa rjavocrna, podobna kavni usedlini, je to znak, da je obolenje že zelo napredovalo. Treba je takoj poklicati zdravnika.

č) črevo: Sumljive so izmenične driske in zaprtja, ki trajajo tedne in mesece. Često to pomeni začetek raka na črevesu, posebno če imamo poleg tega še hujšanje, slabokrvnost in splošno oslabelost. Če opazimo, da gre kri ali gnoj z blatom,

(jetiko) neznatno, tudi stalno pada, medtem ko umrljivost za rako, narašča. Zelo značilno pa je, da ljubljanski fizikat izkazuje za domačine že od leta 1930 večje umiranje za rakom kakor za jetiko. Če je tako, se moramo združiti vsi, da pomagamo narodu s poukom in zgodnjim zdravljenjem.

Hrvatski ban potuje v Dubrovnik

Zagreb, 1. febr. b. Na potu v Dubrovnik se je hrvatski ban davi ob sedmih pripeljal v Split, kjer je bil slovesno sprejet. Banu se je pridružil v Splitu tudi zagrebski nadškof prevzvišeni dr. Stepinac, ki je že sredi časa v Splitu in prenoči pri splitskem škofu. Ban je hrvatskega nadškofa že v Zagrebu povabil, naj bi bil njegov gost za časa slovesnega obiska v Dubrovniku. Jadranska plovidba je dala na razpolago banu in njegovemu spremstvu svoj najlepši parnik »Zagreb«. Po odhodu »Zagreb« je krenil drugi parnik »Dedinjec«, ki je poln izletnikov, v Dubrovnik pod vodstvom zagrebskega župana Mate Starčevića.

Naše ladje vozijo za Švico

Švica, 1. febr. b. V zvezi s poročili o zaposlitvi naših ladij za mednarodni Rdeči križ poročajo, da se pogajajo samo za eno našo 900 tonsko ladjo, katere bi vozila samo med portugalskimi in francoskimi lukami na Sredozemskem morju. Stiri ladje srednje tonaže so najeli Švicarji za prevažanje žita in drugega blaga iz Portugalske in Španije. Za isti namen se pogajajo za nekaj drugih ladij srednje tonaže.

Odlikovanje za topničarje

Belgrad, 1. februarja. m. S kr. ukazom je na predlog ministra za vojsko in mornarico ustanovljeno odlikovanje »medalja dobrega topničarja«, ki bo podeljeno onim podčastnikom, kapljarjem in redovom pri topništvu, ki bodo na koncu učnega leta pokazali najboljši uspeh. Postopek podeljevanja te kolajne bo določil minister za vojsko in mornarico. Ukaz je objavljen v »Službenem vojnem listu«.

Premirje Siam-Indokina

Tokio, 1. februarja. t. Domei. Pogajanja za mir med Siamom in Indokino se bodo v kratkem začela v Tokiu. Danes so bile objavljene nekatere točke premirja, ki je bilo na posredovanje Japonske doseženo med obema državama na japonski križarki »Natori« v pristanišču Saigon. Po besedilu premirja sta se obe stranki obvezali, da svoje čete umakneta vsaka za 10 km od meje, ki so jo pretekli tork čete zasedle. V tej razoroženi vmesni coni

bo poskrbljeno za posebno policijo. Obe vojni stranki sta pristali na to, da druga drugi vrne vojnne ujetnike. Nad vmesno cono je obojnimi letalom prepovedan vsak polet.

(Siamske čete so, kakor smo že včeraj poročali, zasedle vse tisto ozemlje Indokine, ki so ga lansko leto zahtevale nazaj, ker je bilo pred 70 leti Siamu s silo odvzeto, a je po narodnostnem poreklu čisto siamsko, ali, kakor danes pišejo, tajlandsko.)

Gospodarstvo

Likvidacija Jugoslovanskega Feniksa

Ker je pri včerajšnjem poročilu o likvidaciji Jugoslovanskega Feniksa nastalo zaradi telefon-skega prenosa več napak, ponavljamo danes glavne določbe tozadevne uredbe o likvidaciji Jugoslovanskega Feniksa in odstopiti njegove imovine. Uredba je izšla v »Službenih novinah« z dne 31. januarja 1941 ter je tega dne stopila v veljavo.

Vsa imovina Jugoslovanskega Feniksa se po tej uredbi prenese na Zvezo Napredkovih zadrug za zavarovanje, varčevanje in gospodarstvo, z drugo z om. jamstvom in Sarajevu in Zvezo nabavljaj-nih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu. Ti dve zvezi imata plačati državi za prenos imovine 5.07 milij. din.

Stanje imovine bo ugotovila posebna komisija do 31. maja 1941, matematična rezerva in prenosne premije bodo pa izračunane po stanju dne 31. decembra 1940. Za razliko med stanjem dne 31. decembra 1940 in 31. maja 1941 bo komisija ugotovila povečanje pasiv.

Dokler ne bo ugotovljena cenitev imovine, bo finančni minister izdal vezama bone do zneska 100 milij. din. Ti boni bodo služili zaradi izravnanja aktive in pasive JF v oni meri, ki je potrebna: 1. da se obveznosti do zavarovancev, ki odgovarjajo plačanim premijam do 28. aprila 1936, pokrijejo povprečno s 70%; 2. da se obveznosti do zavarovancev, ki odgovarjajo plačanim premijam do 28. aprila, pokrijejo s 100%; 3. da se obveznosti do nameštencev, ki so nastale iz pogodb o odpravnini in pokojnini, ki so bile zaključene do 16. decembra 1936, krijejo s 60%; 4. da se obveznosti do nameštencev, ki so osnovane na obrtnem zakonu, krijejo s 70%; 5. da se vse ostale obveznosti, ki so nastale do 28. aprila 1936, krijejo s 100%, in 6. da se vse po 28. aprila nastale obveznosti krijejo s 100%.

Boni bodo izdani v kosih po 1 milij. din in bodo nosili 6% obresti. Vsako leto bo dospelo do 100 takih komadov. Da bi prišli upniki do gotovine, bosta te bone eskontirali Pošta hranilnica in Drž. hipotekarna banka po nominalnem znesku s 5% obrestmi. Boni bodo lahko služili tudi za vlaganja matematičnih rezerv zavarovalnic. S temi boni, ki jih dobijo obe zvezi, ugasnejo vse terjatve JF do države po menicah, ki nosijo akcept države, in sicer za zneska 1.639.425.99 dolarjev in 222.982.51 dolarjev.

Ureditev obveznosti bo prišla še s posebnim pravilnikom, ker uredba določa, da morajo ostali kapitalizirani in aktivna zavarovanja do 15.000 din prvotne glavnice neokrajniti, za ostala zavarovanja pa se odstotek lahko zviša.

Vsi zavarovanci Feniksa morajo predložiti v roku dveh let obema vezama svoje originalne police z zadnjim plačanim premijskim potrdilom, da bi se na policah izvršila ali konverzija, odnosno ugotovitev obveznosti obeh zvez po predpisih te uredbe. Zavarovanci, katere je na področju naše države prevzel bivši Feniks na Dunaju od drugih zavarovalnic, izgube vse pravice iz pogodbe o za-

varovanju, če v roku 6 mesecev od uveljavljenja te uredbe ne predlože svojih polic v konverzijo.

Onim zavarovancem po storniranih zavarovanjih, ki so plačali premije za manj kot tri leta in ki zaključijo pri vezah novo zavarovanje, morajo zveze po vplačilu prve letne premije za novo zavarovanje odobriti bonifikacijo 3.5% glavnice tega novega zavarovanja. Zvezi morata reaktivirati vsako zavarovanje, ki je kapitalizirano po 28. aprilu 1936, v kolikor odnosni zavarovalec plača razliko do polne premijske rezerve na dan reaktiviranja in v kolikor se z zdravniškimi pregledom (po rednem obrazcu zvez) ugotovi, da je zavarovalec sposoben za sprejem v zavarovanje na način, ki je določen v njegovem kapitaliziranem zavarovanju, in do poteka časa, v katerem dosepeva.

Posebej je treba v roku treh mesecev prijaviti terjatve do JF, v kolikor ne izvirajo iz zavarovalne pogodbe in ki niso znane. Če ne bodo v tem roku te terjatve prijavljene, postanejo ničvredne.

Imovina JF se lahko razdeli med obe zvezi, za kar je treba odobritve ministra trgovine in industrije. Dokler pa imovina ni razdeljena dokončno, sta obe zvezi solidarno odgovorni za vse obveznosti, ki pridejo nanji po tej uredbi.

Za izvršitev likvidacije se ima brigati izvršilni odbor JF in po en zastopnik vsake zveze. S tem so razrešeni tudi dosedajni člani upravnega in nadzorstvenega odbora Jugosl. Feniksa. Ravnateljem centrale v Beogradu ter podružnic v Zagrebu, Ljubljani in Osijeku preneha službeni odnosaj z dnem uveljavljenja te uredbe, ostalim uslužben-cem pa z zaključeno likvidacijo JF. Po izvršeni likvidaciji JF morata obe zvezi sprejeti v službo naj-manj dve tretjini nameštencev JF.

Prenos imovine ni podvržen nobenim državnim in samoupravnim taksam. Tudi izdaja novih polic, kakor tudi izpremembe, vinkulacije in dodatki, katere bi izvrševali obe zvezi v policah JF, so prosti vseh taks in doklad. Poslovanje zveze z onimi zavarovanci JF, ki niso člani v omenjenih dveh vezah včlanjenih zadrug, se ne smatra za poslovanje z nezadružniki v smislu združnega zakona.

Zavarovalnice morajo svoj prispevek za sanacijo Feniksa v letih 1937, 1938 in 1939 plačati najkasneje do 15. februarja 1941 pri Poštni hranilnici za finančno ministrstvo. Tudi morajo zavarovalnice do 15. februarja 1941 plačati finančnemu minist-rstvu pri Poštni hranilnici zneske vseh sodnih in ostalih stroškov, katere je imel JF z izterjavanjem že razdeljenih in določenih zneskov obrokov obem s 6% obrestmi. V kolikor zavarovalnice tega ne bodo plačale, bodo terjane za te vsote kot za neposredne davke. Na ta način bo treba plačevati tudi vse nadaljnje obroke. Pri določanju tega dela prispevkov, ki ga plačata obe zvezi za sanacijo JF, se ne bodo upoštevale premije, ki izvirajo iz pre-veztega portfelja JF.

Podrobne odredbe bo izdal še minister trgo-vine in industrije s posebnim pravilnikom, kakor je tudi minister pooblaščen izdajati avtentična to-lmačenja tega pravilnika.

veljavi in se bo tozadevna kontrola še poostri-la, je treba računati pri vseh nakupih s tem stanjem. Kdor se ne bo izpostavljati izgubam in škodi, naj ne kupuje blaga in sirov na cenah, ki onemo-gočajo prodajo po dosedanjih cenah.

Sprememba tečajev v klirinškem prometu z Madžarsko. Iz Budimpešte poročajo, da je v krat-kem pričakovati zaradi spremenjene strukture blagovne izmenjave med našo državo in Madžar-sko znižanje tečaja dinarja in s tem povznanje tečaja madžarskega pengő. Preveš pravilo bu-dimpeštanske poročila, da je sedaj odpadla za Madžarsko potreba uvažati jugoslovanski les in je tako potreba za dinarje manjša.

Uvoz blokiranega blaga iz Italije. Iz Bel-grada poročajo, da je že skoraj vse blago, ki je bilo z začetkom vojne lani v italijanskih pri-staniščih, prišlo v našo državo. Ta uspeh je tem važnejši, ker n. pr. Bolgariji doslej še ni uspelo osvoboditi svojega blaga, ki je bilo že delno razprodano v italijanskih pristaniščih.

KINO KODELJEVO — Telefon 41-64
Predstave: ob pol 11., 13., pol 15., pol 18. in pol 21. uri. Razen ob pol 11. in 13. vedno oba filma. — Ob 13. vsi sedeži po 2.—din.

DON BOSCO

Hčera Marije Pomočnice in Zveze salezijanskih uicih pripušeno mladino v mladinskih domovih in jo učiti poštenega življenja.

Za dodatek film o življenju tistih, ki jih je vzgajala ulica in so postali strah in trepet šloveske družbe

Ob ponedeljka dalje drugi film: **UPORNIK MAFADY.**

Nova tvornica špirta v Sloveniji. Finančni minister je odobril, da smejo Združene papirnice Vevče, Gorizane in Medvode, d. d. v Ljubljani zgraditi in dati v obrat industrijsko tvornico špirta za proizvodnjo špirta v industrijske svrhe iz raztvorljivih ostankov sulfidne celuloze v Goricanah, občina Medvode, okraj Ljubljana, kjer se že nahaja tvornica celuloze. Tvornica ima pravico na izdelavo letnega kontingenta 3000 hektolitrov čistega alkohola.

Devize za uvoz potrebnih surovin in ostalih predmetov. Kot znano, je bil nedavno izde-lan načrt o uvozu surovin in ostalih potrebnih predmetov, katere je treba plačati z devizami. Sedaj poročajo iz Beograda, da je Narodna banka že zagotovila za nad 1 milijardo dinarjev svobodnih deviz za uvoz surovin in ostalih po-trebnih predmetov za prvo četrtletje 1941.

Kompensacijski odbor pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino. Iz Beograda poročajo, da bo v kratkem pri ravnateljstvu za zunanjo trgo-vino osnovan poseben odbor za kompenzacije. Naloga tega odbora bo proučevati kompenzacijske posle in o tem sklepati. V njem bodo sodelovali zastopniki ravnateljstva, Narodne banke, industrijskega oddelka ministristva trgovine in industrije, Inspekcije državne obrambe in banske oblasti v Zagrebu.

Konferenca hrvatskih zbornic. V petek, dne 31. januarja 1941 je bila v Zagrebu druga seja misodborničnega delovnega urada, kateri so prisostvovali tudi zastopniki banske oblasti. Na tej konferenci je izjavil dr. Mirko Lamer, pred-stojnik oddelka za trgovino, industrijo in obrt, da je sodelovanje zbornic in banske oblasti ne-obhodno potrebno. Tudi banovini je veliko na tem, da slihi mnenje gospodarstvenikov. Banovina ni proti zasebni inicijativi ter jo celo po-zdravlja. Nato so bili prečitani razni strokovni referati.

Zimsko veselje v domačih krajih!

POHORJE (910-1543 m)

Idealen smuški svet, prijetno zimsko bi-vanje; številni planinski hoteli in domovi, dobra oskrba, polni dnevi penziona din 45-70.—, Nova pohorska avtocesta.

PLANINSKI DOM pri Sv. Treh kraljih na Po-horju, 1330 m. Idealna smučarska postoj-anka, razsežna smučarska terišča, Prvovrstna oskrba. Izhodišče: Slov. Bistrica-mesto.

KOČA NA PESKU 1392 m. Centralna lega na Pohorju, kraški smučarski teren; solidna oskrba. Dostopne postaje: Slov. Konjice, Zreče, Oplarnice, Sv. Lovrenca/P. Misljina.

SV. LOVRENC NA POHORJU vabi turiste in smučarje na svoje divne snežne poglobine

HOTEL „JELEN“ (Geratič) v Sv. Lovrencu na Pohorju nudi svojim gostom tudi pozimi vse, kar si pože.

OBIŠČITE lepe zimske turistične predele v severni Sloveniji! Pohorje, Savinjske Alpe, Logarska dolina, Moziška planina, Smre-kovec, Rimski vrelci itd. Smučarski tečaji: dobra oskrba, polni dnevi penziona din 30.— do 70.—

DOBRNA

je odprta v omejenem obsegu tudi po zimi — Zahtevajte prospekte!

Zimska sezona v **Rogaški Slatini**: Vse možnosti zdravljenja v najmodernejšem hotelu

„JUGOSLOVANSKI KRALJ“

Indikacije: boleznj žolčeca in jeter; bo-leznj v izmenj. snovi (diabetes); boleznj krvnega obtoka, boleznj ledvic in meturije; boleznj perifernih žilcev itd. — Znana strogo dietična kuhinja. — Informacije daje brezplačno zdravilišče v **Rogaški Slatini**.

Informacije in prospekti: „PUTNIK“—LJUBLJANA, „PUTNIK“—MARIBOR in vsi ostali biroji Putnika.

RATEČE-PLANICA 570-1108 m

Zimsko-sportni center, obsežna smu-čišča, smučarske šole, akakalnice

SV. KRIŽ PLANICA 1000 m žel. postaja Jasenice. — Odlična smučišča. Informacije: Turistkoprometno društvo.

JEZERSKO 900-1200 m Priznan zimsko-sportni kraj. Dober sneg. Avtohus iz Kranja.

BOHINJ Obsežna novo urejena smučišča do 1500 m. Prvovrstni hoteli. — Informacije: Turistkoprometno društvo.

DOM SPD NA KOMNI 1520 m — nad Ho-hnjem. — 80 postelj, penzija od Din 62— dalje, smučarska šola. — Prospekti.

SKALASKI DOM NA VOGLU 1540 m Idealna smučišča, ugoden dostop iz Bo-hinja. Prijetno bivanje. Penzija Din 63—.

KOČA POD BOGATINOM sredi Komne 1520 m, 50 postelj, nizke cene

Bled

GRAND HOTEL TOPLICE

Aranžman 7 dni din 875.—, vse vračunano.

PARK HOTEL BLEED

Ugodni aranžmani za božič in zimsko sezono.

DOLENJSKE TOPLICE

Radio-termalno kopališče 38° C. Zeleniška postaja Strazha-Toplice pri Novem mestu. Nizke zimske cene. Vse komfort. Centralna kurjava v sobah, hodnikih in oblačilnicah. Izvrstni upehi v zdravilju revmatizma vsih vrst tudi pozimi. Pojasnila in prospekte daje uprava.

KUREŠEK 835 m — planinski dom Najlepša smučarska postojanka blizu Lju-bljane. Avtohus do podnožja. Enodnevni izleti. — Večdnevno bivanje.

POLŽEVO 620 m Udoben planinski dom sredi krasnih smu-čišč. — Telefon Vršnja gora 1

6 din, III. 4—5 din, telice I. 8 din, II. 7 din, III. 5 din, krave I. 6 din, II. 5 din, III. 4 din, teleta I. 8—9 din, II. vrste 7—8 din, prašiči pršutarji 17 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 16 din, II. 14 din, III. 12 din, svinjina 20 din, slanina 27 din, svinjska mast 30 din. — Oves 375 din, koruza 300 din, fižol 700 din, krompir 200 din, seno 100 din, slama 60 din, pšenična moka do 900 din, ko-ruzna moka 450 din, ajdova moka 600 din za 100 kg. — Trda drva 150 din za 1 kub. m, jaja 1.50 1 komad, mleko 2.50 din liter, surovo maslo 40 din za 1 kg.

Živinski sejmi

Mariborski svinjski sejem 1. februarja. Pri-peljanih je bilo 45 svinj. Cene 5 do 6 tednov sta-rih 140—185, 7 do 9 tednov 190—240, 8 do 4 me-sece 250—410, 5 do 7 mesecev 425—690, 8 do 10 mesecev 700—980, 1 leto 1100—1850 din. Za 1 kg žive teže 12—16.75 din, mrtve teže 16—19 din. Prodanih je bilo 24 svinj.

Koristna pozabljenost

Neki policijski uradnik v Lillu je imel na-ročilo, da naj preišče neko hišo, ker so ondj ve-like zaloge krompirja. Ko je prišel uradnik v tisto ulico, se ni spomnil številke dotične hiše. Zato je kar pozvonil pri neki hiši, ki se mu je zazdela pravilna, in je zahteval, naj ga odvedejo v klet. Hišni gospodar se je moral ukloniti urad-nikovi želji. Ko je prišel v klet, pa je videl, da je klet polna samih premogovih briketov, ka-kršne uporabljajo samo za kurjavo lokomotiv. Iz-kazalo se je, da se je policijski uradnik zares zmotil v hišni številki, pa je izsledil drugo sle-parijo, ki je bila še hujsa. Lastnik te hiše je namreč kupoval ukradene briquete od železničar-jev in jih drago prodajal drugim potrošnikom.

Kako je Michelangelo pesnikoval

V knjižnici Huntington v San Marinu v Kalifor-niji so našli kos papirja z Michelangelovimi risbami in pesniškimi osnutki, ki jih je objavil list »The Art Bulletin«. Pesniški osnutek Michelangela vse-buje 14 vrstic, iz katerih naj bi bil nastal sonet, ki pa očitno ni bil dokončan, ker ne poznamo nobene Michelangelove pesnitve te vrste. Toda osnutek je jako poučen zato, ker nam pokaže način, kako je pesnikoval Michelangelo in sicer drugače, kot so to delali pesniki njegove dobe. Michelangelo je, kakor je razvidno z lista, napisal verz za verzom, kakor se ga je domislil, ne da bi bili verzi drug z drugim v pravilni zvezi, in jih je šele potem pravilno postavlil. S tem pa je Michelangelo pesnil prav obratno kot njegovi sodobniki, ki so najprej ustvarili temeljno duhovno zamisel in ji šele potem dali pesniško obliko. Michelangelov način pesnikovanja je nekoliko po-doben Dantejevemu načinu.

Kaj japonska mladina najrajši bere?

Iz Tokija poročajo: Japonsko vzgojno minist-rstvo je na 80 ljudskih šol, to je 15.000 šolarjem in šolaricam, poslalo vprašalne pole, kaj da najrajši berejo. Izkazalo se je, da je ostal tozadevni okus mladine isti, kot je bil svojčas. Najrajši čitajo (15 od 100) prastaro japonsko »Momotaro«, to je prav-ljico o dečku, ki se je rodil iz breskve in ki je s pomočjo opice, psa in fazana premagal satane na demonskem otoku — Dalje je japonski mladini všeč kot čtivo (10 od 100) »Kintaro«, to je druga ljudska pravljica, ki govori o nekem močnem deč-ku, in še tretje čtivo ji je všeč, to je »Nidžumai«, ki je nova knjiga o »stotniku oklepove, in pa Ezo-pove basni v japonskem prevodu.

Bonboni so dobri

V nekem ameriškem filmu, v katerem igra glavno vlogo Shirley Temple ki se je po dolgem času zopet enkrat pojavila na filmskem platnu, vpraša stari stric mla, kaj je prav za prav jedla, nakar mu Shirley odgovori, da je lizala bonbone. Stric ji je nato odgovoril, da bi morali otroci jesti nekaj boljšega, kakor pa so bonboni. — Film je videl neki industrijalec, ki ima v Chicagu veliko tovarno bonbonov. Trdil je, da je ta pripomba škodljiva za njegovo obrt in je vložil tožbo proti filmski družbi. Škode sicer ni mogel dokazati, do-segel pa je le. da so morali dotično mesto iz raz-govora črtati.

Dovoljeni kosmati zaslužek pri olju

Kr. banska bprava — referat za kontrolo cen — opozarja vse trgovce, ki prodajajo jedilno olje na debelo, da je v smislu odločbe urada za kon-trolo cen v Beogradu z dne 31. decembra 1940, št. 12.890-1940 dopustno na nabavno ceno olja pri-biti največ 0.70 din kot bruttozaslužek na 1 kg jedilnega olja.

V maloprodaji je dovoljen pribitek največ 15 odstotkov na nabavno ceno. Prodajne cene na malo ne morejo določevati trgovci sami, temveč mora določiti prodajno ceno upravno oblastvo I. stopnje. To prodajno ceno je določiti na osnovi nabavne cene olja v sodih po 200 kg in naj velja ta cena za olje v vseh vrstah embalaže.

S tem so razveljavljena vsa prejšnja tozadev-na navodila.

Glede bučnega olja ostanje prodajne cene v trgovini na veliko neizpremenjene. Vse poviške, kakor n. pr. povišek na davku na poslovni pro-met, morajo nositi tvornice same.

Obupno stanje ceste

Maribor—Pesniška dolina—Sobota

Maribor, 1. febr.

Te dni so se zbrali na povabilo predsednika okrajne županske zveze bivšega poslanca Spindler-ja, župani skoraj vseh občin okraja Maribor, da se posvetujejo, kaj bi bilo storiti zaradi obupnega stanja državne ceste po Pesniški dolini. Navzoča sta bila tudi tajnik JRZ in bivši poslanec Marko Kranjc ter načelnik okraj. cest. odbora Zebot, ki je poročal o stanju tega vprašanja. Z 1. aprilom l. 1940 je bila bivša banovinska cesta Pesniška do-lina—Murska Sobota uvrščena med državne ceste. Ker je ta cesta po severnem predelu države ena najbolj rabljenih in ker vozijo tukaj noč in dan težki tovori za državo in za potrebe prebivalstva, in ker so krediti za vzdrževanje te ceste minimalni, se je cesta tako poslabšala, da spomladi ne bo več za težji promet. Zaradi tega ne preostaja drugega, kakor da zaprosimo potom g. bana za izreden kre-dit za rekonstrukcijo te ceste, ali pa da se cesta popolnoma zapre za težki tovorni promet in promet z motornimi vozili sploh. Če bi se zaradi tega ustavil avtobusni promet med Mariborom—Sv. Le-nartom—Mursko Soboto in Ljutomerom, bi to po-menilo iz tujskoprometnega, gospodarskega, na-cionalnega in državnopoličnega vidika silen uda-rec za obmejne kraje. Na predlog župana Spindlerja so nato župani sklenili, da pošljejo prihodnji teden posebno deputacijo h g. banu, da mu predloži tozadevno spomenico. Obenem so župani tudi skle-nili zaprositi g. bana, da se tudi krediti za državni cesti Maribor—Ptuj in Maribor—Dravska dolina—Prevalje vsaj za 100 odst. povišajo. V deputacijo so bili določeni Spindler, Joža Hrastelj, dr. Remec, Ferdinand Hartner, Anton Hrastelj, Ivan Urbas, Jurij Kugovnik, Karel Steržina in Franjo Zebot.

Obenem so župani razpravljali na tej seji tudi o elektrifikaciji Slovenskih goric ter jim je bivši poslanec Marko Kranjc tolačil celo zaudevo. — Elektrifikacija naših obmejnih krajev se ne sme več odlagati. Govorilo se je tudi o sečnji gozdov v ob-mejnih krajih ter so se storili potrebni koraki.

Odobritve za povišanje cen se začasno ne bo-do izdajale. Kr. banska uprava objavlja, da se po odredbi gospoda ministra za oskrbo in prehrano začasno ne bodo izdajale nobene odobritve povi-šanj cen po čl. 2. zakona o kontroli cen. Ker ostaja prepoved samostalnega višanja cen dalje v

Borze

Denar

1. februar.

Devizni promet je znašal na ljubljanski borzi ta teden 515.748 milij. din v primeri s 15.015, 12.247, 8.003 in 7.39 milij. din v prejšnjih tednih.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Brežice, dne 25. januarja t. l. Voli I. vrste 9 din, II. 8 din, III. 7 din, telice I. vrste 8.75 din, II. 7.75 din, III. 7 din, krave I. 8 din, II. 7 din, krave III. 5 din, teleta I. 10 din, II. 9 din, prašiči špeharji 16 din, pršutarji 13.50 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 17 din, II. 15 din, svinjina 20—22 din, slanina 25 din, svinjska mast 30 din, čisti med 20 din. — Pšenica 325 din, ječmen 275 din, rž 300 din, oves 350 din, koruza 200 din, fižol 425 din, krompir 180 din, lucerna 125 din, seno 100 din, slama 60 din, jabolka I. vrste 1600 din, II. 1200 din za 100 kg. Mleko 2 din liter. Navadno mešano vino pri vinogradnikih 16 din, finejšje sor-tirano vino pri vinogradnikih 16—12 din za liter.

Cene živine in kmet. pridelkov v okraju Slov. gradec, dne 24. jan. t. l. Voli I. vrste 7—8 din, II.

I. V., St. J.:

Spomini na t voditelja iz naših vasi

Minilo je že čez mesec dni, odkar je veliki voditelj zapustil naš slovenski narod ter spi smirno spanje med nesmrtniki v gaju zaslužnih mož na ljubljanskem Navju. Veličastni, kraljevski pogreb je še enkrat združil v beli Ljubljani vso veliko družino naše domovine, da se še enkrat poslovimo od očeta slovenskega naroda. Zadnjikrat smo se poškropili z dragocenimi vencami obloženo krsto ter se pridružili veličastnemu sprevodu, zadnjemu triumfu ter ga skupno spremljali na kraj miru.

Res, kakor otroci velike družine, katerim umrje oče, smo bili na pogrebu. Bratje in sestre se v življenju večkrat sporečejo, živijo ločeno ter hodijo svoja pota, ko pa jim umre oče, pozabijo na vsa nasprotstva, se snidejo in skupno žalujejo nad prebriskim izgubo. Na pogrebu smo videli odlične vseh stuj, ki hodijo različna politična pota in na obrazih teh in na licu zadnjega človeka v sprevodu je sijala tiha žalost in globoko spoštovanje do velikega pokojnika. Zavedali smo se vsi, da smo izgubili nekaj, kar ne bo mogoče nadomestiti.

Prevzeti od velikega doživljanja, obenem pa potrti od žalosti, sami v sebe pogreznjeni smo se tisti mrzli večer vozili iz Ljubljane na naše tihe štajerske domove ter si vzbujali spomine na njega.

V dolgih člankih so se ga spominjali v časopisih, njegovi prijatelji, tovariši in ožji sodelavci. Veliko je o njegovem delu za narod in državo že napisanega, še več pa nenapisanega. Koliko bi o njem, poleg drugih, ki živijo po mestih, vedeli povedati naši kmečki očanci posebno v naših štajerskih naseljih, ki so z njim pred davnimi leti orali slovensko ledino ter z njim pripravljali pot v svobodo. Veliko jih živi med nami danes že osivelih borcev, ki so z njim delovali, se borili ter se z radostjo in ponosom spominjajo takratnih bojev, zborovanj in uspešnih shodov za slovensko stvar. Vse te spomine, vsa ta doživljanja bi bilo treba zbrati in spisati, dokler še žive te žive priče med nami.

Večina slovenskih občin ga je imenovala za svojega častnega občana. To imenovanje se ni zgodilo na pritisk ali na migljaj od zgoraj, ampak je to prišlo spontano iz ljudskih src, src občanov. V vsaki občini jih je več ali manj, ki so ga osebno poznali, ki so prišli z njim v dotik ter so bili sami ali cela občina deležni njegove dobre in naklonjenosti. Ze samo ponos, da imamo takšnega sina slovenske matere, je vveloval našim občanom, da so ga prišlele med svoje prve občane. In kaj je dolžnost teh občin? Predvsem, da zberejo v svojih krajih vse, kar se nanaša na spomin na velikega pokojnika ter na njegovo 40-letno delovanje za naš narod in državo. Za svetniškim škofom Slomškom še po 140 letih iščemo in zbiramo podatke, spomine in gradivo, da ga ovekovečimo in koliko se je v teh letih pozabilo in izgubilo.

Tudi na dr. Korošca, moža, kakršni so redki v zgodovini narodov, se bodo spominjali naši pozni rodovi. Treba je, da našim znancem ohranimo čim bolj sveže spomine na doživljanje in vse, kar je v zvezi z njim. Vas St. Janj pri Dravogradu in občini Pameče, je ena prvih, ki se je spominu našega voditelja primerno oddolžila. Ta vas je postala slavna in svetovno znana zaradi dr. Koroščevega tabora meseca maja leta 1918. V spomin na ta veliki dogodek smo že leta 1935, ob priliki 63. obletnice voditelja, na predvečer njegovega godu, v hišo, kjer se je ta tabor vršil, vzdali spominsko ploščo z njegovo sliko. Tisti čas je vladal še nam ljubljanski diktatorski režim in njegove obletnice se niso smele javno proslavljati. Na posebno prošnjo nam vedno naklonjeni okrajni načelnik proslave sicer ni zabranil, toda iz Dravograda so vseeno pripeli orožniki in le v senci bajonetov smo našo slavnost lahko izpeljali, ki pa je vsekakor sijajno izpadla. Za nas občane in farane ter za druge udeležence je bil tisti dan velik dan.

Ze od nekdaj je dr. Korošec rad prihajal v naš slovenjegraški okraj. Vezalo ga je tovarištvo in prijateljstvo z mnogimi možmi, od katerih jih že mnogo počiva v hladnem grobu. Med živimi se nahaja v naši okolici, še vedno živahen in gostoljuben, č. g. Rožkar Davorin, župnik v St. Ilju pod Turjakom. Tudi on ve o rajnem mnogokaj povedati. Velika prijatelja sta si bila s pokojnim mestnim župnikom in dekanom g. Al. Čížekom. Mnogokrat ga je obiskal v našem mestu. V hiši mojega očeta se je tudi že nahajal ter je tam že tudi prenočil. Njegova slika iz mladih dni je visela na čistem mestu na steni v naši hiši. Pri volitvah v tako zvano peto kurijo ga je moj oče vozil iz kraja v kraj. S ponosom je oče vedno pripovedoval o njem, posebno koliko sta z rajnim Pogačem, ki je bil skoraj pol stoletja župan naše občine, storila za prosep in korist dr. Koroščeve misli in stvari.

Spominjam se iz mladih let, kakšne so bile borbe ob takratnih volitvah v okrajni zastop in v deželni ter državni zbor. Še v šolo smo hodili, pa smo že bili nehoti pritegnjeni v to veselo borbo. Volilo se je takrat na listke in komaj smo znali malo pisati, že smo lovili volilce, da smo namesto njih pisali na listke imena naših kandidatov. Občani občine Pameče so se vedno prej in slei odstotno udeležili vseh naših volitev in večinoma stoodstotno glasovali za kandidate dr. Koroščevega tabora.

Največji dogodek za Mislinsko dolino je bil vsekakor velik slovenski tabor, ki ga je sklical

dr. Korošec z dr. Verstovškom na belo nedeljo leta 1918 v St. Janžu pri Dravogradu. Podpisani sem se nahajal tisti čas na vojaškem dopustu z Dunaja, kjer smo morali tudi kot mladi vojaki služiti cesarju Karlu. Na predvečer tega dne sem bil z očetom v neki večji družbi v Slovenjgradcu v mestu, kjer je tisti čas prevladoval izrazito nemški duh. Ozračje je bilo nekam napeto, kakor pred viharjem, ki bo izbruhnil drugi dan. Oba tabora sta se pripravljala. Nemci in nemčurji so šli svoje moči, Ker so se zavedali, da jih bo premalo, so jih naročali od drugod. Tudi Slovenci so se zbirali in živahno posvetovali. Spominjam se na očeta, kako so ustavljali razne prijatelje in znanke, ki so jih imeli mnogo, ter jih vabili in rotili, naj se tabora udeležijo. Jaz sem bil takrat še ne 19 let star, pred par dnevi sem prišel na dopust ter se nisem niti zavedal, kaj vse se pripravljalo za drugi dan. Ko sem pa videl splošno navdušenje vse povsod, sem še jaz stopil v okolico ter vabil fante, kar jih je bilo doma ter sem jih poznal, da so korajžni, da se udeležijo tabora. Povsod v okolici

Poslednja dr. Koroščeva božja pot k sv. Trojici v Slov. goricah

O žalostni vesti, ki je v dno duše presunila slehernega Slovenca, da nas je za vedno zapustil naš narodni voditelj, največji sin naše lepe Prekije, nepozabni nam dr. Anton Korošec, mi je živo stopil pred oči on dan, ko sem ga poslednjič videl in slišal govoriti. Ker se nisem bal mu za njegov godovni dan, ko je bil v internaciji, zažgati na po vseh Slov. goricah vidnem griču kres in ker sem mu našetokrat z navdušenjem in z ljubeznijo na premnogih shodih in mladinskih prireditvah klical »Ziveli!«, si drznem opisati v naslovu povedano.

Vsem prebivalcem Slov. goric je pač dobro poznana romarska cerkev sv. Trojice, kamor skozi vse leto romajo mnogi, zlasti iz sosednjih župnij. Na rožnovensko nedeljo, 6. oktobra, je tja pripejala pot tudi mene. Pa rani službi božji sem se nekoliko pomudil v cerkvi. Iz mojega razmišljanja me vdrami prihod treh mož — dva duhovnika in en laik — iz zakristije pred glavni oltar. Takoj sem spoznal v njih g. Marka Krajncu, g. dr. Aleksa in v svoje največje začudenje ter veselje obenem g. dr. Korošca. Vsi trije so z duhovniško pobožnostjo poklekli in pomolili, potem pa odšli v stransko kapelo, kjer so menda storili isto. Od tam so prišli v sredo cerkve, obstali in občudovali lepo hišo božjo. Ko so zapuščali cerkev, me je premagala radovednost in stopil sem za njimi. Dohitel sem jih zunaj cerkve pod košato lipo v trenutku, ko je dr. Korošec rekel samostanskemu bratu, ki je menda vabil na kak prigrizek: »Alkoholita ne pijemo, gremo kar naprej.« potegnili iz žepa denarnico ter mu dal 100 din z naročilom: »Pozdravite vse patre in fratre!«

Poslovili so se in krenili okrog cerkve, jaz pa, kot da jih ne poznam in se za nje ne zanimam, za njimi, da sem slišal njih razgovor, ko so šli mimo raznih podob in kipov, nameščenih v vdolbinah cerkvene stene. Ustavili so se vrh stopnic, ki vo-

Poskus karakteristike

V Glasniku Jugoslovenskog Profesorskog Društva, knjiga XXI, str. 385—389, je ravnatelj Ivan Dolence napisal zelo lep in pregleden članek o rajnem našem narodnem voditelju, ki ga pisatelj končuje z naslednjo značilno karakteristiko:

Korošec je bil rojen vladar. To je kazal ves njegov nastop. V svojem zunanjem nastopu je bil kavalirski. Njegove odločitve so bile sad tehtnege premisleka, potem pa odločne in neoprsne. Skoz in skoz koleričen temperament. Od ljudi, ki so z njim delali, je zahteval brezpozorno točnost, stvarnost in solidnost dela, čiste roke in disciplino. Kdor se temu ni privadil, je z njim slabo oral.

Goethe pravi: Glückliche, wem doch die Mutter Natur die rechte Gestalt gab! Überall empfielt sie ihn, und nirgends ist er ein Fremdling. Ta srečna zunanost je bila Korošcu podeljena v obilni meri in ga je povsod priporočala ter mu odpirala srca, kamor je prišel.

Po vsem mišljenju je bil Korošec silno realen človek. Politiko je pravilno smatral kot »die Kunst des Möglichen«. Vsaka fraza mu je bila tuja. Tudi ni ljubil obširnih govorov in izjav, ampak je bil mož tihega dela, kjer je skoraj nepopazno delal za dosego ciljev, ki so mu bili vodilo življenja.

Pravijo, da tisti človek sploh ni živel, kdor ob svojem pogrebu ni videl solz. Če je to res, je Korošec živel, živel kakor malokdo, ker se je zavedal, da človek ni rojen samo zase, ampak tudi za svoje in za domovino. Tudi za Korošca velja, kar je zapisal Ivan Cankar ob Krekovem pogrebu:

Narod je kakor otrok: brez dolgega premišljevanja in brez omahovanja previdi bistro,

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katerju, na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravlila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmanna. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 619, Muggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike, sanitno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

smo videli velike priprave, okinčane vozove, mlaje, slovenske zastave, zelenje — vse to je našo korajžo še povečalo. Nekateri lantje, ki so bili na dopustu, so se sicer bali, da bi zaradi tega imeli kakšne posledice, katerim jim tudi niso izostale, a so se vseno pridružili, misleč, v civilu nas ne bodo poznali. »Gre za bodočo Jugoslavijo,« sem jim prigovarjal in šli so.

V St. Janžu, ki na takšne množice ni bil pripravljen, skoraj ni bilo prostora. Tam je že bila zastopana Mežiška dolina s Kotnikovi, Dravska in Labudska dolina. Posebno mnogo je bilo Korošcev. Pisec teh vrstic je zaradi drugih priprav začel malo zamudil, zato sem se poslužil župnijske spominske knjige, v katero je takratni župnik g. Mojžišek, zaveden Ceh in rodoljub, dogodke o taboru takole opisal:

ganiziral je cerkveno petje in slovesno cerkveno službo. Bil je preprost, domač, vljuden in povsod priljubljen, bil pa je osvovljen pri štajercijancih, ki so bili zagrizeni nemčurji. Toda to je pokojnega le še utrdilo v njegovem narodnem delovanju. Kjer koli je služboval, povsod je zapustil vidne sadove svojega truda in dela, povsod pa ga tudi imajo v najlepšem spominu. Poznalo so ga Slovenke gorice, Ptujsko polje in še daleč izven teh krajev. Kjer koli so bile najavljene njegove pridige, se je trlo ljudstva od vseh strani, da bi slišalo njegovo prijetni glas, njegovo prepričevalno besedo in često so se tudi najtrajam zasolile oči ob njegovih izjavajnih. Za sosednje župnije pa je bil že velik praznik, ako je on stopil na prižnico ali bil najavljen njegov govor.

Pokojni je bil velik prijatelj in najbližji sodelavec pok. dr. Antona Korošca, saj mu je slednji vsako nedeljo pomagal v dušnem pastirstvu. Morda sta že takrat oba skupaj kovala velike načrte za lepšo bodočnost slovenskega naroda.

Leta 1914, ob mobilizaciji, so ga nemčurji oddili zaradi nepomembnih besed in lažnih navedb, naker je sledila preiskava njegovega stanovanja, pri kateri so našli — slovensko zastavo. Dovolj je bilo to avstrijskim valpetom, da so ga aretirali, kot izdajalca obtožili ter ga odpeljali v graške zapore, med potjo pa so ga še spremljali razni partiotje s tem, da so ga opljučali in pretepali. Po dolgih mesecih trpljenja se je po posredovanju pok. dr. Antona Korošca ves izmučen in na smrt bolan vrnil med svoje župljane, toda prišel je samo umirati med nje. Dne 28. januarja 1916 je izdihnil svojo plemenito dušo.

Kako je bil pokojni velik v svojih dejanjih in priljubljen med ljudstvom, je najbolje pokazal njegov pogreb. Dasi so bili skoraj vsi fantje in moške njegove župnije na frontah, se je vendar udeležilo njegovega pogreba toliko občinstva iz vseh sosednjih in daljnih župnij, njegovih prijateljev in znancev, da takega pogreba Fran še ni videl. Pokojni dr. Anton Medved, ki je imel poslovnih govor ob njegovi krsti, je bil tolikokrat prekinjen od ihtenja in joka množice, da je svojemu mrtvemu tovarišu zaklical: »Ali slišiš jok tvojih ovčic in prijateljev, ki so te tako neizrečeno ljubili, pa jih sedaj zapuščajo?«

Kakšne muke je moral pokojni pretrpeti v graških zaporih, koliko zaničevanja in zasramovanja, to ve samo On, ki mu je pošiljal tako breme v zadostenje za grehe svojih župljanov in mu je tudi nedvomno pripravljalo večno krono kot plačilo za vso njegovo ljubezen do Njega, pa tudi za vsa prestana zaničevanja in trpljenja.

Mir njegovi duši, slava njegovemu delu!

Nova šola v Kamniku

Blizu se čas, ko bo tudi naše mesto dobilo impozantno novozgrajeno meščansko in osnovno šolo, kar je bila dolga leta želja vseh meščanov in okoličanov. Lahko si mislimo, kakšna muka je bodisi za učence ali učitelja, »ko mora leta in leta prebiti v zatohlih in nehygieničnih prostorih. Nova šola pa, ki bo dvonadstropna z lepimi, prostornimi, svetlimi in značilni učilnicami, bo v resnici dala šolarjem podvojeno veselje do obiska šole, kakor tudi učiteljem podvojeno vnueno k izobrazbi in vzgoji šolske mladine. Dvršeno bo točno po načrtih kraljevske banske uprave, lokalno vodstvo nad gradnjo pa je prevzel inž. arhitekt g. Glanz.

Na podlagi razglašene licitacije je bila gradnja šole kot najugodnejšemu ponudniku oddana priznani ljubljanski tvrdki g. G. Tönnies naslednik družba z c. v. za preračunjeni znesek 2.500.000 dinarjev s pogodbeno obvezo, da bo šola kljub pozni jeseni v 70 dneh pod streho. S pripravljanimi deli se je pričelo 12. oktobra minulega leta. Organizacijo dela in nadzorstvo pri gradnji je z vso poštrevovalnostjo vodil gradbeni vodja g. Srša. Metedtem, ko je gradnja vidno napredovala, je tudi tesarski mojster g. Stebe Anton iz Most pri Kamniku s svojimi uslužbenci pripravljali gradbeni les za stropnike, ostreže in drugo. Stroški do sedaj izvršenih del presegajo že 1.300.000 din, dočim je občina dobila doslej le 1.000.000 din posojila. Za ostalo razliko bo pa treba še mnogo posredovanj in pridobitvenih načrtov. V bližnji bodočnosti bodo vabljeni industrijska podjetja k tej podporni akciji in je upanje za dosego zadovoljivih uspehov.

Berlin med vojno

občuti brž, kdo mu daje in kdo mu jemlje. Zato so vroče, naravnost iz srca privrele solze ob grobu moža, ki je dal svojemu narodu vse in edino, kar je imel: svoje življenje.

Ob 25 letnici smrti narodnega mučenika

nih društev, kongregacij posebno pa je bil goreč v ustanavljanju bratovščine Srca Jezusovega. Or-

Ta teden je preteklo 25 let, odkar je umrl slovit pridirig in narodni prosvetilec Franc Muršič, župnik v Framu Sin preprostitih staršev od Svete Marjete niže Ptuja je dobro poznal stanje kmečkega in delavskega stanja, pa tudi pogubonske posledice štajercijancskega raznarodovalnega dela. Da bi ljudstvo odvrnil od tega, se je posebno trudil z ustanavljanjem posojilnic, izobraževal-

Dopisnik švicarskega dnevnika »La Suisse« g. Heer objavlja svoje vtise o življenju v Berlinu med sedanjo vojno. Glavkar navaja med drugim:

Dnevno življenje se začne v Berlinu zelo zgodaj, kajti uro so v Nemčiji tudi čez zimo pomaknili za 60 minut naprej in tako morajo zjutraj delavci in nameščenci v megli in temi na delo. Toda prebivalstvu se zgodi ura preveč ne pozna, ker so vsi dovolj spočiti. V zimskih mesecih je bilo poletov angleškega letalstva nad Berlin vedno manj in se lahko reče, da so angleška letala priletela nad mesto kvečjemu enkrat na teden, povprečno vzeto. Casopisi so med tem že vsi na ulicah in po prodajalnicah in vsi so opremljeni z velikimi napisi o tem, kaj se je na vojnem polju in tam na Atlantiku zgodilo prejšnji popoldan. Casopisi se zamude z izhajanjem le tedaj, kadar je bil ponoči dan znak za letalsko nevarnost zaradi bližnje letal.

V podzemeljski železnici ljudje večinoma berejo časopise in razgovori politične vsebine so redki. Mnogo je med njimi takih, ki berejo pisma, na katerih ni znak. Znanci ali pa sorodniki so poslali pozdrave in poročila o tem, kako žive neke na bojišču. Silno značilno pa je, da imajo skoraj vsi usnjene aktovke ali pa zavoje pod roko. Berlinci si nosijo v tovarne ali pa pisarne hrano za malico ali pa za kosilo. Kajti v obratu ostajajo navadno 4 popoldne.

Kolodvorci so navadno precej polni vojaštva, ki se vozi na dopuste. Stevilni znanec in prijatelj se tam srečujejo med seboj in izmenjavajo svoje vtise o življenju posadk v Belgiji, na Poljskem ali pa na Norveškem. Veselo obujanje spominov se pogosto srečuje med obnavljanjem in vzporejanjem spominov in vtisov iz prve in sedanje svetovne vojne.

Ves dopoldan je nato življenje silno živahno. Ljudje begajo po svojih poslih in pozna se jim, da

se jim tako mudi, da ne vedo, če bodo dopoldne z vsem gotovi. Ker ni brezposelnosti prav nikjer, mora vsakdo biti na delu, časopisi pa imajo polne strani ponudb za zaposlitev in delo. Opoldne se obedi po restavracijah, in sicer največ pol ure. Kakor že omenjeno, pa se mnogi za kosilo dogovore kar v pisarnah.

Elegantni Berlin živi v zahodnem delu mesta in proti večeru se na ulicah pojavijo elegantne dame v oblekah zadnje mode, prav tako pa opravljajo svoje monedne dolžnosti možje, ki slučajno niso zadržani pri delu. Kavarne na Kurfürstendammu so kmalu polne ženskega sveta; vse pije čaj posebne vrste in posebno kavo. Iz kavarne gredejo se ljudje ustavljajo pred lepimi in razsvetljenimi trgovinami, kjer so izložbe polne najnovjših izdelkov. Toda predmeti imajo večinoma znak »Export«, kar pomeni, da se tisti predmet dobi za tujo valuto.

Zvečer se bari in restavracije prepolne. Pleše se lahko trikrat na teden, in vojak, ki so ravno na dopustu, si radi privoščijo čim več zabave in kratkega časa. Največ pa služijo v teh časih kinematografska podjetja, za koncerte pa si je treba priskrbiti vstopnice že več tednov naprej.

Kadar je noč jasna, tedaj si vsi napovedujejo, da bodo nabrž prileteli nad mesto angleški »Tomije«. Tuljenje siren je tedaj kratko in rezko. Včasih se sliši rezko žvižganje bomb, streljanje protiletalskih topov pa je silovito. Toda bombe dosele še niso moge zavreti delovanja in rednega življenja nemške prestolnice.

Morala prebivalstva je trdna in ljudje so trdno prepričani, da bo nemški narod to vojno dobil, in za to zmago so vse žrtve potrebne in upravičene. Kajti povsod prevladuje tudi zavest, da bo te vojne kmalu konec in da bodo nato povrnjene in plačane vse žrtve.

Zanimivi poskusi v Bolgariji za dvig kmetijstva in kmetskega stanu

Sofija, 1. febr. Na včerajšnji seji narodnega sobranja je predložil kmetijski minister Bagrianov v odobritev celotno vrsto zakonskih predlogov, ki stremje za pospeševanjem bolgarskega kmetijstva in povečanjem kmetijske proizvodnje. Zakonski predlog o obveznem obdelovanju zemlje in o nagrajevanju zglednih kmetovalcev predvideva ustanavljanje vaških gospodarskih odborov za dajanje nasvetov. Tisti kmetovalci, ki puščajo svojo zemljo neobdelano, bodo pismeno poklicani, naj jo v najkrajšem času obdelajo. Če pa tudi po poteku tega roka ti kmetovalci ne bi obdelali svoje zemlje, pa bo občinska oblast neobdelano zemljo dala v zakup za leto dni, in sicer prvenstveno tistim kmetovalcem, ki ali nimajo zemlje, ali je pa nimajo zadosti. Polovica od dobljenega zakupa se bo izplačala lastniku zemlje, druga polovica pa se bo vložila v občinsko blagajno za podpiranje obdelave tiste zemlje, katere njeni lastniki niso mogli obdelati iz opravilnih razlogov. Pod odredbo tega zakona spada vsa neobdelana zemlja, zasebna, občinska, državna, fondovska, cerkvena, samostanska, zadržna in druga. Vsako leto bodo po posebnem pravilniku, ki ga predvideva zakon, v vsaki vasi tekme za najboljšega kme-

tovalca. Najboljši kmetovalec bo dobil takoj mesto predsednika krajevne kmetovalske gospodarske zadruge in bo stopil kot član v krajevni vaški gospodarski odbor. Poleg tega bodo vstopili najboljši kmetovalci v vaške občine kot odborniki in bodo imeli pravico voziti se na državnih železnicah s 50% nim popustom, in sicer na vse kmetijske prireditve in razstave ter na ogled raznih kmetij. Brezplačno bodo obiskovali tečaje, ki bodo na državnih kmetijskih šolah in bodo brezplačno dobivali kmetijsko literaturo, katero bo izdajala zveza kmetijskih združenj. Zakonski predlog o notranjem preseljevanju in naseljevanju določa prostovoljno in prisilno preseljevanje vaškega prebivalstva iz poplavljenih krajev in iz področij, kjer to zahtevalo višji državni razlogi, kakor tudi iz področij, kjer je kmetijska proizvodnja slaba, ali pa so kraji pregoščeno naseljeni. Prav tako se med raznimi zakonskimi predlogi ministra Bagrianova nahaja tudi predlog o prenosu lastništva vaških in selških imetij, zakonski predlog o izrabljanju zapuščenih zemljišč in zakonski predlog o preskrbi revnega vaškega prebivalstva.

Dobne novice

Koledar

Nedelja, 2. februarja: Svečnica, darovanje Gospodovo; Kornelij, škof.

Ponedeljek, 3. februarja: Blaž, škof in mučenec; Oskar, škof; Celerina, mučenica; Frigid, škof.

Torek, 4. februarja: Andrej Korsini, škof; Evtihij, mučenec; Veronika, sveta žena.

Prvi krakec ob 12.42. Herschel napoveduje sneg in dež.

Letopis

2. februarja 871. leta so Hrvatje pod knezom Domagojem (864. do 876.) skupno s Franki osvojili trdnjavo Bari v južni Italiji, ki je Južila Saraceni kot oporišče pri njihovih ostenitnih pohodih v Jadransko primorje. V času, ko se je hrvaška mornarica borila v Bariju za skupno kršćansko stvar, so pa Bizantinci pod admiralom Mikito Orifom oplenili dalmatinsko obalo, češ, da so morali kaznovati poganske Neretljane, ki so oropali papeške poslane, vračajoče se iz Carigrada, v resnici je pa hotel Bizanc le prisiliti hrvaško mornarico, da se vrne izpod Barija, — ki ga ni privoščil Frankom — domov.

2. februarja 962. leta se je dal nemški kralj Oton I. Veliki od papeža okronati za rimskega cesarja, to je začetek »rimskega cesarstva nemške narodnosti«, ki je potem izdihnilo v času napoleonskih vojn.

2. februarja 1804. leta na Svečnico (po našem koledarju 14. febr.) so srbski uporniki izbrali na sestanku v Orašcu za voditelja v borbi proti Turkom Jurija Petroviča, imenovanega Karadžordže.

2. februarja 1833. leta na Svečnico (po nemškem koledarju 14. februarja) je dal Miloš Obrenović srbski kneževini »sretnjski ustav«. (Sretnje — Svečnica).

2. februarja 1934. leta je umrl v Mostarju v Hercegovini Aleksa Šantić, srbski pesnik, rojen 25. maja 1898. leta. Šantić je eden izmed najpopularnejših srbskih pesnikov. V začetku se je predajal tujim vplivom, posebno močno je vplivala nanj narodna pesem, vendar je ohranil svojo romantično sentimentalnost. Šantić je od vseh predstavnikov srbske moderne najbolj brezoseben, v tem je tudi vzrok, da so ga široki narodni sloj sprejeli kot resničnega nacionalnega pesnika in glasnika splošnega narodnega čustvanja.

3. februarja 1758. leta se je rodil v Zg. Šiški pri Ljubljani Valentin Vodnik, slovenski pesnik. Marko Pohlin ga je navdušil za materni jezik — tedaj se je slovenščina v šolah po mačehovsko obravnavala, — da se mu je z vsem srcem posvetil, iz l. 1775. imamo že njegove prve pesmi. V letih 1779-81. jih je objavjal v Devotih Pisanicah. Od l. 1793. pa, ko je prišel v Zoisov krog, se je razvil v enega najmarkantnejših in prvih kulturnih delavcev v smislu svetne slovenske literature. Vodnik je urejeval prvi slovenski časopis »Ljubljanske novice« (1797-1800), in izdal »Veliko praliko« (1795-97). S svojimi pesmimi je prvi budil slovensko narodno zavest in širil ilirsko (jugoslovansko) misel. (Ilirija oživljena) Umrl je 8. januarja 1819. leta v Ljubljani.

3. februarja 1890. leta je umrl v Starem trgu pri Slovenjgradcu Davorin Trstenjak, slov. pesnik in pisatelj, rojen 8. oktobra 1817. leta v Kraljevi pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Trstenjak je bil že v gimnaziji zaveden Slovenec, ki je privatno proučeval slovensko slovostvo in jezik. V Gradcu pa se je v družbi z Vrazom, Miklošičem in Cafom navduševal za ilirizem. Kasneje, ko se je vrnil domov, je spoznal, da je pri Slovencih narodni in kulturni preporod mogoč le v domačem jeziku, zato se je posvetil od Vrazove ilirščine. Trstenjakovi članki so raztreseni v raznih nemških, ilirskih in slovenskih listih, kjer je sodeloval. V svojih zgodovinskih spisih je skušal dokazati avtohtonost Slovanov med Jadranom in Karpati. Znamenit je tudi kot politik, v šestdesetih in sedemdesetih letih, v času ustavnih in narodnih borb, je bil eden od naših voditeljev.

3. februarja 1924. leta je umrl v Washingtonu (USA) Thomas Woodrow Wilson, 27-letni predsednik USA, ki je s posegom v svetovno vojno in posebnostjo v svetovno vojno.

no in posebno še s sodelovanjem na mirovni konferenci postal svetovno pomemben. Stremel je za uresničitvijo čiste demokracije v celotni svetovni, »novi red« je upal utrditi z »Društvom narodov«. Toda že na mirovni konferenci je njegov vpliv bolj in bolj slabel; Clemenceau in Lloyd George sta se oddaljila od slavnih »14 Wilsonovih točk« in diktirala Nemčiji versailleski mir, ki je pa že nosil v sebi kal sedanje vojne. Ko je ameriški kongres odklonil versailleski mir in Društvo narodov, je bila končana tragedija velikega človekoljuba in državnik-idealista.

Osebnosti

Profesorski izpit je opravil g. Mihelič Leopold, katehet v Slovenski Bistrici.

Poroča. V trnovski župni cerkvi v Ljubljani bosta danes na svečnico sklenila zakonsko zvezo gđ. učiteljica Zorica Lampret iz Ljubljane in g. inž. Vjekoslav Aržič iz Splita. Kot priči mladima novoporočencema bosta g. dr. Vrhnice, ravnatelj TPD iz Ljubljane, in g. Anton Adamič, veleindustriec iz Kranja. Obilo sreče in božje blagoslova!

Poroča. Danes se poročita v Zagrebu v župni cerkvi sv. Petra g. inž. kemije Franc Šef in gđ. Greta Florschütz, abs. akad. umetn., hčerka zagrebškega notarja. Iskreno čestitamo!

Poročila se bosta na svečnico na Polju pri Višnji gori g. Lado Potokar, trg. sodnik, in gđ. Ivanka Šemetova, hči posestnika in pomožna poštarica. Poročil ju bo domači g. župnik Bambič, za priči bosta ženinov brat, profesor v Soboti, in nevestin brat. Obilo sreče!

»Servis Biro«

postrežna pisarna

Tel. 21-09

Nasveti, pomoč, usluge v raznih vprašanjih! Prepisi, prevodi, razmnoževanja, korekture! Preskrba vsakovrstnih naslovov in listin! Poslujejo solidno, zanesljivo in diskretno!

»Servis Biro« Ljubljana, Sv. Petra c. 27/I

Službeni list kr. banske uprave dravske banovine prinaša v svojem 10. kosu z dne 1. februarja 1941 ukaz o imenovanju ministra brez listnice dr. Franca Kulovca in prosvetnega ministra dr. Miha Kreka, uredbo z zakonsko močjo o preskrbovanju vojaške sile in prebivalstva z gospodarskimi proizvodi, uredbo o ustanovitvi Obrtne zbornice v Ljubljani ter spremembi in dopolnitvi uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah, naredbi o kontroli uvoza umetnih gnojil, žvepla in modre galice, spremembe in dopolnitve v taksnem in pristojbinskem pravilniku, navodila za izvrševanje določb, izdanih po uredbi o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah, prodajne cene benecinske mešanice, dopolnitev čl. 8 pravilnika o vozni in prevoznih ugodnostih ter razne objave iz »Službenih novic«.

Mesto venca na grob blagopokojnemu Gollu Viktorju so darovali za občinske uboge občine Pameče g. dr. Franjo Radšel, šef oddelka za pljučne bolezni in v. d. ravnatelja bolnice v Mariboru 200 din; g. Kraiger Ivan, industrijalet v Meži 100 din; g. Veržun Ivan, industrijalet v Meži 100 din. Bog plačaj!

Za doma kuhano mlo

prodaja lužni kamen in ostale dodatke

drogerija Kanc

Ljubljana — Z'dovska ulica 1

Preizkušeno navodilo na razpolago

Razpisana služba zdravnika. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje službo zdravnika, uradniškega pripravnika v banovinski bolnišnici v Slovenjem Gradcu. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnih in zvezi čl. 1 pravilnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih službenec dravske banovine ter dovršeno zdravniško pripravljalo dobo. Prošnje naj se vložijo pri kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 10. februarja 1941.

Dinarska knjižnica »Ples« (št. 173). Danes je izšla knjižica, po kateri ste mnogi že dolgo po-
vpraševali. Izredni naročniki naj pohitijo z naročili. — Ponatisnjeni sta knjižici: Mušeniška Španija in Dogodek v Iringu. Uprava Knjižice, Ljubljana 8, Rakovnik.

Zelo smo hvaležni Jugoslovanski tiskarni, da nam je natisnila slike Marije z Brezij in s tem omogočila, da si jo more nabaviti vsaka slovenska hiša. Cena je 40 din. Naročite jo lahko pri župnem uradu ali pa direktno pri škofjskem vodstvu Marijinih družb v Ljubljani, Strelška ul. 12.

Darujte za starološki »Dom slepih«

zavod za odrasle slepe!

Cekovni račun št. 14.672 - »Dom slepih«, Ljubljana

Strojepisni tečaj — novi (dnevni in večerni) prično 3. februarja. Prijave sprejema »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Dnevni in večerni ure po želji obiskovalcev. — Največja strojepisnica — 60 pisalnih strojev! Prospekt na razpolago!

Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žile in živce ter čisti kri in organizem raznih strupov.

Nemška stenografija, strojepisje. Pričetek tečaja 3. februarja. Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15.

Prekmurska žitnica brez moke? Po dosedanjih skušnjah in mnenju pridela Prekmurje samo za svojo porabo dovolj žita. Sezonski delavci, ki delajo v Banatu, so do zdaj še vsako leto pripeljali s seboj okrog 3 vagonov žita ali moke kot izgovorjeno materialno odškodnino za svoje delo. Seveda pa je bilo tudi iz Prekmurja vsako leto izvoženih več vagonov žita, saj velja vsaj spodnji del Slovenske Kra-

Ljubljana, 2. februarja

Gledališče

Drama. Nedelja 2. ob 15: »Snežulčica«, Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din nizdol. Ob 20: Othello. Izven. — Ponedeljek 3.: Zaprti. — Torek 4.: »Ugrabljeni Sabincek«. Red A. — Sreda 5.: Othello. Red B. — Četrtek 6.: »Šesto nadstropje«. Red Četrtek.

Opera. Nedelja 2. ob 15: »Pri belem konjiku«. Izven. Ob 20: »Frasquita«. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenceve, sopranistinja belgajske Opere. — Ponedeljek 3.: Zaprti. — Torek 4.: »Vesela žene windsorske«. Red Torek. — Sreda 5.: »Illepece Jernej«. Red Sreda.

Rokodelski oder

Rokodelski oder bo uprizoril drevi ob 8 velenjavno komedijo »Maturac«. Za igro, ki jo bo režiral g. L. Korosec, je zelo veliko zanimanje. Oskrbite si vstopnice v predprodaji, ki bo danes od 10-12 popoldne in od 7-8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12.

Radio Ljubljana

Nedelja 2. februarja: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Kvartet vokal — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Reprodukcijski orkestralni koncert (plošče) — 9.45 Verski govor (g. dr. Gvido Rant) — 10 Prenos iz št. Vida — Blagoslov sveč in služba božja — 11.15 Po domače (plošče) — 11.45 Zbor »Gospodstevski zvon« — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Praznični koncert Rad. ork. do 14.30 — 14.30 Kam z našimi najmlajšimi (g. dr. Rudolf Hanželič) — 17 Kmet. ura: Vinske zadruge (g. Vladimir Kuret) — 17.30 Veselo popoldne; sodelujejo: brata Kosec (dueti harmoniki) in Bežigradski pevski zbor — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Slovenska ura a) Rad. kom. zbor brez spremljave; b) prekmurska vas in njena pesem (g. prof. Vilko Novak); c) Rad. kom. zbor in Rad. ork. — 20.30 Urica za dobro voljo (Rad. ork.) — 21.30 Virtuoz (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos iz kavarne »Neboščinke« — Konec ob 23.

Ponedeljek 3. februarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov do 7.45 — 12 Za krajši čas (plošče) 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Vesel popoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila, objave — 17.30 Na planinah lušno je! (Rad. ork.) — 18.10 Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj) — 18.30 Plošče — 18.40 Mesečni slovesni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Deset minut zabave — 20 Rezervirano za prenos — 22 Napovedi, poročila

da v krajih, kjer ni gospodarskega razvoja in kjer je zemlja skopa, prispevkov za zimsko pomoč sploh ne bo ali pa bodo le neznatni. Mar naj prepuščimo ljudi v teh siromašnih krajih njihovi kruti usodi? Naloga in dolžnost zimske akcije je, da tudi tem nudi potrebno pomoč. Pričakujemo torej, da se bo pri samem banovinskem odboru za zimsko pomoč našlo nekaj sredstev, ki jih bo mogoče porabiti za lajšanje bede v najbolj zapuščenih in najsir-
mašnejših predelih Slovenije.

Kot predsednik banovinskega odbora za zimsko pomoč se obračam torej do vseh, ki morejo kaj prispevati, da prispevajo čim več. Ne pozabimo, da je siromak, ki trpi pomanjkanje in glad, prav tako član naše narodne skupnosti, član naše narodne družine, kakor bogat, ki sedi za bogato obložen mizo. Ali boste mogli dopustiti, da neki člani naše družine stradajo in umirajo od gladu, ko sami istočasno živite v čezmernih izobiljih in bogastvu! Naj bi bil letošnji teden zimske pomoči res teden prave in resnične krščanske ljubezni, ki ji vsaj v teh dneh odprimo vsi na stelaž svoje srce.

Mojo poziv velja vsem industrijskim podjetjem, a tudi vsakemu posamezniku, ki premore več, kakor mu je za lastno življenje neobhodno potrebno. Vsi se zavedamo, da je danes naša narodna in državljanska dolžnost, da po svojih močeh prispevamo za zimsko pomoč in da se tej dolžnosti ne sme nihče izogniti. Naj bi teden zimske pomoči pokazal, da smo stopili v novo dobo, v dobo boljše socialnega razumevanja in čustvovanja. Tako bomo dokazali, da svoj narod res — tudi v dežjani Ljubli, tako bomo Slovenci tudi najlepše dokazali, da smo vredni lepše bodočnosti in mnogo bomo s tem pripomogli, da erečno prebrodimo težke, čase, v katerih živimo in ki so še pred nami, ne da bi nam bilo treba iti skozi nevarne potrese in prebrskati. Lajšanje in zdravljenje socialne bede naj bo tisti zlati most, ki naj nas medsebojno veže in združuje v eno skupno narodno družino.

Zahvaljujem se vsem, ki so že do sedaj pomagali k uspehu zimske pomoči, zahvaljujem pa se jim tudi še vnaprej za vse delo, ki ga bodo izvršili.

S temi mislimi pojdemo v slovenski teden zimske pomoči!

jine, takozvano Ravensko in Dolinsko za žitnico Prekmurja. Kako je letos z žitom, je pa težko reči. V jeseni je bila moka za 50 par cenješa kot v drugih okrajih, prav tako pa tudi kruh. Zdj se že obetati pomanjkanje moke po prekmurskih trgovinah. Pri tem ima brez dvoma mnogo zaslug zasebna spekulacija, ki je najbrž lepo količino žita spravila izven meje obeh prekmurskih okrajev. Vprašanje je zdaj, če bo v Prekmurju še dovolj žita za lastno porabo, ali ga bo treba uvoziti. Kakor smo že zabeležili, so nekateri trgovci skušali izigrati uredbo o trgovanju s pšenico s tem, da so jo mešali z neznatno količino rži. Sobotani se tudi radovedno sprašujejo, če kdo nadzira razne spekulante z žitom, ki ponoči tajno prevažajo žito bogve kam. Često smo že imeli priliko videti pozno ponoči ali pa najrajši v zgodnjih jutranjih urah težko naložene vozove, ki se pomikajo ponavadi po stranskih soboških ulicah. Čigavo je to žito in kdo so tisti, ki se ga boje prevažati o belem dnevu?

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Tudi v Bukovici pri Vodicaх je star običaj darovanja krač in klobas na god sv. Antona. Soseska sv. Stefana, kamor spadata dve vasi Bukovica in Utik, ki pa je podružnica Vodic, ima že prastaro navado, da ljudje na dan sv. Antona darujejo krače in klobase ter denar v čast sv. Antona za srečo in zdravje pri živini, posebno prašičih. Pred cerkvijo je postavljena miza, kamor darovalci polagajo svoje darove. Po masi se krače in klobase prodajo na dražbi, denar pa se porabi za cerkvene potrebe. Nekako v navado je že prišlo, da kupi te dobrote kak revnejši vačan, ki ni mogel zrediti prašiča. Tako ima ta običaj tudi nekaj socialni pomen.

Drugi programi

Nedelja. Belgrad: 22.50 Plesna glasba — Zagreb: 21.25 Koncert skladb V. Berse — Praga: 21.15 Pisan koncert — Sofija: 21.55 Plesna glasba — Beromünster: 19.25 Zvonjenje — Stockholm: 19.30 Opera — Italijanske postaje: 21 Simf. orkester — Sottens: 19.50 Spevigr.

Ponedeljek. Belgrad: 22.50 Plesna glasba — Zagreb: 22 Plošče — Praga: 22 Koncert češke glasbe — Sofija: 19 Lahka glasba radio orkestra — Beromünster: 20.25 Fr. Liszt: Skladbe za klavir in godalni orkester — Stockholm: 20.45 Koncert radio orkestra — Italijanske postaje: 21 Klavir. koncert — Sottens: 20 Pevski koncert.

Prireditve in zabave

Dekliška Marijina družba pri oo. frančiškanih priredi na Svečnico popoldne ob 5. uri v frančiškanski dvorani družbeno prireditve, katere čist dobiček je namenjen za novi družbeni prapor. Spored prireditve je sledeči: 1. Srečolov 2. Petje deklškega zbora pod vodstvom skladatelja gosp. A. Mava. 3. Veseloigra: »Visok obisk« v treh dejanjih.

Nar. prosvetno društvo »Vodnik« v Zg. Šiški uprizori 2. februarja — na rojstni dan Val. Vodnika — veseloigro »Avtomobilist«.

Zelena jama bo lepo praznovala svečnico. — V dvorani Zavetišča bo ob 5. uri popoldne Marijanska akademija z bogatim sporedom. Pridite k lepi proslavi.

Šiskarji — drevi vsi v samostansko dvorano. Na eporedu je Nušičeva veseloigra v 3. dejanjih »Ujez«.

V Sentjakobsko dvorano Vas vabi dramski odsek šentjakobske deklške Marijine družbe, ki uprizori nočjo ob pol 8 lepo Mlakarjevo igro »Magdina žrtve«.

Danes popoldne točno ob 3 ponovi prosveta Ljubljana-mesto v frančiškanski dvorani pravilčno igro v petih dejanjih »Snežulčica in sedem škrtov.« Nabavite si vstopnice v predprodaji popoldne.

Prosvetno društvo Moste priredi danes zvečer ob 8. v Ljudskem domu veseloigro »Micki je treba moža«. Ker je čist dobiček namenjen akcijskemu odboru za zimsko pomoč, pričakujemo obilne udeležbe.

Predavanja

Ljudska univerza, mala dvorana Filharmonije, Kongresni trg. V sredo, dne 5. t. m. bo predaval ob 20. arhivar Mestne občine Ljubljanske g. Vladimir Fabijančič o ljudskih krvnikih. Vstop prost.

Sentjakobsko prosvetno društvo bo imelo 6. febr. 1941 ob 8. zvečer v farni dvorani ekloptično predavanje »O Marijinih slikah« raznih umetnikov. Predaval bo g. mgr. Viktor Steška.

Tuberkuloza in Karitas je naslov predavanju, ki ga bo imel v torek, dne 4. febr. ob osmih zvečer v belj dvorani hotela »Union« gospod primarij dr. Fr. Debevec.

Naše dijaštvo

Na rednem obnem zboru Akademске zveze, matične organizacije slov. katoliških akademikov, 27. januarja t. l., je bil dne 27. januarja t. l. izvoljen naslednji odbor: predsednik Cerjak Ivo, cand. iur.; podpredsednik Seljak Vojo, cand. theol.; tajnik I. Jereb Jernej, cand. iur.; tajnik II. Petrič Daniel, cand. iur.; blagajnik Dimnik Maks, stud. techn.; knjižničar Krainer Martin, cand. iur.; gospodar Kralj Janez, stud. techn. — Revizijski odbor: Sojer Franc, cand. iur.; Slivnik Herbert, cand. techn.; Frakelj Franc, cand. iur. — Razsodišče: Pavlovčič Roman, cand. phil.; Lipovšek Anton, cand. iur.; Kikelj Jaroslav, stud. med.

Cerkveni vestnik

IL Vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkeh v Ljubljani ima danes ob 14. uri shod, na prvi petek dne 7. t. m. pa ob 6. uri jutraj sv. mašo s skupnim sv. obhajilom. Pridite vse! Voditelj.

Križanski kongreganti imajo danes zvečer ob 6 v križanski cerkvi slovenske kongregacijske shod. Po govoru bo rožni venec, nato blagoslov sv. Blaža, darovanje za namene družbe, k eklepju za slovenske kitanije M. B. Prosimo polnoštevilne udeležbe.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška 48. — V ponedeljek: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška 62; mr. Gartus, Moste-Zaloška 47.

Poizvedovanja

Izgubljeno je bilo nekaj denarja od ljubljanske postaje do Sv. Petra ceste (kavarna Prešeren). Pošten najditelj naj ga vrne na našo upravo.

Od doma je pobežnil Franci Sone, 11letni fant, močno razvit, čisto ostrizen, za zimski čas slabo oblečen, brez suknje. Pobežnil je 7. januarja od doma. Bil je v Medvodah prijet in tudi tam pobežnil ter brez sledu izginil. Izdaja se pod tujim imenom, preživlja se od milodarov. Nahaja se najbrž na deželi pri kakem kmetu, kder bi kaj vedel o njem, naj to javi na najbližji orožniški postaji ali policiji v Kranju.

Ban dr. Natlačen o zimski pomoči

Snoči je imel g. ban dr. Marko Natlačen v ljubljanskem radiu o zimski pomoči naslednji govor:

»Najbolj pereča in najtežja naša skrb v današnjih dneh je, kako zadostiti vsaj najnujnejšim socialnim potrebam širokih slojev našega ljudstva. Življenjskih potrebščin primanjkuje in cene jim rastejo iz dneva v dan, dohodki mnogih pa so ostali na stari višini, čeprav so bili odmerjeni navadno tako, da so ob skrbnem gospodarjenju komaj krili najpotrebnejše vsakdanje izdatke. Tako opažamo, da številni oni, ki so potrebni javne pomoči, čimdalje bolj raste. Revščina, ki jo je bilo mogoče v rednih razmerah še nekako blažiti, je zajela danes tako širok krog ljudi, da ji z rednimi sredstvi ni mogoče več odločiti. Zaradi tega so vsi, ki so dobre srca in ki čutijo z narodom, iskreno pozdravili plemeniti poziv Nj. kr. Vis. knežine Olge, da se z vsenarodno akcijo zimske pomoči temu težkemu stanju odpravimo.

Organizacija zimske pomoči je danes in izpopolnjuje po vsej naši državi. V dravski banovini so se ustanovili po občinah odbori za zimsko pomoč, ki združuje javno in zasebno iniciativo na sedežu banovine ter nadzira in daje smernice, da bi se akcija zimske pomoči kar najbolj približala svojemu smotru in v čim popolnejši meri dosegla svoj namen.

Naloga zimske pomoči je, da nudi vsaj najnujnejšo pomoč onim, ki trpe lakoto, ki so raztrgani in ki prezebajo, onim torej, katerih zdravje in življenje je zaradi pomanjkanja v nevarnosti. Ako naj naša akcija za zimsko pomoč izpolni vsaj kolikor toliko zadovoljivo to svojo nalogo, pa mora zbrati mnogo denarja. V ta namen je odredil banovinski odbor za zimsko pomoč na področju dravske banovine poseben teden zimske pomoči, ki se prične jutri in bo trajal do vstetega 8. februarja.

Naj bi se v tem tednu zimske pomoči nihče ne izgovarjal, da mu beda ni znana, in naj bi nihče ne zaprl in zakrnil svojega srca. Vsi sklenimo, da bomo po svojih najboljših močeh pomagali lajšati težko bedo in pomanjkanje onim, ki jim je pomoč

nujno potrebna. Kdor ima mnogo, naj za lajšanje življenja onim, ki nimajo nič ali ki imajo za najskromnejše življenje premalo, tudi mnogo prispeva. Moja iskrena želja je, da bi v letošnjem tednu zimske pomoči imeli priliko ugotoviti v seznamih darovalcev veliko širokogrudnost in to predvsem veliko širokogrudnost onih, o katerih vemo, da so v stanu mnogo prispevati. Moja želja pa je tudi, da bi iz teh seznamov mogli ugotoviti, da je pri tednu zimske pomoči sodeloval tako rekoč ves narod, da so v namene zimske pomoči prispevali sorazmerno vsi tisti, ki žive sami v skromnih razmerah. Tudi delavec, ki je zdrav in ima delo, naj v teh dneh misli na svoje tovariše, ki so morda brez dela; tudi tisti, ki ima svoj dom in svoje posestvo, pa čeprav so njegovi dohodki le skromni, naj bi se spominjal onih, ki nimajo lastne strehe in ki si kljub dobri volji ne morejo s poštnim delom pridobiti, kar jim je za življenje potrebno. Naj bi v teh dneh skozi udobno suknjo ali skozi toplo krzno prodira toplota ljubezni do brata in sestre, ki v raztrganem suknjiču in s preluknjanimi podplatmi hodita lačna okrog. Naj bi se v teh dneh spomnili zlasti tisti, ki žive v izobilju in razkošju, vsaj tistih nedolžnih otrok, ki trpe lakoto, ki prezebajo in ki vsakršno pomanjkanje ograža njihovo rast, njihovo duhovno in telesno zdravje in njihovo mlado življenje. Naj bi se v tem tednu vsakdo izmed nas odrekal onemu, česar nujno ne potrebuje, pa naj to žrtvuje, da bodo oni, ki živijo v bedi, vsaj nekaj imeli. Naj bi se dobra volja, napori in plemenita prizadevanja vseh onih, ki bodo v dneh tega tedna v službi zimske pomoči, ne razbila ob trdi sebičnosti in brezsrčnem egoizmu, ki se zdi, da je v teh težkih časih še vse trši in krutejši!

Gospodarski in socialni uestroj naše banovine je različen. Imamo primeroma bogate občine, a še več imamo revnih. V bogatih občinah živi dokaj premožnih ljudi, v revnih pa je takih le malo ali premožnih. Tam, kjer je razvita industrija, kjer cvete trgovina in obrt, kjer je zemlja bogata in plodna, bodo prispevki za zimsko pomoč — vsaj tako pričakujemo — izdatni. Računati pa moramo,

LJUBLJANA

Zadnja pot dr. Fr. Dolšaka

V soboto popoldne se je Ljubljana poslovila od priznanega in priljubljenega zdravnika dr. Franca Dolšaka, upokojenega načelnika socialnega oddelka banske uprave. Ko so prenesli krsto iz kapelice sv. Nikolaja pod baldahin pred glavno molitnico, so najprej oo. frančiškani opravili molitve za umrlega. Nato je spregovoril predsednik zdravniške zbornice g. dr. Meršol. Ori-

sal je življensko pot zaslužnega in šloveljubnega zdravnika, ki sta ga odlikovali dve veliki vrline: obsežno zdravniško znanje in izredna dobrosrčnost. Potem, ko so vsi pogrebeli zaključili pokopino »Slava« se je razvil pogrebni spreved. Za križem je stopalo zastopstvo društva rokodelskih pomočnikov, ki je neslo tudi društveno zastavo, ovito v žalno kopreno. Za krsto in za najo- žimi sorodniki pa so šli najodličnejši predstavniki našega javnega življenja, tako ban g. dr. M. Natlačen v spremstvu načelnika socialnega oddelka g. Kosija, načelnik finančnega oddelka banske uprave g. dr. Orel, upravnik umobolnice g. dr. Gerlovič, šef primarij porodnišnice g. dr. Zalokar, univ. prof. g. dr. Kidrič, ravnatelj muzeja g. dr. Mal, predsednik Narodne galerije g. dr. Windischer, mestni fizik g. dr. Rus, mnogo ljubljanskih zdravnikov, številno uradništvo socialnega oddelka banske uprave in drugi pokoj-

nikovi prijatelji. Spreved se je ustavil pred kapelo na pokopališču, kjer so bile opravljene pogrebne molitve, na kar so še vsi pospremili krsto do groba in pomolili ob grobu za dušni mir pokojnega.

Blagopokojni dr. Fran Dolšek je bil eden izmed redkih še sedaj živečih akademsko naobraz- nih razumnikov, ki so od gimnazijskih let s polno dušo doživeli ves razvoj našega versko-kulturnega preroda iz prvega katoliškega shoda leta 1892. do danes. Bil je med prvimi dijaki, ki so se v tistem času zbirali okrog Andreja Kalana in dr. Kreka. Z njimi je bil tudi deležen disciplinske kazni zaradi spomenice, ki je bila predložena tedaj- njemu deželnemu šolskemu svetu o verskonavnih razmerah med dijaštvom. Prišel na Dunaj se je pridružil prvim Daničarjem (dr. Pavletič s tovariši) in z njimi doživljal — nekateri so se ga tudi udeleževali — ono mogočno versko-socialno gibanje, ki je pod vodstvom dr. Luegerja osvajalo velenost. V tesni zvezi je ostal s krščanskim prerodnim gi- banjem tudi potem, ko se je vrnil v domovino, čeprav ni stopal pred široko javnost. Zakaj ljubil je tiho, naporno delo v krogu svojega poklica; najprej kot zdravnik Bolniške blaginje, nekatere predhodnice Okrožnega urada za zavarovanje de- lavcev, pozneje kot ravnatelj bolnišnice in zdrav- stveni šef na socialnem oddelku deželne vlade. Zdravniške prakse po prvih letih zdravniškega dela ni več izvrševal, čeprav je imel za to prelepe pogoje: vestno natančnost, strokovno izobrazbo pa — dobro srce. Z vsem srcem je tudi živel poleg poklicnega dela ves čas svoji ljubljani botaniki — scientia amabilis — in dobroti. Kot uče- nec in prijatelj nestorja naših botanikov, profesorja Alfonza Pavlina je bil brez dvoma eden najboljših poznavalcev naše flore, skoraj vsak izlet iz mesta mu je bil botanična ekekurzija. Za prav posebno tiho delo pa je imel dobrotelost, ki jo je skrbno gojil. Prav spodbudne črtice so se o tem ohranile. Tako n. pr., kako je z veliko žrtvijo ubožni družini na Gorenjskem oskrbel skromen dom. Pri vsem tem tišem delu pa je ohranil prav do zadnjega obširen razgled za vse naše versko, kulturno in politično življenje. Njegove ostrovidne, točno izražene sode- be so skoraj vedno zadevale v sredo. V veliko pobudo je bilo tudi vsem, ki so ga bliže poznali, njegovo versko življenje. Redno je prejemal svete zakramente, proučeval versko nabožno slovstvo in se tudi rad razgovarjal o verskih vprašanjih.

Sedaj je ta blagi, molčeči, vestni mož sredi trušča, ki napolnjuje svet in udarja tudi na nas, tih, skoraj neopaženo izdihnil. Zapušča pa vsem, ki smo ga poznali, res lep spomin. O blažen po- kojniku pač veljajo svete besede: »Spoštuje zdrav- nika zaradi potrebe (pomoti), zakaj Najvišji ga je ustvaril.« (Sir 38, 1.)

Uspehi na ljubljanskih gimnazijah

ob koncu prvega tečaja

Včeraj so na vseh šolah zaključili prvi tečaj. Na vseh devetih ljubljanskih gimnazijah je bilo na koncu prvega tečaja skupaj 7009 di- jakov in dijakinj. Izdelalo je 3774 dijakov in dijakinj, slabo oceno je dobilo 3181, neocene- nih je bilo 54, po § 54. je bilo iz zavodov od- puščenih 117 dijakov in dijakinj, ker so imeli nad polovico slabih redov. V naslednjem po- dajamo uspehe na posameznih gimnazijah:

Državna klasična gimnazija. Število učencev 1067. Izdelalo je 595 (55.76%), slabo oceno ima 459 (43.02%), neocenjenih 13 (1.22%), po § 54. iz zavoda odpuščenih 11.

I. dr. ženska realna gimnazija z realnimi paralelkami (Vegova ulica): 1339 dijakov in 14 dijakinj, skupaj 1353. Izdelalo je 597 dijakov in 5 dijakinj (44.49%), slabo oceno ima 739 dijakov in 8 dijakinj (55.21%). Neocenjeni so bili 3 dijaki in 1 dijakinja (0.3%). Po § 54. je bilo odpuščenih 40 dijakov, ker so imeli nad polovico slabih redov.

II. dr. ženska realna gimnazija (na Ro- kovniku): Število dijakov 284 (pet razredov z 8 oddelki), izdelalo je 147 (51.76%), slabo oceno ima 137 (48.24%). Neocenjeni nobeden, po § 54. od- puščenih 13.

III. dr. ženska realna gimnazija (za Beži- gradom): Število dijakov 785, izdelalo je 389 (49.55%), slabo oceno ima 390 (49.68%), neoce- njenih je 6 (0.77%), po § 54. odpuščenih 24.

IV. dr. ženska realna gimnazija (za Beži- gradom): Število dijakov 771, izdelalo je 369 (47.86%), slabo oceno ima 394 (51.11%), neoce- njenih 6 (1.03%), po § 54. odpuščenih 10.

I. dr. ženska realna gimnazija (na Polja- nah): Skupno število dijakov in dijakov 1246, iz- delalo jih je 733 (58.833%), slabo oceno ima 498 (39.97%), neocenjenih 15 (1.2%), po § 54. iz za- voda odpuščenih 14. Gimnazija ima dva klasična razreda (I. in II.), ki sta se prav dobro držala.

II. dr. ženska realna gimnazija (na učite- ljišču): Število dijakov 867, izdelalo je 511 (58.33%), slabo oceno ima 363 (41.44%), 2 ne- ocenjeni (0.23%), po § 54. odpuščenih iz zavoda 3. Zavod ima doslej 6 razredov z 19 oddelki.

Uršulinska ženska realna gimnazija: Šte- vilo učenk 450, izdelalo je 324 (72%) učenk, slabo oceno ima 123 (27.33%), neocenjene so tri (0.67%), po § 54. odpuščenih iz zavoda 2.

Mestna ženska realna gimnazija. Število di- jakov 177, izdelalo je 104 (58.77%), slabo oceno ima 70 dijakov (39.53%), neocenjene 3. Zavod ima še tri oddelke 7. in dva oddelka 8. razreda.

1 Celonočno teščenje presv. Zakramenta bo v ljubljanski stolnici v noči na prvi petek febru- arja (od 6. na 7. febr.). Vsako nočno uro od 9 zvečer do 4 jutraj se bodo opravljale molitve 8. ure: Teščenje preblažene Device in Matere Marije. Knjiga »Večna molitev« je v cerkvi na razpolago. Vhod v cerkev skozi stransko zakri- stijo. Možen in mladeničem priporočamo posebno udeležbo pri poznih nočnih urah.

1 Mohorjeva družba izda letos kot knjigo za doplačilo življenjepisa pokojnega voditelja sloven- skega naroda dr. Antona Korošca. Za to knjigo je treba doplačati pri domačem poverjeniku 10 dinarjev. Za stolno župnijo v Ljubljani sprejema narččila g. stolni vikar Orehar, stolno župnišče, prtiličje, levo.

1 Druga obletnica smrti dr. Ivana Fr. Gni- doveca. Jutri bo dve leti, odkar je umrl svetni- ški škofljanski škof dr. Gnidovec. Zato vabimo njegove prijatelje in spoštovalce k slovesni črni maši, ki se bo ta dan ob 7 jutraj opravila v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani zanj ali pa za tiste, ki jim on želi pomagati.

1 Važno za obrtnike! Rok za vlagan- je prijav pridobitne, davka, pavšala itd. je kra- tek. Pri sestavljanju napovedi je vsem obrtnikom na razpolago davčni strokovnjak danes v nedeljo od 9 do 10 dopoldne, jutri v ponedeljek in v to- rek od 12 do 1 v pisarni Zveze slovenskih obrt- nikov v Ljubljani, Kolodvorska ulica 25.

1 Vstopnice za Verdijev Requiem so vse raz- prodane razen nekaj dražjih sedežev, ki jih dobe reflektanti v ponedeljek v predprodaji v knji- garni Glasbene Matice na Kongresnem trgu, a zvečer pri blaginji v hotelu Union jih najbrž več ne bo. Priporočamo pa nabavo besedila in raz- lage Verdijevega Requema, ki se dobi po 3 din.

1 Sestanek županov večjih slovenskih mest je bil davi na magistratu na povabilo ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča kot predsednika sloven- ske sekcije Zveze mest kraljevine Jugoslavije. Sestanka so se udeležili tudi mestni župani jese- niški Marko, kranjski Česen in zastopnik novo- meškega župana inž. Abec kot predstavniki mest, ki še nimajo avtonomije. Na sestanku so župani razpravljali o okolnostih, ki upravičujejo pečja slovenska mesta, da tudi postanejo avto- nomne mestne občine. Izbrpne referate o tem vprašanju sta podala z upravne strani direktor

ljubljanskih mestnih uradov Franc Jančigaj, s fi- nančne strani pa je poročal načelnik ljubljanske- ga finančnega oddelka dr. Grošelj. Seji je pris- tovoval tudi zastopnik kr. banske uprave svetnik dr. Šraj, ki je pojasnjeval stališče nadzornih oblasti. V splošnem ni bilo nobenih pomislekov, da tudi druga slovenska mesta dobe položaj avto- nomnih mest, ki jim po njih gospodarski in fi- nančni moči ter po geopolitičnih in kulturnih zahtevah popolnoma upravičeno tudi gre. Občani teh mest bodo prizadevanje slovenske sekcije Zveze mest v tej smeri gotovo pozdravili, ko bodo zaslišani njih občinski odbori.

1 V spomin pokojnega Antona Kralja je darovala Vzemna posojilnica v Ljubljani 500 dinarjev Elizabetini konferenci pri Sv. Petru, za kar se Elizabetina konferenca najtopleje zahvaljuje.

1 Razstava Franja Klemenčiča je stalno od- prta v Jakopičevem paviljonu od 9 do 5 popold- ne. S to kolektivno razstavo praznuje slovenski umetnik svojo 60 letnico ter že samo zaradi tega zasluži obisk občinstva. Toda Klemenčič je tudi znan umetnik iz družbe naših prvih impresion- istov, ki so v umetnost prinesli slovenskega duha ter odkrili našo pokrajino. Zato bo vsakega du- hanimalo, da bo danes ob 11 imel v razstavnih pro- storih vodstvo razstave umetnik Fr. Klemenčič sam ter bo tudi z besedo lahko razložil svoje težnje in svoje hotenje v umetnosti. Vabljeni vsi.

1 Angleško društvo v Ljubljani vabi svoje člane, da se udeležijo čajanke v ponedeljek 3. fe- bruarja ob 17 v društvenih prostorih. Čajanke se udeležijo tudi angleški poslanik v Belgradu g. Ro- nald Campbell.

Dr. Josip Furlan

špecialist za ušesa, nos in grlo

zopet redno ordinira

1 Vse one, ki zaradi revščine in pomanjkanja ne morejo pomagati drugim revežem, pa opozar- jamo, da revščina ni sramota ter naj zato z za- upanjem potožijo svoje gorje mestnemu socialne- mu uradu ali odboru za zimsko pomoč, ki bosta skušala olajšati stisko na popolnoma zaupen način.

1 V večerni kuharski tečaj, ki ga priredi žen- ski odsek Šempetrske prosvete se sprejme še par tečajnic. Prijaviti se je do 9. t. m. pri tajnici ge. Velikonja, Sv. Petra cesta 93, kjer se dobe po- drobna pojasnila.

1 Predavanje SPD. O fotografiranju s kolori- ranimi filmi bo predaval pod okriljem Šrednje- ga društva SPD v Ljubljani v torek 4. februarja g. dr. inž. Avčin France. Pokazal bo okrog 200 barvnih diapozitivov, ki so jih dali na razpolago fotoamaterji: dr. inž. Avčin, dr. Brilej, dr. Del Cott, dr. Dular, dr. Hrovat, dr. Koželj, dr. Kunst, dr. Pavlin, dr. Potočnik, Radovan, dr. Savnik, Tavčar in Trpin. Vstopnice so v predprodaji v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-I.

1 Nabiralec prispevkov za zimsko pomoč v ponedeljek in torek, 3. in 4. februarja, ki se še niso prijavili na sestanku v petek v Mestnem domu, naj se gotovo prijavijo v poslovnih lo- kalih nabiralne akcije pri okrajnem vodji. Vsa Ljubljana je namreč za razdelitev dela razde- ljena v devet okrajev, ki so enaki policijskim okrajem. I. okraj je mestno središče s poslovnim lokalom v pisarni mestnega gospo- darskega urada v Beethovnovi ulici 7., tel. št. 41-26, kjer je vodja nabiralne akcije Pengal Josip, mestni pis. oficial, oziroma Berglez Lado, mestni pis. oficial. II. okraj je Bežigrad s svojim lokalom v šoli za Bežigradom, tel. št. 48-49, a vodji sta tam Langus Jože, ravnatelj soc. urada, in Iglič Vlado, mestni knjigovodja.

III. okraj je Trnovo z lokalom v šoli na Grabnu, Zoisova cesta, tel. št. 45-35, in sta tam vodji Vrhovec Alojzij, pis. oficial, ter Jerina Franc, mestni tehn. oficial. IV. okraj je Vič- Glinca z lokalom v ljudski šoli na Viču, Tržaška cesta, tel. št. 45-33, ki ga vodita Roz- man Srečko, mest. pis. oficial, in Malgaj Ivan, m. pis. oficial. V. okraj je Šiška z lokalom v šoli v Sp. Šiški, tel. št. 45-36, ki ga vodita Kogovšek Maks, m. pis. oficial, in Gogala Ivan, m. rač. inšpektor. VI. okraj so Moste z lo- kalom v šoli na Zaloški cesti, tel. št. 45-39, ki ga vodita Sket Janko, m. pis. oficial, in Turel Slavko, m. pog. uradnik. VII. okraj so Polja- ne z lokalom v socialnem uradu na Ambro- ževem trgu št. 7, kjer je bil pred Mestni po- grebnik zavod in ga vodita Pfeifer Josip, m. pis. pripravnik, in Flegar Janez, m. pis. pristar.

VIII. okraj je kolodvor-Sv. Peter z lo- kalom v mestni pisarni na Resljevi cesti 28, tel. št. 45-27, ki ga vodita Snaj Ivan, m. mont. delovodja, in Erman, m. pis. uradnik. IX. okraj je pa Barje — Dolenjska cesta z lo- kalom na mitnici na Dolenjski cesti, tel. št. 45-20, ki ga vodita Kuljiš Andro, profesor m. ženske real. gimn., in Jeras Srečko, m. knjigo- vodja. Vrhovni vodja vse akcije je predsednik ljubljanskega odbora za zimsko pomoč, župan dr. Jure Adlešič, njegov izvršilni organ pa pi- sarna odbora za zimsko pomoč z direktorjem mestnih uradov Fr. Jančigajem na čelu. Vsi, ki žele sodelovati pri velikem dobrem delu za mestne reveže ljubljanske z zbiranjem pri- spevkov v ponedeljek in torek, naj se javijo vodji v tem ali onem poslovnem lokalu, kjer dobe vsa navodila in bloke s potrdilji, seveda so pa poslovnih lokalih vedno z vso uslužnostjo na razpolago tudi vsemu prebivalstvu za vse informacije in vprašanja. Če bi kdo v pone- deljek ali torek moral zakleniti svoje stanovan- je in v hiši nima nikogar, ki bi mu lahko izročil svoj prispevek za zimsko pomoč, seveda svoj prispevek lahko odda v poslovnem lokalu. Tisti, ki so brez socialnega čuta in brez krščan- ske ljubezni do svojih bližnjih ter se bodoče na vsak način izogniti dobremu delu za mestne reveže ljubljanske, torej ne bodo imeli prav nobenega izgovora s službo ali neodložljivimi opravki v mestu, sicer bodo pa vsa zaklenjena stanovanja nabiraleci zabeležili, da bo vsem za- mudnikom še na drugi način dana prilika od- kriti svoje srce za zimsko pomoč mestnim revežem.

Mengeš

Meseca novembra 1940 se je ustanovila pri nas Unija za zaščito otrok. Povabljeni so bila vsa društva, občina, duhovniki in učiteljsko; iz nave- denih se je sestavil odbor. Odbor je najprej or- ganiziral akcijo za zimsko pomoč in božično revnih šolskih otrok. Prošnjam za podporo so se vsi naprošeni res obilno odzvali. Tako je odbor v kratkem času nabral v denarju 11 387 din ter več blaga. Odkarovanih je bilo 67 otrok z obleko in s čevlji. Posebna skrb je sedaj posvečena negi in oskrbi novorojenčkov, ker mnogokrat revne ma- teri nimajo niti potrebnega toplotnega perila. Kamo bi zavile svoje novorojenčke. Tako sta v odbor iz- voljeni tudi obe babici, da bosta lahko poročali in skrbeli tam, kjer je potreba najbolj nujna. Pri- hodnji teden bo pa ustanovitev »Protituberkulo- zne lige«. Ker je ta organizacija najbolj potrebna, opozarjamo že sedaj, da naj bo udeležba res častna.

KÖRTING

znamka najboljšie nemške kvalitete z 2 Grand Prix najvišjim odlikovanjem

Ako želite kupiti, potem najboljšie

Ime KÖRTING radio jamči kvaliteto!

Glavno zastopstvo

ANTON BIRKE, LJUBLJANA

Mestni trg 9

Brezobvezno predvajanje! V račun vzamemo vse tipe aparatov! — Popravljamo vse apa- rate hitro, dobro in poceni!

† Terezija Vurnik

Radovljica, 1. febr.

Pretekli petek je mirno v gospodu za- spala gospa Terezija Vurnik v starosti do- vršenih 84 let. Blago- pokojna je bila žena slovitega radovljiske- ga podobarja Janeza Vurnika, umrlega leta 1911., in mati 8 otrok, od katerih živita samo sin arhitekt-inž. g. Ivan Vurnik, redni profesor tehnične fakultete na naši univerzi, in naj- mlajša hči Marija, ur- šulinka-misijonarka z redovniškim imenom

m. Rafaela, zdaj vrhovna predstojnica ženskih mi- sijonov v Siamu in na Kitajskem s sedežem v Bangkoku. Vsi drugi otroci so umrli že v detinski dobi. Rajna »žgajnarjeva mama«, kakor smo jo kli- cali, je bila izredna žena, telesno postavna, dušev- no globoka. Kot taka je mogla s pokojnim sopro- gom, umetnikom, s katerim je živela skoraj 30 let v srečnem zakonu, deliti nemale skrbi pri obse- nem razvoju podobarske in kiparske obrti. Vse gospodinjske posle s 30 člansko obrtniško družino je vzdržala in dočakala svojo visoko starost. Njej veljajo božje besede: pravični iz vere živi. Cerkev in dom, to dvoje je bilo pri pokojni najtesneje povezano. Samotna njena sobica ji je služila bolj kot samostanska celica in hišna kapelica kakor stanovanje. V molitvi in premisslavljanju je preživ- ljala svoja stara leta in se pripravljala na večnost. Skoraj do zadnjega se je dnevno udeleževala svete maše in prejemala sveto obhajilo ter ga darovala v misijonske namene. Cerkev ji je bila res hiša božja, kjer se je počutila najbolj srečna. Letošnja zima pa je naenkrat zlomila njene telesne moči. S sv. zakramenti lepo pripravljena je zaspala prav na rojstni dan svoje ljubljene, hčere misijonarke, dne 31. januarja; godovno voščilo ji bo poslala v indijski Siam že iz nebes, kamor je šla po svoje plačilo. Naj v miru počiva! Vsem sorodnikom naše iskreno sožalje. Pogreb bo danes popoldne ob pol 3 na radovljiško pokopališče.

Pri odvišni železniški kislini je treba štirikrat na dan piti po 100—200 g vrele Styria. Voda se najprej ogreje, da izhlapi ogljikova kislina. Polahko piti!

Jesenice

Odvetniška pisarna dr. Stempiharja na Jese- niah vključ vopključ šefa posluje dalje. Nadome- stuje ga dr. Sever.

Kamnik

O propagandi zelenjadarstva bo predaval banovinski svetnik inž. Ciril Jeglič v torek, dne 4. februarja ob 3 popoldne v ljudski šoli v Kamniku. Vsi, ki se zanimajo za to panogo kmeljtstva, so vlnudno vabljeni k predavanju.

Zagorje ob Savi

Dan tiska in dobre knjige. V Zadržnem do- mu bo danes po prvi in osmi maši predavanje o pokojnem slovenskem voditelju dr. Korošen kot poborniku za dober tisk in podporniku slovenske knjige. Predavatelj pride iz Ljubljane. Predava- nje bodo spremljale skioptične slike. Na predava- nje, ki se ponovi tudi popoldne po litanih, opozarjamo ter vabimo vse zagorsko prebivalstvo. Vstopnine ni.

Odbor za zimsko pomoč objavlja, da bo za vso zagorsko občino trajal teden zimске pomoči v času od všteteja 2. februarja do všteteja 8. fe- bruarja t. l. Odbor je izdal poziv na prebivalstvo, da ne zavrta nabiralcev, ki bodo pobirali v na- vedenem času s posebnimi nabiralnimi polami prispevke, marveč naj vsak po svojih močeh da- ruje, kolikor pač more. Nabrani znesek je name- njen za naše bližnje, ki so najbolj revni ter trpe pomanjkanje!

Občinski prehranjevalni urad razglaš, naj se vsak občan oglasi pri svojem trgovcu ali za- drugi, kjer pač stalno kupuje, in kjer naj dvigne prijavo ter izpolnjen prijavo pri zadrugi čim- prej vrne. Na podlagi izpolnjenih prijav bodo šele razdeljene nakaznice za moko.

Novo mesto

Bojevnika skupina Novo mesto in okolica v Novem mestu bo imela dne 9. febr. t. l. ustanovni občni zbor s sledečim sporedom: Po prihodu dele- gata s prvim vlakom iz Ljubljane bo v kapeli sv. Jožefa na Grmu sveta maša z libero, po sveti maši v telovadnici meščanske šole skioptično predavanje in nato ustanovni občni zbor. Vstopnina k skioptičnemu predavanju je prosta, pobirali se bodo le prosto- voljni prispevki.

Glasbeni večer Unije za zaščito otrok v No- vem mestu. Unija za zaščito otrok v Novem mestu skuša pod predsedstvom ge. dr. Suzane Furlan skrbno vršiti svojo nalogo, t. j. lajšati bedo siro- mašne dece. V ta namen bo priredila koncert, ki bo v četrtek, dne 6. februarja t. l. ob 20 v dvo- rani Sokolskega doma v Novem mestu. Apelliramo na občinstvo, da s svojim posetom dokaže, da njeno prizadevanje cení in podpira. Umetniško vodstvo koncerta je poštivalno prevzela glasbe- na pedagoginja in pianistka gđa. Edita Logerjeva. Sodelujejo peva-solista gospa Draga Vidmarjeva, soproga okrajnega načelnika in g. Ivan Ruch ter violinist g. Burger, član glasbene akademije. Opo- zarjamo na glasbeni večer, ki bo nudil poslušal- cem lep umetniški užitek, naši siromašni deci pa mnogo radosti in veselja.

Zlata poroka v Mostah

V župniji sv. Družine v Ljubljani v Mostah praznujeta danes zlato poroko gosp. Logar Anton, železniški nadpredvodnik v pokouju, in njegova že- na ga. Katarina iz Ciglarjeve ulice št. 11. Oba še krepka in čvrsta prenašata v krasni slogi veselje in težave skupnega zakonskega življenja od tedaj, ko sta si pred 50 leti kot 27-letni ženini in 23-letna ne- vesta segla v roke pred poročnim oltarjem. O. ju- bilant je doma iz Velikih Lašč iz vasi Logarje, po kateri nosi svoje ime, gospa pa iz Postojne.

Oba sta se še do zadnjih let prav pridno udeleževala v naših katoliških organizacijah, zlasti v dobrotelnih. V hišo prihaja dnevni »Slovenec« z mnogo let. Zlasti pa rada zahajata v cerkev, kjer iščeta duhovne moči in tolažbe za svoje življenje. Njuna posebna odlika pa je vsestranska darež- ljivost.

Izreden je danes v teh časih te vrste jubilej. Za- to je razumljivo, da vsi močlašni farani z veseljem praznujejo ta praznik in čestitamo zlatoporočen- cema, čeprav je slučajno v naši župniji te vrste jubilej že samo v letošnjem letu praznovan drugi. Morda ga bomo praznovali v bodočnosti šele čez nekaj let, če ne bomo zopet kje zasledili podobne- ga častiljivega para.

1 POPRAVILA preciznih ur — F. CUDEN, Pre- ternova ulica 1. — NAKUP zlata in srebra.

MARIBOR

V.iji veterinarski svetnik Franc Pirnat - 70 letnik

Maribor, 2. febr.

Te dni je obhajal 70 letnico svojega življenja upokojeni višji veterinar svetnik gospod Franc Pirnat iz Maribora. Jubilar je rodom iz Cirkovcev pri Pragerskem, odkoder je po dovršeni ljudski šoli šel študirat gimnazijo v Maribor, nato pa na Dunaj veterinar. Kot veterinar je dolga leta služboval v Slovenjem Gradcu in Mariboru. Kot strokovnjak je vedno užival velik sloves in je zlasti njegova za-

sluga, da je dvignil rejo štajarske kokoši, ki je danes znana že daleč čez meje Slovenije in države. Ustanovil je Prvo perutninarsko zadrugo za rejo štajarske kokoši in z njo dvignil našo kokošjerejo. Gospod jubilar je znan kot velik ljubitelj živali in že dolga leta vodi društvo za varstvo živali v Mariboru, ki vsako leto po mestu prireja tako imenovane pasje procesije, ki naj manifestirajo za lepo ravnanje z živalmi. Svojega dobrega srca pa gospod jubilar ni kazal samo živalim, marveč tudi in predvsem pomoči potrebnemu kmetu. Marsikateri obmejni kmet se prav gotovo spominja gospoda veterinarja, ki marsikdaj odklonil vsak honorar in še revnemu kmetiču kaj dal, da je mogel kupiti zdravila za bolno živino. Gospod jubilar se je tudi javno udeleževal in je bil za časa mariborske oblasti samouprave tudi oblastni poslanec.

Gospod Pirnat uživa sedaj v zdravju svoj za- služeni pokoj v Mariboru. Miruje pa ne. Še vedno žrtvuje svoj prosti čas za svoje živalice, ki so mu vedno bile v veliko veselje.

Naš list, katerega vnet sodelavec je bil, mu k lepemu življenjskemu jubileju prisočno čestita in mu želi še mnogo srečnih, zdravih in zadovoljnih let.

Občni zbor Slov. pevskega društva Maribor

Maribor, 1. februarja.

Snoči je imelo Slovensko pevsko društvo »Maribor« v svoji pevski sobi redni občni zbor. Predsednik dr. Juvan je pred prehodom na dnevni red imel spominski govor za ustanovnim članom društva g. dr. Ant. Korošcem, ki se je vedno zanimal za kulturno delo našega pevskega zbora tu na severni meji. Članstvo je njegov govor poslušalo stoje in ob sklepu zaklicalo velikemu pokojniku trikratni »slava«. Enako je zbor počastil spomin drugega ustanovnega člana, ki je v preteklem letu umrl, g. dr. Alfonza Wankmüllerja.

Iz tajniškega poročila, ki je nato sledilo ter ga je podal tajnik ravnatelj Hrastelj, je razvidno, da je naš »Maribor« v preteklem letu živahno deloval, imel več koncertov, med temi omenjamo posebno dobro izvajano prireditev v proslavo 140 letnice Slomška v nabito polni stolnici v mesecu novembru. Nadalje je »Maribor« pripravil in še pripravlja material za čas, ko se bo otvorila v Mariboru reledna radio postaja in upamo, da bomo kmalu to dočakali. »Maribor« šteje danes 68 rednih članov in članic. Ako bi bile razmere drugačne, bi svojo 15-letnico, ki jo na tem običnem zboru praznuje, obhajal drugače. Tako pa ima pred seboj le delo in priprave za novi razmah glasbene kulture v Mariboru, ki se bo začel z novo reledno radio postajo. Zato je občni zbor izrekel za- hvalo vsem tistim faktorjem, ki so pripomogli, da se ta reledna postaja v Mariboru osnuje, to je mestni občini, kakor tudi Prosvetni zvezi v Ljubljani. Prepričani smo, da se ves kulturni Maribor ob 15-letnici našega pevskega društva »Maribor« spominja vseh velikih koncertov in raznih narodnih prireditev, ki jih je »Maribor« v tem razdobju imel, zato želimo Slov. pevske- mu društvu »Maribor«, da v novem razdobju v svojem delu žanje nove uspehe.

Dopise mladenj!

Furnirje, panel in sperplošče v veliki izbiri poceni
v: »OBNOVA« Maribor, Jurčičeva ulica 6.

m Darujte za zimsko pomoč! Danes bo po- ulična zbirka za zimsko pomoč mesta Maribora. Prihodnji teden pa se bodo zbirke za zimsko po- moč po hišah in stanovanjih. Prihodnjo soboto popoldne bo spet poulična zbirka, s katero se »te- den zimse pomoči« zaključuje. Mariborčani, darujte za zimsko pomoč svojega mesta! Pri prejšnjih zbirkah je večina meščanov pokazala, da ne raz- ume današnjih težkih časov in ni prispevala to- liko, kakor bi bilo to s premoženjem posameznikov primerno.

m Reklamacije, prijave in odjave v zvezi z ži- viliškimi nakaznicami sprejema mestni preskrbo- valni urad urad šele od srede 5. februarja dalje v Slomškovi šoli, vhod z Miklošičeve ulice. Prej teh reklamacij ni mogoče sprejemati, ker mora urad urediti svoje tekoče posle, ki so zaradi izdajanja teh nakaznic zaostali.

m Prosvetno društvo Pobrežje priredi danes ob 7 zvečer veselobje, ki bo nudila obiskovalcem obilo priložnosti za lepo zabavo in vesel smeh. Pridite!

m Roman Bende. V mariborski bolnišnici je umrl v starosti 47 let Roman Bende. Smrt je umirila nemirno naravo moža, ki se je poskušil v naši javnosti udeleževati kot literat, politik, iz- dajatelj časopisa, pa mu je za vse to manjkalo moči, da si je pokazal precej talentiranosti in pod- jetnosti. Bil je velik bohem in vse življenje revež, pa vedno srčno dober človek, ki je rad delil z re- vežem tudi to, kar je imel. V času prevrata je bil navdušen Maistrov borec za osvobodjenje naših kra-jev. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v le- pem spominu. Naj počiva sedaj v miru!

m Magžalensko prosvetno društvo uprizoni v ne- dedjo 9. februarja, ob 5 popoldne, v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 igrjo »Micka, premisli si«.

m Ljudski oder. Predstava »Pokora kmeta Bo- hanc« se bo danes začela točno ob 17. Odmor le po tretjem dejanju. Konec ob pol 8.

m Ljudska univerza. V ponedeljek 3. febr. bo predaval odlični poznavalec naših umetnost- nih in zgodovinskih spomenikov univ. prof. dr. France Stele o temi »Mariborska stolnica, priča nase preteklosti«.

m Na prosvetnem večeru v torek zvečer bomo spremljali vsem Mariborčanom dobro zna- nega predavatelja prof. Janka Mlakarja na nje- govem »potovanju od Zingarice preko Triglava

in Črne prsti v Bohinje. Predavanje bodo spremljale tudi skioptične slike.

m K blagoslovitvi Slomškovega učiteljskega doma, ki bo danes popoldne ob 15 v Tomšiče- vem drevoredu (prejšnja kavarna Promenada), je vabljeni tudi mariborsko občinstvo.

m Bilance in poročila ustanov. Mestno po- glavarstvo opozarja vse uprave ustanov, da mo- rajo predložiti najkasneje do 31. marca t. l. kr- banski upravi — če se pa delovanje razteza na več banovin, pa ministrstvu prosvete — skupno z obračunom še letno poročilo o svojem delu.

m Mestni proračun za leto 1941 za dobo od 1. aprila do 31. decembra 1941, in sicer proračun mestnega zaklada s podjetji, regulacijskega sklada in zaklada ustanov je izgotovljen. V smislu par. 117 zakona o mestnih občinah se to javno razglašja z dostavkom, da ima vsak član mesta, kakor tudi vsaka oseba, ki plačuje v mestu neposredni davek, pravico staviti k pro- računu svoje pripombe. Proračun je razpoložen na vpogled občinstvu od vstevši 1. februarja do vstevši 5. februarja 1941 v mestni finančni upravi med uradnimi urami. V istem roku se tudi vlagajo pismene pripombe k proračunu.

m Stara imena ulic v Mariboru se spet po- javljajo v dopisih iz Maribora v tedniku »Deutsche Nachrichten«, ki izhaja v Zagrebu.

m Smrt kosi ženske. Na Koroški cesti 81 je umrla v starosti 67 let trgovka Marija Krasel; v bolnišnici je ugrabila smrt 60 letno zasebnico Ma- rijo Kroiser; v Kettejevi ulici 3 je umrla 71 letna vdova po nadučitelju Ana Pestevšek; v Slovenski ulici 40 je umrla 72 letna zasebnica Marija Osel- man. Naj počivajo v miru!

m Bolgarski delavci na poti v Nemčijo. V pe- tek je potoval skozi Maribor v Nemčijo transport delavcev iz Bolgarije. V transportu je bilo 227 de- lavcev, ki bodo zaposleni v nemških tovarnah.

m Leto dni je zaradi predlogega jezika. Na leto dni je obsodil mali kazenski senat v Mari- boru 33 letnega trgovskega potnika Alojza Omiča iz Nasipne ulice 18 na Pobrežju, ki je uslužben pri nekem slovenskem trgovcu v Mariboru, ker je delal propagando za tujo ideologijo.

Gledališče

Nedelja, 2. februarja, ob 15: »Habakuk«. Ob 20: »Sumijiva oseba«. — Ponedeljek, 3. februarja: zaprto. — Torek, 4. februarja, ob 20: »Ljubim Te«. Gostovanje ge. Vide Juvanove in g. Slavka Jana, članov ljubljanske drame. Red C.

CELJE

Osebnost

Seja celjskega odbora JRZ bo danes ob 9 v dvorani v Prosvetnem domu v Samostanski ulici.

e Na Prosvetnem večeru KPD bo govoril v to- rek ob 8 zvečer v Domu g. prof. dr. Roman Savnik o temi »Moderna Grčija«. Vabljeni!

e Predstava »Habakuk« preložena. Prva pre- stava »Habakuk«, burke s petjem, katero je spi- sal Celjan g. dr. Rudolf Dobovišek in uglastil celjski rojak g. Radovan Gobec, bo nastopila v petek 7. februarja v torek 11. februarja. V pri- meru razprodaje bo druga predstava v sredo 12. februarja. Predprodaja vstopnic v Slomškovi knji- garni.

LEPA SLIKA
Foto Kuus, Celje
KRASNO DARILO!

e Razstava Kluba neodvisnih likovnih umet- nikov bo odprta danes v mali dvorani Celjskega doma. Razstavljali bodo Stane Kregar, Maksim Sedej, Zdenko Kalin in Karel Putih. Vabljeni! Otvaritveno besedo bo imel g. prof. Sijanec.

e Ciklus zdravniških predavanj se prične jutri, v ponedeljek, ob 8 zvečer v Ljudskem vseučilišču. Tema predavanju bo: Otroška paraliza in menin- gitida.

e Smuka na Golteh je idealna! V višinah nad 1000 m, kamor južni veter, ki je zbiral sneg z gričevja in ravnin v celjski okolici ni dosegel, je smuka naravnost idealna. Smučarji, ki bodo usme- rili svoj korak k Mozirski koči na Golteh, bodo nadvse zadovoljni. Na Golteh je okrog 70 cm sne- ga. Na osrenjeno snežno podlago je v zadnjih dneh zapadlo še 10 cm pršiča.

Radio-aparati

Radione - Telefunken - Blaupunkt - Orion. - Pisalni stroji Adler in Rhein- methall in Olypid (tudi na obroke)

RADIO-TOPLAK-CELJE

Prešernova 5/1

e Opozarjamo na razglas mestnega poglavar- stva o preprečenju protipravne sečnje gozdov, ki je objavljen na vseh uradnih deskah mestnega poglavarstva.

e Planinski zabavni večer bo 8. februarja ob 20 v Narodnem domu v Celju. Jazz vojaške godbe.

e Ze danes vas opozarjamo na predstavo burke s petjem v 4 dejanjih »Pardon, pomota«, katero uprizoni dramski odsek ZSS iz Ljubljane v ne- deljo 9. februarja ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču.

Vransko

Požar je jeburhnil pretekli četrtrek zvečer okrog šeste ure v hlevu poseznika Leopolda Pimata v Je- ronimu. Na ogenj je opozorila domača kravica, ki je začela glasno mukati. Ko so odprli hlev, jim je že bušil velik dim in plamen naproti. Na pomoč so prihiteli sosede in gasilci z Vranskega. Hleva ni bilo mogoče več rešiti, pač pa so obranili ognja blizu stoječo hišo. Tudi kravico so rešili. Škode je več tisoč dinarjev, dočim naša zavarovalnica samo bori 300 din. Ogenj je nastal po nesreči.

Umrl je v celjski bolnišnici Ivan Presek iz Osredka Prepeljaki so ga na Vransko kjer je bil pretekli petek pokopali. Danes pa bo pogreb rajne Grilove stare mame, ki je umrla v visoki starosti. Bila je dobra krščanska mati ter je svojo dolgo bo- lezen vdano prenašala. Naj oba v miru počivata!

Za leto 1942. bo SLOVENCŲ KOLENDAR

še boljši in še dosti popolnejši, kakor pa je bil letos. Dobili ga boste lahko po zelo ugodni ceni, če ste naročnik »Slovenca«, »Slov. doma«, »Domoljuba« ali »Bogoljuba«.

Zlasti vabimo, da se naročite na

„DOMOLJUB“

za katerega je cena ostala neizpremenjena Din 38— za celo leto in ki je gotovo najbolj razširjen in najboljši slovenski tednik. Redno prinaša tudi dve strani zani- mivih slik o dogodkih, ki so v svetu in doma.

Prepričani smo, da za naše podeželje, za vse kraje Slovenije ni lepšega in boljšega časopisa kot Domoljub.

S svojimi romani, ki so vzeti iz domačega in tujega življenja, pa tudi z napetimi detektivskimi romani prijetno vedri vsakega bralca. Prav sedaj izhaja prelepa povest

„RABLJEVA ROKA“

Zgodba se godi v Kristusovih časih. — Pisatelj na zelo lep način prikazuje življenje ljudstev v času, ko je živel naš Zveličar. Opi- suje dogodke, kakor so jih gledali in čutili takratni narodi, ki so živeli v krajih, kjer je živel in deloval Jezus Kristus. Radi te po- vesti zasluži »Domoljub«, da pride v vsako slovensko hišo.

Poleg te povesti pa prinaša »Domoljub« tudi fantastični de- tektivski roman »GOSPODAR SVETA«, ki ga je spisal tudi slovenskim bralcem znani francoski pisatelj Jules Verne. V njem je na zelo napet način opisan lov za »gospodarjem sveta«, izumi- teljem raznih čudovitih strojev, katerim takrat, ko je roman izšel, ni nihče mogel verjeti, danes pa njih podobno, delno ustvaritev že poznamo.

Naročite »Domoljub«, da se boste s prijetnim branjem razvedrili! Poleg povesti seveda prinaša »Domoljub« poročilo o vseh dogodkih po svetu in doma. Zlasti pa koristi s svojimi gospo- darskimi in gospodinjskimi nasveti, seznanja pa tudi bralce s poročili iz vseh krajev Slovenije.

Da omogočimo

pridobitev pravice do požarne podpore
v znesku 1.000 din

onim, ki »Domoljuba« niso naročili do 31. januarja, smo podaljšali ta rok do 5. februarja 1941. Zato pohitite, ker je le še par dni časa! Naročite »Domoljub takoj!

V primeru požarne nezgode boste imeli pravico do požarne podpore v znesku 1.000 din, katere izpla- čilo določa poseben pravilnik.

Naročilo »Domoljuba« lahko opravite pri Vašem zastopniku v Vašem kraju, kjer je zastopnik časopisa, še boljše pa je, da to storite z dopisnico, ki jo naslovite na Upravo Domoljuba v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6. Lahko pa naročite »Domoljub«, če nam pošljete dolnji vzorec naročilnice, ki jo je treba izrezati in izpolniti!

Naročilnica*

Podpisani naročam »Domoljub« za eno leto (38 din) - za pol leta (19 din) na naslov:

Ime in priimek

kraj

hišna št.

pošta

lastnoročni podpis

* Če se ne poslužite te naročilnice ampak d pi-nice, potem izpolnite dopisno loo z istimi podatki, ki so označeni na tej naročilnici.

Upravi

»Domoljuba«

LJUBLJANA

Kopitarjeva ul. 6

Znamka
za
1 din

20 let „Skale“

Prof. Janko Ravnik, predsednik »Skale«.

Z razvojem civilizacije se je po vsem kulturnem svetu širil alpinizem, gibanje, ki mu je cilj udejstvovanje v gorah in ki združuje v sebi različne elemente od najbolj materialne do najbolj duhovne: plati: elemente športnega, estetskega, etičnega, splošno - znanstvenega in umetnostnega področja, pri čemer tvori objekt znanosti in umetnosti visoko gorovje. Od alpinizma se loči alpinistika, ki pomeni telesno udejstvovanje v gorah: plezanje v skali in snegu.

Alpinizem z alpinistiko je splošen kulturni pojav, ki zavzema v kulturnem življenju narodov in človeštva važno mesto, saj je vzniknil iz estetskih, etičnih in znanstvenih idealov.

Ideja alpinizma se je jela širiti med Slovenci šele po svetovni vojni. Dotlej nismo poznali slovenskih alpinistov, razen ene same blesteče izjeme, dr. Henrika Tume.

Takoj po svetovni vojni pa se je osnovala med mladimi družba navdušenih prijateljev prirode in gora, na svednico, 2. februarja 1921 pa je bil ustanovljen »Turistovski klub SKALA« (TKS). Ustanovitelji in prvi člani so bili: Janez Rožman, Drago Zorko, Pavle Lavrenčič, Franc Rus, Stane Predalič, Stane Tominec, Janko Ravnik, Janez Kveder, Ante Gnidovec, Maks Cimperman, Jože Tomc, Karl Tauzher, Vlado Kajzelj, Zane Košca, Stanko Trnkoczy, Saša Kovač in Klement Jug — sami navdušeni mladeniči; v ustanovnem odboru je sedelo od 8 odbornikov 6 dijakov.

Mladi klub si je postavil za program gojiti turistiko in smučarstvo »kot najbolj idealni športni panogi«, dalje širiti med narodom planinstvo in zanimanje za gore. Klub se je predstavljal kot izrazito športen in šele pozneje, ko smo dobili druga športna društva, zveze in odseke, je športno udejstvovanje izbrisal iz svojega programa. Druga značilnost je bila prava tujkoprometna propaganda, ki jo je vršil klub med drugim tudi z markiranjem potov po gorah.

Planinstvo je bilo tedaj še precej nerazvito. Slovensko planinsko društvo (SPD), porojeno že pred tremi desetletji v glavnem iz nacionalnih potreb, je z grajenjem poti in koč širilo domoljubarsko planinstvo na najširši podlagi, prilagajajoč gore ljudstvu in ne narobe. Mladini to ni bilo dovolj; zato je prišlo do ustanovitve Skale.

To radikaliziranje v slovenskem planinstvu se je pokazalo kot zelo potrebno. SPD s starejšo generacijo je seveda gledalo v Skali konkurenčno društvo, ki po nepotrebnem cepi sile in ki s svojim obnašanjem ne kaže upravičenosti obstoja. Res je bilo takrat še precej nezdravih in navčnih izraskov, n. pr. gorska tekma iz Javornika na Stol in po grebenu na Golico. Nesreča Karla Tauzherja v družbi z Vladom Kajzeljem v severni steni Turške gore l. 1921 je sprožila plaz ogorčenih napadov na mlado neizkušeno Skalo. A mladi so se odločno zagovarjali in odbili vse napade, nazadnje tudi tistega, ki je proglasil Skalo za »trapa klub samomorilcev (=TKS), ki se ne zaveda resnosti življenja«.

Ta nesreča je opomnila mladino, da se morajo bloje seznaniti s plezalno teorijo. Sprva so se lotevali lažjih sten, kot so n. pr. slovenska smer Triglavске stene, sev. stena Razorja, Zeleniške špiče, zapadna stena Planjave, Hudi Prask v Mrzli gori, severna stena Turške gore, severna stena Skute, severozapadni greben Kočnice.

Krivuljo plezalnih uspehov je pa najbolj dvignil Skalaš dr. Klement Jug, ki ga poleg dr. Tume stavlamo za predstavitelja slovenskega alpinizma. Bil je odličan plezalec-tehnik, zraven tega še filozof, alpinistični ideolog, ki je vnesel iz svoje akademске stroke pravcati sistem v alpinistiko.

Jugov zgled je potegnil za seboj še druge in alpinistika je tako lepo napredovala, da lahko brez domišljije in domišljivosti postavimo trditve, da so naši alpinisti dosegli stopnjo inozemskih. Do čim so pred njihovim nastopom večino prvenstvenih tur pobrali Nemci, so jim jih začeli naši prevzemati drugo za drugo, tako da mi danes krepko vodimo. Tudi na tem polju se je vršila borba za našo zemljo, za naše gore, katera ima podoben značaj kakor borba SPD za koč in pota proti DOAV (Deutscher u. Österreichischer Alpenverein) v prdevojni dobi. V Skali so naši plezalci dosegli vrhunsko stopnjo v plezalni tehniki, kot jo imajo nemški in italijanski plezalci v Gesäuse, Wilder Kaiser, Karwendel, Wetterstein in v Dolomiti.

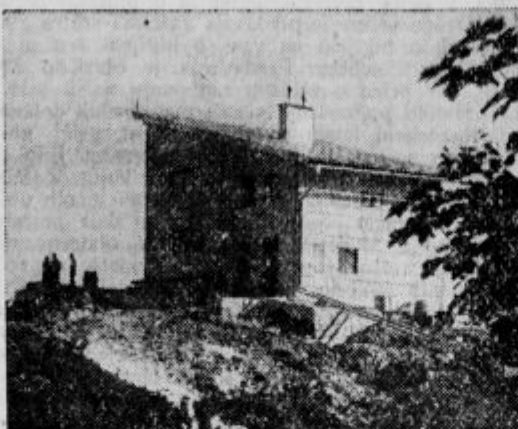
Prav posebno agilo je bilo delovanje Skale v prvem petletju v smučarstvu. Skalaši so prvi zgorali smučine v bele ledine naših zimskih gor, za božič 1922 so bili že na Kredarici. Iz Skale sta izšla tudi znana pionirja smučarskega športa pri Slovencih, Rudolf Badiura in Ante Gnidovec, vrsta drugih organizatorjev in odličnih tekmovalcev (Kajzelj VI., Ogrin G., Habicht, Trnkoczy, Oitzl i dr.). Skala je prva v Jugoslaviji prirejala tekme, glavna njena taka prireditev se je vršila ob njeni petletnici l. 1926 v okolici Bleda na 50 km (32 tekmovalcev, prvi Janka J., Ilirija, 5:31.45; med prvimi desettimi sedem Skalašev), ki je bila odlično organizirana.

Dalje je Skala izvedla tudi prvi »Triglavski smuk« v Krmo, ki je postal znana jugoslovanska alpska »standard proga«.

To smučarsko delo je bilo tako krepko, da je v prvi petletki dajalo Skali glavno obeležje, enako kot v drugi petletki film, v tretji Dom na Voglu.

Ze takoj od začetka so se zbirali v »Skali« fotografi-amaterji. Fotografski odsek je dajal iniciativno klubskemu delovanju v njegovi drugi petletki 1926—31. Tudi to delovanje je imelo podlago v začetnem tujkoprometnem značaju kluba. Začeli so z izdajanjem pokrajinskih razglednic in prešli preko diapozitivov do vrhunske fotografske umetnosti; skalaške fotografije so bile razstavljene na številnih domačih in tujih razstavah in povsod naletele na laskavo kritiko. Sam Kugy priznava, da so mu skalaški diapozitivi pomagali utreti pot v svet. Janko Ravnik, Egon Planinšek, Janko Skerlep, Slavko Smolej — to so imena teh umetnikov. Fotografi pa tudi pridno delajo pri sestavljanju topografskega albuma naših gor.

Glavno delo fotografskega odseka pa predstavlja prvi slovenski in jugoslovanski film sploh, »V kraljestvu Zlatoroga«, izgotovljen leta 1931. po dolgem poizrtvovalnem delu, ki ga je zahtevalo

Skalaški dom na Voglu.

težavno snemanje v steni pa nič manj zamudnejše razvijanje, kopiranje in sestavljanje v laboratoriju. Mnogo so vrteli in še vrte skalaški film po naši ozi in širši domovini, celo v tujini; žel je velike uspehe ter dal klubu tudi materialnih sredstev. Tako je mogel klub postaviti leta 1934 Skalaški dom na Voglu, s čemer klub ni samo odprl najlepši kotiček v Bohinju zlasti smučarstvu, ampak si je privzel k jaslim tudi mršavo molzno kravico, ki daje najpotrebnejše dohodke za klubovo delo. Dom slovi tako po svoji pokrajinski legi kakor tudi po notranji ureditvi.

Dasi je ob svoji ustanovitvi Skala poudarjala, da vidi v SPD svojo matico, je že struktura kluba nasprotovala smernicam v SPD; leta 1931. pa je tudi v SPD zmagala mlajša struja, za katero je organizirano stala Skala. Novi odbor SPD je videl potrebno, da se v slovensko planinstvo mora vložiti alpinistična komponenta, če se hoče vzdržati na črti razvoja.

Kulturno delo Skale, pri čemer smo že omenili delovanje fotografskega in filmskega odseka, se je potem živahno nadaljevalo. Dr. Henrik Tuma, prvi slovenski alpinist in bolj ali manj vidni voditelj slovenskega alpinizma, je izdal v založbi Skale delo »Pomen in razvoj alpinizma«, prvo obširno teoretsko alpinistično delo v slovenski in jugoslovanski literaturi, ki se vredno postavlja v izbor svetovne alpinistične literature.

Dalje je izdala Skala toponomastični zemljevid skupine Triglav-Skrlatica od istega avtorja, ki je posebno pazil na imena, povzeta iz rabe domačih gorjanov, in pa alpinistično terminologijo (izrazoslovje), zbrano v glavnem po dr. Tumi, izšlo pa v delu »Naš alpinizem«.

»Naš alpinizem« je plezalni vodnik po naših gorah, po Vzhodnih Julijskih in Savinjskih Alpah, v katerem so zbrani opisi vseh plezalnih smeri s šestimi točnimi in preglednimi zemljevidi v merilu 1:50.000 in s 25 skicami domala vseh naših sten s točno vrisanimi smerni v njih. To delo prekaša po popolnosti gradiva, po točnosti, preglednosti in opremitvi tovrstno slovito nemško zbirko »Hochtourist«.

Glavni literarni delavci Skale so dr. Tuma, dr. Jug in dr. Kajzelj, a poleg njih še cela vrsta Skalašev, ki so se udeleževali literarno zlasti v Planinskem Vestniku.

V tej zvezi moramo še omeniti predavanja, ki jih je prirejala Skala, in to javna predavanja domačih (Ravnik, Mlakar, Tuma, Pipan, Potočnik, Reča i. dr.) in tujih (Kugy, Koranek, Rittmann, Ertl, Copeland, Freutz, Poppinger) predavateljev o različnih alpinističnih predmetih.

Sem spadajo tudi številna interna predavanja Skalašev samih, ki so bila v klubu, zlasti teoretična predavanja alpinističnih tečajev zadnje petletke.

Kriza v alpinizmu je nastala zaradi tega, ker so bile stene že skoraj vse preplezane in ni bilo več na razpolago — prvenstev, zato se je delo Skale moralo preusmeriti v vzgojno plat: s prirejanjem alpinističnih tečajev, teoretičnih in praktičnih, je bilo treba dvigniti kvalifikacije nivo članstva in z nastopom v javnosti pridobiti si novih članov in delavcev. Leta 1935. in 1936. sta se vršili dve taki šoli, ki sta privedli nekaj mladih v klub, dasi smo pričakovali večjega odziva.

Ze leta 1940. pa je alpinistični odsek, poživljen z novimi člani, dal nove pobude za razmah klubskega delovanja, tako da je prevzel iniciativno v njem, enako kot so ga imeli v desetletju po vrsti smučarski, filmski in gradbeni odsek. Sestavljen je

bil nov program, ki je šel za tem, da se ustvari krepka organizacija s trdno povezanim, bolj izenačenim, homogenim članstvom, ki naj bo tehnično in kulturno čim popolneje izobraženo.

Danes je novi program postavljen tudi na nova pravila, od katerih je uradno preimenovanje kluba iz »Turistovski klub Skala« v »Alpinistični klub Skala« prvo. Namen kluba se je osredotočil na vzgojno delo, ki se je porazdelilo med člane, tako da ti v več odsekih razbremenjujejo upravni odbor, ki veže vso organizacijo navznotraj in centralno s podružnicama na Jesenicah in v Celju.

Zlasti se veselimo lepih uspehov gorenjske podružnice na Jesenicah (sprva v Bohinju), ki se je mogla zaradi neposredne bližine gora razviti v

klub s prvostavnim plezalskim in smučarskim članstvom. Centrala daje podružnicam v toliko svobodne roke, da se moreta prilagoditi lokalnim potrebam; tako jeseniška Skala goji zelo intenzivno tudi tekmovalno smučanje (zlasti alpski disciplini). Imena Cop, dr. Potočnik, Frelih, Praček, Heim, S. Smolej [fotograf] so znana tudi v inozemstvu.

To je kratek prikaz dvajsetletnega življenja in delovanja AK Skale. Zavedajoč se svojega kulturnega pomena, hoče Skala opozoriti nase javnost z nekaterimi prireditvami v teku tega jubilejnega leta. Poživiti hoče delovanje, zato se prav te dni odpira v klubu alpinistična šola; da bo pa javnost dobila čim popolnejši vpogled v klubovo življenje, bo izšla tudi lepo ilustrirana brošura, ki bo pokazala zgodovino kluba, njegov pomen, rojstvo in rast slovenskega alpinizma.

Bogata na izkušnjah, pridobljenih v teh dveh desetletjih, stopa Skala v bodočnost.

ŠPORT

Hokej na ledu: Srbski, hrvatski in slovenski prvak v borbi za drž. prvenstvo

Danes se nadaljujejo borbe v hokeju na ledu za naslov državnega prvaka. Sinoči sta se spoprijela med seboj VSD iz Varaždina in SK Palič iz Subotice, danes dopoldne ob 10 nastopi Ilirija z enim od gornjih nasprotnikov, popoldne ob 15 pa se v najzanimivejši tekmi spoprimeta finalista.

Vse prijatelje lepega in borbenega športa vabimo, da posetijo te zanimive tekme, ki bodo dosle več v letošnji hokejski sezoni.

Velike smuške prireditve v spomin dr. Antona Korošca na Črnem vrhu

»Akademski športni klub« razpisuje v dneh 8., 9. in 23. februarja na Črnem vrhu nad Jesenicami velike klubске in mednarodne tekme v spomin pokojnega voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca. Nešteto pokalov in drugih daril, ki jih je poklonil raznim smučskim prireditvam, nam je nemisljen dokaz ljubezni in odobravanja, ki ga je pokazal velikim pokojnik mladim, tekme in boja željni slovenski športni mladini.

Največjo pozornost je posvečal ASKU, ki mu je takoj ob ustanovitvi podaril prekrasne zlato pokal, ki si ga pribori vsakoletni ASK-ov prvak v alpski kombinaciji. Zato si je klub nadel nalogo, da bo v spomin tega velikega mecena slovenske športne mladine prirejal vsako leto poleg klubskega prvenstva o alpski kombinaciji tudi memorijalne med-klubске tekme v veleslalomu, kjer bodo nastopali vsi naši najboljši državni reprezentanti in olimpijci.

V ta namen sta podarila ASK-u krasne, umetniško izdelane pokale, katerih načrte je naredil ASK-ov starišina inž. arh. Kregar, ga. dr. Natlačecova in naslednik dr. Korošca — dr. Fr. Kulovec, ki sta ASK-u še vselej pokazala veliko razumevanje in naklonjenost. Klub pa bo podaril tekmovalcem poleg tega še mnogo krasnih plaket in diplom.

Tekmovanje se bo vršilo v sledečem redu: Sobota, 8. februarja: Ob 10.30 klubsko prvenstvo dam in začetnikov v veleslalomu. Ob 13 tek na 10 km.

Nedelja, 9. februarja: Ob 7 pri Sv. Križu sveta maša za pokojnim dr. Korošcem. Ob 10 veleslalom storošnih. Ob 11 smuk l. razreda. Ob 14 slalom l. razr.

Ob 16 razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad. — Prvak v alpski kombinaciji prejme zlato prehodni pokal dr. Korošca in plaketo, drugoplasirani plaketo, tretjeplasirani diplomu. Diplome prejmejo tudi: prvakinja v veleslalomu, starišinski in začetniški prvak. Prvak v klubski kombinaciji (smuk, slalom, tek) prejme kip zmagovalca — darilo »Slovenca« in smuča za tek.

S tem je klubsko prvenstvo končano.

Športni drobci

Zagrebska visoka šola za telesno vzgojo je dobila ravnateljstvo. Hrvatski ban dr. Subašić je podpisal odlok o imenovanju ravnateljstva visoke šole za telesno vzgojo pri šoli narodnega zdravja v Zagrebu. Za predsednika je bil postavljen dr. Fran Šušljak, za ravnatelj pa dr. Zivko Prebeg. Ravnateljstvo bo takoj sestavilo učiteljski zbor in razpisalo natečaj za sprejem 25 dijakov. Pouk se prične dne 1. marca letos.

Mihael Reusch zopet švicarski telovadni prvak. V finalnih tekmah šestih švicarskih telovadnih tekem za oročno prvenstvo, ki se je odigralo zadnje nedelje v Baslu, je zopet zmagal odlični švicarski oročni telovadelec Mihael Reusch, ki je s to zmago postal že tretji oročni prvak Švice. Ob nabito polni dvorani se je borilo v finalnih tekmah 15 tekmovalcev, ki so bili v predtekmovalnih pripravih k zaključni preskušnji. Drugo mesto je zasedel bivši svetovni prvak Evgen Mack, tretje pa tudi odlični telovadelec Horst Robert. Na naslednjih mestih so še imena tekmovalcev, ki so že ponovno zastopali Švico na mednarodnih in olimpijskih tekmah.

Amaterska prvenstva evropskih boksarjev, katera izvede letos madžarska boksaška zveza, bodo v času od 30. aprila do 5. maja. Doslej se je provizorično prijavilo 12 narodov.

Velika borba med Neuselom in Heuserom je privabila polno hišo gledalcev v berlinski »Deutschlandhalle«. Med gledalci je bil tudi Maks Schmeling. Neuselova k. o. zmaga je prenesetila. V desetem kolu je bila borba namreč prekinjena, ker je Heuser močno krvavel zaradi rane na ustih. Prejšnji prvak poltežke kategorije je imel že vnaprej težko nalogo. S svojimi 85 kg je bil za 9 kg težji od svojega nasprotnika. Heuser je bil v prvih treh kolic zelo ofenziven, toda od četrtega kola dalje pa se je spremenila slika. Neusel se je posluževal te taktike, da je držal primerno razdaljo, kar mu spridlo dolgih rok ni bilo ravno težko. Neumorni napadalec Heuser pa je bil zaradi dobrih zadetkov vedno zaustavljen. In tudi pri Neuselu so bili opaziti znaki ogorčene borbe. V sedmem kolu je izgledalo že precej slabo za Heuserja, ki je krvavel iz ust in nosa, kar pa je vseeno vzdržal zaradi svoje železne konstrukcije. Tehnično in taktično boljši Neusel je svjc nasкок še popravil. Toda Neuser se ni dal premakniti, četudi je moral pobasati mnogo krepkih udarcev. Toda v odmoru desetega kola je neprimadovano prekinil borbo soodnik v sporazumu z zdravnikom, tako da je postal Neusel k. o. zmagovalec.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Ljubljanska kolesarska podzveza ima v nedeljo, dne 9. febr. 1941 ob 9 dopoldne v prostorih kavarnе »Vospersnik«, Stari trg 34, svoj XIV. redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika; 2. čitanje zapisnika XIII. obč.

zboru; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika; 5. poročilo tehničnega referenta; 6. poročilo nadzornega odbora; 7. volitev novega odbora; 8. slučajnosti. — Občni zbor se vrši točno ob napovedani uri. V primeru, da ob napovedani uri ne bi bil sklepčen, se vrši isti pol ure kasneje z istim dnevnim redom in sicer ob vsaki udeležbi. Istočasno se opozarjajo vsi klubi, da plačajo članarino za l. 1941, ker v nasprotnem primeru nimajo pravice glasovanja.

ZFO

Predavanje ZFO v radiu

Predavanje ZFO v radiu. V uri, ki je namenjena predavanjem ZFO, bo predaval ob 16.30 zvezni vodja naraščaja dr. Rudolf Hanželič. o vprašanju: Kam z našimi najmlajšimi? Opozarjamo na to predavanje zlasti starše in vzgojitelje.

Smučarske tekme radovljiskega okrožja

FO v Kropi izvede danes tretje smuške tekme radovljiskega okrožja v klasičnih disciplinah s sledečim sporedom: Ob 9 zvečanje startnih števil v Prosvetnem domu za tek na 12 km za člane in za tek na 5 km za mladce. Ob pol 10 štart za člane in mladce. Popoldne ob pol 3 tekme za kombinacijo v samostojnih skokih. Ob 6 zvečer objava rezultatov in razdelitev daril v Prosvetnem domu.

Litija

Prosvetni večeri, ki jih je pričelo prirejati naše Prosvetno društvo, so bili prav potrebni, kar nam je pokazal obisk II. prosvetnega večera. Društvena dvorana je bila prepolna in bo menda treba za III. prosvetni večer preskrbeti večjo dvorano. Poslušalci so z največjim zanimanjem sledili izvajanju predavatelja g. Zora V. Po 14 dneh bo že III. prosvetni večer. Obeta se nam senzacija. Predavatelj, ki je sam doživel sodobno Rusijo, nam bo v besedi in sliki prikazal resnično Rusijo. Pevec Prosvetnega društva pa nam bodo zapeli dve, tri domače pesmi in užitek bo popoln.

KDE so ugodile našim željam in prošnjam ter so te dni pričele z napeljavo novega voda, na katerega dobro priklopili vse one hiše, ki uporabljajo električno energijo za pogon raznih strojev. Doslej smo imeli le en vod, pa smo imeli slabo in tresočo luč, kadar so bili stroji v obratu, KDE, ki bodo morale za novi vod precej žrtvovati in so nam most dovolj razsvetile, smo zelo hvaležni.

Ptuj

Namesto venca na grob pok. ge. Amalije Breznik je daroval g. Vesenjaki Stanko, avtoprevoznik, 200 din dijaški kuhinji v Ptuj. Hvala plemenitemu darovalcu, čigar zgled naj posnemajo drugi.

Mestna občina in ostala karitativna društva so v tekoči zimi že po svojih močeh nudila podporo družinam, ki nimajo sredstev za preživljanje. Ker pa je beda in pomanjkanje klub dosedanjih podpori pri številnih družinah zelo velika in so vsa razpoložljiva sredstva že izčrpana, se je pri mestnem poglavarstvu v Ptuj, kakor tudi po ostalih krajih naše države, ustanovil odbor za zimsko pomoč, ki si je nadel nalogo organizirati nadaljno zbiranje prispevkov.

Člani tega odbora bodo v tednu zimске pomoči, to je od 2. do 8. februarja t. l., osebno zbirali prispevke od hiše do hiše. Prosim prav vse meščane, ki žive v urejenih premoženskih razmerah, da prispevajo po svojih močeh bodisi v denarju ali v naturalijah. — Predsednik: Dr. Remec.

Trbovlje

Obletnica smrti župnika Gašpariča je že na svednico, a še vedno je živ spomin na blagega gosпода, ki si je z dobroto in ljubeznivostjo pridobil srca svojih župljanov. Lep umetniški spomenik mu je postavljen na grobu, a še lepšega je si razni moneigneur postavil v srih Trboveljčanov. Bog mu bodi za vse dobro plačnik!

Sadjarjem. V nedeljo dne 9. februarja 1941 bo ob pol 9. dop. v šoli v Trbovljah poučno predavanje iz sadjarstva. Vabijo se k temu vsi posestniki sadnih vrtoč in sploh vsi tisti, ki se zanimajo za napredek umnega sadjarstva. Predaval bo okrajni kmet. referent g. Zupan iz Laškega.

Središče ob Dravi

Zanimivosti s »krajnega zbora«. V nedeljo 26. jan. 1941. so se vršile volitve podobčinskega starišinstva. Izvoljen je bil dosednji odbor: starišina g. J. Podgorlec, pomočnika: g. Ivan Najzar, sum. upr. v p. in g. F. Kanič. — Med sklepi so najbolj zanimivi naslednji: Izglasovalo se je, da naj se uvede postopek, da se trg proglasi za vas. Zdi se pa, da bodo nastale težave, preden bo zadeva prišla v tek — Ob poti, ki vodi na postajo, bodo postali divje kostanje. Namesto njih bodo zasadili kanadski topol in ta naeod se bo imenoval »Gaj kralja Petra II.« v spomin na kraljevo polnoletnost. Nadalje bodo posekali javorje v drevoredu pri župnijski cerkvi in se bo isti prostor razsvetlil s hruški moštaricami.

Kmetijsko-nadaljevalni tečaj. Ze v drugi polovici januarja se je pričel pri nas kmetijsko-nadaljevalni tečaj Spočevka je bil videz da zanj ne bo izrednega zanimanja, vendar pa se je prijavilo petnajet obiskovalcev. Med njimi so tudi taki, ki so že odslužili vojaško službo, pa tudi taki, ki so šele zapustili šoleke klopi.

Prvi smučki izleti Skalašev po Julijskih Alpah.

Po slovenski domovini

Drugi posavski družabni večer

v korist zimske pomoči Posavju prireja »Društvo Posavčanov iz brežiskega okraja v Ljubljani« v četrtek, 6. t. m. ob pol 20 v spodnjih prostorih kavarne »Emona«. — Vstopnine ni, vstop samo proti vabilu. — Vabila v trgovini Karničnik (Nebotičnik).

Zibika

Srebrni jubilej župnikovanja gosp. Ivana Jelčnika. Danes poteče 25 let, kar je bil na župnijsko Sv. Jerneja v Zibiki inštaliran gosp. Ivan Jelčnik. Zibika šteje blizu 2000 duš in vse te pase g. Jelčnik že 25 let popolnoma sam. Kdor pozna, kako je fara težavna in kako blatna so pota ob slabem vremenu, ta ve, koliko žrtve prenesel vneti dušni pastir. Te žrtve so znane samo Bogu. Svojo službo v Zibiki je nastopil

sredi svetovne vojne. V župnišču je takrat našel bolnika, svojega prednika župnika Jožefa Kranjca, ki je več let ležal zadet od mrtvice. Toda mladi, navdušeni g. Jelčnik je junaka zaoral brazdo v zibiki njivo. Setev je vzklikla in rastle in ob svoji 25letnici gleda lahko jubilat na bogate sadove svojega neumornega dela. Zibika njiva je globoko preorana. Posebno se odlikuje naš jubilat kot cerkveni govornik. Pridiga je tako prozorna, da je ni mogoče pozabiti. S posebno izredno vneto hodi naš jubilat v šolo med otroke. Pri njih se vedno pomladi. Otroci vam odgovarjajo krščanski nauk kot kakšni bogoslovci: razločno, jasno, glasno. Zibiki župnik je vnet častilec Matere božje. Kot mladenič — četudi je že blizu sedemdesetih — hiti na Tinsko goro k Materi božji, kjer vodi romanske pobožnosti. Zibikiške gospoda poznajo vse okoliške fane, pa tudi ljudje od daleč, saj pride na Tinsko mnogo ljudi iz daljave: Tu vidiš Prekmurce, romarje iz Savinjske in Dravske doline ter s Posavja. Zelo srečno roko ima zibikiški gospod župnik pri gospodarstvu. Tu je vse do pičice natančno: tako pri cerkvah kot pri nadarbinah. V vsaki panogi gospodarstva je strokovnjak in vsaj fari je v tem oziru v največjo spodbudo in vzgled.

Za vse delo so mu farani iz srca hvaležni, kar mu bodo danes pri zahvalni službi božji tudi pokazali. — Ob tem srebrnem župniškem jubileju je priznalo njegove zasluge tudi škofijstvo — lavantinski škof dr. Ivan J. Tomažič je bil namreč imenovan za duhovnega svetnika. Gospodu župniku in novemu svetniku, ki je tudi zvest narodnik »Slovenca«, želimo, naj še dolgo uspešno pase zibikiško čredo.

Laško

Aleja za zimsko pomoč in šolsko kuhinjo. Od 11. januarja t. l. dobiva toplo kosilo v šoli iz šolske kuhinje 134 šolskih otrok. Šolanih v obeh šolah v Laškem. Poleg otrok dobe kosilo tudi potrebni, starejši otroci, ki dobivajo kosilo v Laškem, je iz rudarskih družin, ostali pa iz kmečkih. V četrtek sta med razdeljevanjem kosila otrokom obiskala šolsko kuhinjo g. okrajni načelnik Bizjak in šolski nadzornik g. Vranc, ki sta skupno z občinskimi zastopniki ogledala to dobrodelno akcijo in izrekla najlepšo pohvalo. Za šolsko kuhinjo in zimsko pomoč so darovali: Občina Laško in delniška pivovarna v Laškem po 6000 din. Tekstilna industrija Laško 4500 din, tekstilna tovarna Lava 4000 din, g. Perdih Emil 1500 din. Mnogi ostali Laščani pa po 200 in 100 din. Kmetje iz okolice pa po svojih močeh nosijo šolski kuhinji živež. Največ zasluga za to dobrodelno delo ima tukajšnje žensko društvo »Blago sreč«, ki tudi vodi šolsko kuhinjo in splošno s svojo požrtvovalnostjo pomaga občini do čim boljše uspeha.

Sv. Peter pri Mariboru

Gasilski zbor. Zadnje nedelje se je članstvo tuk. gasilске čete zbralo k redni letni skupščini, ki je potekala v lepem soglasju vseh navzočih. Uvodoma se je zbor spomnil na Kraljevski dom ter izgubo velikega dobrotnika gasilstva, našega narodnega voditelja dr. A. Korošca. Število članstva pod sedanjim upravo zelo raste; četa šteje danes že 32 rednih, 6 pripravnikov, 8 podpornih članov, 1 častnega in 10 naraščajnikov. Izpraznjeno tajniško mesto je bilo soglasno poverjeno tuk. trgovcu A. Sandeju. Vzpodbuhne besede je ob koncu naslovil na gasilce njih podporni član župnik A. Zalar.

Frtaučku Gustl ma beseda

Tu vem, de bo Neška vesela, keder bo zvedla, de boja zdej enkrat tud u naš Iblan ena umetenska akademija ustanovel. Sej take akademije sa že pu celmu svet. Sam u Iblan, ke b bla še ta narbl putrebna, ja še nimama. Al ni tu tud en skandal? Ta praveh akademične umetniku pr nas strašen prmankuje. Kene, takeh paviljonu, ke jih mama za umetnat razstaulat, mama že tulki, de na vema kam z nim. Kar tri mama gor pud Tibuli. Ta nar starejši je Jakupiču paviljon, pol Narudna galerija. Zdej zidaja pa še ena Muderma galerija, ke je že skorj čist fertik, sam strehe ji še manka. Pol mama tud Kosu umetensk paviljon tam u tist vez, ke se gre tud lohka skuz. Še ni doug, ke je tud Obersnel engu na tist cest, ke se gre u Šiška, udperu. Kene, zdej sem že eneh pet takeh galari našteu, pa se nisem fertik. Zdej nazadnje je pa še tud Bata tam nasprut glaune pošte ena taka galerija udperu, de bo usah lohka tud kašna umetnina kupu, de bo že glih not šou za čuele glihat. Z usem sma že Iblancini preskrblen. Sam kua boja umetnenki u teh paviljoneh in galarijah razstaulat, pa še na vema.

Sej nč na rečem. Ene par mama že tud akademične umetniku u Iblan. Ampak med tem je tud neki takeh, ke sa hudil na Duniska, Monakuška, Praska in pa tud Zagrebška akademija u veža sam kašna cigareta pukadit, sam de lohka rečaja, de sa bli na akademij. S tem s pa na morma dost

Solska prireditel. Prihodnjo nedeljo uprizarjo učenci deške šole v prid šolski kuhinji Ingo-ličevu igro: Sirote. Pričetek po večernici. Vabilni ob blizu in daleč!

Smrtna kosa. Pred tednom smo spremili na zadnji poti samsko posestnico Tomažič Marijo iz Vinčice vasi, ki je v starosti 64 let podlegla vnetju možganske mrene. Pokojnica je bila iz znane duhovniške rodbine ter dobrotnica cerkve in siromakov. Počivaj v miru!

Poroka. Elizabeta Toplak, hčerka kovača Fr. Toplaka v Metavi si je za življenjskega druga izbrala Martina Lešnika, pos. sina iz župnije Sv. Marijeta. Obilo sreče!

Sobota

Prosvetno društvo v Soboti ponovi danes popoldne v dvorani Prosvetnega doma igrokaz »Črna žena« v režiji prof. Potokarja.

Občni zbor Prekmurskega muzejskega društva bo v nedeljo, 9. februarja ob 10 v Soboti v muzejski sobi.

Sportnega plesa SK Mure letos ne bo. Športniki so sprico letošnjih težavnih razmer opustili svojo tradicionalno vsakoletno prireditev, pač pa bo kot običajno ob taki priliki izšel soboški list »Düpline«, ki bo priobčil tudi več uspešnih karikatur znanih Sobčanov.

Svetosavska proslava naše gimnazije je bila letos v dvorani Grajskega kina in je ob posrečenem programu prav lepo uspela.

Šiltarjeva tovarna perila, ki je o božiču ustala delo, je ta teden zopet začela obratovati.

Videm ob Savi

Podružnica Sloviske družbe za krški in brežski okraj bo imela v soboto 8. II. 1941. ob devetih v državni ljudski šoli na Vidmu ob Savi vzorni učni nastop in zborovanje. Predavanji »Duhovnik in učitelj« in »Naše delo za duhovno telesno rast mladine« bosta zanimivi za vse duhovnike, učitelje in prijatelje mladine, zato vse iskreno vabimo. Udeleženci imajo ta dan prosto. Za člane je udeležba obvezna.

Slovenska Bistrica

50 letnico rojstva praznuje te dni g. Franjo Kac. Rodil se je v Hotinji vasi pri Slivnici kot sin siromskih staršev. Posvetil se je trgovskemu stanu. Po prevratu je ostal še daljšo dobo kot dobrovoljec v jugoslovanski vojski pod generalom Maistrom, na kar se je konec leta 1919 preselil v Doljno Lendavo, kjer je prevzel vodstvo za druge. Politična ob-

last mu je poverila tudi gerentstvo tamkajšnje občine. Kasneje si je ustanovil v Lendavi lastno trgovino in izbral svojo življenjsko družico. Leta 1926 se je preselil v Slovensko Bistrico in si pridobil nekdanjo Pinterjevo trgovino, jo sodobno preuredil v pravi trgovski dom, ki bi bil v čast tudi večjim krajem. Njegovo udejstvovanje tukaj skozi vseh 14 let je bilo precejšnje. Zlasti se je udejstvoval v trgovskem združenju, žigarskem predsednik je že 12 let. Bil je tudi župan, mnogo let je že član ban. sveta in je bil pred kratkim odlikovan za zasluge na gospodarskem in kulturnem polju z redom sv. Save V. stopnje. Pa tudi v narodnih, kulturnih, športnih in karitativnih društvih se opazja njegovo sodelovanje in požrtvovalnost. Bog ga ohrani še dolgo vrsto let!

Izpod Pljuške gore

Iz Hajdine. Dan za dnem poje letos naš zvon pesmi pogrebne v zadnje slovo. Ze v prvem mesecu smo pokopali devet faranov! — Električno so nam sicer podražili (blizu 7 din kilovatna ura), vendar se vsi blagrujemo, da jo imamo. Pomagali bomo po svojih močeh vsem vašem naše občine v njihovem složenem prizadevanju, da tudi njim že letos zasveti! — Danes, na svečnico, priredi po večernicah cvet naše mladine, zbran v MD. »Marijanska akademija«. Razen pozdravne besede je na sporedu govor, petje, deklamacije in več simboličnih nastopov. Vstopnine ni. — Danes teden, dne 9. februarja, pa nas obiščejo sosede iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju, ki pridejo ponovljati Finžgarjevo slovensko narodno igro »Naša krič. Svojim gostom bomo dvorano napolnili!

Od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Danes obhajajo na domu v Brežicah zlato poroko starši

našega šolskega upravitelja g. K. Šepeca. Naše čestitke njemu in njim! — Pokopali smo 47 letno trpinko Marijo Frank iz Zg. Lovrenca in 58 letno mater Zunkovič Marijo (p. d. Šohetovo) iz Zupčje vasi. Žalost je bila tem huiša, ker je sin prispel iz daljne Srbije za našo deželjo, ko je bila mati v grobu. — Pri nalaganju lesa se je ponesrečil 19letni Korpar Stefan iz Apač, blagajnik FO. Z naloženega vagona je namreč zdrknil borov ploč in padel nanj; k sreči se je še toliko mogel umakniti, da mu je poškodovalo le desno nogo. — Zanimanje za veličastno Finžgarjevo igro iz slovenske zgodovine »Naša krič je tolikšno, da jo moramo danes ob poltreh ponoviti! Od Cirkove preko Gore do Majšperga vse govori: K Lovrencu gremo gledat »Našo krič!

Sv. Benedikt v Slov. goricah

Društvo prijateljev Slov. goric v Ljubljani je v dneh od 19.—24. januarja priredilo pri nas, kakor že lani v drugih župnijah, socialno-zdravstveno prireditev v zaščito naših dojenčkov in v pouk njihovim materam. V nedeljo, 19. jan., je bila odprta higijska razstava v Ciril-Metodovem domu, ki jo je obiskalo 216 otrok in 180 odraslih, skupaj 396 ljudi. V nedeljo po večernici je predaval naš okrožni zdravnik dr. B. Weigl od Sv. Trojice o otroških boleznih, v torek zvečer o prvi pomoči, v petek zvečer o jetiki in o plinskih napadih. Druge večere je predavala zaščitna sestra gđ. Mastnak o higijeni na vasi, o higijeni žen in o negovanju dojenčka. Predavanja je obiskalo 830 ljudi, kar priča o velikem zanimanju naših mater za pravilno pojmovanje svetih materinskih dolžnosti. Razdeljeni letaki so veljali tifusu, grizi, garjam, meningitisu in nalezljivim boleznim. Bilo je razdeljenih tudi precej zdravstvenih knjig. Zaščitna sestra je naredila v petih dneh 69 hišnih obiskov, pregledala poslovanje mater in dala potrebna navodila. V petek zvečer je bilo obdarovanih 67 mater, vsaka je nekaj dobila, ravneje pa več. Razdeljenih je bilo 50 cuciljev, 50 steklenic, 153 srajč, 150 plemic, 75 škaflice vazeline, 75 škaflice otroškega pudra, 75 kosov mila, 75 komadov gumijastega platna in 75 zavitkov sladkorja. Z veliko hvaležnostjo so matere sprejemale lepe darove. Ko je zaščitna sestra povedala, da je te darove zbrala in naprosila prebлага gospa Klara Majcen, soproga g. podbana, iz velike ljubezni do obmejnih Slovencev, je natlačeno polna dvorana vzklila: Bog plačaj preblici gospej njeno ljubezen in velike požrtvovalnost, blagim darovalcem pa njih velikodušne darove za obmejno mladino! — Iz srca smo hvaležni društvu prijateljev Slov. goric za njegovo socialno-zdravstveno akcijo, ki je bila zelo potrebna, pa bo tudi rodila zaželjene sadove. Naša župnija se zaveda svojih dolžnosti do slov. naroda, je v jedru zdrava, saj je bilo lani pri številu 2650 ljudi rojenih 73 otrok. Ako bi bilo povsod tako, zlasti po naših mestih, pa bi naše število vse drugače naraščalo. Slov. staršem je res treba pouka vsepovsod, mnogim, zlasti inteligentnim, je treba vzbuditi vest, da se ne bodo več bali otrok, brez katerih ni narodove rasti in moči.

Dobova

Rdeči križ v Dobovi je imel v nedeljo, 26. januarja svojo 9. redno letno skupščino ob zelo lepi udeležbi. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosedanj predsednik in z malimi spremembami tudi dosedanj upravni in nadzorni odbor. Društvo bo imelo letos v oktobru desetletnico obstoja.

Zdravnik v Dobovi bi bil res potreben. Večkrat je sila velika, a so Brežice predaleč. Mogoče bi bil kak dober praktični zdravnik, ki bi se naselil v Dobovi, saj bi imel lep in velik okoliš.

Sv. Ana v Slov. goricah

Kat. prosvetno društvo vzpizori na svečnico popoldne ob 3 ganljivo igro »Žrtve spovedne molčečnosti« v kat. prosvetnem domu. Pridite! — V torek ob 7 zvečer je imel fantovski odsek nenaden zbor. Udeležilo se je bil 30 fantov. G. duhovni vodja je orisal življenje rajnega našega voditelja dr. Anton Korošca in poudarjal posebno tiste čednosti, ki so fantom potrebne!

Slovenj Gradec

Se božičnice v podjetjih. Pred kratkim smo poročali, da so nekatera tukajšnja podjetja podarila svojemu delavstvu božičnice. Sedaj smo zvedeli, da so še druga podjetja svoje delavstvo obdarovala za božične praznike oziroma novo leto. Tako je lesno podjetje Franc Cas, p. d. Lužnik v Dovžah obdarilo delavstvo po 100 din za osebo. Tekstilna tovarna Ornig in Mitrovič v Otiškem vrhu pa je obdarovala svoje delavstvo z obleko, in sicer je prejel vsak možki blago za zgornje hlače in srajco, ženske pa blago za celo žensko obleko. Podobno nagrado daje to podjetje svojemu delavstvu vsako leto. Kakor smo zvedeli, obratuje sedaj tekstilna tovarna Ornig in Mitrovič od srede meseca decembra že v polnem obsegu, kakor v normalnih razmerah ter ima dovolj surovin na razpolago. Pred nekaj časa je omejila delovni čas na

Medklubsko tekmovanje za prvenstvo Slov. šahovske zveze je že s prvimi tekmami vzbudilo splošno zanimanje. Organizaciji teh tekem prinašamo danes podrobnejše podatke. Vsi v zvezi včlanjeni klubi so razdeljeni v tri skupine. A skupino tvorijo š. k. »Vidmarc, Mariborski š. k. in š. k. Železničar kot posebna podskupina, in š. k. Črna, š. k. Mežica in š. k. Mura. Med prvimi tremi klubi bo določen vrstni red po medsebojnem turnirju vseh treh klubov, nato bo pa odigran turnir po izločitnem sistemu med vsemi tremi klubi razen prvoplasiranega v mariborski podskupini. Zmagovalec izločilnega turnirja in prvoplasirani klub mariborske podskupine bosta končno nastopila v dveh tekmah za prvenstvo A skupine. V B skupini nastopajo š. k. Radeče, Krško, Gaberje, Trbovlje, Šoštanj in dve močvi Celjskega šah. kluba. Končni zmagovalec bo določen po rezultatu izločilnega turnirja med temi klubi. Največja je udeležba v C skupini, v kateri nastopajo predvsem šahovski klubi iz Ljubljane. Tekmuje 7 klubov s 15 moštvih v treh razredih. Prvi razred tvorijo Ljubljanski in Centralni š. k. z dvema moštvoma in š. k. Triglav. V drugem razredu so Šišenski š. k., I. moštvo Dvorskega š. k., mladinska sekcija Lšk-a, I. moštvo š. k. Korotan in Železničarski š. k. in v tretjem razredu so tretja moštva Lšk-a, Centralnega š. k. in š. k. Korotana ter drugi moštvi š. k. Korotana in Dvorskega š. k. V tretjem razredu bosta odigrala dve tekmi tudi š. k. Močilnik in š. k. Radomlje. V semifinalu bosta nastopila zmagovalec A skupine in B skupine v dveh tekmah in prav tako prvo- in drugoplasirani tekmovalci prvega razreda C skupine. Končna zmagovalca bosta nato nastopila v finalu v dveh tekmah za prvenstvo zveze. Celotno tekmovanje bo končano začetkom meseca maja. Iz tega v glavnih obrih označenega tekmovalnega načrta za medklubsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze izhajajo, da se je zveza potrudila, da nudi čim več klubom možnost udeležbe pri teh tekmah, pri tem pa s čim manjšo obremenitvijo močnejših klubov, ki bodo morali tekmovali najdalje in tudi v različnih krajih. Treba je priznati, da se je zvezi to stremljenje posrečilo in da si je težko zamisliti praktično ugodnejši tekmovalni načrt. Pričakovati je, da bodo tudi klubi s svojo udeležbo in disciplino prispevali k uspešni izvedbi letošnjih medklubskih tekem.

Zanimivo tekmo so imeli pred kratkim v Rusiji. Nastopili so najboljši šahisti Leningrada in Moskve na desetih deskah. Zmagal je Ljunigrad v razmerju 7:3. Vsi igralci so ostali v svojih mestih in so poteze prenašali telefonično. Za Ljunigrad je nastopil tudi Botvinnik, ki je remiziral z Lilienthalom na prvi deski.

Na letošnjem turnirju za prvenstvo Münchena je bila odigrana današnja partija med dvema nemškima amaterjema.

Steiner — Tiermann

1. e2—e4, c7—c6; 2. d2—d4, d7—d5; 3. e4×d5, c6×d5; 4. c2—c4, Sg8—f6; 5. Sb1—c3, Sg8—c6; 6. Lc1—g5 (beli igra proti Caro-Kann obrambi napadalni sistem, ki so ga izanalizirali ruski mojstri, predvsem odlični teoretik Panov), e7—c6; 7. Sg1—f3, d5×c4; 8. Lf1×c4, Lf8—e7; 9. 0—0, 0—0; 10. a2—a3, a7—a6; 11. Tf1—e1, b7—b5; 12. Lc4—d3, Lc8—b7 (črni je uspešno razvil svoje figure in ima izgleda na protigriz z napadom na belega d kmeta, toda se pusti sedaj od nenadnega belega napada zmesti); 13. Dd1—d2, Kg5—h8? (izguba časa in poslabšanje varnosti kralja!); 14. Dd2—f4, Dd8—b6; 15. Df4—b4 (črni kralj naenkrat stoji pred silnim matnim napadom), h7—h6; 16. Lg5×h6, g7×h6 (črni nima boljše, ker bi na Kg8 sledilo Lxg7!); 17. Dh4×h6+, Kh8—g8; 18. Te1—e3, Db6—d8; 19. Sf3—g5, Dd8×d4 (črni si je zamislil še zanimivo obrambo, katero pa beli enostavno ovzre); 20. Te3—h3, Dd4×f2+; 21. Kg1—h1 in črni se je vdal, ker ne more brani niti mata.

Štiri dni tedensko po osem ur dnevno. V tovarni meril so se zelo razburjali, ko smo v zadnjem našem poročilu na koncu vprašali: Kaj pa tovarna meril g. Ivana Mikoliča? Čudno, nekaj nedolžnih besed, pa že groze tistemu, ki je povedal resnico. Mi si še danes ponovno dovoljujemo vprašati tovarno meril, kdaj se bo spomnila, da bo po zgledu drugih podjetij tudi nagradila svoje delavstvo s primerno nagrado, ne pa s kazenskimi odpusti, zato ker je organizirano?

dost doug za putreba. Jest mam sam se tu za puvedat, de b ta akademija tud nakterem umetnikom prou pršla. Kene, ene par umetniku b blu treba nastaut na te akademije za prefearje, enga pa za rektorja. Tku b pršli du kruha, de b se jim prou malat več na pulebil.

Zdej pa še ene par besed ud našeh ulc in pa cest. Sej neki se je že pisal ud tega, ampak tu je useksp ena figa. Taka reč se more energičen u roka prjet in ne pred izpuset, de se putrebam ustreže. Pr nas se u usagca smorna tulc piše, de je člouk kar ves zmešan, keder use prebere, al pa recima, de bo bl pu sluvensk, prečita.

Pred kratkem sem brau u enme časupise, jest res na vem, u kermu je blu tu not, ke tulc eneh časupisu usak dan preberem, de res na vem, kuku se jim prau. Noja, u tem časupise sem brau neki ud tisteh ulc u Rožen dulin, ke sa mele du zdej sam numare, koker kašen arestanti. Sevede tu temu časupise ni useč, pa men tud ne. Ta časupis prau, de mama Sluvenci tulc eneh slauneh mož, de b te ulce čist lohka imenal pu teh slavnih mužeh. Še Boltatuga Pepeta je ket slaunga muža naprej prnesu. Pa še mene, Frtaučkuga Gustina, je zraven prátku. Men se je tu strašen dober zdel, ke du zdej res še sam nisem vedu, de sem slaven mož. Ket dobermu prijatelju Kurentkove Neske, se m je pa le fržmagal, zakua tud ne ni zraven dja, ker je vender glih tuk slaunga, koker Boltatu Pepa al pa jest. Kurentkova Neska je seer ženskega apola, ampak slaunga je pa glih tuk lohka, koker kašen dedec. Ona glih tuk slufuzira u »Sluvence«, koker jest. Zraven zna pa tud še kuhat, štumfe štihat in tud še pouhen drugih ženskeh ročneh del. Zakua b pol tud naš Nesik u Rožen dulin kašne ulce ne špenderal? Če b bla tud še Rešpetarjuva kuharica pr želejtin, b se ji tud fržmagal, de sa kar puzabil najna.

Tist, ke je ud teh ulc u Rožen dulin pisu, je gvišen še mlad, de naše zguduvine na puzna. Če b mene prau, b mu jih še en cu regement našteu takeh, ke zaslužia usak saj ena ulca u Rožen dulin. Sej jest b mu jih lohka kar zdej tiela našteu. Sam

tu b blu mal naroden, že b pol na dubu usak soje ulce, b se jim pa nus pubesu. Pr takeh rečeh more bit člouk zmeri previden, de na zagaz u kašna šlamastika. Prouzprou je pa nazadne men prou useglih, kuku boja s tem ulcam naredel. Men greja zdej use druge reči pu glau. Ke je še tulc drugih reči za puštenat, na smema sam na ulce miselt. Ta peru morma naš jekel mal u vorenga spraut, ke je tku strašen zmešan, de se kmal Sluvenci na boma med saba zastupil. Če mama že enoten kruh, boma je mel tud žiher enoten jekel. Kua se boma pital eden druga, ke ga lohka tud uprašama, če b glih rad kej ud nega zvedel. Štedet nam pr teh slabeh časeh tud ni treba, ke nimaua kej, de b šparal, koker sma rekelt tekat, k eša nima znal dober sluvensk. Zdej pa holt hranma, če mama kej. Zalibog, de nimama kej. Je holt križ na svet.

Sej nč na rečem, tud midva z Neska na guvareva prou ta prauga jezika. Ampak naj saj ta star Iblancan zastopaja. Nama je tu strašen naroden, mpk ni nč za pumagat. Še ni doug ud tega, ke sva prašala enga hunurarenga prefearja, če b naj tou sluvensk udit. Kar ves veseu je blu, ke sva ga tu prašala. On b tud rad še ene par dinarčku pusebi zaslužu, de b mu na blu treba jiti kar žimpu pud zaslau. Ke sva ga prašala, kulb b nama rajtu udu ure, je pa puvedu, de b naj rad podučuvu, če b mu plačala usak enga kuvača. Jest sem se kar za glava prjeu, ke sem tu slišu. Men kar ni tlu jiti u glava, de se upa tulc puvargat. Lepu vas prosem, če uti u šul kar eneh pedeset študentu za šternajst dinarju ena ura, kuku se upa puvargat ud dveh učencu kar dvestet dinarju? Tu je ja naraunast uderuštu. Če b puvargu ud usagca ene dva dinarčka, b že nč na reku. Enga kuvača je pa le mal preveč. Jest na vem, kuku je tu, de ud države na puvarga kuvaču ud usagca študenta, ke b mu država vender velik loži plačala, koker pa midva. Doug časa sma se rukai ke pa sem. Ke je enkat sprevidu, de mu midva na bova šla na lim, naj je pa še tku razžalu, ke je reku, de b nama na šlu več ni pametnega u glava, ke mava že preveč naumnat not nabasaneh.

F. G.

Nedeljsko branje

Zjutraj po moji smrti

Pa sem ležal ves mrzel in trd in — kakor je bilo videti — še zadovoljenga obraza na mrtvaškem odru.

To poslednje je bilo brčkone radi precej ugodnih prilik, pri katerih me je pokosila bela smrt. Zvečer sem namreč prav zadovoljno obiral pečenega petelinca.

»Nikar tako ne goltaj!« mi je žena pravkar zaklicala, ko mi je že obtičala koščica našega tako lepo pečenega, a brčkone maščevanja željega petelina, v vratu in — po meni je bilo! Moja pljuča so še nekajkratov lovila sapo, nato pa je moja duša odšla, pa se je koj vrnila v sobo, kjer sem ležal na odru in je vse elišala in videla.

Prvi, ki sem ga zjutraj po tem žalostnem dogodku videl pristopiti z mojo vdovo k mojemu poslednjemu počivališču, je bil pisarniški tovariš Alojzij Kresta, ki sem z njim toliko let brodil po pisarniškem prahu in čigar oče je bil solastnik ganljivega pogrebnege zavoda.

Alojzij je izrazil jako vlečko mnenje o meni: »Bil je človek z dušo«, je odločno izjavil in se zares ves presunjen ozrl na moj voščeni obraz. Nato je vzel iz žepa proračun zavoda svojega očeta in z mojo žalujočo ženo vred pretuhtaval različne odlike pogrebnege zavoda. Toda Ela ni bila s tem zadovoljna. Ona bi bila imela na vso moč rada pogreb na državne stroške in je rekla, da imam kot vesten uradnik vse pravice do njega. Precej časa je trajalo, preden, jo je moj prijatelj Alojzij prepričal o tem, da so bile moje zasluge za to, kar pomeni splošno »pogreb na državne stroške«, pač premajhne, a za pogreb na državne stroške, ki bi pomenil nekako dobrodelnost (kot na občinske stroške), pa da so bile moje zasluge spet prevelike. Šele po daljšem prerekanju sem in tja je bila Ela premagana in je privolila v podpis, Alojzij pa je tiho in taktično izginil, kakor je to predpisano strokovnjakom in sodnikom pogrebnege zavoda.

Moji teti Klotildi se ni tako mudilo priti, kot se je Alojzij. Vendarle je bila druga oseba, ki je pristopila k mojim pozemskim ostankom.

»No, zdaj pa leži tu,« je vsa prevzeta zašepetala, ko me je nekaj časa z zanimanjem opazovala in je vesa osupla zmajala z glavo. Nato se je pojavila praktična stran njene narave in je že s trdnim glasom vprašala, ali sem pač plačal zadnji obrok za življenjsko zavarovanje. Ela jo je potolžila:

»Moj mož je bil svoj živ dan skrben človek in pozoren do drugih.« Na pripombo je odvrnila teta Klotilda:

Premetena zlikovščina

Bilo je v času, ko se je Napoleonova zvezda še močno svetila. V Parizu je bilo veselo in vzhličeno. Cesar je bil napovedal svoj obisk v Operi, in vsi, ki so bili ugodnega in visokega stanu in ki so se mogli kakor koli že ponašati s svojim sijajem in bleskom, so se ta večer selili v Operi.

Doigrali so overture Cesar je spremil cesarico, ki se je lesketala v lepoti in demantih. V ozadiju je stalo spremstvo, ki je bilo oblečeno v uniforme vseh mavričnih barv. Preden pa se je dvignil za- etor, da bi se začela opera, je bilo slišati, kako so se odprla vrata druge lože, ki je bila tik cesarjeve lože. V to ložo je stopila soproga ruskega poslanika. Seveda so se pogledi vseh uprli vanjo, ki se

je začela počasi razgledovati po Operi. Na njenih rokah so se kakor bliski svetile demantne zapestnice, ki je Pariz o njih že toliko slišal praviti in katere je cesar zaman skušal odkupiti. Kar zašumelo je po gledališču od začudenja, dokler niso prizori na odru privabili vso pozornost nase.

Ko je potem po prvem dejanju padla zavesa, je vstopil sluga v cesarski živjeti v ložo ruskega poslanika: »Njeno Velikanstvo je opazilo zapestnice vaše visokosti in je kar ostrmelo spriču obču- dovanja. Velikanstvo vpraša, ali bi bila vaša visokost tako prijazna in bi cesarici dovolili, da bi si eno od njih pobleže ogledala?«

Kot bi trenil, je spolzela zapestnica z roke in z lahkim vzklikom vzhitena se je priklonil cesar- ski sluga in je odšel iz lože ter odnesel zapestnico, ki je ni bilo moči plačati s milijonom frankov.

Zastor je padel po tretjem dejanju in se je dvignil za četrto dejanje: soproga ruskega poslanika je z blagorodno vlnudnostjo še zmeraj čakala na vrnitev neprecenljivih demantov. Cesarji dvor se je dvignil in odšel, a zapestnice se zmeraj ni bilo nazaj. Kneginji ni kazalo drugače, ko da se tudi ona odpravi domov.

Kneginja je precej vznemirjena odšla domov in je svojemu soprogu povedala o tem dogodku. Ta je dal koj spet zapreči in se je odpeljal v cesarski grad, da bi prosil, naj mu zapestnico vrnejo. V gradu pa so se silno začudili. Besede so tekle sem in tja in kneza so prepričali, da ni cesarica nikoli poslala po zapestnico, da kaka cesarica vendar ne bi nikdar kaj takega storila. Tisti možki v cesarski živjeti je bil brez dvoma eden najbolj pre- tkanih pariških zlikovcev. Obvestili so policijskega

»Res je, skrben in pozoren je bil, pa tudi poslu- šen. Saj ni minilo še štirinajst dni, odkar je bil pri meni in si je izposodil pet sto dinarjev. Takrat sem svetovala, naj se da rajši pokopati. Nihče ne bo mogel reči, da si je pogoje za to kmalu prikrbel. A pojdi sem, ljuba moja, brez dvoma nisi danes od samega razburjenja še ničesar dala v usta. Pa tudi jaz ne. Sediva v jedilnico. Petelin je v silo tudi mrzel dober.«

Ze šez četrte ure nato sem dobil tretji obisk. To pot je bil moj pisarniški predstojnik, gospod vladni svetnik Goljat, ki ga je Ela privedla v sobo.

»Č—č—č— kdo bi si bil pa to mislil!« je dejal z izkrenim obžalovanjem. »To je bil jako prikupljiv človek. Odkrito vam pravim, gospa Gajevska: ta mir v njegovi pisarni mi je zmeraj nekončno dobro storil. Kar odpočil sem se, kadar sem stopil v njegovo sobo. Zmeraj je sedel tiho in mirno na svojem mestu. Časih človek res ni vedel, ali bedi ali spi.«

»Zdaj pač zares spi, gospod svetnik«, je moja žena plaho zatrdila; brez dvoma so se ji ta dan vsi odgovori izrečno obneeli. Toda, sam Bog ve, nekaj v njenem odgovoru ni bilo mojemu šefu všeč, zakaj kar nenadoma je postal njegov glas neprijeten in živketajoč; takega sem poznal iz pisarne. Kar na ves glas je nahrulil mojo ženo: »Teja mi ni treba šele praviti, to sem že sam zapazil, da veste, gospodična!«

Moja duša je padla iz vseh oblakov, moja žena pa na bližnji stol. A preden sem mogel razumeti, kako da je dobila moja dobra Ela, ki je postala pravkar šele vdova, spet ime gospodična, je gospod vladni svetnik kot izraz svoje elabe volje večkrat udaril s pestjo po mizi.

To je bilo celo meni v mojem smrtnem enu preveč. Neznansko sem bil ogorčen in sem planil z mrtvaškega odra.

Nato pa je mahoma postalo vse drugačno.

Miza ni bila moja miza v stanovanju, ampak je bila moja pisalna miza v pisarni. Moja žena ni bila moja žena, ampak je bila gospodična iz pisarne. Le gospod vladni svetnik je ostal isti. Stal je ves živ in resničen pred pisalnikom in je kričal: »Način vašega pojmovanja službe mi prav nič ne prija!« me je nahrulil. »Brčkone ste snoči spet preveč v kozarec pogledali.« Nato je zaloputnil z vrati in me je pustil samega z gospodičino.

»Dober nos ima pa le,« je rekla.

Jaz sem opustil vsakršno razgovorjanje in sem vtaknil svojo kadečo se glavo v skledo vode na umivalniku.

(A. Gajevski.)

Legenda o Mariji na svečnico

Zima je rezala, bodla v obraz, a v vejah in vejicah že spomladanske sile so spale. Še debela je bila odeja snega, a spodaj na dnu, prav v zemlji tej črni, so korenine živele in zmeraj bolj hotele v silo rasti. Sonce, ko je sijalo, se še ni upalo s toploto na dan, vendar v zavetju, kamor piš burni ne more, so se žarki brez strahú razprostirli in se poigravali s svojo toploto. Takrat so vodice, še v sneg zavite, vzdrhtele in skoraj in skoraj bi bile pritekale na dan.

Marija je po snežnih stezicah hodila in je prosila ene same sveče, da bi jo dala svojemu Jezusu v dar. Trkala je in trkala po vseh vaseh, pa je ni bilo hiše, kjer bi Marijo sprejeli in ji svečo dali vbogajme.

»Kakor takrat,« je rekla Marija, »so že zmeraj ljudje trdega srca. Kakor da bi bil moj božji Sin zastoj se rodil v hlevcu in ležal na slami, povit v plenice borne in ogret po dihu volička in oslička ubožege, kakor da bi bil zastoj trpel in umrl na križu. Kar čudno je to, da nič se ni izmordil ta svet in še zmeraj misli vsak le nasé, pa noče, da kdo drugi kaj od njega bi imel.«

Trudnih nog pa težke glavé je Marija ob- stala ob cerkvi skromni. Mrak modri je le- gal že po brdih nizdol, nič se ni ustavil, pa zmeraj bolj je tonil dan v temo. Marija se bolno je naslonila na sivi zid in ni imela, ka- mor bi bila glavo položila čez noč. Tedajci veter se v vratca je uprl, da so zaškripala in zacvilila tako bridko, tako presunljivo grenko, da se Marija je v srcu zdržnila in da vzdrhtele so njene roké.

»Marija, Marija, o, Marija!« je zaslišala glasek zvenceč in še se drobnó je odzvalo:

»Marija, o, Marija!«

Marija se ozrla je v temo, pa je razločila, da zid je tá krog nemih grobov in da krog cerkvice se gomile vrstijo. Vsi z belo odejo so bili pokriti, vendar so križi z njih v temo se ozirali in se nad snegom v črtno odražali.

Marija skozi vratica je urno stopila, da noga se ji vdrla je v sneg in da komaj po

njem je brodila. Glej, tam onkraj ob zidu se je lučka svetila! Slabó je brlela, ob vetrču je medlela in zdaj zdaj je kazalo, da bo že po njej. Marija se k lučki je bližala, razločno za- gledala je svečo na grobu.

»Oh, tukaj pa duša mi hoče podariti to, kar mi živi ljudje odrekó,« je Marijo sládko — bridko spreletelo, da se ji solza je utrnila iz jasnih oči.

Sklonila se Marija je k svečici beli in rekla je grobu takó:

»Spavaj mi, spavaj, dušica drobna! Ne bom ti jemala te luči svetlé. Zahvaljena bodi za dobro srcé, pri Sinu svojem bom prosila zaté in te videla pri Njem v naročju.«

Tedaj pa iz groba glasek drobná:

»Marija, Marija, joj, Marija! Prosim te, da vzameš mi lučko svetló, da poneseš jo v kočó, kjer imam mater bolno. Nihče ji ne streže, to svečo mi včeraj še komaj je dala, nato legla je sama. Vsak čas jo slišim, da umrla mi bo, pa nima še sveče nobene, da v uri bi ji smrtni pomagala v nebó. Joj, Mati, daj in stori mi to, potem pa Jezusu to svečo podári, iz vsega srcá ti jo dam.«

Nagnila se Marija je h grobu, poljubila je rahlo prebeli ta sneg, nato je križec storila nad njim in se s svečo odpravila v hišo je tisto.

Skozi rdeči zastoreč luč je sijala, ko Ma- riya je obstala pred kočó s svečo gorečo v svojih rokah. Odprla potihem je vrata in za- sijala v nebeški milini je pred materjo bolno.

»O, Marija, prišla si!«

»Prišla, da svečo prinesem ti od hčerke tvoje in s svečo milost z onstran zemljé. Pojdi, mati, za hčerjo svojo in jaz pojdem s tabó k Sinu, Jezusu milemu.«

»Marija, o, Marija! Kako si dobra, ti naša ljuba Gospa!«

Naredila Marija je križec čez to bolno ženó pa brž nato se k njej je sklonila in ji dala svečo v prozorno rokó. Ko mati se ozrla Mariji je v obraz, se je nasmešnila in se poslovila s svetá za večni je čas.

Marija s svečo je gorečo v cerkev odšla, jo dala na oltar. In kakor se povzpela je v sveto nebó z dušo materino, da združi se s hčerko svojo, se sveča razgorela je v plamen žareč, da vsa cerkev se zasvetila je po zlató in ostala je taka ves dan in vso noč na svec- nico.

Vselej pa, kadar ledene so sveče na grobu hčerke in matere nastale, so spremenile se v sveče lepé, da gorele so v dan in v noč in govorile, kako Mariji je duša dala svečo ne- kočó. (km)

»Le kar mirno sedi, zajček, tu si na varnem!«

Nedeljski listi

Mati prečista gre k očiščevanju v tempelj kakor druge matere. Ona, ki more prinesiti obilico milosti vsem, prihaja sama po duhovnikov blagoslov. Ne, ker mora, temveč ker hoče tako storiti.

Dvoje jo žene k temu dejanju. Dober namen in dober zgled. Darovati hoče svoje Dete nebeškemu Očetu. Materam in vsemu ženskem svetu hoče pokazati, da je žena velika in srečna le v ponižnosti, odpovedi, žrtvi, ljubezni. Marija izroča Simeonu njega, ki je pričakovanje narodov. Žena izroča možu Boga. V tem je najvišje poslanstvo Marijino. Žena bodi druga Marija. V tem je najvišje poslanstvo matere v družini, ženo v človeški družbi.

Žena se v življenju udeležuje drugače kakor mož. Mož sega na visoko, žena stopa v globočino. Mož je v svojem hrepenenju široko razprostrti, žena je tesno zbrana. Mož je krepak v svojem

duhu, žena je močna v svojem srcu. Mož je vnet in plamteč, žena je iskrena in topla.

Sodobno mladinsko gibanje je čistost mlade- niča in mladenke proglasilo kot ideal. To je ne- izmerna zasluga sodobnega mladinskega gibanja. Saj se je ta ideal sicer vedno zahteval z vseh naših leč; mladinsko gibanje pa je storilo, da je ta zahteva Cerkev, zahteva božja, postala tudi želja mladine. S tem je izkazana dekletu najpo- trebnejša služba. Kaj je prvo bogastvo dekletovo? Spoznanje, da je krepost lepa, močna, osrečujoča. Le s tem bogastvom obdarovana se deklica varno giblje med mladinskim gibanjem. Notranja in vnanja čistost dekletova bodi neoskrnjena. Tako je podan prvi pogoj, da more žena možu posre- dovati Boga.

Svečnica je praznik očiščevanja in darovanja. V obojnem pogledu je Marija vzor nežnemu žens- kemu rodu. Dober namen in dober zgled. Pri- bližati, prinesiti svojim Boga, to bodi najvišji na- men čistega deklišva in ženstva. Prinesiti svetu Boga. Potem ne bo nihče več zapuščen, nihče več ubog in Simeonov slavošpev se bo sli- šal vsepovsod: »Zakaj videle so moje oči tvoje zveličanje...«

na že davnim Perzicem z imenom »mannaia«, ki so jo uporabljali samo za smrtne obsodbe plemičev.

MLADI SLOVENE

Materina žrtev

Na Siciliji, ki leži na jugu Italije, se skoraj vsako leto pojavljajo zdaj večji, zdaj manjši potresi, ki jih povzročajo ognjenik Etna. Najstrašnejši potres je bil leta 1783, ko je porušil cvetoča mesta in vasi, med njimi tudi največje sicilijsko mesto Messina. Prebivalstvo je bežalo v bližnjem strahu na vse strani. Na tisoče ljudi so pokopale pod seboj razvaline hiš. Kdo bi popisal grozo tistih dni! Otroci niso vedeli za starše, starši se niso menili za svoje otroke, moške so odpravljali slabotne žene, da so si rešili golo življenje, mladeniči so podirali starčke in drveč čez nje — vsak je skrbel samo zase!

Vsak — samo matere ne! Naj vam povem zgodbo iz tistih žalostnih dni.

Grofica Spapara, po rodu Francozinja, je omedlela, ko se je pričela zemlja tresti. Njen mož jo je dvignil v naročje in jo z velikim trudom prenesel v pristanišče. Položil jo je na tla in odhitel iskati dolin da bi spravil na varno sebe in najdražje, kar je mogel rešiti — svojo ženo. Pripravljen je bil v svojem obupu ponuditi za ženo celo premoženje. Toda za čolne se je že trgala velikanška množica ljudi in ni ga bilo lahko dobiti. Grof je kakor blazen drvel okoli in ponujal bajne vsote za en sam čoln. Dolgo ga je iskal, dokler ga ni nazadnje le našel na zapuščenih obali zunaj mesta...

Medtem se je grofica prebudila iz svoje omedlevice. Njena prva misel je bila: kje je otrok? V hipu se ji je povrnila moč in pogum: se ji je podvojil. Stekla je nazaj v mesto. Prerivala se je skozi bežeče ljudi, ki so ji — z najrazličnejšimi stvarmi obloženi — drveli nasproti. Nič se ni bala ruševih se biš, ki so se podirale na levi in desni.

Hitela je naprej in naprej. Njene oči so bile že vse nestrpne od pričakovanja, kdaj bo zagledala domačo hišo. V duši ji je divjal smrtin strah, da ne bo več videla svojega otroka. Hvala Bodu, ulica je že tu! In tuda hiša še stoji!

Zdrvela je po stopnicah v spalnico. Otrok je mirno spal v zibelki. Vzela ga je v naročje in stisnila k sebi s tako močjo, da je otrok zajokal.

Zdaj pa nazaj! Moj Bog, tla so se vdrla pod njenimi nogami. Pot nazaj ji je zaprta. Begala je iz sobe v sobo. In vsakokrat so se vdrla za njo tla, ko jo je zapustila. Napoln blazna je pridrla na balkon, svoje zadnje zatočišče. Z razmršenimi lasmi, moleč otroka v zrak, je kričala in prosila mimo bežeče, naj ji pomagajo. Zaman! Nihče ni imel časa, da bi se brigal za tujo bolečino; vsak je imel s samim seboj opravka dovolj.

Mati pa ni odnehalo: »Vsaj otroka rešite!«

Njene prošnje so udarjale ob gluha ušesa. Vsak se je bal samo zase in je hitel v pristanišče, zadnje pribežališče meščanov.

Mati se je onemogla naslonila na ograjo. Tedaj je nekaj zahreščalo, plameni so bušknili skozi vrata na balkon in balkon se je zrušil na cesto.

Mati je z otrokom izginila v ruševinah v hipu, ko je po cesti pritekel njen mož. Prepozno jo je pogrešil in tako je bil samo priča žalostne smrti junaške matere.

Ovce brez pastirja

Na pašni plašni ovce se podijo — pastirja svojega so izgubile; prej brez skrbi po trati so hodile, zdaj lačnih se volkov hudobno bojijo...

Pred vsako senco zbegano dhtijo, najraje bi kar v staji se mudile; krog njih se zbirajo podtalne sile, ki ovce plašijo in jih morijo.

Zgubili smo očeta, ki presega v ljubezni, moči vse, kar je za nami, ki branil nas do zdaj je vsega zléga.

Ob grobu smo njegovem v mislih zbrani; vsi vemo: ni pastirja da nas brani, Slovenci zdaj smo zapuščeni, sami...

Branko Virat, dijak, Dev. Mar. v Polju.

Nevihite

V prirodoisni uri vpraša učitelj nekega učenca:

»Torej Janko, povej nam, odkod prihajajo nevihte?«

Janko vstane in se odreže:

»Nevihite se začnejo pri naši babici. Ona pravi, da jo že več dni pred nevihto trga po nogah!«

MLADA NJIVA

Pozdrav planinam

Kadar zrem vas iz doline, veličastne vé planine, si peruti zašelim, da v višave k vam zletim.

Le pri vas v višavah jasnih, gori na planinah krasnih duša se mi umiri in skrbi se vseh sprosti.

Ko življenjska mine bitka, poiskal si bom počitka: v vašem varstvu bom živel — starček srečen in vesel...

Jože Mihelič, Dobrava pri Kropi.

Moj očka

Moj očka vojak je, na straži stoji, čez ramo nabita mu puška visi.

Čez gore ozira v domači se kraj; tja k ženi, otrokom gre v mislih nazaj...

Napisal mu drobno bom pisemce sam: »Povrni, povrni se, očka, spet k nam!«

Fr. Bricelj, uč. 4. r. v št. Vidu nad Ljubljano.

Čudna dogodivščina

Konec zgodbe v sliki in besedi

Z rokami spretno ujel je mož kot ptico — skodelo, krožnik, kozarec, steklenico.

Uganjal s njimi je razne coprnije; tako je rešil posodo polomije.

Zijal debelo in čudil se je striček: »Saj to je pravi čarovnik, tale tiček!«

Prijazno tujec se stričku nasmejál je: »Čarovnik nisem, glumač pač brž dodál je.

»Prihranil mnogo mi tale potepin!« Račun kaj masten dobil bi za črepinje!«

Je striču v mislih srce se zasmejala... Tako je srečno se za oba končalo.

Nekaj drugih rešitev

Tinko Turk, učenec IV. razreda ljudske šole v Brežicah:

V veselje gostov neznanca je prijel za vrat, ga nesel iz kavarne pred vrata stat...

Mihaela Kobal, Ljubljana:

Neznaneč brž na noge plane, posodo spretno vso ujame. Stric Polikarp ga gleda, gleda, zdi čudno se mu to seveda. »Le kdo je to?« se izprašuje, njegovo spretnost občuduje. Prijazno tujec se smeji, vizitko stričku pomoli. Stric radovedno ga pogleda — to slavni je žongler seveda!

Koroška pripovedka

Nad Dobrolo vasjo v Podjuni na Koroškem se dviga visoko pod oblake gora. Na tej gori je stal svoje dni, ko Slovencev še ni bilo v teh krajih, velik oltar. Zgradili so ga velikani, ki so jim rekli Ajdje. Ajdje so jih imenovali zato, ker so bili še pogani. Na oltarju so darovali poganskim bogovom živino in žito, pa tudi ljudi, če so jih dobili v pet. Prav tak oltar so si zgradili tudi na Sv. Hemi. Bil je veliki kakor gore in jim je vrh glave gledal čez Sv. Hemo. Zato je bilo zidanje oltarja zanje prava igra. Povzpeli so se na svoje kakor drevesna debela velike prste in s svojimi lopatastimi rokami polagali velikanke skale drugo vrh druge.

Skale so lomili v Karavankah. Se dandanes so Karavanke na severni koroški strani tako razjedene. Človeku se zdi, kakor bi jih pol manjkalo, tako so skoraj navpično od vrha do tal odrezane.

Ko so zidali, so imeli Ajdje samo težko kladivo. Bilo je tolikšno kakor zrnaj na trgu v Celovcu. Velikan s Sv. Heme ga je zalučal velikanu na Goro. Velikan je prekal močeno skalo in kladivo spet v

Lojze Peterman, Podhom pri Bledu:

Na prosto pojdi žvižgati stric Polikarp zavpije. »Tam žvižgaj do večera te grde melodije!«

Za rame ga pograbi in vrže iz kavarne. »Zdaj rešen sem za zmerom te družšine nemarne!«

Nazaj tja k mizi sede. Natakari prihit in za črepinje masten račun mu pomoli.

Z obrazom kislim privleče stric možnjček... Poslej razbijal ni več posode striček!

Marjanca Turk, učenka 5. razreda v Brežicah:

Stric Polikarp — ne bodi len — neznanca hitro tira ven. Obema grozno se mudi, kavrna cela se smeji...

Razen teh so poslali bolj ali manj posrečene rešitve še naslednji:

Danilo Fugger, dijak II. r. gimn., Domžale; Majda Turk, dij. II. r. gimn., Ljubljana; Mirko Selinšek, dijak v Ptuj; Rudolf Jazbinšek, učenec I. r. m. š., Retje pri Trbovljah; Alojzij Babnik, dij. IV. r. gimn. v Ljubljani; Anica Mrhar, Stanežič pri št. Vidu; M. Rupnik, učenka II. r. Hotedršica; Romanica Rižnik, Košaki pri Mariboru; Ivica Zobeč, Ljubljana; Andrej Kamnar, učenec V. r. v Medvodah.

Nagrade dobijo:

1. Lojze Peterman, Podhom, p. Gorje pri Bledu.
2. Mihaela Kobal, Ljubljana, Kobaridska ulica 48 (8. stopnišče).
3. Marjanca Turk, učenka 5. raz. lj. šole v Brežicah.

Bolnik

Matevž je potožil svojemu prijatelju: »Zadnjič sem bil hudob bolan. Prav nobena jed mi ni več teknila. Zena mi je skuhala orehove štruklje, pa mi niso kar nič dišali. Komaj, komaj sem jih mogel pojesti — petnajst!«

Molji

Učitelj: »Slišali ste, da se molji hranijo z našo obleko.«

Učenec v prvi klopi dvigne roko.

Učitelj: »No, kaj bi se rad vedel, Mihec?«

Mihec: »Prosim, jaz bi rad vedel, s čim so se molji hranili takrat, ko sta živel Adam in Eva?«

Zvijaza in moč

(Basen.)

Nekega dne je zajec pritekel k slonu in mu rekel: »Pomeriva se, kdo je močnejši: jaz ali ti!«

Slon se je na vse grlo zakrohotal: »Kaj ti pače v glavo! Ali misliš resno, ali se samo šalish?«

»Prav nič se ne šalim,« je odgovoril zajec. »Dovolj, da ti tole vrvi privežem okoli vratu. Ko bom na drugem bregu reke, začniva vleči, pa se bo izkazalo, kdo je močnejši.«

Slon je veselo priklimal. Ko je imel zanko okoli vratu, je potrpežljivo čakal na dogovorjeno znamenje.

Medtem pa je zajec odskakljaj k reki in poklical vodnega konja. Vprašal je tudi njega, ali se hoče pomeriti z njim. Vodni konj je nazadnje res pristal in si pustil obesiti drugi konec vrvi okoli vratu.

»Zdaj pa odčofotaj na nasprotni breg!« je ukazal zajec. »Kadar potegnem za vrvi, začni vleči, kolikor moreš in znaš.«

Slon in vodni konj se nista mogla videti. Ko je zajec na sredi potegnul za vrvi, sta začela vleči vsak na svojo stran. Od začetka prav narahlo, kajti oba sta bila prepričana, da imata slabotnega zajca za tekmeča. Ko pa je slon na svoje velikansko presenečenje začutil, da njegov tekmeč ne pozna šale, je začel vleči, kar so mu dale moči. Vlekel je in vlekel — in se ni malo začudil, ko je nazadnje privlekel iz reke vodnega konja. Vodni konj pa je prav tako na vsa usta zazijal, ko je namesto zajca zagledal pred seboj slona. Oba sta spoznala, da ju je prekanjen zajec pošteno potegnul za nos. Strašno sta se razsrdila. Če bi jima zajec v tem hipu padel v pest, bi ga bila raztrgala na drobne kosce. Zajec pa je medtem zbežal na varno in se dolgo ni prikazal na dan.

Tako je droben slaboten zajec dokazal, da je zvijaza včasih več vredna kot telesna moč.

Ravna deska, štiri noge — za bogate in uboge; skleda, krožnik drži in jedi iz njih deli. (Miza)

Iz glave mi biček v višino štrli, če me obrneš, sem večja za tri. (Številka 6)

Moka in sol nam je pokrila in naredila čisto bel dol. (Seng)

Na drog smo črko O obesili, da se suši, diši nam kot meso, ki je brez kože in kosti. (Klobasa)

Velike zobe so v usta zabili, me vzeli v roke in v gozdu rabili. (Grablje)

Tiskarski škrt

Tiskarski škrt je včasih hudob nagajiv možič. Prepričan je, da zna pesmice za »Mlado njivo« mnogo bolj brusiti in piliti kot Kotičkov striček — in tako se zgodi, da tu pa tam kakšen verz hudob šepa vprav zaradi tega, ker ima tiskarski škrt svoje prste vmes. V pesmici »Na pečurki, ki je bila objavljena prejšnjo nedeljo, je tiskarski škrt v prvem verzu tretje kitice izpustil besedico »name«. Pravilo se ta verz glasi: Da bi dolg čas nam ne bilo... V tem verzu je torej škrt en zlog odščipnil, v zadnji verz iste kitice pa je en zlog dodal — brez potrebe in brez vednosti Kotičkovega strička. Ta verz se pravilno glasi: ...in tako (ne: takele) dejala. Tudi v Stričkovem kotičku je tiskarski škrt zagrešil majhno napako. Namesto: ...pravi stari pregovor (četrti vrsta v stričkovem odgovoru), beri pravilno: ...pravi star pregovor — Toliko, da ne bo teh napak, kdo Kotičkovemu stričku na rame naprti! Oj ti prešementari tiskarski škrt!

Usmiljen človek

Sodnik: »Ali vas ni sram, da ste svojemu prijatelju med spanjem vzeli ves denar?«

Obtoženec: »Oprostite, gospod sodnik, nisem ga hotel prebuditi ko je pa tako lepó spal. Meni se je smililo.«

Šimen ni vedel, da stoji sam peklensček pred njim, zato ga je prijazno vprašal:

»Kam pa, kam s tem velikim kladivom?«

»Kladivo prodajam in iščem kovača, ki bi ga kupil,« je odgovoril peklensček.

»Res? Glej, tudi jaz sem kovač!« je rekel Šimen.

»Koliko pa hočeš za kladivo,«

»Zelo malo, čeprav to kladivo ni navadno kladivo, ampak ima v sebi čarodejno moč.«

»No, kar povej ceno!« je prigovarjal kovač.

»Zaenkrat ti ga dam kar tako, toda čez deset let pridem spet naokoli in tedaj se pomeniva zaradi plačila,« je rekel peklensček.

»Dobro!« je bil zadovoljen kovač. »Zdaj mi pa še povej, kakšno čudodelno moč ima kladivo v sebi, da se bom vedel ravnati?«

Peklenšček mu je začel razlagati:

Ne bo ti več treba delati; vse bo kladivo samo opravilo, če boš zaklical:

Kladivce, kladivce, udari,

udari, da vse bo žareče —

prinesi, prinesi mi sreče!

»Storil bom tako,« je rekel kovač, vzel kladivo in se poslovil od peklensčka. Naravnost v kovačnico je šel, da bi preizkusil čarodejno moč kladiva. Položil ga je na nakovalno in zaklical:

»Kladivce, kladivce, udari,

udari, da vse bo žareče —

prinesi, prinesi mi sreče!«

Komaj je te besede izrekel, je kladivo zaplesalo in začelo s tako močjo udrihati po železu, da je v eni uri nakovalo več, kakor je prej nakoval kovač v enem tednu. Kovač je kar zavriskal od veselja. Prihitela je žena in se ni mogla dovolj načuditi kladivu, ki je kar samo kovalo.

Tako je kovač kmalu obogatel. Postal je najbogatejši človek določ naokoli.

Leta so tekla. Kovač je imenitno živel brez dela in skrbi. Taki ljudje pa kaj radi pozabijo Boga. Tudi kovač ga je kmalu vrzel iz svojega srca. Vprav to je peklensček hotel. Ko je videl, kako mu gre pšenica v klasje, je veselo zaplesal v peku in si mel roke v mislih, da bo kovačeva duša čez nekaj let njegova.

Natančno ob uri, ko je poteklo deset let od dneva, ko je peklensček kovaču izročil čudodelno kladivo, je kladivo kar na lepem obležalo na nakovalu in se ni več premaknilo. V kovačnico je stopil peklensček in rekel:

»Šimen, prišel sem po plačilo!«

Kovač je šel v tem trenutku spoznal, da se je pred desetimi leti pobotal s samim vragom. V strahu za svojo dušo je hitro stekel proti gozdu. Vred upehan je planil v kapelico in se zgrudil pred sliko Matere božje na kolena. V gorč molitvi jo je prosil rešitve in pomoči.

Medtem je tudi vrag pritekel do kapelice in čakal na svojo žrtev. Kovaču pa je tedaj zaklical neki glas: »Šimen, poškrbpi hudobca z blagoslovljeno vodo!« Kovač si tega ni pustil dvakrat reči. Zajel je zvrhano dlan blagoslovljene vode in poškrbpi z njo peklensčka pred kapelico.

Peklenšček je divje zarjul in se pogreznil nazaj v pekel. Prikazal se ni nikoli več.

Kovač je spet srečno živel in se v pobožni molitvi zahvaljeval Bogu za rešitev. Siromakov ni več podil od praga kot popre; pomagal je rad vsakomur v stiski in nesreči. Tako si je za svoja dobra dela prislužil zveličanje. Ko je umrl, so angeli odnesli njegovo dušo naravnost v nebesa.

Kapelica, v katero se je kovač pred peklensčkom zatekel, stoji še dandanes. Tudi borov gozd okoli nje še stoji in pripoveduje ob tihih večerih pobožnim dušam to zgodbo.

Mihael Remec, dijak I. razr. v Ptuj.

Deklica prosi

Dušica moja, Jezus, te prosim: zlatega sonca vanjo natrosi!

Da ne bom sama v temi hodila, v črnem vrtincu življenja vtornila...

Dušica moja, Jezus, te prosim: milosti svoje vanjo natrosi!

Olga Kuretova, Belgrad.

Čarodejno kladivo

Kovač Šimen je veselo žvižgal in gledal skozi okno svoje revne bajte na oddaljene gore, katerih snežni vrhovi so se iskriili v opoldanskem soncu. Ubog je bil Šimen, a vendar je bil večkrat vesel kot žalosten. Delal je od zore do mraka in vihtel težko kladivo, da so iskre letale na vse strani. Zaslužil pa je komaj toliko, da je skromno preživljal svojo družino. V žalosti in veselju se je zatekal k Bogu in večkrat šel k majhni kapelici sredi gozda.

Peklenšček, ki nič kaj rad ne vidi zadovoljnih in pobožnih ljudi na svetu, je sklenil, da bo Šimna spravil na slabo pot. Tuhtal je in tuhtal, kako bi jo izpeljal. Nazadnje je iztuhtal pravo. Skril se je ob stezi, ki je vodila h kapelici, in čakal. Kmalu je zaslišal Šimnov korake. Stopil je izza grma predenj, s čarodejnim kladivom v rokah.

Št. 27

Najljubši prostorček

Človek se ne spominja telesnih bolečin; komaj je minilo poslednje utripanje rane, ki se je zacelila, pa je že vse trpljenje pozabljeno. Nikoli se nam ne sanja o razsajanju noža po rani, nikoli o neskončnem prevozu do prve pomoči, nikdar o boleznem prevezovanju rane, toda še zmeraj moramo v hudi noči delati maturo in nobeno sklicevanje na starost, zasluge in delovanje ne more omejit izpričevalne komisije. Nepozabljeno ostane vse tisto drobno trpljenje v šoli, zakaj po njih se privikar seznanimo s krivičnostjo življenja. Se danes slišim tistega malega, pridnega Janeza Vrtovca, kako se je jokati zaradi krivice, ki mu jo je bil prizadejal gospod učitelj. Takrat je bilo vroče poletno popoldne; bilo je v tretjem razredu ljudske šole in šolsko leto je že šlo h koncu. Učitelj je, bržkone zato, ker so ga nadlegovale muhe, zastavil vprašanje: »Otroci, ali mi more kdo povedati, zakaj se muha najraje usede človeku na nos?« V tej soparni vročini je bilo to bržkone pretežko vprašanje, zakaj nihče ni dvignil roke. »Ali nihče ne ve? No, pa malo pomislite!« Takrat je v zadnji klopi vstal naš najboljši učenec, dolgi blede Vrtovec in je dvignil roko. »Izvrstno, Vrtovec, torej nate se pa le lahko zmeraj zanesem. No?«

Vseameriško svetišče Matere božje

Iz Los Angelesa poročajo: S stroški 150.000 dolarjev bodo sezidali v Belvederu v Kaliforniji cerkev Naše Ljube Gospe guadalupske, ki je patrona Amerike. Apostolski delegat v Mehiki je v priči mehiških cerkvenih dostojanstvenikov blagoslovil stroje, ki jih bodo uporabljali za gradnjo svetišča. Ob tej priliki je delegat dejal, da je pomen tega svetišča ta, da ne bo vezano na nobene meje, marveč bo ta cerkev skupno žarišče ljubezni in čiščenja Matere božje v Ameriki.

Mrčes uničuje obleko

Marsikje je tak mrčes domá, ki se boji svetlobe in živi v stanovanju, ne da bi vedeli zanj. Le časih se pokaže tu in tam posebna sled njegove marljivosti. Vendar je ta mrčes jako škodljiv in ne smemo ga trpeti v stanovanju, zakaj naše blago je namenjeno nam, ne pa mrčesu, ki se boji svetlobe. V prvi vrsti je to srebrna ribica. Kot živo srebro se svetlika, ko se gibno izmota iz kake vlažne špranje in spet koj izgine v temo. Ponoči pa so te živalce pridno na delu. Sladke snovi in take, ki vsebujejo škrob, postanejo njihova žrtev, dalje tudi še volna, bombaževina, svila in papir in knjige. Na listinah in slikah utegnejo povzročiti veliko škodo, zato jih ne smemo pustiti v tleh. V omarah, kjer imamo vlažno perilo za likanje ali kjer je vlažno posodje, se prav rada udomačijo. Same od sebe pa izginejo, če pridno zračimo in dajemo stvari na sonce. Tudi razni praški zoper mrčes jih preženejo iz stanovanj.

Molje pač dobro poznamo in vemo, da so škodljive le njih ličinke in da so najhujši sovražniki naših oblačil in preprog. Mnogo je bilo že pisanja o njih, a najbolj izdatno sredstvo zoper molje je pridno zračenje in iztepanje, dalje pa še naftalin, časopisni papir in kafra.

Slehera gospodinja naj pazi, da spodl iz svojega doma tudi te drobne, nevidne sovražnike.

Iz večjih in manjših ostankov krzna

V sleherni hiši je dobiti kak zavojček, ki so v njem razni krzneni ostanki in ki brez koristi poležavajo okoli. Tu in tam bodo imeli tudi kak star kozuh, ki ni več za nabo.

Iz vseh takih starih krznenih kosov je mogoče narediti prekrasne reči, ki niso samo lepe in moderne, marveč tudi praktične in tople. Manjše kožice uporabimo za rokavice samopalnike, ki so znotraj narejeni iz klobučevine ali usnja ali so spletene, zunaj pa je gladko krzno. — Kapuco iz krzna si pač želi sleherni ženska. Znotraj bodi kapuca iz blaga, zunaj pa iz kakega krznenega ostanka. Če imamo pre-

»Muha se usede na konec človeškega nosu, da ondi pije kri.«

Stari učitelj se je za nekaj korakov opotekel nazaj. »Kaj, Vrtovec, ali prav slišim? Da pije kri? Oh, ti, ki si ponos vsega razreda, ti, ki si moj najboljši učenec, ti mi poveš tako strašansko bedarijo? Ti, ki si sin učitelja? Če bi to tvoj ubogi oče vedel!«

Vrtovec, ta blede, dolgi fant, se je prelomil ko bilka, je nekaj časa razprtih oči strmел v učitelja in se je začel nato, ne da bi dal roke na obraz, tako bridko, joj, tako prebridko jokati. Jaz

sem se plaho ozrl na obsojenca, češ, tako je, vidiš, to je usoda mogočnejšega tega sveta, ki se preveč upajo, ki hočejo zmeraj vse vedeti!

Stari učitelj, ki je bil sicer tako dober človek, je prezrl jokajočega, je preslišal lhtečega fanta in je povedal z odra nizdol uradno, neizpodbitno odločitev:

»Muha se zato usede na konec človeškega nosu, ker ima odondot najboljši razgled.«

Mnogokaj sem pozabil, dobrega in zlega, a ta vzorni zgled vse krivičnosti, ki ni bila prizadejana iz hudobije, marveč uradno, službeno, z odra nizdol, tega ne morem in ne morem pozabiti.

(B. B.)

Katoliško ženstvo v Združenih ameriških državah

Iz New Yorka poročajo: Sklepi, ki jih je napravil narodni svet katoliškega ženstva Združenih ameriških držav, se večidel ozirajo na zadeve, ki so v zvezi s sedanjo vojno v Evropi.

Katoliško ženstvo je izrazilo svojim težko preizkušenim sestram v Evropi svoje sočustvovanje in je obljubilo svoje dejansko sodelovanje v raznih dobroteljskih ustanovah. Dalje so izjavile katoliške Američanke, da bodo skrbele za to, da bi njihov domovina ne zašla v vojno in pod tuje vplive. Zahtevale so pa, da ne smejo srca ameriških državljanov zakrkniti spričo narodov, ki jih tepe šiba vojne in da je treba častno vplivati na bodoči mir. Glede na lastno deželno brambo je ka-

toliško ženstvo priznalo, da je potrebna in da bo sodelovalo z njo, vendar je določilo te zahteve: 1. Da naj se ameriško ljudstvo zavaruje spričo nepotrebnih žrtev; 2. da je treba paziti, da se vzdrži na višku moralni standard; 3. da je treba pospeševati in negovati zdravje, dobro prehrano, telesno usposobljenost in socialni blagor; 4. da je treba braniti potrebe potrošnikov; 5. da je treba poskrbeti za milijone brezposelnih. — Nadalje so zahtevale katoliške ameriške ženske, da je treba paziti na nevarnosti, ki pretijo ameriškemu družinskemu življenju in pozvale so krščanske matere naj izrpolno in popolno izpolnjujejo najvišje dolžnosti svojega, od Boga danega poklica.

Moderne „kozaške obleke“

Na sliki vidiš več oblek z moderno »kozaškok« bluzo, ki zlasti povzroči, da je postava bolj vitka in ki je zdaj jako moderna. Tu je nekaj navodil za te obleke:

Lepa svilena obleka št. 1 ima moderne rokave, ki se zovozjo »netopirjeve« rokavi. Sprejaj sta dva nabrana dela vstila; zapenja se na hrbtu. Kupiš 870 cm blaga, ki je široko 90 cm.

Preprosta športna obleka št. 2 je dvodelna in ima dolge ali pa kratke rokave. Treba ti je 3 m blaga v širini 90 cm.

Jako mladostna je obleka št. 3 z nabranim krilom iz križastega, volnenega blaga. Sprednji del, rokavi in ovratnik so počez urezani. Kupiš 895 cm blaga v širini 90 cm.

Elegantna sta netopirska rokava s kozaške obleke št. 4, ki se zapenja z gumbi na levi strani. Potrebujš 895 cm blaga, ki je široko 90 cm.

Obleka št. 5 je dvodelna kozaška obleka iz mehke svile in z bluzastim zgornjim delom. Krilo ima zadaj gube. Kupiš 350 cm blaga s širino 90 centimetrov.

Moderne kozaška bluzna št. 6 s prirezanim ovratnikom se zapenja z gumbi na hrbtu. Kupiš 195 cm blaga, ki je široko 90 cm.

Kakor jopica, z dolgimi ali s kratkimi rokavi je bluzna št. 7 z dvema vrstama gumbov in z dvema žepoma. Kupiš 250 cm blaga, ki je široko 80 centimetrov.

Št. 8 je dolga kozaška bluzna z belim vložkom iz pikeja. Nad tem vložkom se bluzna lahko zapne do vratu, ali pa je odpeta. Potrebujš 165 cm blaga, ki je široko 80 cm in 85 cm pikeja.

Ali ti je to že znano?

Nepremočljive plašče in jope opereš doma in jih spet storiš nepremočljive, če jih doma izplakneš z raztopino vodika in vode.

Obdelali blagovi dobijo spet svoje lepe barve, če dodamo vodi, kjer jih izplaknemo, malo galuna in ne jesih.

Ključ, kopinskih tablic in podobnih kovinskih predmetov in svetlih delov štedilnika ti ne bo treba tolikokrat čistiti s kakim tozadevnim sredstvom, če jih vsak dan dobro obdrgneš z navadnim časopisnim papirjem.

Lešovice se ne spodnikajo, če jim spodaj podložiš gumijaste ploščice iz starih obrocev od koles.

Sajfaste madeže odpraviš z rok, če jih obrihaš s citronovo lupino.

Kako odpraviš različne madeže?

Najlažje odpraviš madeže takrat, ko so pravkar nastali. Zato je treba, da se brž spraviš nad nje. Imeti moraš krpico istega blaga in pa čistilno sredstvo. Odpraviš pa:

Mastne madeže odpraviš z vročo vodo, če blago to prenese, sicer pa s kašo iz bencina in magnezije ali krompirjeve moke. S to kašo pomazeš po madežu, pustiš nekaj časa na blagu, in čim se bencin razpuhti, se bel prašek izlahka skrtiči iz blaga. Če se madež še pozna, je treba to še enkrat ponoviti.

Madeže od piva spraviš iz svile z vodo in s špiritom, iz drugačnega blaga pa z mlačno salmijakovo vodo.

Krvavi madeži izginejo, če so še sveži, če jih izpereš z mrzlo vodo. Potem izpiraj blago še z mlačno salmijakovo vodo. Če je blago občutljivo, namažeš madež z goščo iz vode in krompirjeve moke ali skroba. Goščo pustiš za čas na blagu, potem zmeneša in izpereš s čisto vodo.

Mlečne madeže izpereš z mrzlo vodo. Mleške pike odpraviš s segretim špiritom, s šip pa z mešanico iz polovice vode in polovice špirita. Važno je, da špirit ne segrevaš nad plamenom, ampak v posodi z vročo vodo.

Apnene madeže obrihaš z razredčeno octovo ali solno kislino.

Bara Remee: Hiša v snegu.

Zaradi revmatizma je postal iznajditelj

Tako poročajo listi o 57 letnem O. Smolki s Solnograškega. Temu se je posrečila iznajdba za čevlje, da se da peta zamenjavati z drugimi petami.

Smolka je revmatičen in zaradi bolečin je moral posebno pozorni prav previdno hoditi. Zato mu je prišlo na misel, da bi si naredil pete z železnimi kopicami. Dalje pa je preudarjal, da je prav za prav jako nespametno, da imamo samo ene vrste pete na čevljih. Če ima kdo, n. pr. podkovane pete, ne more hoditi po parketih; kjer so stene v hišah tanke, bi prav prišle klobučevinaste pete, da se stopinje ne bi v sosednja stanovanja slišale.

Vse te kočljive zadeve je iznajditelj, razvoznik na najbolj preprost način. Na čevlje je dal namesto pete najprej aluminijasto ploščico, v kateri sta dve luknji. V te dve luknji je moči vtakniti različne vrste peto — ali podkovano, ali gumijasto, usnjeno ali klobučevinasto. S pomočjo igle, ki je prirejena kot kovinska vzmet (pero), se posamezna peta obdrži na čevlju, kakor če bi bila prilepljena nanj. — Tako je v časopisih in zamisel je pametna. Če imajo tako iznajdbo le v Nemčiji, pa še ni znano.

Novo iz stare volne

Povsod v gospodinjstvu je še kje kaj starih volnenih pletenin, ki smo jih spravili, ker je barva obledela in so posamezni deli raztrgani ali razjedeni od moljev. Prav lahko je dobiti iz takih pletenin nitko. Pletenino je treba razparati in naviti neenako debelo nit na desko, dokler ne nastane štrana, ki jo snamemo z desice in damo v mlačno milnico. Nato nalahno pregetemo štrano v tem lugu, jo izperemo še v drugi milnici, dobro izperemo in jo obesimo tako, da je spodaj malo obtežena. Ko se volna v zmeri toplini posuši, je videti kakor nova.

K U H A

Krompirjeva juha iz surovega krompirja.

V liter vrele zelenjadske juhe nastrgaš četrt do pol kilograma surovega krompirja, dobro premešaš in pustiš, da vse pet minut vre. Nato osoliš in potreseš s sesekljanim peteršiljem.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

Krompirjev golaž.

Skuhaš poldrug kilogram krompirja v obličah, ga olupiš in razrežeš na četrtine. Medtem opraviš 125 gr sesekljane govedine na 40 gr masti in s čebulo in dodaj razetverjen krompir. Nato popraviš z moko, doliješ malo vroče vode, osoliš in dušiš do mehkega.

Jetrni krompir.

Imaš poldrug kilogram surovega krompirja, četrt kilograma jete, malo masti, čebuto, majaron, malo moke, liter vode ali zelenjadske juhe in osminko litra kislega mleka in sol.

Sesekljano čebuto opraviš na masti in daš vanjo razrezano in v moki povaljano jetra z majaronom vred in pustiš, da se malo opečejo. Nato priliješ vroče vode, ali zelenjadsko juho, dodaj olupljen in na listke razrezan krompir in kislo mleko in počasi kuhaš do mehkega.

Jabolčni emoki.

Vtepi dva jajca in dodaj pol skodelice mleka in dve moke. V to vmešaj dva precej velika jabolka, drobno sesekljana, in eno majhno žličko pecilnega praška. Dobro zmešaj vse skupaj. Z žličko vlijaj v vročo mast in obračaj, da so emoki na obeh straneh lepo rumeni. Potresi s prašnim sladkorjem.

»Za božjo voljo, kaj pa je tvojemu možu?«
»Moj novi klobuk je razledal.«

Madeže od sadja in sadnega soka potreseš s soljo in izpereš v vroči vodi, ali pa držiš omdeljevano, vlažno blago nad žveplovo soparo.

Has domači zdravnik

V. A. P. n. D. v.: Po dveh letih ste se zopet oglašili. Ravnali ste se po navodilih, ki sem vam jih dal. Počutili ste se kar dobro. Radi bi vedeli, kakšno čistilno sredstvo bi jemali na pa če se vam je bati zastrupitve z jodom.

V primeru, kakor je vaš, je redno iztrebljanje zelo važno. Če se redno iztrebljate, ne potrebujete nobenih čistilnih zdravil. Če pa ne, potem rabite najblažja. Organizem se sčasoma navadi, da brez pripomočkov ne gre več. Radi čaja pa je popolnoma enako: ta ali oni. Zastrupitve z jodom se vam ni bati, če se držite zdravniških navodil. Za spremembo v hrani si tu in tam lahko privoščite kaj mesnega.

P. P. V.: Kaj je vzrok izostanku ob mesecu, ne vem. Sklepanj pa, da ste vedno bolj neredni. Mislim, da ste bolj slabotni. Potrebujete okrepitev. V mnogih primerih se take nevednosti uravnava polagoma samej po sebi z leti, z novim življenjem.

L. O. Prevalje: Za raka trenutno ni nobene znaka. Po opisu imate vnetje želodčne in črevesne sluznice. Potrebna pa je točna preiskava želodca in črevesja, od kod to vnetje. Ker ste bili bolni na pljučih, moramo misliti tudi na to — če ni to dvojje v zvezi.

Z. P. C. u. M.: 26 let ste stari — mati dveh otrok. Ze dve leti čutite hude bolečine v glavi, ki so dostikrat prav nezno. Posebno močne so ob čišči. Rentgenološka slika je pokazala gosto zasenčeno obnosno in čelne votline. Bojite se, da ne bi zaradi bolečin znoreli.

Sklepam, da imate vnetje čelnih in obnosnih votlin. Zdravljenje pripada strokovnjaku za bolezni ušes, nosu in grla. Na enega izmed teh se obrnite. Potrebna bo najbrže operacija. Morda imate pravico do zdravljenja v vojaški bolnišnici. V tem primeru pojdite v armijsko bolnišnico v Zagreb.

Gluhonema: Nikjer ne morete dobiti hrane za gluhonemo brezplačno ali vsaj po znižani ceni. Povsod se je branijo, češ, da imajo z gluho-nemimi preveč sitnosti. Rada bi se izučila za tiskarniško vlagalco.

Vprašajte pri kakšni dobroteljni organizaciji — morda pri Vincencijevi konferenci za podporo. Tudi sam se bom obrnil in vam odgovoril v »Slovenec«.

A. S. Z. e. M. Lj.: Vašega pisma nisem prejel — zato vam tudi odgovoriti nisem mogel. Nekaj zajedalci vas morijo že mesece. Zdravili ste se za garjami. Vprašali za svet tu in tam. Vsak vam je drugače povedal. Na zagrebški kliniki so vam rekli, da ste okuženi s streptokokom. Obrnili ste se tudi na fitopatologa — vse brez uspeha. Po obrazu imate polno rjavih zajedalcev. Če jih izlučite in stisnete, postanejo črni. Po tolikih neuspehih ste prišli do zaključka, da ste se okužili z zajci. Redite namreč doma v kuhinji angora zajce.

Do tega zaključka ste prišli po knjigi, ki ste jo brali o zajedajcih zajedalcih. Pisali ste v Berlin avtorju knjige in ga vprašali za svet. Odgovoril vam je, da je okužba mogoča. Na daljavo pa vam ne more pomagati.

Pravni nasveti

Tesar v železniški službi. A. K. - Sprejeti ste v železniško službo in delate tesarska dela. Zdaj zahtevajo, da predložite spričevalo, da ste se izučili tesarske obrti; tega pa ne morete storiti, ker se niste zadosti dolgo učili pri tesarskem mojstru, pač pa ste delali pri večjih tesarjih. Vprašate, kako bi postopali, da pridete do učnega spričevala. — Po našem mnenju niste še mogli biti sprejeti za kvalificiranega delavca, ker niste predložili učnega spričevala. Učno spričevalo morete zahtevati in dobiti le tedaj, če ste se res predpisano dobo učili rokodelstva. Če se niste učili, spričevala ne boste dobili. Na podlagi takega spričevala bi mogli opraviti pomočniški izpit, s katerim bi zadobili dokaz, da ste se izučili rokodelstva. Če kandidati, ki prosijo, da se mu dovoli opraviti pomočniški izpit, iz tehničnih razlogov ne more predložiti učnega spričevala ali poslovne knjižice, ga sme ban po zaslišanju pristojne prisilne družbe izjemoma oprostiti predložitve spričevala ali poslovne knjižice. Drugega načina ni, ki bi vam mogel nadomestiti dokaze o strokovni izobrazbi.

Železniška služba in vojaški rok. Z. F. - Sin je potrjen k vojakom, a bi rad dobil železniško službo. Vprašate, ali bi bil sprejet in kam naj se obrne? — Dokler ne odsluži vojaškega roka, more biti sprejet le za progovnega delavca. V tem primeru naj se obrne na šefa progovne sekcije, ki take delavce po potrebi sprejema.

Vojaška podkovska šola. S. T. - Glede sprejema v vojaško podkovsko šolo se obrnite na pristojno vojno okrožje ali pa na bližnjo orožniško postajo, ki vam lahko pokaže Službeni vojni list št. 3 z dne 18. januarja t. l. Iz tega lista boste zvedeli vse podrobnosti. V to šolo v Belgradu, ki se je začela s poukom 1. marca, se sprejemajo gojenci, ki niso mlajši od 18 in ne starejši od 21 let. Imeti morajo najmanj končano ljudsko šolo ter morajo biti izveščani v podkovski ali kovaški obrti. To bodo dokazali s potrdilom mojstra, pri katerem so delali. Potrdilo mora biti tudi oblastno over件eno. Kandidati morajo biti samci in morajo imeti dovoljenje staršev. Vojaška podkovska šola traja dve leti. Po končanem šolanju napredujejo gojenci za podnadrednike in odidejo k vojaškim enotam.

Podpora. M. R. B. - Hčerka staroupokojenca ste in ste po našem nasvetu prosili za podporo, ki vam pripada po čl. 7 uredbe o spremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na prejemke državnih upokojencev. Prošnjo so vam zavrnili, ker je v ubožnem listu navedeno, da imate šiviljsko obrt in malo njeve, s katero pa se ne morete preživljati. Vprašate, kaj vam je storiti, da bi dobili nekaj podpore? — Povedali smo vam že, da se sme taka podpora podeliti onim neporočenim hčerkam drž. uslužbenecv, ki ne uživajo pokojnine, in ki nimajo drugih sredstev za svoje vzdrževanje. Če imate šiviljsko obrt in nekaj zemljišča, pri-

Toliko ste jih vprašali za svet in pomoč, obrnili ste se na kliniko, pa vse brez uspeha. Kako naj jaz uganem, ne da bi vas videl, kaj vam je. Zajci prav res ne spadajo v kuhinjo. Izberite zanje kašen bolj primeren prostor. Najkrajša pot bo, da doženete, če je res pri zajcih vzrok vaši bolezni, tale: Nesite zajca k živilno-zdravniku. Če bo dognal, da so zajci res bolni in se od zajcev nalezijo lahko tudi človek, se obrnite potem na strokovnjaka za kožne bolezni.

M. Z. L. P. O.: Iz dveh znakov samo, iz bolečin pod desnimi lokom in bolečin v križu, ne morem sklepati na nobeno določeno bolezen. Potrebna je natančna preiskava in opazovanje. Obrnite se na strokovnjaka za notranje bolezni. — Radi punčke pa tole: Bledica, bolečine v trebuhu, slab tek, neprijeten duh iz ust lahko povzročajo gliste. Če tudi niste opazili še nobene, je vendar možno, da jih ima. Dognali pa boste to, če daste blato preiskati.

J. S. M.: Iz vašega dolgega pisma sem mogel povzeti tole: starj ste 55 let. Pet let nimate čišče. Po životu vam gomazijo mravlje, po nogah vas trga, spreletava vas vročina.

Nikjer ne najdem ničesar, kar bi govorilo za kakšno organsko bolezen. Sklepam, da vam te nevednosti povzročajo v veliki meri mena. V tej dobi primanjkuje organizmu snovi, ki so prej uravnale njegovo delovanje. Zato prav storite, da se obrnete na zdravnika, ki naj vam zapiše zdravila, v katerih so snovi, ki jih potrebujete. Koplite se kakor dosedaj. — Priporočam vam tudi smrekove mlačne kopeli. To vas bo pomirilo in poživilo. Jajte sadje, zelenjavo in sočivje mesa pa ne veliko. Skrbite za redno iztrebljanje. Te nevednosti so naravne, bi dejal. Redke so osebe, katerim je prizanešeno. Pri nekaterih trajajo dalje časa, pri nekaterih manj. S tem se morate sprijazniti.

Z. L. Z. u. V.: Prosite zdravnika pri bolniški blagajni, da napravi predlog za sina za zdravljenje pri morju. To bo najkrajša in tudi najbolj uspešna pot. Zdravilo tudi dobite pri bolniški blagajni. Za podporo sem potkal tu in tam, povsod so me odpravili z obljubami naj se še oglašim. Revščina je ogromna v deželi.

K. A. P. Lj.: 26letni kmečki fant ste. Srčno napako imate in sklepni revmatizem. Odkar se spominjate, težko dihate, oziroma sopihate pri hoji v breg in pri delu. Srce vam močno utripa — včasih kar zaostane. Če pijete vino, vam postanejo ustnice popolnoma modre. Prav tako pri delu in hoji v breg. Vprašujete, s čim bi si mogli to bolezen odpraviti. Šestkrat ste že bili na naboru. Ali boste morali služiti rok?

Srčno napako imate. Pozdraviti to po tolikih letih ne bo mogoče. Zadovoljiti se boste morali s tem, da se bolezen ne bo poslabšala. To pa se vam bo zgodilo, če ne boste pozorni. Danes je pri nas zdravstvena služba tako urejena, da ni nikomur potrebno pogrešati niti zdravnika, niti zdravil, če sam noče, če tudi nima sredstev. Vse težko delo, vse telesne in duševne napore morate opustiti. Za potrebno zdravljenje in zdravila se obrnite na banovinskega zdravnika. Bolezen je posledica revmatizma. S tako boleznijo ne morete služiti domovini, ne morete biti vojak.

stojna oblast ne more smatrati, da ste brez sredstev za vzdrževanje. Le, če ne bi imeli drugih sredstev za preživljanje, prosite za podporo, pa jo boste dobili.

Kuluk. S. R. - Nepravilno ste poučeni, če mislite, da so državni uslužbenci in upokojenci po 60. letu starosti oproščeni plačevanja cestne obveznosti. Takega predpisa ni.

Potrjen h konjenici. K. Z. - Obrnite se na pristojno vojno okrožje s prošnjo, da bi vas dodeli k drugi vojaški enoti. Isto velja glede prošnje za predčasen nastop vojaške službe.

»Globas«. Zarubljen šivalni stroj. I. O. - Če ste šivali brez obrtnega dovoljenja za naročnike, ste se pregrešili zoper predpise obrtnega zakona. Vseeno je, ali ste šivali proti plačilu v denarju, ali pa v naravi, n. pr. za drva ali podobno. Kazen, ki vam jo je naložila oblast, boste zato morali plačati. Če je šivalni stroj, ki so vam ga zarubili, res očetov, naj oče to sporoči okraj. Načelstvu in zahteva, da se izvršba glede stroja ustavi. Če bo okrajno načelstvo nedvomno dognalo, da je stroj očetov — oče mora pač o tem predložiti kakšne dokaze — bo razveljavilo rubež stroja. Drugače bo pa očeta pozvalo, naj v določenem roku vloži pri sodišču izločitveno tožbo in o tem predloži potrdilo. Dokler bo tekla tožba, se bo z dražbo stroja počakalo. Če pa oče v tožbi ne bo mogel dokazati svoje lastnine, se bo izvršba nadaljevala in bodo stroji prodali.

Studenčarski mojster. O. I. - Tudi za studenčarsko obrt je predpisana potrebna strokovna izobrazba. Izpit za studenčarskega mojstra boste mogli opravljati, če ste se učili te obrti najmanj tri leta in ste nato praktično delali v tej stroki najmanj šest let ter ste predhodno pri posebnem izpitu dokazali občo izobrazbo in znanje. Če pa dovršite srednjotehnično ali nje enako drugo šolo, pa je potrebno najmanj štiri leta praktičnega dela v tem obrtu, da morete opraviti mojstrski izpit. Če pa hočete še kaj več vedeti o teh vprašanjih, pogledajte zadevne predpise obrtnega zakona ali pa vprašajte pri okrajnem načelstvu. Ker ne vemo, če in kakšno izobrazbo imate za to stroko, bi bili predložit, če bi tu navajali vse predpise obrtnega zakona o tej obrti.

Pripravek za razsvetljavo stopnišča. M. S. V. Najemnine za stanovanje se od 1. septembra 1939 dalje ne smejo povišati. Če ste do 1. sept. 1939 plačali določeno najemnino in imeli zato tudi razsvetljeno stopnišče, ne da bi kaj posebej prispevali v ta namen, potem je bil pač sorazmeren del najemnine določen tudi za hišno razsvetljavo. Če bi se električna razsvetljava znatno podražila, potem bo, po našem mnenju, hišni gospodar upravičen, sorazmerno povišati tudi del najemnine, ki je bila od gospodarja določena za kritje stroškov skupne razsvetljave v hiši.

Rentnik. L. C. S. - Zaradi draginje so rentni zneski, ki jih prejmate za posledice obratne nezgode res malenkostni; vendar zaenkrat še niso vpeljane nobene draginske doklade k stalnim neugodnim rentam. — Prosite za podporo na občini.

Izplačilo dote. L. J. S. - Ko ste prevzeli posvetilo in bratu izplačali doto, bi takrat, pred plačilom lahko zahtevali od brata, da bi pred notarjem podpisal, da je izplačan in da se od pove vsakemu dedovanju po materi. Prisiliti pa brata sedaj ne morete, da bi vam dal tako pobotnico. — Po materini smrti bo brat imel pravico, da bo zahteval dopolnitev nunega

deleža. Vrednost po materi izročene posestva se bo določila po času izročitve, t. j. po vrednosti v letu 1923, in po tej vrednosti se bo določala višina nučnih deležev, ne pa po vrednosti, ki ga bo posestvo imelo ob materini smrti. — Bratu izplačana doto pa je odgovarjala takratni vrednosti posestva.

Višina alimentacije za nezakonskega otroka. O. Pr. - Višina alimentacije za otroka ni nikjer v zakonu fiksno določena. Je spremenljiva in zavisi od dejanskih potreb otroka in od stana nezakonskega očeta in od njegovih pridobitnih razmer. Če se potrebe otroka povečajo, ali pa če se očetovi dohodki povečajo ali zmanjšajo, imata vedno obe stranki pravico, da zahtevata ali povišanje ali znižanje mesečnih alimentov. Zoper odločbo varstvene sodnika imata spet obe stranki možnost rekursa na okrožno in celo na vrhovno sodišče.

Posekan hrast. Bruton. Ubr. - Kupili ste posestvo, na katerem je bil podrt hrast, ki si ga je prodajalec izgovoril čas in rekel, da ga bo dal odpeljati. Določeni čas je pretekel, vendar nihče ni odpeljal hrasta, ki vam le škodo dela na travniku. — Dajte prodajalcu naknadni rok, v katerem mora hrast odstraniti, sicer da to sami storite na njegove stroške. Prilistiti si pa hrasta ne morete, pač pa lahko zahtevate odškodnino za povzročeno škodo na travniku.

Pravda preužitkarice za jabolčnik. J. P. M. Potrpajte, da bo izrečena sodba na prvi stopnji! Če ne boste z njo zadovoljni, se pritožite na prizivno sodišče. Ko bo stvar končala in bi vi pravdo izgubili, potem naznanite pričo, ki je po vašem mnenju lagala, državnemu tožniku zaradi krivega pričevanja. Če bo ta priča obsodena, boste smeli predlagati obnovo postopka v civilni pravdi in boste verjetno imeli uspeh.

Obljubljena dediščina strežnici? A. H. R. - Skozi devet mesecev ste služili pri upokojencu, ki vam je takoj ob sprejemu v službo zagotavljal, da boste poleg plače dobili tudi še

Davčni nasveti

O. L. — Zadolžnica itd.: Občina misli najeti v denarnem zavodu posojilo. Svoječas od takih posojil niste plačevali nikakih taks za zadolžnice itd., sedaj pa trdi davčna uprava, da boste morali za to posojilo plačati tudi vse odgovarjajoče takse. Vprašujete, če je ta trditve davčne uprave točna.

Davčna uprava bo imela prav. Po posebnem zakonu z dne 31. maja 1929 (Uradni list št. 277-65 iz leta 1929) so bili oproščeni taksi in davkov vsi posli glede posojil, ki jih najemajo samoupravna telesa (občine itd.) v inozemstvu ali v državi v svoji pristojnosti in za javne namene. Ta zakon je dobil obvezno moč dne 1. junija 1929. Toda s § 16, točka 3 finančnega zakona za leto 1932-33 (Službeni list kr. banke uprave v Ljubljani z dne 8. aprila 1932, kos 28) je bila ta oprostitve omejena v tem smislu, da se samoupravna telesa oproščajo vseh davkov in taks le za posojila, ki jih zaključujejo z javnim vpisovanjem (n. pr. z emisijo obveznic itd.) ne pa tudi za ona posojila, ki jih sklepajo s posrednimi denarnimi zavodi v državi. Pač pa so samoupravna telesa še vedno oproščena davkov in taks za posojila, ki jih najemajo pri denarnih zavodih v inozemstvu. Zato boste morali pač plačati za zadolžnico takso iz tar. post. 18 in event. iz tar. post. 39 zakona o taksah.

I. Z. N. — Taksa kazni: Organ finančne kontrole je našel pri Vas neki netaksirani račun, za katerega niti pojma nimate, kdo ga je pri Vas pustil in čigav je. Kljub temu, da ste ta svoj zagovor podprli s pričami, Vas je davčna uprava obsodila na visoko kazen in tudi finančna direkcija ni ugodila pritožbi. Vprašujete, kaj bi storili, da bi se ta kazen vsaj znižala.

Mnogo upanja vam ne moremo dati. Če še niste zamudili roka, vložiti event. še tožbo na upravno sodišče v Celju. Rok za to tožbo pa znaša 30 dni, računajoč od dneva, ko ste prejeli odlok finančne direkcije. Vendar ni verjetno, da bi vam upravno

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna **ono z rdečimi srci!**

Prospecte in vsa potrebna navodila za domače zdravljenje Vam pošlje gratis in radevolje Uprava zdravilnega kopališča **SLATINA RADENCI**

kaj po njegovi smrti, če mu boste zadovoljivo stregli. Potrudili ste se in vas je hvalil, da je z vami zadovoljen. Nato je zbolel, šel v bolnišnico in tam umrl, ne da bi napravil oporoko. Zakoniti dediči so vam poleg plače izplačali nekaj sto dinarjev zato, ker ste dobro stregli očetu. — Če je pogojena in izplačana plača odgovarjala storjenemu delu, ne morete nič več zahtevati od zapuščine. Če pa vaše delo po krajevnih razmerah s plačo ni bilo povsem plačano, lahko zahtevate z ozirom na dano izrecno zagotovilo glede poplačila po smrti, da se vam iz zapuščine izplača primerna nagrada za opravljeno strežbo.

Tožba za stroške. L. C. - Zet, ki toži vašega očeta, mora dokazati, da je imel zaradi očeta in njegovih naročil stroške, ki jih je očetim obljubil povrniti. Tudi mora zet v pravdi dokazati storjena dela za očeta, glede katerih mu je bila obljubljena nagrada. Če ni bila določena višina nagrade, potem bo sodišče prisodilo primerno nagrado. Če pa je očetim obljubil zetu 1000 din. ne da bi zet zato dal kako odmeno, potem je to darilna pogodba, ki je neizpolnljiva, ker ni napravljen v obliki notarskega zapisa.

sodišče ugodilo, ker se po čl. 51 zakona o taksah kaznuje vsakdo, pri katerem se najde neka netaksirana listina, ki je sicer zavezana taksi, brez oziroma to, kdo je dejanski lastnik te listine in kdo je tako listino izdal. Za lastnika se smatra pač imetnik listine in imetnik tega računa ste bili pač Vi. Zniževati ali odpustiti se pa takene kazni v smislu čl. 46 zakona o taksah ne smejo. Zato pač ne bo preostalo drugega kot da prosite za event. obročno plačevanje kazni in da začnete odplačevati kaznen, v kolikor pač nimate gotovine, da bi kazen takoj plačali.

F. K. Č. — Državna trošarina na vino: Že jeseni leta 1940 ste nabavili večjo količino vina in plačali odpadajočo državno trošarino na vino v znesku 1 din od litra takoj ob prejemu vina. Ker pa tega vina se niste potočili, zahteva finančna kontrola, da morate plačati še 1 dinar od 1 litra, ker je državna trošarina na vino s 1. januarjem 1941 povišana od 1 na 2 din od litra, kljub temu da ste vino ob prejemu pravilno zatrosarili. Vprašujete če je zahteva finančne kontrole upravičena.

Da, finančna kontrola ima prav. V smislu čl. 16 uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini z dne 21. decembra 1940 (Službeni list kr. banke uprave v Ljubljani z dne 11. januarja 1941, kos 4), ki je dobila obvezno moč z objavo v Službenih novinah, t. j. z dne 1. januarja 1941, je bilo organom finančne kontrole naloženo, da morajo takoj po uveljavitvi te uredbe vse trošarinske predmete, na katere je državna trošarina povišana, popisati tako pri velikoprodajalcih kakor tudi pri maloprodajalcih in takoj izterjati razliko na trošarini, čeprav je bila državna trošarina po prejšnji tarifi v redu plačana. Isto velja seveda tudi za vino. Zato boste morali pač plačati razliko na državni trošarini v znesku 1 din od 1 litra in to od vse količine vina, ki ste ga imeli 1. januarja 1941 še na zalogi.

Kmetijski nasveti

Kislo žganje. S. I. S. — V letu 1939 ste napolnili sod s kivi — češnjami. Ko so pokipele, ste sod zaprli ter ga pustili dosejati pri miru. Ko ste nameravali kuhati žganje, ste ga odprli in pri tem opazili, da so slive kisle. Sedaj ste ga nakuhal v kisel žganje. Želite vedeti, če je znano kako sredstvo, ki bi odpravilo žganje njegovo kisloto. —

Kislo žganje se da popraviti z apnenim prahom (apneni karbonat). Eno žlico apnenega karbonata se vsuje na približno dva litra žganja in nato dobro premeša. Apnen prah veže nase kislino. Ako bi ta količina ne zadostovala, potem se žganju doda še nekaj apnenega prahu in ponovno premeša. Ako tudi to ne bi bilo dovolj, potem se priporoča, žganje z dodanim apnenim prahom ponovno prekuhati. — Sicer pa imete navado tropine iz sliv pred kuhanjem vedno pregledati in ugotoviti pogreške. Če so tropine skisane, tedaj jim pred kuhanjem dodajte nekaj apna, ki jih bo že v kotlu razkislalo. Iz tako z apnom razkislanih tropin dobite še razmeroma dobro žganje, toda prvotno nikdar več ne. Bolje je že v naprej skrbeti, da tropine zdrave pokopijo in se brezhibno spravijo, da se ne morejo skvartiti.

Odstranite rože iz vinograde. A. Z. R. — Nekateri vinogradniki v vaši okolici imajo navado, da po spomladni reznji trt rože na drobno razsekaajo ter jih pri prvi kopi podkopljajo. češ, da so dober gnoj. Želite vedeti, če je to mnenje pravilno. —

Tako postopanje z rožami ni pravilno. Kot gnojilo niso mnogo vredne, kajti ta les le slabo gnoje in trohni, zato tudi malo gnoji. Kvečjemu so dobre za težko ilovnato zemljo, ki jo nekoliko zrahljajo. Naprosto pa lahko veliko škodujejo s tem, da zanesejo na trzne korenine plesen, ki jih lahko zamori. Najbolje je te rože spraviti na kup, ki je oddaljen od trt, kjer naj zginejo ter napravijo za nekaj let dober kompost. Tam pa, kjer viničari nimajo kurjave, je rože povezati v butare, posejati in uporabiti za kurjavo. Nikar jih pa ne puščati med trtami.

Gnojenje zanemarnjenega vinograde. A. P. R. — Kupili ste zanemarnjen vinograd, ki že več let ni bil gnojen. Ne morete pa dobiti hlevskega gnoja, zato bi radi uporabili umetna gnojila. Ne veste pa, s katerim, kako in kdaj je gnojiti. Treni nasad je star 15—20 let. — Najbolje storite, če potrosite spomlad pred kopjo (lahko že sedaj) mešanico umetno gnojilo »Nitrofoskal I«, in sicer 60 kg na 1000 kvadratnih metrov, ter ga takoj podkopljate. Ker je trnje precej zanemarnjeno, morate kopati precej globlje kot navadno in očistiti trnje korenin-rosnic. Tako gnojenje in kop bo precej zaleglo, da se nasad okrepi. Glavni uspeh pri pridelku boste imeli šele prihodnje leto. Ker pa umetno gnojilo ne zadostuje, poskajte spomlad med vsako drugo vrsto trt deteljo in karnato in ko bo ta v cvetju, jo vso podkopljate kot zeleno gnojenje. Ta bo nadomestila hlevski gnoj.

Živinozdravnik

Mleko ima slab duh. Z. St. V. — Vaša krava, ki je prav dobra mlekarica, daje mleko, ki ima slab duh. Slišali ste, da tak duh lahko povzročajo tudi črevesni zajedalci. Želite vedeti, kako in s kakšnimi sredstvi, bi odpravili to nadlogo. — Na mleko in njega, vonj, vplivajo najrazličnejši procesi, ki se odvijajo v prebavnem traktu, in sicer od ust do zadnjega črevesa. Slab vonj daje mleku v prvi vrsti pokvarjena hrana, razne vrste čebul, repa, pesa, črevesni zajedalci in končno, razna bolezenska stanja v prebavnem traktu. Slab vonj daje mleku lahko tudi okolica krave in nečista posoda. Pri neugodnem zadahu mleka, je treba v prvi vrsti misliti na neprimerno hrano. Zato vam svetujem, da hranite kravo nekaj časa s čistim senom ali rezanico. Drugi vrsti bi prišli v poštev kot povzročitelji elabega duha v mleku paraziti, katerih prisotnost pa je treba najprej mikroskopsko ugotoviti. V to vrhno pošljite kosček kravjega blata v kovinski škaltljici državnemu bakteriološkemu zavodu v Ljubljano, v brezplačno preiskavo. Če se v blatu ugotovijo zajedalci, oziroma njih jajčeca, boste dobili tam vsa potrebna pojasnila in navodila. Za primer pa, da ni niti eden do sedaj navedenih vzrokov povzročitelj elabega duha mleka, tedaj je verjetno kak kroničen proces v črevesju vzrok omenjene neprijetnosti. V tem primeru bi bilo potrebno najprej ozdraviti ta proces na način, kakor ga pač zahteva bit procesa.

Mehurjaste noge konja. P. A. S. — Imate dveletnega težkega konja, s katerim ste pričeli pomalem voziti. Sedaj ste opazili, da ima v kolčnih zadnjih nog majhne mehurčke. Skrbite vas, da se ne bi ti mehurčki povečali. Kako bi preprečili rast in povečanje mehurčkov? — Mehurji, ki jih opazate na nogah vašega mladega konja, so znak vnetja ovojnice, žil ali tetiv, ki nastane pri nategnjenju žil. Vaš konje je, ali še premlad za vožnjo, ali pa ste ga preveč obremenili. Mladi konji so navadno zelo skri in jim ni noben tovor prevelik, ter ga hočejo potegniti za vsako ceno. V tej svoji preveliki vnemi, pa si navadno nategnejo žile. Prvi znak nategnjenih žil so mehurčki, kar tudi vi opazate. Mehurčki sami na sebi, ne škodujejo prav nič, so pa lepotna napaka, ki zmanjša konju ceno, in v kupčiji tudi do 1000 dinarjev. Če mehurji niso preestari in preveliki, jih je mogoče zmanjšati z obkladki evinčne vode in mirovanjem. Če pa so mehurji večji in starejšega datuma, so praktično neozdravljivi. Svetujem vam, da vašemu mlademu konju par mesecev ne nalagate nobenega težkega tovara, vozi lahko pod nadzorom pametnega in treznega človeka, pa boste imeli čez leto dni konja, da ga boste veselili. V nasprotnem primeru, če se tega ne boste držali, je zelo verjetno, da boste imeli v hlevu namesto lepega konja, pokvarjenega »krampa«.

DREZITF

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek

»Slovenec«, 2. febr. 1941

Velike skrbi Zelenega otoka

Na koncu zelo priljudne prometne ulice v Dublinu se dviga skoraj 50 metrov visok spomenik. Zelo visok je in ponosno gleda po morju. Če vprašate Dublinčana, kateri slavni mož stoji na spomeniku, ti bo povedal, da je to angleški pomorski junak lord Nelson. In takoj bo dodal: »Pa če bi bil še za 200 metrov višji, bi vendar ne mogel zagledati niti ene angleške ladje v naših pristaniščih.« Res je tako. Odkar je angleški minister za domovine Mac Donald leta 1938. obljubil irskemu ministrskemu predsedniku De Valeri, da bo Anglija izročila Irceem zadnja tri pomorska oporišča, Berehaven, Cogh in Lough Swilley, in so Angleži kmalu nato zviili angleške zastave ter med navdušenim vikom in krikom prebivalstva irske prestolnice zapustili zadnja oporišča, ki jih je imela Anglija na Irskem, ni več videti nobene angleške vojne ladje v teh vodah. Zeleni otok je svoboden.

Takrat se je dvignil v londonski spodnji zbornici svare glas, glas starega morskega leva Churchill, ki je dejal, da je izročitev teh treh pristanišč »huda napaka, polna težkih posledic.« Če se današnji dan pomešaš med londonsko prebivalstvo in se ustaviš pred katero izmed knjigarn ali pred časopisnimi reklamami, boš našel na velike zemljevide ter takoj spoznal veliko važnost teh pristanišč. Na velikih zemljevidih so zarisane »živ-

ljenjske žile angleškega imperija«. Skozi Lough Swilley v Severni Irski gre pomorska pot iz Kanade, pri Cogh se stekajo pota Bermudskih otokov (večina ameriških pošilk pride po tej poti), Južne Amerike, Afrike in Avstralije. Tam so tudi narisane velike puščice, ki pomenjajo nemške podmorniške in zračne napade na angleške ladje iz Bresta, Lorienta, Cherbourga, Bordeauxa in iz drugih obmorskih oporišč, ki so jih zasedli Nemci na francoski obali. Proti tem napadalcem mora braniti angleška pomorska pota »Royal Navy«, kraljevsko vojno brodogoj. Če bi se lahko opiralo še na omenjena tri irska oporišča, bi bilo mnogo lažje, ker bi lahko takoj priskočilo na pomoč, kakor hitro bi nastala potreba za to.

Črni spomini

Irci vse to dobro vedo. Vedo tudi, da gre 93% vsega njihovega prometa v Anglijo, vedo tudi, da jim edino angleško brodogoj lahko zavaruje dohod v domače luke, pa kljub temu hočejo ostati nevtralni. Da, celo z neko škodoželjnostjo gledajo angleško nesrečo. »Hočete vedeti zakaj?« bo vprašal Irci in bo potegnil iz žepa oguljeno fotografijo, na kateri je slikano pogorišče. »Tega ni storila bomba, temveč angleške pomorske čete in Black-and-Tans, ki so zažgali mojo hišo in še nešteto drugih.«

Irci še danes niso mogli pozabiti osvobodilnih bojev, ki so jih vodili proti angleškemu sosedu. Kljub temu pa se Angležem ni bati, da bi nastala na Irskem za njihovim hrbtnom vsajaja proti njim, kakor v svetovni vojni. Ideološki položaj na Irskem je danes tak, da se Irci bolj nagibljejo na angleško, kakor na nemško stran, ker je Irski pač republika in hoče stati trdno na temeljih parlamentarizma. Poleg tega je to »kato-liška država, ki narodnemu socializmu ni preveč naklonjena. Irci bi radi na vsak način ohranili svobodno ustavo in sploh vse svoboščine, ki so jih morali njihovi predniki s krvjo izvojevati,

kakor tudi svojo vero. Njihova nenaklonjenost do avtoritarnih držav je večja kakor staro sovražstvo do Angležev.

Boj za javno mnenje

Nasproti nemškemu diplomatskemu zastopniku Hemplu, ki gradi na starem nasprotstvu med Angleži in Irce, stoji angleški zastopnik, ki jim predčuje pastirska pisma kat. škofov o verskem položaju na Poljskem ter jim skuša v najbolj žarki luči predložiti razmere v nemških koncentracijskih taboriščih. Zastopnik angleške krone sir John Maffey, je angleški diplomatski specialist za najbolj »vroča tla«. Maffey je že znan iz Peshavara, indijske severozahodne meje, Afganistana in Sudana, torej samih krajev, kjer so bili pogosti nemiri in je bilo vedno treba pomirjevati. Sedaj nastopa kot »pomirjevalec« v irskem parlamentu, kjer poudarja skupnost angleško-irskih interesov, na drugi strani pa biča trdote nekdanje angleške uprave na Irskem.

Dublinski listi so v splošnem nevtralni in le polagoma popuščajo v prid Angležem prijaznemu razpoloženju med ljudstvom. Boje se radikalnih in Nemcem prijaznih teroristov, znane IRA, ter se še predobro spominjajo usode lista »Irish independent«, katerega uredniško postopje je bilo do tal požgano, ker si je list predrznil imenovati atentat na nekega angleškega uradnika umor. Tem bolj pa ti listi priobčjujejo resolucije v Angliji živečih Ircev, ki zahtevajo, naj Irski izroči Angliji omenjena pristanišča, ter poročila o mnenju Ircev, živečih v Ameriki, ki vsi zahtevajo nevtralnost Irske, na drugi strani pa poudarjajo, da mora Irski prepotrebna pristanišča takoj prepustiti Angležem.

Angleži verjetno niti sami ne žele, da bi bila Irski, ta žitnica, ki je tudi njim krvavo potrebna, potegnjena v vojni vrtinec. Toda, ali se bodo odrekli svojim tren starim pomorskim oporiščem? In če bi jih dobili, kaj bi v tem primeru ukrenila Nemčija?

To so vprašanja, ki vznemirjajo Dublin. Samo kip starega Nelsona stoji, stoji mirno, nepremično, samozavestno. Kdo ve, kako dolgo še,

Zanimivo izkrcanje na Islandiji leta 1809

Morali so najti kapitana, ki bi tvegval pustolovščino: našli so ga v londonski ječi

Tekom sedanje vojne je Anglija zasedla Islandijo. Dolgo je že tega, ko so mnogo govorili o tem daljnem otoku gori na severu. Zelo pisana dogodivščina iz tistih časov se v malem lahko primerja z današnjo invazijo...

Leta 1809 je bila Evropa zrahljana od Napoleonovih vojn in je mnogo trpela zaradi angleške blokade. Prebivalci Islandije so dobesečno umirali od gladi. Nekateri londonski brodolastniki bi jim radi pomagali. Sklenili so jim poslati jadnico, naloženo s potrebno hrano, mesom, žitom in manufakturinimi izdelki. Niso seveda mislili na vojaško zasedbo Islandije. Morali pa so najti dovolj pogumnega in drznega kapitana.

Našli so ga v londonskih ječah. Bil je mlad Danec, sin urarja Jörgensena iz Kopenhagena, ki je štirinajstleten zbežal iz očetove hiše. Morje s svojimi pustolovčinami ga je vsega pritegnilo nase. Postal je drzen pomorščak, ki je prišel do nevarnega Kap Horna, lovil je kite v južnih morjih in nazadnje je postal morsk ropar. Podal se je tudi v Tasmanijo, kjer je iskal zlato, nato je živel nekaj časa v Londonu zelo veselo in razvratno, dokler ni dobil bivališča v eni izmed londonskih ječ. Leta 1809 je z veseljem sprejel ponudbo londonskih brodolastnikov, ki so poravnali njegove dolgeve in mu ponudili, naj popelje jadnico s hrano na Islandijo.

Jörgensen je z ladjo srečno prispel v zaliv pri Reikiaviku. Pred islasko prestolnico se je ustavil in se pripravil, da bi prodal ljudem živež. Danski guverner grof Tramp ni vprašal ministrov za svet, temveč se je odločil, da rajši vsi pomro od gladi, kakor da bi kupili ta živež.

Jörgensen se je vrnil na ladjo. Ko je videl, da gredo ljudje mirno k nedeljski službi božji, se je porodil v njegovi glavi smeli načrt. Ko so bili ljudje v cerkvi, je z desetorico oboroženih mornarjev vdrl v guvernerjevo stanovanje. Namesto da bi guverner šel k pridigi, je rajši doma pokušal slastno pečenko. Neveča in požrešnost sta ga pogubili. Kuharja so zvezali, njega samega pa so z državno blagajno vred odvedli na ladjo, kjer so ga strazili mornarji. Nato je takoj po mestu nabil razglas, da se je Islandija otrsela danskega jarma in da ji odsej vlada kralj Jörgensen I., ki jim je prinesel kruha in mesa. Ljudje so bili veseli, da se je tako srečno končala osvobodilna revolucija, ki je povrh še odpravila lakoto.

Jörgensenovo kraljestvo je živelo pol leta. Med tem časom je izvedel več različnih reform. Stara islasko zastava se je zopet vila na javnih poslopjih. Pastorji so lahko povečali svoj vpliv na ljudstvo (vsekakor jim je bil Jörgensen hvaležen, da je lahko med njihovo pridigo dosegel prestol), davki so se znižali in so bili mnogo bolj urejeni.

Vse je bilo lepo. Toda razmere so se kaj kmalu spremenile. Napoleon je sklenil mir. London ni maral zapletljajev z Dansko. Tisti, ki so poslali Jörgensena na Dansko, so smatrali, da je šel mnogo predaleč. Prihod angleške bojne ladje, katere poveljnik je storil prav tako, kakor Jörgensen pred šestimi meseci, je naredil konec srečni kraljevini.

Novi snežni plug, kjer nadomešča človek motor. Ni bencina...

Puščava Sahara potuje

Najnovejša zemljepisna raziskavanja so pokazala, da se je puščava Sahara v 400 letih pomaknila 400 kilometrov proti jugu in je s svojimi peščenimi sipinami požrla rodovitno zemljo. Lahko rečemo, da se Sahara seli ali da potuje s hitrostjo enega kilometra na leto. Podlaga za to ugotovitev je arabski zemljevid iz leta 1540. Na tem zemljevidu so še označeni za rodovitne mnogi kraji, katere v naših časih že dolgo krije pesek.

Ne smemo podcenjevati peščenih neviht, s katerimi mori Sahara rodovitne stepe. Strokovnjaki zatrjujejo, da je potujoča Sahara velika in resna nevarnost za francoski Sudan, slonokoščeno obalo, za pokrajine okoli Cadskega jezera, za Zlato obalo in za Nigerijo. S podobnim zakonom, kakor so v Ameriki poskusili preprečiti nevarnost nadaljnjih velikih poplav, so tudi v Afriki poskusili zaustaviti prodiranje peščenice, smrt prinašajoče puščave. Doselej so delali domačini tako, da so požgali gozd na robu puščave in ga spreminili v rodovitno zemljo, dokler jih ni pregnala puščava. Potem so požgali zopet nadaljni pas gozda in tako naprej. Sahara jih je podila vedno bolj proti jugu.

Francoska vlada je že pred leti izdelala načrt, kako zaustaviti Saharo. V velikem, 2000 km širokem in 12 km globokem pasu nameravajo zasaditi milijarde dreves, ki naj zadrže prodiranje puščave. To delo bo seveda neznansko drago. Rodovi bodo morali na delo, da bodo postavili uspešno oviro nenasični puščavi.

52.000 žrtev zračnih napadov

Iz Anglije uradno poročajo o številu vseh dosedanjih žrtev letalskih napadov na angleško ozemlje. Od septembra lanskega leta je bilo zaradi bombardiranja iz zraka 21.579 mrtvih in 30.556 težko ranjenih.

Štiriletni deček na policiji

Prav gotovo ima svetovni rekord v preraei dozorčnosti mali Abdul Zago iz Newyorika. Fantu je šele štiri leta, pa se je po pripovedovanju njegove matere sam večkrat sprehajal po newyorških ulicah in je že tudi sam šel v kino. Ameriški listi pišejo, da ga nekoč tri dni ni bilo domov. Policija ga je našla napol zmurnjenega na ulici. Tam se je vedel kakor odrasli ljudje. Ko je zagledal mater, ki ga je prišla iskat, se je zelo razveselil, skočil k njej in ko je odhajal, je še enkrat zaničljivo pogledal nazaj na policaje.

Robinzona so naši

... on pa se ni hotel vrniti, ko je zvedel, da se svet spet trese v vojni ...

Iz Melbourne je prišla novica. Našli so Robinzono. Neki pilot je moral zaslonu pristati v Koralmem morju na majhnem otoku. Misli je, da tam ni žive duše. Hodil je po otoku in si ga ogledoval. Moremo si misliti, kako je bil začuden, ko je zagledal v živalsko kožo občenega človeka z dolgo, sivo brado. Zvedel je, da je ta mož Šved, ki živi na tem otoku od brodoloma neke križarke. To se je zgodilo 13. januarja 1912. Od tistih časov živi na tem otoku, uživa sadje, ribe in druge morske živali. Ze 28 let ni videl človeka.

Pilot mu je pripovedoval o vsem, kar se je v njegovem življenju zgodilo v teh letih. Govoril mu je o grozotah svetovne vojne in o novi vojni, ki se je začela. Potem mu je ponudil, da ga popelje v domovino. Samotar se je zgrozil nad tem, kar se do-

gaja v kulturnem svetu in je odbil ponudbo, da bi šel med ljudi. Počutil se je srečnega na svojem otoku s koralmim obrežjem, kjer se lomijo valovi, vesel je bil sonca, ki dan za dnem potuje preko morja, velikih morskih želv, ki ob oseki mole svoje črne mokre hrbe iz vode, ter orehov, polnih lepih, mamljivih sadežev. Poslušal je, kako zveni svet v školjkah, spal pod zvezdnatim nebom.

Na teh koralmih otokih ni divjih zveri. Vse, kar je tam, je prišlo z morja. Med spanjem se mu ni treba bati, nedolžna narava je mirna, varna in zanesljiva bolj kot človek. Edino, kar si je samotar zaželel, je nekaj žgalk.

Pilot je odletel. Ko je povedal, kaj je doživel na tem otoku, je dobil na tisoče pisem, kjer ga razni ljudje prosijo, naj jim pove, kje je ta otok...

Francija časti Friderika Ozanama

Občinski svet v Marseillu je sklenil, da bo imel velik trg Place du Lucé novo ime, in sicer bo prekrščen v Trg Friderika Ozanama. Francoski list »Le Jour — L'Echo de Paris«, ki prinaša to novico, pripominja, da »je treba to marseillsko iniciativno pohvaliti in želiti, da jo tudi drugod posnemajo«. Z njegovim imenom pride tako v francosko javnost velik človek, dober matematik, goreč kristjan in ustanovitelj Vincencijevih konferenc, ki so storile že neizmerno dobroga na polju krščanske dobrotelosti. Pobudo za to delo pa je dal ravno Friderik Ozanama.

Kako stare so ženitne ponudbe

Kolikar je danes znano, ženitne ponudbe po časopisih niso iznajdba devetnajstega ali dvajsetega stoletja. Najstarejša do sedaj znana ženitna ponudba je iz leta 1773. Poslužila se je je neka ženska. Vendar je bila tu v ospredju bolj poslovna zadeva. Ta ženska je namreč potrebovala kakega moškega, ki bi ji bil v pomoč pri urejevanju večje dediščine. Za plačilo pa bi jo dotični smel peljati pred oltar.

Skrivnostna plemena v Južni Ameriki

Člani braziljske obmejne komisije med Brazilijo in Venezuelo so bili napadeni v porečju Amazonke. Iz zaledja so udarili nanje Indijanci ter streljali s strupenimi puščicami. Indijanci so komisijo od vseh strani obkolili. Z brezčimnim brzojavom so prosili za pomoč.

V brezkončnih gozdovih, močvirjih in džunglah živi na stotine komaj po imenih znanih indijanskih

Za dobro voljo

Hčerka: »Mama, zakaj stoji štorčija na eni nogi?«

Mama: »Kako moreš kaj tako neumnega vprašati! Če bi dvignila še drugo nogo, bi vendar padla.«

»Na našo hišo se je vsedla štorčija,« pravi Janezok.

»To pač ni nič,« mu odvrne Tonček. »Naš ata je rekel, da se je na našo hišo vsedla hipoteka.«

Senica kupuje pohištvo: »Pohištvo sobe Ludvika XV. bi mi še najbolj ugajalo, samo stoli so previsoki zame. Ali imate mogoče za eno število manjše?« Mogoče od Ludvika XIV?«

TEHNIKA

Jezovi na Roni

V maju l. 1933 se je oenovala družba Compagnie nationale du Rhône, ki si je dala za nalogo, da bo izrabila in zgradila naravne ale, ki jih daje francoski del reke Rhône. Ta družba se je namenila, da bo dolino Rhône pregradila z dvanajstimi jezovi. S tem bi po vsej reki toliko dvignila gladino vode, da bi bila omogočena plovba po vsej reki. Od dvajsetih vodnih električnih central, ki so jih nameravali zgraditi — pri vsakem jezu eno centralo — je bilo v načrtu, da jih postavijo sedem nad mestom Lyonom in trinajst pod mestom. Vse te elektrarne skupaj bi zmogle 1 milijon KW energije kakor je bilo ocenjeno. S tem bi bilo tudi izrabilenega devet desetih padca, ki ga ima reka Rhône računano od švicarske meje, ki jo pretopi v višini 330 m pa do morja.

Najpomembnejša na vsej Rhône je centrala, ki izrablja padce reke pri Génissiatu. Gradbena dela, kipa še niso dovršena obsegajo zgraditev velikega jezua, elektrarne, na vsaki strani reke kanal izsekkan ekzi hribovje. skozi katerega naj bi tekla voda Rhône med tem ko bi v glavni strugi gradili jez, ki bi pozneje elužil za odtok odvišne vode pri poplavih in prehod za ladje.

Jez je od zgoraj gledan v loku upogojen. Zgrajen je v višini 100 m nad sedanjo gladino. Na dnu ima debelino 70 m. Za gradnjo jezua je preračunano da bodo predelali 450.000 kub. metrov betona. Jezero, ki nastane za jezoem bo trindvajset kilometrov dolgo in bo imelo 350 ha površine. V njem bo zbranih 52 milijonov kubčnih metrov vode.

Strojnica, kjer bodo postavljene turbine tvori s jezoem celoto. V strojnici bo postavljenih šest agregatov po 65.000 kw. Predvideno je da bodo te stroje pozneje lahko zamenjali s stroji ki bodo razvijali 80.000 kw učinka.

Kanali za odvajanje odvišne vode lahko odvedejo 5000 kub. metrov vode v sekundi. Ta množina naj bi zadostala tudi za najvišje etanje Rhône. Le v primeru še večje poplave bi voda tekla čez jez. Prehodi prevodnih kanalov za vodo so bili preštudirani na posebnih modelih.

Pri delih, ki so bila l. 1940. že v teku je delalo največ težav vprašanje, kako zabraniti vodi dostop do kraja kjer se postavlja jez. Vedeti moramo namreč da steče po reki celo pri najnižjem vodostaju vsako sekundo 150 kub. metrov vode. Pri tem pa ima kraj, ki je bil izbran za postavljanje jezua zelo majhen padec. Zato so morali, preden so pričeli z gradnjo glavnega jezua zgraditi dva poleg robov za pretok vode na obeh bregovih še dva jezova, enega nad mestom namenjenim za gradnjo in enega pod njim. Ti pomožni jezovi so bili računani, da bodo zadrževali vodo dokler ne naraste količina vode na 800 kub. metrov na sekundo. Kamen za oba pomožna jezova so dobivali v bližini. Za oba jezova so porabili 40.000 kub. metrov materiala.

Univerzalni električni motor

V gradnji električnih priprav so danes v rabi motorji, ki so tako zgrajeni, da jih lahko priključimo na različne napetosti. 110 v in 120 v izmeničnega toka ali 220 istosmernega toka. S tem imamo na razpolago motor, ki ga lahko priključimo na mrežo povsod, kjer imamo električno razsvetljavo. To je še posebej važnosti za tiste obrate, ki so že po svoji naravi navezani na to da morajo svoja dela opravljati na različnih krajih kakor n. pr. tesarji, brusarji teraca, različne prevozne delavnice itd. Pri takih obrtih pomeni uvedba takih povsed uporabljenih priprav veliko poenostavitve v obratu.

Opisani motorji se izdelujejo v različnih velikostih. Motor s učinkom 1,2 kw ima 3000 obratov v minuti. Motorji za manjša orodja pa so prirejeni za mnogo večje število obratov (6000 v minuti). Pri vdelavanju takega motorja v orodje vstavimo med orodje tudi primeren prenos.

Adua z goro Suloda v Abesiniji, kjer je sedaj središče uporniškega gibanja

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Iščejo:

Trgovska pomočnica

23 let stara, z dolgoletno službeno dobo pri istem gospodarstvu, delovna, zanesljiva — menja službo. Pomaga v gospodinjstvu. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (a)

Lepo plačilo dobi

kdo mi preskrbi stalno službo, najraje v tovarni v okolici Kranja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1439. (a)

Simpatično dekle

neomadeževane preteklosti, pošteno, želi namestitve za natakarico ali kaj podobnega, najraje v mestu in tudi na deželi. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 1483. (a)

Samostojna kuharica

išče mesto. Ponudbe pod »Perfektna 404« upravi »Slovenca« št. 1433. (a)

Natakarica

pridna, poštena, vešča šivanja, išče službo — najraje na deželi ali v trgu. Nastopi 1. III. ali 15. III. in tudi pozneje meseca marca. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1025. (a)

Kot dobra gospodinja

bi ala dekle k boljšima zakoncem. Nastop s 15. februarjem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dekle« št. 1332. (a)

Kovaški pomočnik

išče primerno zaposlitev. Mohorčič Franc, Zališec št. 9, Žužembek. (a)

Dekle z dežele

vajeno vsakega dela, s tremi razp. meščanske šole, z gospodinj. tečajem, izučena v trgovini in vajena gostilne, išče namestitev kjer koli. — Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod 1558. (a)

Akademik tehnik

išče inštrukcije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1405. (u)

Mlajša natakarica

trgovsko izobražena, išče službo v boljši hiši. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Pridna in poštena 289«. (a)

Mlad upokojenec

želi namestitve kjer koli za oskrbnika, skladiščnika ali pisarja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1482. (a)

Starejša kuharica

vajena fine in preproste kuhe ter ostalih gospodinj. del, išče službo. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »V Ljubljani« 1612. (a)

Dekle

želi službo v pomoč gospodinj. k mali družini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1472. (a)

Prodajalka meš. stroke

dobra samostojna moč — želi prenesti službo s 15. februarjem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožna nemščine« št. 1448. (a)

Absolventka trg. tečaja

išče službo v pisarni ali blagajni. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Začetnica« št. 1496. (a)

Absolvent kmet. šole

vojšasne prost, zmožen vsakega dela, želi primerno službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Podjeten 1941« št. 1495. (a)

Šivilja

izurjena v vseh delih — gre sivat na dom. Cenj. ponudbe upravi »Slov.« pod »Šivilja« št. 1491. (a)

Mehaničar

za fino mehaniko, s prakzo pri industrijskih silvalnih strojih, išče primerno zaposlitev. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Mehaničar« 1530. (a)

Absolvent

Kmetijske in Zadržne šole, s prav dobrimi spričevali, išče kakršno koli zaposlitev. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Absolvent« št. 1435. (a)

Oskrbnik

star 30 let, z večletnim spričevalom na velepossestvu, zelo dobro izurjen v vseh panogah gospodarstva, želi službo s takojšnjim nastopom ali s 1. majem. Ponudbe poslati v upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Dober gospodar« 295. (a)

Vajenci

Čevljarskega vajenca sprejme I. Pavlin, Tyrševa 53. (v)

Frizersko vajenko

čedno zunanosti, sprejem. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1531. (a)

Vajenca

za mehaniko sprejem. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Bodočnost« 1532. (a)

Učenko

iz boljše kmečke hiše — sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod značko »Špece-rijska trgovina«. (v)

Vajenca

zdravoga, močnega, staraga 14—16 let, ako mogoče z meščanske izobrazbo, poštenih krščanskih staršev, sprejemem v trgovino železnine in stekla. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Pošten« št. 1311. (a)

Zasluzek

Zastopnike

sprejme Lindič, Ljubljana, Predal 245. Za vsak okraj le enega! Za odgovor znamko!

Upokojenci!

V Celju in v večjih krajih Slovenije potrebujejo informatorje, trezne in ugledne osebe. Dohodki stalni. Tovornik Komrad, realiteta pisarna, Celje, Mariborska c. 13 a. (a)

Pouk

Prihodnji

prikrjovalni tečaj za vsa damska oblačila bo od 10. febr.—1. marca 1941. Prijave sprejema dnevno

T. KUNC

lastnik od kr. ban. upr. dovoljene krojne šole Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 8-II. (a)

Nemščino poučuje

po uspešni metodi diplomirana moč. — Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 269. (a)

Učiteljica daje pouk

v nemščini. Hiter uspeh. Vprašati od 15—20: Gorupova 3, parter levo, vrata 1. (a)

V privatno gimnazijo

sprejemmo one, ki se žele pripraviti za privatne in razredne izpite do 9. februarja. — Informacije: Zrinjskega cesta 7-II. (a)

Sedmošolec

klasične gimnazije išče inštrukcije. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1561. (a)

Slab uspeh

v nižji realni, v nemščini za vso gimnazijo zanesljivo odpravimo. — Cenj. ponudbe v upravo »Sl.« pod »Filozofika« 1568. (a)

Reven dijak

nujno prosim za kakršno koli pomoč. — Instruiram vse predmete real. gimnazije. Vzdržujem se sam in nimam nikake podpore. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Osmošolec — dober matematik« št. 1548. (a)

Službe

Dobe:

Mizarskega pomočnika

sprejme takoj mizarstvo Šetina, Zbilje pri Medvodah. (b)

Starejšo žensko

vajeno kuhe, hlevskih in poljskih del, sprejemem takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena gospodinja« št. 1408. (b)

2 dobra čevlj. pomočnika

dobro izurjena za moška dela, se takoj sprejmeta. Služba stalna. Naglič Anton, Klanc — Kranj. (b)

Mlado, zdravo dekle

ki zna kuhati in z znanjem nemščine, sprejme 4-članska družina v Graz (Nemčija). Predstaviti se pri dr. Svoboda, Emonška 2, od 10—12. (b)

Kuharico

ki dobro in perfektno kuha, išče slovensko obitelj proti dobri plači in lepemu postopanju za takoj ali s 15. februarjem. Ponudbe poslati: Fric Stibler, Održaci, Bačka. (b)

Gozdni pristav

vešč slovensčine in nemščine v govoru in pisavi, korespondence, knjigovodstva in strojeplisa — sprejme gozdno velepossestvo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Gozdni pristav« št. 1352. (a)

Oženjen par brez otrok

za delo k živini sprejme graščina Zalog pri Petrovčah. Sprejme tudi delavce in delavke za poljska dela. — Ponudbe na: Graščina Zalog, Petrovče. (b)

Vrtnar

popolnoma izučen, posebno za zelenjavo, sadje, park, vrtinice, samec, zanesljivo trezen, dobi stalno službo na posestvu na deželi. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vrtnar« št. 1286. (b)

Trgovskega zastopnika

za Slovenijo išče trdno podjetje s papirjem v Nemčiji (bivša Avstrija). Ponudniki, ki obvladajo slovensčino in nemščino ter natančno poznajo kraje, naj pošljejo svoje dopise na: »Propaganda«, Beograd, Prestolonaslednikov trg 11, pod »K 5151«. (b)

Elektrotehnik

z delovodsko ali srednjo tehnično šolo, 28 do 35 let star, dober računar, sposoben za postrežbo strank in akvizicijo, samostojen projektant, se takoj sprejme. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, družinskih razmer in zahtevkov pod šifro »Zanesljiva moč« št. 1413 upravi »Slovenca« v Ljubljani. (b)

Zastonj dobi vsak naročnik »OBISKA« slovenski ilustrirani koledar za leto 1941, ako plača celoletno naročnino 72 din do konca februarja. Uprava »Obiska«, ilustrir. družinski mesečnik, Ljubljana, Kopitarjeva ul. (trg. Ničman). — Zahtevajte »Obiska« na ogled!

Potnika sprejemem

po možnosti verziranega v čevljarski stroki. Nastop takoj. — Predstaviti se osebno. Prešern, tovarna čevljev, Kranj. (b)

Žagarja za venecijanko

na stalni vodi, samostojnega, sprejemem. Lavrin Franc, les, trgovec — Litijska. (b)

Dekle

za vsa hišna dela k 6-članski družini, kjer je tudi 3 mes. star otrok — sprejemem v Ljubljano. — Ponudbe takoj na upr. »Slovenca« pod »Zdrava in spretna« št. 1512. (b)

Služkinjo

pridno in pošteno, s znanjem kuhanja, sprejemem takoj. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 1528. (b)

IZDELOVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS
LJUBLJANA
TYRŠEVA C. 35
ZAHTEVAJTE CENIK

Čevljarske pomočnike

sprejme Zarnik Alfonz - Gajeva 9. (b)

Mizarskega pomočnika

sprejme Stigl Milan, Trata, št. Vid nad Ljubljano (b)

Vezilje

izvežbane na specialnih strojih in predtiskarice, sprejemmo. Samo pismene ponudbe z navedbo dosedanje prakse je poslati v upravo »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 1481. (b)

Mož in žena

se sprejmeta na posestvo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1543. (b)

Dve modistki

pošteni in delavoljni — takoj sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober okus« št. 1382. (b)

Služkinjo

pridno, pošteno, vajeno kuhe, sprejemem takoj. — Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Snažna« št. 1555. (b)

Čevljarskega pomočnika

mladega, za popravila — sprejme Lovro Mulej, čevljar, Ljubljana, Franciskanska ulica 8. (b)

Izurjene pletilje

sprejemmo. Fran Kos - Zidovska 5. (b)

Gospodinjstvo pomočnico

pridno in pošteno, sprejemem takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1559. (b)

Mladega hlapca

h konju sprejme takoj - Marija Cizman, Pred konjušnico 5. (b)

Šivilje

verziranje za bluze, takoj sprejme tvrdka K. Sosa, Mestni trg 18. (b)

Pletiljo

sprejme »Pletiona«, Zagreb, Zadarska 42, Zagreb. (b)

Modistinjo

pomočnico, ki ima veselje prodajati, sprejme Salon »Chica«, Ljubljana, Wolfova 3. (b)

Mesarskega pomočnika

ki ima veselje tudi za kmetijo, sprejme Dimnik Jakob, Devica Marija Polje št. 7. (b)

Dobro kuharico

k večji družini sprejemem takoj. Oglasiti se je v Kobilarejvi ul. 3 — med pol 3 in pol 4 pop. (b)

Skromno, pošteno dekle

ljubiteljico otrok, ki zna kuhati in je vajena vsega gospodinjstva — dobi službo na deželi. Ponudbe v podružnico »Slov.« v Mariboru pod »Poštenost« št. 299. (b)

Poslovodkinjo

zmožno v pletenju, krojenju, kombiniranju vzorcev itd., sprejme v službo izdelovalnica pletenin. — Prednost imajo starejše, izobražene ter jezikovno zmožne moči. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1416. (b)

Stalno službo dobi takoj

kmečki fant, samski, starejši, kot pomagač v trgovini in delavnici. Hrana in stanovanje v hiši. S kaveljco 30.000 do 40.000 din za povečanje obrata. Ponudbe poslati v upr. »Slov.« pod »Stalna služba na Gorenjskem« 1597. (b)

Radio

Štiricevni radijski aparat dobro ohranjen, prodaja za nizko ceno gostilna Pirnat, Kamnik. (r)

Petcevn radio

malo rabljen, poceni prodam ali zamenjam za levočrtni cilindrični čevljarski stroj. Hkave Frančička, Duplje 57, p. Križ, Gorenjsko. (b)

Kupujte pri naših inserentih!

Denar

Posojilo 100.000 din

proti vknjižbi na prvo mesto iščem, event. vzajem starejšo osebo v popolno oskrbo po dogovoru. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Sigurnost zjamčena« št. 1523. (d)

Ureditel dolgov

izterjavo, inkaso in odkup terjatev sodne in tibe poravnave, dobičkonosno — varno naložbo kapitala, preskrbo posojil, knjigovodstvo, bilance, kalkulacije, sploh vse trgovske, obrtne zadeve vam diskretno uredi koncesionirana komercialna pisarna **ZAJO LOJZE** Ljubljana, Gledališka 7. (d)

Nujno rabim

10—12 tisoč dinarjev posojila. Vknjižba na prvo mesto. Vrnitev po dogovoru. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Sigurnost zjamčena« 1529. (d)

KUPUJE — PRODAJA

Hranilne knjižice bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah **BANČNO KOM. ZAVOD** MARIBOR

Hranilne knjižice

Ljubljanske Kreditne banke kupim do zneska 100.000 din ali manj — proti takojšnjemu plačilu v gotovini. — Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod značko »Denar« št. 1468. (d)

Hranilne knjižice

vrednostne papirje kupujemo stalno po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu **Rudolf Zore** Ljubljana, Gledališka 12. (d)

Posojila

različna, preskrbim hitro in brez vsakega protiplačila. — Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12. Znamko za tri dinarje. (d)

Vrednostne papirje

Ratno štetje in druge, tudi posamezne komade kupi najugodnejše **Menjalnica** **Fr. Ramovš** LJUBLJANA Miklošičeva cesta 17 Telefon 41-30

Pohištvo

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradšču). (d)

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik Ljubljana, Mestni trg 18

Orehovo spalnico

pleškano, prodam. Josip Žužek, mizar, Streljska ulica 5, Ljubljana. (d)

Več spalnic

orehova korenina, naraven hrast, imitacija oreha in kuhinje — poceni napredaj tik postaje Jaros-Mengeš (št. 61 Mavšar). (d)

Moderna spalnica

in kuhinja po ugodni ceni napredaj. — Mizarstvo Velkavrh, Krakovska ul. št. 7. Sprejemajo se naročila. (d)

Kupim kompletno pohištvo

Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobro ohranjenost« št. 1365. (d)

Ženitbe

Resna strokov. učiteljica

mlada, poroči sebi primerno izobraženega gospoda. Ponudbe — če možno s sliko — upravi »Slovenca« pod »Lep značaj« št. 1445. (d)

Kmečko dekle

24 letno, želi poročiti gospoda, ki ima st

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Podružnice: Beograd, Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split
Vloge obrestuje po 4%, vezane na odpoved po 5%

Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu — Eskontira trgovske menice
Nove vloge obrestuje najugodnejše

Vsi vsee bančne posle najkulantnejše
DELNIŠKA GLAVNICA DIN 20.000.000—

Posedstva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernove ulice 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Stavbne parcele in hiše naproday. Vizmarje 46.

Stavbna parcela naproday v Strazišču pri Kranju. — Informacije: Lavtar, Strazišče. (p)

Parcelo
5000 m² pri kolodvoru Škofja Loka, prodam celo ali na drobno. Cena 25 din za kv. meter. Poizve se pri Zihnerji Luki, Škofja Loka 21.

Dvostanovanjska hiša
z velikim vrtom, pri prometni cesti, se zaradi prevelikega prostora prodaja. Pojasnila pri: g. Germek, Kranj, Cesta na Golnik št. 16. (p)

Prodaj hišo
z gospodarskim poslopjem in vrtom ter stavbno parcelo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1437.

Naprodaj mlin
s trgovskim lokalom, nekaj zemljišča in z lastno razsvetljavo, ob banovinski cesti, Dolinšek Franciska, Jagnjenica št. 31, p. Radeče pri Zidanem mostu. (p)

Prodaj
10 orolov zemlje, gozd, njive, travnik (sadosninski) za 70.000 din v Precentinchi, Mala Nedolja. Vprašati pri Lešnik, Maribor, Slovenska 36.

Večje kmečko posestvo
najraje oddaljeno do 20 kilometrov od Ljubljane, v bližini železnice ali avtobusne postaje - kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Kmetijske« št. 1601.

Hišico z nekaj zemlje
do 15.000 din, v okolici Celja, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Nekaj zemlje« št. 1586.

Realitetna pisarna Jager
v Celju, prodaja zelo ugodno: večstanovanjsko vilo s parkom, gosp. poslopjem, velikim sadonosnikom, stavbnimi parcelami v Celju za 1.000.000 dinarjev. Dva krasna gosposka, zelo donosna posestva 30 in 50 orolov (njive, travniki, gozd, vinogradi), z vsem živim in mrtvim inventarjem, cena 600.000 in 850.000 din. Poleg tega nad 20 lepih različnih kmečkih posestev za ceno od 40.000 do 400.000 din. Različna stavbišča, privatne in trgovske hiše, žage in mline.

Edgar Wallace:

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

Ni smel izgubljati časa. Planil je v avto in se odpeljal z največjo brzino po londonski cesti. Na križišču pri Telsburyju se je nahajala bencinska postaja; bil je prepričan, da nekdo spi v hiši zadaj za postajo. Preteklo je nekaj časa, preden je dobil odgovor na svoje trkanje; zato pa je dobil dragocen odgovor.

»Da, videl sem avto, ko se je peljal mimo. Vozil je na jug proti Letchfordu.«

»Ne naprej po Londonski cesti?«

»Ne, tukaj je krenil s nje.«

Mihael Dorn skočil zopet v avto in prevozi petnajst milj od Telsburyja do Letchforda ravno v petnajstih minutah. Tukaj je zopet imel srečo. Nekaj stražnik je videl vozilo, kako je krenilo proti zapadu. Toda k'nalu je privozil do mesta, kjer so se štiri ceste križale in ni mogel vedeti, v katero smer je odpeljal neznan žofer. Krenil je na slepo srečo po eni od cest, potem pa zavozil kar čez travnike in presekal drugo cesto; a ni našel nikogar, ki bi mu lahko dal kakšno obvestilo.

Okrog štirih zjutraj se je ustavil pred policijsko postajo v Chelseju in se počasi popel po stopnicah v pisarno.

»Halo, Mr. Dorn! ga je pričakal narednik. »Inspektor je celo noč vpraševal po vas zaradi tega primera.«

»Kaj je torej?« vpraša Mihael izmučeno.

»Tukaj mora biti vmes sam vrag. Grofica je izjavila, da dekleta ni bilo v sobi, ko je Braine padel v nezavest. Imamo njeno pismeno izjavo. In inspektor je rekel, da vam bo povedal nekaj, česar ne boste do smrti pozabili.«

Dorn ležno stisne ustnice.

»Ako se kdo drzne reči kaj slabega, bom za-

V najem

Jstejo:

Kmečki mlin
na stalni vodi vzajem v najem ali kupim. Cenjene ponudbe na: Valjčni mlin, Klanec št. 5, p. Komenda.

Oddajo:

Hišo s trgovskim lokalom
in stanovanjem oddam v najem v št. Vidu n. Lj. Vprašati: Cirman, Medno

Dve parni pekarni
v Ljubljani - oddamo v najem. — Poizve se pri »Tehna«, Mestni trg št. 25. (n)

Lepe poslovne prostore
in prostorno dvosobno stanovanje oddam. Galska 3, Ljubljana VII. (p)

Mesnico
dobro vpeljano, oddam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Mesnica« 1525. (p)

Trgovski lokal
na najbolj prometni točki v dobro znanem zdravilišču se odda. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1455. (n)

Hišo
za mehanikarsko, klobučarsko, urarsko ali kako drugo obrt oddam v najem na prometnem kraju. Naslov se poizve v upr. »Slovenca« pod št. 1416.

Stanovanja

Jstejo:

Dvosobno stanovanje
s kabinetom iščem za mesec april. Najraje v bližini kolodvora. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1471. (c)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritlikalnimi — iščem za maj. Nagrada 500 din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno za maj« št. 1424.

Trisobno stanovanje
s kabinetom in kopalnico oddam. Vprašati pri L. Kveder, krojač, Tyrševa cesta 37 b, Poštni dom.

Dvosobno stanovanje
parketirano, s pritlikalnimi, oddam s 1. marcem. Vis-avis meščanske šole, Bazoviška 4, Moste.

Kupujte pri naših inserentih

PRESELITEV

REALITETNE PISARNE
Kunaver Ludvik

gradbeno strokovno izobraženi posredovalec pri kupoprodajah nepremičnin

Miklošičeva cesta 34
Vhod iz veže. Telefon 20-37

Iščem

dvo- ali večsobno stanovanje. Najraje proti Rozni dolini. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Točen plačnik« št. 1434. (c)

Oddajo:

Dvosobno stanovanje
s kopalnico oddam takoj ali za 1. marec. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1474. (c)

Sobo in kuhinjo
oddam mirni stranki za marec. Moste, Bernekerjeva 21.

Dvosobno stanovanje
komfortno, oddam v vili nasproti bežigradske kve za mesec marec. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1523.

Dvosobno stanovanje
komfortno, v centru mesta, odda Pokojniški zavod s 1. aprilom. Poizvedbe v Gajevi 5-II. (c)

Trisobno stanovanje
s kabinetom in kopalnico oddam. Vprašati pri L. Kveder, krojač, Tyrševa cesta 37 b, Poštni dom.

Dvosobno stanovanje
parketirano, s pritlikalnimi, oddam s 1. marcem. Vis-avis meščanske šole, Bazoviška 4, Moste.

Kupujte pri naših inserentih

Sobe

Jstejo:

Prazno sobo
(garsonjero) išče mirna gospodinja. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirna« št. 1501. (s)

Oddajo:

Samostojna žena
starejša, z malo pokojnino ali enakim prejemkom, dobi brezplačno sobo pri samostojni vdovi — proti mali postrežbi. — Nemškega jezika sposobna je zaželjena. Vprašati na Celovski cesti št. 63 v I. nadst. pri gospe Abram. (s)

Sobo oddam

Poljanska cesta 44.

Veliko prazno sobo

oddam. Karunova 10. (s)

Opremljeno sobo

strogo separirano, vhod s stopnic, oddam. Razpotna 6, Trnovo.

Kabinet s hrano

(plinska kopalnica), oddam mirni gospodinja takoj. Jamšek, Vrtača 5, II. stopnj. pritl. desno.

Opremljeno sobo

s souporabo kopalnice — oddam 15. febr. boljšemu gospodu uradniku. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1522.

Dijaki

Še nekaj dijakov sprejmemo v popolno oskrbo v internat učiteljskega doma, Ljubljana, Zibertova ul. 27. Uprava.

Avto-motor

Motorna kolesa

stara, od 125 ccm naprej, samo, da so obroči in gume v dobrem stanju - kupimo. - J. Praprotnik, Domžale, 108. (f)

Sedaj je čas

za pregled, čiščenje in popravilo Vašega motornega kolesa. Vse to vam izvrši strokovno in po nizki ceni tvrd. J. Praprotnik, Domžale, tel. 22. — Generalno zastopstvo Ardle in Horex motornih koles in vseh nadomestnih delov. (f)

Opel Olympia

v odličnem stanju, taksa za 1941 plačana, prodam za 18.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1363.

Štirinski tovorni avto

znamke »MAN«, dizel v dobrem stanju, z dobrimi gumami, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1289. (f)

Diferencial

kpl. s kolesi za 3-4 tonski avto takoj kupim. — Točne opise na upravo »Slovenca« pod »Dobro ohranjene« št. 1511. (f)

Pet avtokoles

z gumami in osi — pripravno za konjsko vprego, prodam. Bitenc, Ljubljana-Moste, Krekova ul. 7. (f)

Avto motor Fiat 521

za takojšnjo uporabo — ugodno naprodaj. Generator delavnica pri Figovcu, Tyrševa 13, Ljubljana.

Gospodarij

kalkulirajte! — Vas tri in pol tonski Opel-Blitz porabi bencina na 100 km za 270 din. Z našim generatorjem porabi za 70 din oglja. Ponudbe in referenice: Generator delavnica pri Figovcu v Ljubljani.

Kupimo

Vsakovrstne odpadke

papirja in enaj kupuje in plačuje po najvišjih cenah

B. ZELEZNIK

trgov. vseh vrst surovin

Maribor - Pobrežje Cankarjeva 16.
Nakupovalnica: Kopališča ulica.
Telefon 27-43

Hlode in plohe

jesenove in amrekove — takoj kupim. Ponudbe s ceno in opisom robe na upravo »Slovenca« pod šifro »Dostavim v Ljubljano« št. 1514. (k)

Razno

Gospodinja, pozor!

Šivalni stroj dobite v posojilo proti mali mesečni odškodnini pri »Prometa«, nasproti Križanske cerkve. Telefon št. 43-90. — Istotam so tudi poceni naprodaj. (l)

Telefon 22-75

Tehnična pisarna in posvetovalnica v Ljubljani, Francišanska ulica št. 10

Ing. Otáhal Josip

poob. gradbeni inženir se priporoča za vse v to stroko spadajoče posle.

Gumbice, gube, plise,

monograma, entel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Francišanska ulica nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna predstikana žep. roč. dela

Ali

ste že naročili na

Slovenca

?

Vsak

naročnik zavarovan

Stroj

Mizarji!

Založite se z noži za skobeljne stroje znamke Steinmayer Dauterschnitt, dokler traja zaloga. — DOVŽAN IVAN, trgovina strojev, Ljubljana, Francišanska 4. Tel. 45-42.

Tračna žaga

z vdelanim elektromotorjem, malo rabljena, ter več spajalnih aparatov za tračne žage na razpolago. DOVŽAN IVAN, trgovina strojev, Ljubljana, Francišanska 4. Tel. 45-42.

Prodaj bencinski motor

znamke »Sendling« 4 PS, skoraj nov, zelo pripraven za poljedelske stroje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1340. (s)

Kupim motor, 10-14 HP

na bencin ali lesni plin, en manjši šrot valj. — Ponudbe na: Casar Aladar, Berkovci, p. Prosenjakovci, Prekmurje. (t)

Kupimo motor

za istosmerni tok 110 V, 35 Amp., 1400 obratov, 6 kW, in en motor za izmenični tok 380 V, 1400 obratov, 6 kW. Ponudbe v upravo »Slov.« z navedbo cene in znamke pod »Motor« št. 1536.

Redka priložnost!

Pisalni stroj, še popolnoma nov - najnovejši model, v kovčku, prenosljiv, takoj poceni prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1553.

Glasba

Harmonij

dobro ohranjen, prodam. Ogled istega in cena se izve na občini Velenje.

Opozorjamo!

Dospeli so edinstveni amplifični in erodnamično dovršeni najnovejši modeli

„Soprani“

„Miniatur“ klavirske harmonike, Lucieola, Midget-Grand, Rialto, Petite in Lido.

Oglejte si jih!

Allonz Breznik

Ljubljana

Aleksandrova cesta 7.

Vsakovrstne strojne in električne naprave projektira in dobavlja

JUGOŠKODA a.d.

Zagreb, Boškovičeva 32/I.

Telefon 67-51

Zahtevajte prospekte in brezobzven obisk inženirja!

resnico. Zvedeti hočem, kam so odvedli Mrs. Pinder in njeno hčerko. In zvedel bom resnico, pa če bom moral v Chesney Praya trgati meso košček za košček.

XXI.

Ko so se vrata celice odprla, se je Loisa prebudila iz nemirnega sna; ob ležišču je zapazila paznico, ki jo je malo potem odvedla v pisarno. Bila je trudna in topa zaradi suma, ki je padel nanjo. Sergeant v pisarni ji je nekaj govoril; slišala je tudi ime grofice. Potem ji je nekdo ponudil roko, mislila je, da je narednik. Nekaj mladenič, ki ga je opazila kakor skozi meglo, jo je prijel za roko in jo počasi odpeljal na mračno ulico. Potem je odprl vrata od avtomobila in preden se je znašla, je avto odpeljal. Začutila je neizrečno utrujenost... in zopet zaspala. Prebudila se je, ko ji je glava udarila ob šoferjev sedež. Dan ni bil več daleč.

»Kje smo?« je vprašala.

Ni je zanimalo, kdo je šofer, a ko se je ozrla, je prepoznala rdeč Chesneyev obraz.

»Je že vse v redu, Miss Reddle,« je rekel Praye skozi zobe. »Vozim vas na kmete.«

Loisa je nagubala čelo in si poskušala sama pri sebi razjasniti enočne doživljanje. Ko se je spomnila svoje aretacije, se je popolnoma zavedla. A prej ko je mogla kaj vprašati, ji je on razložil, govoreč ji čez ramo, zakaj jo pelje iz mesta.

»Lady Moron misli, da je bolje, ako se za dan ali dva umaknete izpred oči onega psa. On vas strašno sovraži.«

»Mr. Dorn?« vpraša Loisa. »Zakaj me je pa dal zapreti? Jaz sploh ne vem, kako je bil Braine ranjen.«

»Svedeča ne veste,« jo je miril. »Toda Dorn se je hotel na ta način maščevati.«

Komu se je hotel na ta način maščevati, Chesney ni pojasnil, pa tudi sami Loisi se je zdelo celo v oni težki utrujenosti neverjetno, da jo je

Mihael Dorn dal zapreti zato, da bi se s tem osvetil grofici ali Chesney Prayeju.

Avto je vozil po obronku nekega griča. Spodaj je bilo videti bleščečo vodo neke reke, ki se je vila skozi polja in sivkast dim, ki se je dvigal iz malih hišic v dolini. Cesta je bila ozka in vijugasta, komaj malo širša od poljske steze. Čudila se je, zakaj se vozita ravno po tem obronku, ker je videla tam spodaj široko cesto, ki je tekla vzporedno s smerjo njune vožnje.

»Kmalu bomo na celju.«

Pripeljala sta se do izhoda neke doline. Pot je zdaj nepričakovano vodila skozi gosto zasajen drevored, potem pa krenila v pravem kotu na desno, preseljala neko poljsko stezo in pet minut potem se je prikazal dolg siv zid, ki je obkrožal široko hišo z nizko streho.

Na drugi strani hiše je tekla mimo cesta in Loisa se je zopet začudila, zakaj se nista pripeljala po boljši poti. Bilo je očitno, da so jo pričakovali, ker so se vrata ograje kakor na povelje odprla, da je avto lahko zapeljal na umazano kmetjsko dvorišče. Pol tuceta kokoši je kokodakalo, iz nekega hleva pa je prihajalo glasno prašičje kruljenje.

»Na celju smo!« reče Chesney, ustavi avto in skoči iz njega. Nato odpre še druga vrata in ji pomaga izstopiti. Loisa se je znašla na dvorišču pred dolgo, staro kmetjsko hišo. Izmed oken, ki jih je videla, so bila vsa, razen dveh, zamazana od dolgoletne nesnage. Na levi se je dvigala napot odprta, temna šupa, katere vrata so bila napot razbita, komaj še viseča na zarjavelih tečajih; gotovo se niso dala več premakniti. Supa je bila prazna; razen zarjavelega pluga in ogrinja razbitega kmetjskega voza ni bilo v njej ničesar. Povod se je videlo najstrašnejšo propadanje. Četudi je Loisa samo površno premotrila poslopje, je opazila, da del strehe nima skoraj nobene opeke.

»To menda ni last grofice Moron?« je vprašala.

1 stružnico (Präzisions-Drehbank)
200 mm stružne višine in 1000 mm stružne dolžine z Norton-prestavami in vdelanim elektromotorjem 380 Volt ter modernim, s stika'no omaro (Schaltkasten) in vdelanim elektromotorjem, ki vrta do 30 mm v jeklo, prodaja od tukajšnjega skladišča

1 vrtalni stroj
moderni, s stika'no omaro (Schaltkasten) in vdelanim elektromotorjem, ki vrta do 30 mm v jeklo, prodaja od tukajšnjega skladišča

LUDVIK ILERŠIČ
Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 13
strojno-tehnična pisarna
in zastopstvo nemških strojnih tovarn
Telefon 37-54 Telefon 37-54

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNE
PO NAJVIŠJEM CENAM
STARA TVRDKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOM

Stare pletenine
volnene, kupujem vsako množino po najvišji ceni. Gliha Josipina, Kavškova št. 26, Siska.

Denar dobite
če prodate staro gume, železje, kovine, steklenice in drugo. Pridemo tudi na dom. Najboljše plačila »Metallia«, Gosposvet-ska 16. Telefon 32-53.

Čunje
krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, svinjsko dlako, stare kovine, kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska št. 5.

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro
kupi po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciškanova ulica 8

Pisalni stroj in klavirsko harmoniko
vse v dobrem stanju, kupim. Ponudbe z navedbo cene na podružnico »Slovenca« v Kranju. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, Juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 2

Več vagonov mehkih drv
borovih ali smrekovih, ter en meter dolgih suhih smrekovih krajnikov kupim. Ponudbe z označbo cene franko vagon upravi »Slovenca« pod »Mehka drva« št. 1317. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kronc
kupujem po najvišjih cenah
A. KAJFEŽ
ugovina s urami in zlatine prečišča delavnica za popravila vsakovrstnih ur Ljubljana, Miklošičeva 14

Steklenice od konjaka
vseh velikosti kupuje trgovina Karel Planinšek, Tyrševa cesta 20. (k)

Kupujem
krojaške in volnene odpadke ter jopice po najvišjih cenah. R. Višnjec, Stari trg 15, Ljubljana. (k)

Kupujem
vse vrste stare in nove krojaške odpadke, stare volnene žemperje in vse vrste pletene, stare in nove volnene odpadke po najvišji dnevni ceni. Ljubljana, Zvonarska 2.

Prodamo
Najugodnejši nakup
moških oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14 Ljubljana

Ugodno naprodaj
globok otroški voziček, zaprt, v odličnem stanju. Marenčičeva 3.

Prodaj ali v najem
oddam avtobusno progo na Gorenjskem z dvema avtobusoma. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 1469. (n)

Sveža jajca in cvetje
vedno na zalogi po najnižjih cenah pri Baloh - Kolodvorska ulica 18 - telefon 39-36.

Fige
za žganjekuho po najnižji ceni oddaja tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07.

Poceni prodaj kozolec
dvojni (toplar) s šestimi okni. Jaka Berlec, Rakovnik 3, p. Kamnik. (p)

900 litrov dobrega cvička
(rdečega) takoj naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1338. (l)

Prodaj novo Super vago
nosilnost 20 kg, cena 1600 dinarjev. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1404.

Prodaj
večjo množino sena v okolici Zid. mesta. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Kрма« št. 1500. (l)

Šivalni stroji
»Joh. Jax« so že skozi 60 let znani kot najboljši. Rabljeni stroji vedno na zalogi. Ivan Jax in sin, Tyrševa c. 36.

Razmnoževalni aparat
avtomatski, z registrskim števcem, še popolnoma nov, poceni prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1551. (str)

Ugodno naprodaj
tako, zaradi selitve, stara, dobro vpeljana pralnica v središču Ljubljane. Posredovalci izključeni. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Predznanje nepotrebno« 1132.

Prodaj
kompletni zdravniški instrumentarij izborne kakovosti in izvrstno ohranjen, ter nekatere druge predmete za zdravniško ordinacijo zaradi opustitve prakse. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1566.

Zaradi opustitve
trgovine in odhoda iz Ljubljane, razprodajam sledeče: trgovske stolaže, primerne za mlekárne ali specerije, vitrine, zidne steklene omarice, železne napisne plošče, železna polna okna, dva soda po 500 litrov, veliko množino pletenih kosar, stoječo pisalno mizo, velik trgovski sončnik in komb. mizarški strojek na nožni pogon, cirkularna, stružnica, vrtalec, smrkov kolut. — Vse to razprodajam v ponedeljek in tork za vsako sprejemljivo ceno. Metelkova št. 17.

Poročne prstane
ura, verižice, uhane, kakor tudi očala — kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, šutna, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva št. 8.

Hišico z velikim vrtom
na Primorskem pri Kranju, prodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod 1600.

Jabolka!
Vel, kateri želite jabolka poceni, pridite v trgovino Štular, Tyrševa 37 b.

Album znamk
prodaja Miklič (hišnik) — Vilharjeva c. 37. (l)

Še nekaj lepih jabolk
zimskih, ima na zalogi — po nizki ceni »Ekonom«, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7. (l)

Suha bukova drva
prodaja Ivan Šiska, Metelkova ul. 4 - telefon št. 22-44. (l)

Gostilno
na prometnem kraju pri Ljubljani prodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodni plačilni pogoji« št. 1390. (p)

Anker šivalni stroji
so znani kot najboljši za šivilje, krojače, gospodinjice, tudi cikcak za entlanje, z dvema iglama. Na zalogi več rabljenih z okroglim čolničkom od 300 din prodaja Triglav, Resljeva 16.

Brivci — pozor!
Frizerski salon za dame in gospode, moderno opremljen, dobro vpeljan, na prometni točki Maribora, takoj ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 1595.

Posteljno perje
po din 10 in 14, čehano perje din 25, 35, 55, gosje perje od din 80, 100, 140. »Pu« 250, 300, 350 dobite pri Luks A., Osljek, Desetična 31. Vzorci brezplačno.

Najboljše parkete
in rolete vam dobavlja: Šimic Peter, Železnikarjeva št. 6, Ljubljana VII.

Novo harmoniko
klavirsko, znamke Bauer, 24 tipk, 70 basov, prodaj. Tovarniška ulica 16-I., Moste.

Peč
za mizarstvo delavnice — prodaj. Prebil, Glince Bobenčkova 10, Ljubljana

Vojaški kovčeg
nov, prodaj mizar, Zabjak št. 14, Ljubljana.

Hišo z vrtom
tako prodaj zaradi izselitve. — Pripravna za obrtnika. — M. Sedlar, Srednja vas 3 pri Senčurju.

Naročajte in širite »Slovenca« !

McBAHOVEZ
EMONA
Cvetlični čaj

Z zakonom zaščiteno ime »Emona« in gor-nji žig nam jamčita za kvaliteto našega zdravca, resnično pravega »Emona« cvetličnega čaja, ki ruskega (kitajskega) v vsakem pogledu nadkriljuje.

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavne skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisk Varujte se potvorb!

Clavén
Zaščitni znak

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI
z. z. neom. j.
Ljubljana, Miklošičeva c. 6
v lastni palači nasproti hotela »Union«
obrestuje hranilne vloge najugodnejše. Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%.

Zahvala
Ker smo prejeli ob težki izgubi, ki nas je doletela, ko nas je za vedno zapustil gospod

Viktor Goll

toliko izrazov sočustvovanja in prijateljstva, da se ne moremo zahvaliti vsakemu posamezniku, temveč storimo to tem potom. Naša posebna zahvala gre g. primariju dr. Strnadu za vso požrtvovalnost, č. sestram usmiljenkam v slovenjegraški bolnišnici za skrb in ljubezen, katero so nudile pokojnemu. Prisrčna hvala častiti duhovščini za spremstvo in tolažilne besede. Nadalje se zahvaljujemo gasilski četi v Črnečah in okoliškim četam, črničkim pevcom ter vsem prijateljem in znancom, ki so darovali krasne vence in cvetje ter prihiteli od blizu in daleč, da spremljajo pokojnega na zadnji poti.

Vsem prisrčni: Bog plačaji!

Dravograd, dne 2. februarja 1941.

Žalujoči ostali

„ZEFIR“ — VARČEVALEC
ZAK. ZAŠČITEN
Palček po velikosti, velikani po zmoglosti.
1. zniža porabo goriva lončenih peči na 50%
2. daje toploto takoj, ko zakurite
3. nobene spremembe na lončenih pečeh niso potrebne
4. brez večjaka ga lahko vsakdo namesti in odstrani (pripravi za vratca z notranjo mero 20x20 cm)
Cena 230.— din
Za pošiljatev v državi je treba za poštnino plačati še 20 din
Pošljamo samo, če je vsota poravnana vnaprej
Čekovni račun Poštne hranilnice št. 50.684
Na zalogi v vseh boljših trgovinah z železnino

„ZEFIR“ D. D. TOVARNA PEČI IN ŠTEDILNIKOV
BEOGRAD, Višnjička ul. 74

Ljudska posojilnica v Celju
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4% na trimesečno odpoved pa po 5%. Izplačuje točno vse vloge - stare in nove. Dovoljuje posojila in trgovske kredite.

Križanka

Besede pomenijo:
Vodoravno: 1. Grški otok, domovina Ahila in umrlega predsednika Metaxasa. — 6. Vrsta slabo plačanega poljedelskega dela. — 11. Nespremenljiv tok dogodkov; namenjenost. — 16. Prebivalec evropskega polotoka. — 19. Evropska zgodovinska vladarska dinastija. — 23. Mreža skritih hodnikov. — 26. Slavnostno oblečeni. — 27. Član starega naroda. — 29. Nekrveni sorodnik, kum. — 30. Kvar; znane orožarje pri Plzinu na Češkem. — 32. Del pluga. — 33. Letopis. — 34. Svetnik, po katerem se imenuje znana zdravilna sol. — 35. Prebivalec mesta Saratoga. — 37. Moško kretno ime. — 39. Oblika osebnega zaimka. — 40. Slovaneki vladarski naslov. — 41. Primitivno orožje. — 42. Mesec v letu. — 44. Sko-lijska periodična statistika. — 50. Vreča lahkoatleta. — 56. Znamka žvečilnega gumija; ljudski izraz za cigaretni ogorek. — 58. Lepo žensko kretno ime. — 59. Junak iz grške zgodovine. — 60. Star neba. — 62. Prislovno določilo kraja. — 63. Kar ni staro. — 64. Visoko naobražen, zelo pameten. — 66. Znan-

atvenik, jezikoslovec, ki se bavi s postankom in razvojem besed. — 67. Imajoč na koži vzgana znamenja, ornamente. — 69. Žensko kretno ime. — 71. Staro latinsko ime za slovensko mesto. — 72. Dostavna listina. — 73. Zadnji predsednik rdeče špan-ske republike

Navpično: 1. Vreča naših cigaret. — 2. S posebnim sportom urim telo. — 3. rižovo žganje. — 4. Oziralni zaimek. — 5. Starosta starogrških junakov. — 6. Najtrši, pri nas rastoči les. — 7. Slabo-men. — 8. Kratica moškega kretnega imena. — 9. Srbsko mesto. — 10. Žensko ime, Aškerčeva pe-snitev. — 11. Zločin. — 12. Oblika svojilnega zaimka. — 13. Važno francosko pristanišče in opo-rišče v Severni Afriki. — 14. Zelo gbeč udaren (tujka). — 15. Država v Zapadni Indiji. — 16. Kraj pri Ljubljani, pod Krimom. — 17. Prva boljša po-lovica. — 18. Vladarski naslov. — 19. Človeško bitje močnejšega spola; soprog. — 20. Grška črka. — 21. Druga beseda za estrat, slo, silovitost. — 22. Žensko ime, gora v Mali Aziji. — 23. Površinska oblika. —

24. Veznik. — 25. Časovna kratica. — 28. Domača obvodna žival — samec. — 29. Slovanško moško ime (bolgarski kralj). — 31. Član afriškega plemena, znan italijanski kolonialni vojak. — 32. Določeni delovni okoliš (tujka). — 36. Hud grešnik. — 38. Rim-ski cesar. — 42. Oblika moškega kretnega imena. — 43. Zemeljski izkop (4 skl.). — 44. Dovtip, smeš-nica. — 45. Poglej, evo! — 46. Kratka, majhna kretnja. — 47. Sorodnik. — 48. Prve ženske drugi sklon. — 49. Prijetno dišeča rastlina. — 50. Slabo, težko spanje. — 51. Ime za očeta. — 52. Velika evropska reka. — 53. Del človeškega telesa (2. sklon množ.). — 54. Kot pri 48. navpično. — 55. Določeni carinski ali vojaški obmejni pas. — 56. Pazi, straži, hrači. — 57. Staro hebrejsko ime za skalo (iz sv. pisma). — 58. Izraz pri kartanju. — 61. Dolg in globok zemeljski izkop. — 62. Vrsta, nabranost. — 65. Kemijska označka za prvino. — 66. a Osební zaimek (3. skl. edn.). — 68. Osební zaimek. — 70. Kratica besede »oziroma«.

Rešitev nedeljske križanke:
Vodoravno: 1. in 67. Bog ne plačuje vsako soboto. — 13. Ris. — 14. Opora. — 15. Sin. — 16. Bič. — 17. Stiki. — 18. Varta. — 19. Živ. — 20. Kraj. — 21. Jork. — 23. Ataman. — 25. Ave. — 26. Sn. — 27. Tri. — 28. Ovid. — 31. Olika. — 34. Aceton. — 37. Omiš. — 38. Proč. — 41. Aladin. — 43. Prodan. — 45. Okel. 47. Nem. — 48. Iv. (Ivan). — 49. Rog. — 52. Otakar. — 54. Oger. — 55. Malo. — 57. Muc. — 58. Slavo. — 60. Opera. — 62. Tam. — 63. Ene. — 64. Obala. — 65. Bal. — 68. Matura.

Navpično: 1. Bo. — 2. Grva. — 3. Nič. — 4. Es. — 5. Lota. — 6. Aprja. — 7. Čok. — 8. Urija. — 9. Ja. — 10. Vsak. — 11. Sir. — 12. Anton. — 13. Biti. — 17. Srnica. — 18. Vrelo. — 19. Živ. — 20. Kava. — 22. Ova. — 24. M. O. (Miloš Obilič). — 26. Ski. — 29. Delo. — 30. Sodo. — 32. Ima. — 33. God. — 35. Ta. — 36. Nikola. — 38. Prišek. — 39. Rov. — 40. Cargo. — 42. Neto. — 44. Noe. — 46. Lo. — 47. Naum. — 50. Grobo. — 51. Smelo. 53. Kmalu. — 54. Ovee. — 56. Ara. — 59. Ano. — 61. Pat. — 62. Tat. — 64. Ob. — 65. Ba. — 66. Da.

Zlogovnica
Seetavi iz slogov: an, as, de, dek, de, di, ga, go, han, in, ja, je, ka, kol, lo, lo, mo, mr, na, na, nec, o, o, pel, por, re, rek, ter, ti, to, to, tra, vi. — besede sledečega pomena:
Raznašalec časopisov. — Cigaretni ostanek. — Ni gost. — Brez volje, potr. — Nerodnej. — Rusko mesto. — šoleka dolžnost. Zrnska oseba iz Othella. — Rdečkovec. — Uživati hrano. — Zgodovinska umetniška doba.

Prve črke dobljenih besed poveda obljubljeni dežel; četrtle črke pa pomenijo prenoviti, znova zaživeti.

Rešitev nedeljske zlogovnice:
Sran — trobenta — rudar — mrena — obdav-žiti — grobar — elvira — anapes — venomer — Erjavec — cvetoder.

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO?

Cenjenemu občinstvu sporočam, da sem preselil trgovino z **ŽIMO** na **GOSPOSVETSKO CESTO 1, poleg Figovca**.
Tudi v novih prostorih se bom potrudil, da bom svojim cenjenim odjemalcem nudil vse vrste žime po izredno znano nizkih cenah. Se priporoča

ŽIMA

MILAN JAGER
predilnica za žimo, tvor-
nica za predelavo surovin
Ljubljana - Zg. Kašelj

Mihčeve čudovite dogodivščine

(267) Takoj se loti plezanja na goro, da se nekoliko razgiblje in zadosti svoji radovednosti. V težkem in nerodnem oklepu plezanje gotovo ni nič prijetno.

(268) Vendar se je precej hitro dokoplje do bleščečega roba vrh gore ter se najprej pošteno od-
dahne. Potem žele začne ogledovati lesket.

Zahtevajte povsod »Slovenca«

Turbinski mlin in električna centrala
EVGEN (ŽENKO) KOREČIČ

Hrastovica pri Petrinji 11. I. 41.

Titl.

S. Forstnerič,

Prvo jugoslovansko mlinostavsko podjetje
Maribor - Melje

S. FORSTNERIČ

mlinostavno podjetje,
MARIBOR, MELJE

Umetni mlinski kamni!
Vsi mlinski stroji, domači
mlini.

Dokaz naših prvovrstnih proiz-
vodov kamnov, naj Vam priča
sledenče zahvalno pismo

Spoštovani gospod Forstnerič! Oprostite, ker se Vam že prej nisem javil in zahvalil za poslane kamne, s katerimi sem jaz in moji odjemalci od prvega dne nepopisno zadovoljni. Ne da se popisati, kako se da s kamnom obratovati. Z nobenim kamnom doslej še nisem mogel tako izvrstno mleti. Niti takrat, ko sem imel motorni pogon, nisem mogel toliko namleti kot sedaj z novima kamnoma, čeprav imam sedaj vodni pogon. Moka je izvrstne kakovosti in dobrega okusa. Kamna jako dobro meljeta. Vaš izdelek bom priporočil mojim tovarišem in jih zagotovil, da so Vaši kamni najboljše, kar sem jih kdaj imel v svojem mlinu.

Gornje vrstice smatrate za veliko zahvalo za pos-
lana kamna. V teku tega leta bom pri Vas naročil še
par takih kamnov.

Z zahvalo in pozdravi

Evgen (Ženko) Korečič

KONRAD GOLOGRANC

mestni stavbenik v Celju
MARIBORSKA 30

Prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne,
javne in industrijske zgradbe solidno in po-
ceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec. Daje
tehnične nasvete in pojasnila.

ZAHTEVAJTE BREZPLACEN KATALOG

BREZPLACEN POUK V IGRANJU!

BOLNIŠKE ODEJE

Poseben oddelek:

Banovinske **Sarajevske tkalnice**
preprog, Zagreb, Gundulićeva 3
Zahtevajte ponudbe

Razpisujemo

zidarska in železobetonska, tesarska,
mizarska, kleparska, elektroinštala-
terska, pleskarska in pečarska dela

za prizidek župnišča v Zagorju ob Savi.

Prospekti in pogoji so na vpogled pri župnem
uradu v Zagorju ob Savi, kjer se dobe tudi
potrebne ustne in formacije med uradn. urami.
Ponudbe se sprejemajo do 16. febr. dopoldne.

Nogavice trajne

po »Nimela« kopeli

»NIMELA«
preprečuje
spuščanje
potolj (zank)
Din 30.—
»NIMELA« SAMOPRODAJA
CELJE, poštni predal 2

Dobi se v drogerijah in trgovinah

PODEŽELSKI TRGOVCI!

Pomislite na možne tež-
koče glede razsvetljave!
PRESKIBITE VAŠIM KUPCEM

»PITON«

KARBIDNO SVETILKO

ki bo vsakomur, vselej in pov-
sod nudila sijajno razsvetljavo

Edini izdelovalec:

»BALKANMETAL«, Subotica
tovarna kovinske robe

Zak. zaščit.

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in
dobite razne informacije. — Poslovne ure od
pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop.

Telefonska številka 30-30

VIŠINSKO SONCE

daje koži rjavo barvo!

Idealna lepota sedanosti ni več ona »interesantna ble-
dica«, nego zdrava barva kože, z dobrim krvotokom in
ki je opaljena od sonca. Približati se temu idealu ni
niti najmanj težko. Kdor se redno obseva samo 3—5
minut z ultravioletnimi žarki »višinskega sonca« —
original Hanau — dobi ne samo lepo in zdravo barvo
kože, temveč tudi ojačenje in svežost. Po obsevanju se
boste počutili dobro razpoloženi, prijetno osveženi, a koža
dobi jačji krvotok. Povzročevalci bolezni bodo uničeni, in
odporna sila vašega telesa se bo povečala.

Vprašajte svoje znanke, ki se že poslužujejo »višinskega
sonca« pa boste tudi vi zvedeli o zdravih prednostih
obsevanja z višinskim soncem.

Cene kompletnih aparatov od din 1800.— naprej.
Zahtevajte še danes ilustrirano brošuro št. 684/7 na 40 straneh
brezplačno:

Jugoslovansko Siemens a. d.,
Beograd, Kralja Aleksandra 8
Zagreb, Bogovićeve ul. št. 1
Ljubljana, Tyrseva cesta št. 1 a

Jugoslovansko AEG,
Beograd, Brankova ul. št. 30
AEG Union, Jugoslovansko a. d.
Zagreb, Karadžićeva ul. št. 1
Ljubljana, Livarska ulica št. 6

Zahtevajte ponudbe in plačilne pogoje!

VIŠINSKO SONCE

Original
Hanau

Trgovci! Mesarji!

Predno se odločite za nakup avto-
matske tehtnice, oglejte si na vsak
način pred nakupom naše tehtnice,
ki so v pogledu izdelave in trpežnosti
najpopolnejše, kar jih je bilo do
danes na trgu.

Na zahtevo pošljemo našega zastopnika

Tovarna kovinskih izdelkov PONTOS CENTRALA

Družba z o. z.

Maribor, Meljska cesta št. 55 in 55 a

Naročite

po Vaši želji inserat pravočasno, da bo
lepo nameščen na vidnem prostoru.

»SLOVENE«c čitajo povsod in ker je naj-
bolj razširjen slovenski dnevnik, zato bo
Vaša reklama imela gotov uspeh!

NATEČAJ

za idejne načrte pri regulaciji
in delni zgraditvi slovaške
prestonice Bratislave

Resor javnih del pri ministrstvu za promet in javna dela
v Slovaški republiki razpisuje natečaj, da bi dobil idejne načrte
za regulacijo in delno zgraditev slovaške prestonice Bratislave,
in sicer okoli starega mesta in pod njim, ter za idejno rešitev
zgradb vseh slovaških visokih sol na tem reguliranem zemljišču.

Natečaj je splošen, anonimen in dostopen strokovnjakom
arijskega pokolenja iz Slovaške republike, Nemškega rajha,
Češko-moravskega protektorata, Italije in Jugoslavije.

Pomožna sredstva za natečaj se lahko dobe že od 10. de-
cembra 1940 pri

ministrstvu za promet in javna dela,
resor javnih del Slovaške republike,
Bratislava, Belnayova ul. 1

proti plačilu režijskih stroškov Ks 300.— (t. j. ca 450 din), kar
pa se bo povrnilo vsem resnim pošiljateljcem natečajnih načrtov.
Na pismeno prošnjo se ta pomožni material (za din 450.—)
pošlje po pošti.

Rok za pošiljatev natečajnih načrtov poteče 1. junija 1941
ob 12. uri srednjeevropskega časa.

Za naznado je določenih 425.000 slovaških kron, ki se bodo
razdelile takole:

- I. nagrada . . 150.000 Ks (t. j. ca 225.000 din)
- II. nagrada . . 100.000 Ks (t. j. ca 150.000 din)
- III. nagrada . . 75.000 Ks (t. j. ca 112.000 din)

Za odkup nadaljnjih načrtov se rezervira

100.000 slovaških kron (t. j. ca 150.000 din)

O poslanih načrtih bo odločala komisija, sestavljena iz
strokovnjakov Slovaške republike, Nemškega rajha in Italije.

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca

60% popusta na nemških 25% popusta na jugoslovanskih državnih železnicah.

Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimprej, najpozneje do 5. II. 1941 pri pristojnem častnem zastopniku.

V Ljubljani: Ing. G. Tönnies, Tyrševa 33, telefon 27-62;
V Mariboru: Jos. Bezjak, Gosposka 25, telefon 25-97;
V Beogradu: Zvanični biro sajma rajha u Leipzigu, Knez Mihailova 33.

Po vaši želji Vam izdela Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani Kopitarjeva 6/II

v svoji čitalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi, istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelki za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjene galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

**Cene skrajno nizke.
Poslužite se!**

Zahvala

Vsakemu in vsem, ki so nam ob boleznih in smrti našega ljubega očeta, gospoda

Srečka Pečarija

šolskega upravitelja v pok. in posestnika

stali ob strani in vsem, ki so z darovanjem vencev, govori in udeležbo povečali njegov pogreb in nam bodisi pismeno ali ustno izrazili sožalje, prisrčna hvala.

Sv. Pavel pri Preboldu — Novo mesto, 1. febr. 1941.

Stanko in Mirko, sinova.

Zahvala

Za mnogoštevilne izraze sožalja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi naše ljubljene žene, mamice, stare mamice, gospe

Antonije Fric

izrekamo vsem najlepšo zahvalo. — Posebno se zahvaljujemo zdravniku g. dr. Krasniku za požrtvovalno zdravniško pomoč in lajšanje trpljenja v bolezni pokojnice. Hvala tudi č. duhovščini, pevskega društva »Zarja« za ganljivo petje, gosp. župnemu upravitelju Gorograncu za iskren nagrobni govor, vsem darovalcem vencev in cvetja in končno vsem, ki so blagopokojnico spremili v tako častnem številu na njeni zadnji poti. Se enkrat vsem prisrčna hvala!

Trbovlje, Celje, dne 1. februarja 1941.

Zalujoče rodbine: Fric, ing. Regl, Vodlan.

ZAHVALA

Za vsa ustmena in pismena sožalja, ki smo jih prečeli ob smrti našega dobrega soproga in očeta, gospoda

Alojzija Wagner

bivšega barvarja in posestnika v Radovljici

izrekamo tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo.

Radovljica, Ljubljana, Trst, dne 2. februarja 1941.

Zalujoči ostali

**SAMO PRAVO
ORIGINALNO**

TINTENKULI „TIKU“ PATENTNO NALIVNO PERO

„TIKU“ patentno nalivno pero za pisanje, risanje in kopiranje, ima rdeč obroček z vtisnjenim imenom „Tintenkuli“!

Din 115 — / Din 150 —

NAJLEPŠE DARILLO za vsakega!

„Logos“ — Beograd

Pošt. Fah 886

Telefon 25-4-59

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

KMETOVALCI

„TURFAN“ mlin z umetnimi, veritikalno stojiščimi mlinskimi kamni je najnovejši sistem mlinov. Ker edino le on odgovarja vsem mlevskim zahtevam našega poljedelca. „TURFAN“ mlin čisti žito od nesnag, luči je prečiščen in kaša, melje vse vrste žita v poljubno fino moko za kruh in knuš, izdeluje zdrob (grisa). Nad 100 „TURFAN“ mlinov že melje med našimi kmeti, zato naj se vsak prej nakupom preveri pri molih številnih odjemalcev o prednostih „TURFAN“ mlinov. — Samoprodaja

TURNSEK STEFAN

Ljubljana, Medvedova 14

Razno

Novi naslovi
Františkanska ul. 3.
Telefon 45-13.

Kupujem in prodajam
umetnične, Demšar, Kolo-
dvorska 30.

Is zdravilnih zelišč. — Cu-
dovit uspeh pri ranah, ope-
klinah, ožuljenjih — volku —
turih in vnetjih itd. za nego
dojenčkov pri kožnem vnetju,
izpuščanjih in hkratnih na te-
menu, za razpokane prsne
bradavice. Dobi se v lekar-
nah in drogerijah.

Zahvala

Za mnogoštevilne ustmene in pismene izraze prisrčnega sočustvovanja ob izgubi naše ljubljene mame, stare mame, tete, svakinje, tašče, gospe

Ane Miselj roj. Prosen

se vsem in vsakemu posebej najtopleje zahvaljujemo. Posebna zahvala tudi vsem, ki so blagopokojno spremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti in nas tolažili v teh težkih urah.

Dol. Logatec, Javornik, Zeneva, Šenčur, Belgrad,
31. januarja 1941.

Zalujoči:

Ema, Ani, Gela, Vladimir, otroci.

Nadja, snaha. Vadim, Manca, Minka, vnuki.

Zahvala

Ob priliki, ko je naša nenadomestljiva hčerka ozir. sestrica

DRAGICA

gojenka II. letnika zas. učiteljske šole šolskih sester v Mariboru

dokončeno doumela pojem o »Božjem bistvu«, izrekamo vsem, ki so jo ljubili, jo obiskali z nežnim cvetjem in spremljali do njenega zadnjega bivališča, zanjo molili in nas ustmeno ali pismeno tolažili, našo prisrčno zahvalo. Posebej na se zahvaljujemo č. duhovščini, zlasti g. kanoniku dr. J. Mirtu, g. duh. svetniku Fr. Hohnjeu za vodstvo pogreba in prisrčne poslednje besede, g. prof. F. Potokarju za njegovo izredno ljubezen in tolažbo v govorih ob zadnjih kome-moracijah, globoko čutečemu šefu mariborske izolirnice, specialistu za notranje bolezni g. dr. M. Bedjaniču in č. s. Edburgi — usmiljenki za njiju neizmerno požrtvovalnost, skrb in nego v težki pokojnični bolezni, hšnemu zdravniku g. dr. T. Ravnikarju za nadvse skrbno prvo pomoč, srčno dobro č. s. preš. Konolat za velikodušno ple-menitost in prenuza poa k naši bolni punčki, celokupnemu pro-fesorskemu zboru zasebne učiteljske šole za vso ljubezljivo naklonje-nost in zadnje slovo, vsem sošolkam in sogojenkam za iskreno pri-jateljstvo, za krasno cvetje in ganljivo petje pod vodstvom č. sestre Dulcissime, oplotniškemu in ostalemu učitelstvu, domačinom, prija-teljem in znancem ter vsem, ki so čutili v naši srčni bolesti za nami.

Maribor — Oplotnica, 31. januarja 1941.

Zalujoči Brglezovi in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih ob nenadomestljivi izgubi naše predobre mamice, babice, tašče, sestre, tete, gospe

Terezije Zupan

prejeli, kakor tudi za poklonjene vence in krasno cvetje, se vsem in vsakemu najtopleje zahvaljujemo. Iskreno zahvalo izrekamo prečistim gg. oo. frančiškankom farne cerkve v Šiški, g. dr. Novaku za večkratni obisk in tolažilne besede, pevsem Šišenske čitalnice, primariju docentu dr. Matku za ves trud in skrb pri lajšanju bolečin za časa njene težke bolezni, č. s. Bogomiri za njeno požrtvovalnost ob težkih nočeh. Prisrčna zahvala g. Fani Svetic iz Kamnika za njene obiske in tolažilne besede. Posebno zahvalo izrekamo vsem prijateljem in znancem, ki so jo v času njene bolezni v tako velikem številu obiskali in ji lajšali njeno trpljenje. Naša najtoplejša zahvala vsem, posebno pa dragim Kamničankam, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, in vsem onim, ki so ob tej priliki na kakršen koli način izrekli sožalje ob tej težki izgubi.

Ljubljana, Skofja Loka 1941.

Zalujoči ostali

Zahvala

Za številne ustne in pismene izraze iskrenega sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi našega ljubljene in nepozabnega moža in očeta, gospoda

Franca Dolenec

rentnega mojstra kneza Windischgraetza v pok. in posestnika

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni č. gosp. duhov-nemu svetniku Ivanu Lovšinu za tolažilne molitve in prekrasni govor ob krsti dragega pokojnika, gospej Lenassi za dragoceno pomoč v bolezni, g. zdravniku dr. Pušenjaku iz Cerknice za veliko prizadevanje, da bi nam ljubljene očeta ohranil pri življenju.

Vdano zahvalo izrekamo N. S. knezu Eduardu Windischgraetzu in N. S. knezu Gottliebu Windischgraetzu, ki sta počastila dragega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Enako vdano zahvalo izrekamo članom knežje družine Windischgraetz za izbrane vence, ki so bili poklonjeni zvestemu pokojniku.

Iskrena hvala vsem darovalcem prekrasnih vencev, zlasti ravnatelj-stvu in uradništvu družbe S. C. L. A. B. S. A. iz Postojne. Zahvaljujemo se g. dr. ing. Stanku Hoffmannu za slovesno ureditev pogreba.

Zahvaljujemo se sosedom, domačim pevcem za ganljive žalostinke, gasilski četi Planina za častno spremstvo, zastopnikom občine Planina, zastopnikom krajevnega šolskega odbora iz Laz, šolski mladini iz Laz in Jakovice ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so našega nepozab-nega pokojnika spremili k večnemu počitku.

Vsem Bog plačaj!

Planina pri Rakeku, januarja 1941.

Zalujoča žena in hčere